A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

TANJORE MAHĀRĀJA SERFOJI'S
SARASVATĪ MAHĀL LIBRARY
TANJORE

BY

P. P. S. SASTRI, B. A. (OXON), M. A. (MADRAS), M. R. A. S.
ADDITIONAL PROFESSOR OF SANSKRIT
PRESIDENCY COLLEGE, MADRAS

Published by the Administrative Committee with Grant-in-aid sanctioned by the Government of Madras

---

VOL. VIII. NĀṬAKAS.

— SRIRANGAM —
SRI VANI VILAS PRESS

Price 2 Rupees only.] 1930 [Foreign: Four Shillings only

A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

TANJORE MAHĀRĀJA SERFOJI'S
SARASVATĪ MAHĀL LIBRARY
TANJORE

BY

P. P. S. SASTRI, B. A. (OXON), M. A. (MADRAS), M. R. A. S.
ADDITIONAL PROFESSOR OF SANSKRIT
PRESIDENCY COLLEGE, MADRAS

Published by the Administrative Committee with Grant-in-aid sanctioned by the Government of Madras

VOL. VIII. NĀṬAKAS.

SRIRANGAM
SRI VANI VILAS PRESS

Price 2 Rupees only.] 1930 [Foreign: Four Shillings only

CONTENTS.

LIST OF IMPORTANT ABBREVIATIONS.

1. J. L. Collection=Jambunātha Bhaṭṭa Lāṇḍagai Collection.
2. S. K. Collection=Seturāma Rao Kagalkar Collection.
3. P. A. Collection=Pataṅga Avadhūta Collection.
4. T. S. Collection=Tyāgarāja Svāmi Collection.
5. S. S. Collection=Subrahmaṇya Śāstri Collection.
6. N. S. Collection=Nīlakaṇṭha Śāstri Collection.
7. D. S. T. Collection=Deva Śaṅkara Tawker Collection.
8. G. K. D. Collection=Gopāla Kṛṣṇa Devalekar Collection.
9. P. S. S. Collection=Peshwa S. Subrahmaṇya Rau Collection.
10. K. M. Collection=Kṛṣṇāji Mehta Collection.

[ ]=The Right-angular brackets indicate the suggestion of the removal of the letters therein.

( )=The Circular brackets indicate sometimes the suggestion of correct reading and sometimes the supply of omitted portions at the beginning and end of incomplete Mss.

*=Stars indicate the continuity of the text in the manuscript.

...=Mere dots indicate the omission of the text in question.

THE SCHEME OF TRANSLITERATION.

The System of Transliteration adopted in this Descriptive Catalogue is as follows:—

अ – a	ग – ga	न – na
आ – ā	घ – gha	प – pa
इ – i	ङ – ṅa	फ – pha
ई – ī	च – ca	ब – ba
उ – u	छ – cha	भ – bha
ऊ – ū	ज – ja	म – ma
ऋ – ṛ	झ – jha	य – ya
ॠ – ṝ	ञ – ña	र – ra
ऌ – ḷ	ट – ṭa	ल – la
ए – e	ठ – ṭha	व – va
ऐ – ai	ड – ḍa	श – śa
ओ – o	ढ – ḍha	ष – ṣa
औ – au	ण – ṇa	स – sa
Anusvāra – ṃ	त – ta	ह – ha
Visarga – ḥ	थ – tha	ळ – ḷa
क – ka	द – da	ऴ – ḻa
ख – kha	ध – dha	

II

GENERAL INTRODUCTION TO THE LIBRARY.

THE Tanjore Mahārāja Serfoji's Sarasvatī Mahāl Library, which is described by Dr. Burnell "to be perhaps the largest and most important in the world" and which Dr. Bühler says "contains a great many useful and a number of very rare or nearly unique books many of which are quite unknown or procurable only with great trouble and expense" was till recently the private property of the Rājas of Tanjore.

The earliest beginnings of the Library must have been about the end of the 16th century when Tanjore was under the rule of Telugu Nāyakas who collected Sanskrit Manuscripts written in Telugu character. In the 17th century the Mahrāṭhas conquered the country and since that date the Library has been increasing. By far the greater portion of the collection was made by Serfoji during a visit to Benares during 1820—1830. Śivāji his successor added a few. There has practically been no addition of any value till very recent times. A good number of Sanskrit Manuscripts including rare and valuable manuscripts representing the collection of generations of a family of scholars, known as the "Jambunātha Bhaṭ Lāṇḍagai Collection" was added to the Library in 1921.

Regarding the origin and importance of this collection, Dr. Hultzch has the following interesting information in "No. III. Reports on Sanskrit Manuscripts in Southern India", edited by him in 1905 at Madras :—

" The manuscripts described in this Report belong to Jambunātha bhaṭṭa, a Mahrāṭha Brāhmaṇa at Tanjore, who is the eldest son of a certain Mannambhaṭṭa. He is a no mean Sanskrit Scholar and knows the whole Ṛgveda by heart. As he is continually teaching the text of this sacred book to students, even his blind daughter has learnt to recite portions of it. The existence of this Library was brought to my notice by Mr. T. S. Kuppuswāmi Śāstrī, of the Educational Department, who is favourably known to Sanskritists by his paper on Rāmabhadra Dīkṣita. During my absence on furlough in Europe, my First Assistant, Mr. V. Veṅkayya, M.A., was deputed to Tanjore in order to catalogue Jambunātha's collection. He spent three months at this work, in which he received the valuable aid of Mr. Kuppuswāmi Śāstrī. Both the list and the extracts testify to the throughness and care with which he has accomplished his task. From his *Annual Report* on Epigraphy for 1898—99 I quote the following details about Jambunātha's collection :—

" He is the eldest of the three brothers and is descended from a family whose influence is reported to have been very great when the Mahrāṭha Kingdom of Tanjore was in existence. When manuscripts were obtained for the Palace Library from Benares and other places in Northern India, the ancestors of Jambunātha bhaṭṭa appear to have systematically used their influence to make their collection of Sanskrit works. This accounts for the existence in this collection of a large number of ancient manuscripts evidently copied in Northern India. The texts were transcribed by the members of the family, who appear to have been learned men. This according to the present owner of this Library, was how this collection came into existence. The manuscripts are all written in Nāgarī characters and on loose sheets of

paper. Having been frequently handled by ignorant and careless men the manuscripts became mixed up, and the owner, who despaired of restoring order among them, made them into bundles and tied them with cloth. About two years ago, Mr. Kuppuswāmi Śāstrī, to whom examination of Sanskrit manuscripts is a labour of love, prepared a tentative list of the contents of these bundles. When I went to Tanjore on the 2nd January, Jambunāthabhaṭṭa showed me about one hundred of these bundles. A cursory inspection of them satisfied me that the Library was an important one and it should be carefully examined. This meant that not only should these works which were still complete be registered in my list but that an attempt should also be made to put together pieces which, through careless handling, had got out of their places".

In 1922, the Library received other valuable collections of rare interest, known as the "Kāgalkar" and the "Pataṅga Avadhūta" collections. The former is about 159 and the latter, about 100 years old. The collection made by the Kāgalkar Family of learned Sanskrit Scholars of Tanjore especially versed in Sanskrit Grammar (व्याकरणम्) contains the autograph copies made by some of them of the works composed by themselves and others. Its prominent feature is the collection of works on Sanskrit Grammar. The collection made by Pataṅgāvadhūta whose descendants settled at Tiruvaḍamarudūr in Tanjore District contains a large number of works on Vedānta (वेदान्तः) and Bhakti (भक्तिः). Both these collections comprise several Manuscripts which do not already exist in this Library.

The attention of the Government of India and through it of the Government of Madras was directed in 1868 to the importance of the examination, purchase or transcription of Sanskrit Manus-

cripts in Indian Libraries and the framing of printed lists or catalogues of the same. (Proceedings of the Government of India in the Home Department (Public), No. 4388-48, dated Simla, 3rd November 1868).

In respect of magnitude as well as the range of subjects dealt with, not to speak of the diversity of languages employed, the Tanjore Library is probably second to none among Oriental Libraries in India.

In December of the same year, the Government of Madras asked Mr. Pickford, Professor of Sanskrit, to carry out the instructions of the Government of India. He commenced to catalogue the manuscripts at Tanjore; but he fell seriously ill and had to return to Europe in March 1870 and never came back to India. It is not known how much he had done as his unfinished catalogues could not be found. (Letter from the Professor of Sanskrit, Presidency College, Madras, to the Chief Secretary to the Government of Madras, 22nd May 1876, and Letter No. 1560, dated Madras, 7th June 1876, from the Director of Public Instruction, Madras, to the Chief Secretary to the Government of Madras).

Thereupon Dr. Burnell, District and Sessions Judge, was appointed in G. O. No. 71, dated 16th March 1871, to catalogue the Sanskrit Manuscripts in the Library at Tanjore. That learned Scholar devoted a great deal of research and labour to the task and his catalogue which he styled "A Classified Index to the Sanskrit Manuscripts in the Palace at Tanjore," was published in three parts between 1878 and 1880 in London. This is now the chief key to the huge Sanskrit collection in this Library, But unfortunately a great many manuscripts, above 4,000, seem to have been omitted and his catalogue cannot be said to be complete.

During the course of his preparation of the catalogue Dr. Burnell wrote to the Chief Secretary to the Government of Madras from Bangalore on 6th August 1873 as follows :—

"It may perhaps be asked if the Library is worth the labour spent on it. I can answer unhesitatingly that it is. It is now a recognised fact that nearly all Sanskrit Works of importance exist in different recensions. The Tanjore Library is unrivalled in this respect : it contains several good manuscripts of all the most important ones known as yet, including a few that are new......... The Tanjore Library, however, contains additional manuscripts of most of the works which I had discovered elsewhere, and this is a matter of great importance.

I believe that this Library must sooner or later, escheat to the Government. The preparation of this catalogue will therefore protect property of enormous value. Sanskrit Manuscripts have long been very dear and the cost of making proper transcripts is now very heavy. As far as I can judge, it would not be possible to form a Collection like that at Tanjore at a less cost than £50,000 but many manuscripts are unquestionably unique."

The Tanjore Mahārāja Serfoji's Sarasvatī Mahāl Library is now a public library in the full sense of that term, the Government of Madras through the Treasurer of Charitable Endowments being responsible for its administration. The collection belonged to the reigning princes of Tanjore—the Mahrāṭha Mahārājas. When the last of them died leaving no direct male heir and after the death of the last surviving Rāṇi this collection together with the other properties formed the subject of litigation in civil courts. There was a rumour a few years ago that the collection had attracted the attention of some wealthy patrons of learning from

Overseas. And it would appear that arrangements were very nearly ready to sell the whole collection outright at an assessed value, when public attention was focussed on certain remarks of Dr. Burnell to the effect that "it would not be possible to form a collection like that at Tanjore at a less cost than £ 50,000". The parties concerned had perforce to wake up and the deal was not immediately concluded. The public of Tanjore also began to interest themselves in the affair adequately. It was rightly considered as a question of National pride. The parties in O. S. No. 26 of 1912 on the file of the Subordinate Judge of Tanjore agreed that it was eminently fit that the Library should be preserved and maintained as a Public Library in trust for the public and removed the Library and one lakh of rupees to provide for its up-keep, from the subject-matter of the suit. The Government of Madras in G. O. No. 1306 Home (Education), dated 5th October 1918, accordingly took possession of the same under the Charitable Endowments Act and have framed a scheme for the management of the same.

Since the Library became a Public Trust there has been a marked improvement in the reception accorded to it by the public. Various liberal and generous-minded benefactors have come forward with magnanimous offers. The Library has been enriched with several very fine collections of manuscripts, every one of them rare, valuable and very interesting. The Kāgalkar collection, Jambunātha Bhaṭ Lāṇḍagai collection and the Pataṅga Avadhūta collection—all these three alone number 2181 manuscripts. Besides these, the Tyāgarāja Svāmi collection which alone contains more than 1000 manuscripts; then the minor collections—the Subrahmaṇya Śāstri collection, Subrahmaṇya Rao collection, Rāmacandra Gaṇapat collection, Nīlakaṇṭha Śāstri collection, Devaśaṅkara Tawker collection, Gopālakṛṣṇa Devaleker collection, and Kṛṣṇāji

Mehta collection—all are of great and paramount importance.

The manuscripts are either on palm leaf or on paper. They are of very different value and come from very different sources. A large collection of these are recent Nāgarī copies of manuscripts in South Indian characters and are at least a century old.

These manuscripts are in more than eleven distinct alphabets being from all parts of India. On the whole, one may easily say that the total number of manuscripts now in this Library is likely to exceed 30,000.

A large number of original records belonging to the last reigning house of Tanjore which will be of very great importance for reconstructing the political and social history of the Mahrāṭha rule in Southern India has recently been transferred to the care of this Library from the Civil Court by order of the Judge.

Besides these manuscripts there are also a number of books and Manuscripts in almost all the Indian and European languages and on almost all branches of human knowledge. Special mention may here be made of the books and manuscripts in Telugu, Tamil, Mahrāṭhi and English on account of their number and importance.

Dr. Burnell issued what he modestly styled "A Classified Index to the Sanskrit Manuscripts in the Palace at Tanjore," between 1878 and 1880. Between 1880 and 1918 for very nearly forty years, the Library has been the victim of many an outrage. Those who were in possession gave out on loan very many manuscripts which were never returned. And many more somehow or other, found themselves into Libraries other than at Tanjore. Dr. Burnell's Catalogue is very usful to us to trace out lost manuscripts which are never likely to come back to us. Our losses are

probably far more: for even Dr. Burnell's admirable catalogue was by no means a complete catalogue of all that existed. For, where he mentions a single work in a bundle, we are able today to trace two or more works in the same bundle.

The Committee appointed by the Government of Madras took charge early in 1919. Since then, they have been busily pushing forward the work of revising and preparing a fresh catalogue of all the works now in the Library according to the latest scientific methods. Each work is described in detail in a card-index-form which contains all the necessary particulars.

In 1920 a Catalogue of printed books in French, Latin, Italian and Greek was published. In 1926 three volumes of a Catalogue of Tamil Manuscripts in the Library were published. From the year 1924 a Catalogue of Mahrāṭhi Mss. and books of this Library is being prepared; the first Volume was published in 1928. These are now on sale and can be had from the Secretary of the Library.

The Administrative Committee of the Library approached the Government of Madras, year after year with the request for a special grant to enable them to prepare and publish a descriptive catalogue of the Sanskrit Manuscripts in this Library. In their G. O. No. Mis. 563 Dated 9th April 1927, the Government of Madras were pleased to allot the necessary funds for a three-year programme for carrying out the long delayed desire of the Committee. The work of cataloguing and printing has since been pushed forward with great rapidity.

MADRAS
20—2—30

P. P. S. Sastri,
Editor.

III

GENERAL SCHEME
OF THE
DESCRIPTIVE CATALOGUE.

Dr. Burnell issued "A Classified Index of the Sanskrit Mss. in the Palace at Tanjore" in three parts between 1878-1880 and noticed briefly 12,376 Mss. At present the Library possesses more than 25,000 Sanskrit Mss. The present Descriptive Catalogue is expected to furnish detailed notices regarding all the Sanskrit Mss. When the scheme of a descriptive catalogue of the Sanskrit Mss. in the Tanjore Palace Library, Tanjore, was first discussed, I expected that the whole catalogue may not exceed 5000 pages of printed matter. But the experience of the last two years shows that the Descriptive Catalogue would easily exceed 10,000 pages. As the Government Grant sanctioned in G. O. No. Mis. 563 dated 9th April 1927 contemplates only a three-year programme ending with 31st March 1930 for catalogue estimated to extend over approximately 5,000 pages, I have to set forth in detail the scheme which is proposed to serve as a guide for the Sanskrit Mss. contained in this Library.

The 25,600 Sanskrit Mss. of this Library may be roughly classified under the following heads :—

PART I—VEDIC LITERATURE.

I. Vedas: Saṃhitās and Saṃhitābhāṣyas.
,, Brāhmaṇas and Brāhmaṇabhāṣyas.
,, Āraṇyakas and Āraṇyakabhāṣyas.
,, Upaniṣads and Upaniṣadbhāṣyas.

Nos. 1677.

II. Vedāṅgas: Śikṣā.

,, Chandas.

,, Nirukta.

,, Jyautiṣa (Vedāṅga only).

,, Vyākaraṇa.

(Prātiśākhyas and Vedalakṣaṇas only).

,, Kalpa—Śrauta—Sūtras, Bhāṣyas and Prayogas.

,, ,, Gṛhya—Sūtras, Bhāṣyas and Prayogas.

,, ,, Dharma—Sūtras, Bhāṣyas and Prayogas.

Nos. 2916.

III. Dharmaśāstra :— Smṛtis, Vyākhyās and Nibandhanagarnthas.

Nīti—Rājadharma.

Nos. 2221.

IV. Itihāsa : Rāmāyaṇa, Mahābhārata and Śivarahasya,

Nos. 985.

V. Purāṇas: Mahāpurāṇas, Upapurāṇas, Upākhyānas and Māhātmyas etc.

Nos. 1540.

PART II—POST-VEDIC LITERATURE.

VI.	Kāvya.	Nos.	2060.
VII.	Nāṭaka.	,,	443.
VIII.	Alaṇkāra.	,,	179.
IX.	Chandas.	,,	60.
X.	Kośa.	,,	404.
XI.	Vyākaraṇa.	,,	640.
XII.	Nāṭyaśāstra.	,,	50.

XIII.	Saṅgīta.	Nos.	375.
XIV.	Vaidya.	,,	734.
XV.	Kāmaśāstra.	,,	40.
XVI.	Jayutiṣa.	,,	547
XVII.	Darśanas.	,,	3559.
	(a) Nyāya.		
	(b) Viśeṣika.		
	(c) Sāṅkhya.		
	(d) Yoga.		
	(e) Pūrvamīmāṃsā.		
	(f) Uttaramīmāṃsā (Vedānta).		
	(1) Advaita.		
	(2) Dvaita.		
	(3) Viśiṣṭādvaita.		
	(4) Śaiva.		
	(g) Śāktadarśana.		
	(h) Gāṇeśadarśana.		
XVIII.	Jaina Works.	Nos.	5.
XIX.	Āgama or Tantra.	,,	494.
	(a) Śaiva.		
	(b) Śākta.		
	(c) Gāṇeśa.		
	(d) Vaiṣṇava etc.		
XX.	Śilpa.	Nos.	48.
XXI.	Mantraśāstra.	,,	2,100.
	(a) Śaiva.		
	(b) Śākta.		
	(c) Gāṇeśa.		
	(d) Saura.		
	(e) Vaiṣṇava.		

(f) Prakīrṇaka (Miscellaneous).

XXII.	Stotras. (Sahasranāmas etc.)		Nos. 2580.
XXIII.	Vrata:	Vrataprayoga Vratakathā	„ 1994.
		Total	25,601

VOLUME I.

Volume I describes in detail the Saṃhitās of the four Vedas and the bhāṣyas thereon. There are 596 Mss. dealing with the Saṃhitās of the four Vedas. Along with the Ṛg-Vedasaṃhitā the Ṛg-Vedic Miscellaneous Sūktas, the Ṛg-Vedasaṃhitānukramaṇikās and Ṛg-Vedapadapāṭhas are also noticed. Similarly, along with the Sāmavedasaṃhitā, the Sāmavedapadapāṭhas, the Sāmavedagānas and their Anukramaṇikās are described. After the Saṃhitās of the four Vedas the Saṃhitābhāṣyas (Nos. 597-697) are noticed. This completes Volume I.

VOLUME II.

The Second Volume begins with the Brāhmaṇas belonging to the various Vedas. Nos. 698-828 describe the Brāhmaṇas. The Brāhmaṇabhāṣyas are then noticed (Nos. 829-859). After the various Brāhmaṇabhāṣyas, the Āraṇyakas are described (Nos. 860 -898). The Upaniṣads are then dealt with (Nos. 899—1420). They are classified according to the Veda to which they are attached, as is described in detail in the Muktikopaniṣad. Those that are not mentioned in the Muktikopaniṣad are grouped under the general heading ' Miscellaneous Upaniṣads.' Nos. 1421-1426 deal with a few Miscellaneous items belonging to the Brāhmaṇas and Upaniṣads. Here ends the Second Volume.

VOLUME III.

The Third Volume begins with the Bhāṣyas on the Upaniṣads (Nos. 1427-1677). To make the Bhāṣyas more intellegible from the

point of view of a student of Philosophy, these have been classified according to the schools of Philosophy to which the commentators belonged. Nos. 1427-1559 describe the Upaniṣadbhāṣyas belonging to the Advaita school, Nos. 1570-1673 to the Dvaita school and Nos. 1674-1677 to the Viśiṣṭādvaita school.

The Vedāṅgas are next taken up. The Mss. on Śikṣā, Chandas Nirukta and Jyautiṣa (Nos. 1678-1723) are described. These are followed by the Mss. on Vedalakṣaṇa more particularly comprised by Vedic grammar, including Prātiśākhya and other subsidiary texts (Nos. 1724-1816). Nos. 1817-1942 contain notices of Mss. belonging to the subject-matter described in Volumes I-III, in the form of a Supplement, as these were detected too late for incorporation earlier. Here ends the Third Volume.

At the end of the Third Volume several Indices are added. For such indices, Volumes I—III are treated as a whole. The indices deal alphabetically with '*Names of Authors, Owners of Mss., Scribes of Mss. and Names of Works.*

VOLUME IV.

Volume IV describes in detail Śrauta-Sūtras, Bhāṣyas thereon and a portion of Śrauta Prayogas. Nos. 1943-2028 describe the various Śrautasūtras belonging to the first three Vedas. The Śrautasūtrabhāṣyas are then noticed in detail (Nos. 2029-2072). These are followed by Mss. on Śrautaprayoga (Nos. 2078-2356) chiefly dealing with the seven Haviryajñasaṃsthās and their accessories. These are the Ādhāna, Agnihotra, the Anvārambhaṇīya, the Darśapūrṇamāsa, the Āgrayaṇa, the Piṇḍapitṛyajña, the Cāturmāsya, the Nirūḍhapaśubandha and the Sautrāmaṇī sacrifices. Under each of these, the Mss. belonging to the Ṛg-

Veda are first noticed; then come those belonging to Sāmaveda and Yajur-Veda, respectively.

VOLUME V.

Volume V describes in detail the manuscripts on Śrauta prayoga, numbering 420 (Nos. 2857—2776). The Volume begins with the description of the seven *Soma Samsthas* (i.e.,) Agniṣṭoma, Atyagniṣṭoma, Ukthya, Atirātra, Ṣoḍaśi, Aptoryāma and Vājapeya. The manuscripts dealing with each of these saṃsthās completely are first described in detail. At the end of each complete saṃsthā, the manuscripts dealing with the prayoga relating to individual Ṛtviks are described.

The manuscripts described belong to the three schools of Āśvalāyana, Āpastamba and Bodhāyana.

Independent works on Śrauta, dealing with the various schools find a place next to the manuscripts dealing with the prayoga relating to individual Ṛtviks. These are followed by the description of certain metrical works, technically called Śrauta Kārikās. They summarise the procedure to be adopted in the performance of the various sacrifices.

Manuscripts dealing with the expiatory ceremonies (Prāyaścittas) are dealt with next. Most of these expiatory ceremonies are, it may be observed, in the form of iṣṭis. Other miscellaneous iṣṭi-prayogas are described in detail after the prāyaścittas. The volume concludes with the description of the manuscripts dealing with the various Śastras.

VOLUME VI.

Volume VI describes the Kāvya Mss. in the Library. This Library is particularly rich in Kāvya manuscripts. These are

dealt with in two volumes (i.e.) Volumes VI and VII. The sixth volume deals with the Pañcamahākāvyas, other Mahākāvyas and Khaṇḍakāvyas. The Pañcamahākāvyas are the Raghuvamśa, the Kumārasambhava, the Kirātārjunīya, the Śiśupālavadha and the Naiṣadha. Each of these works is represented by a large number of manuscripts and consequently a slight change has been adopted in cataloguing these works. One manuscript is described in detail and the rest have been given in a tabular form, which is self-explanatory. Thus No. 2777 describes in detail a copy of the Raghuvamśa and the tabular statement begins with No. 2778 and continues up to No. 2989. Of Mallinātha's commentary on the Raghuvamśa there are a number of copies and as before, one of them (No. 2990) is described in detail and the rest are described in tabular form (Nos. 2991-3044). Each Mahākāvya and its cmmentary are being dealt with in this way—Kumārasambhava (Nos. 3045-3080); its Vyākhyā (Mallinātha's) (Nos. 3081-89): Kirātārjunīya (Nos. 3095-3164); its vyākhyā (Nos. 3165-86): Śiśupālavadha (Nos. 3188-3372): its vyākhyā (Nos. 3373-3435); Naiṣadha (Nos. 3444-3605); its Vyākhyā (Nos. 3607-3678) Nārāyaṇa's vyākhyā (3679-3689). Apart from Mallinātha's commentary there are certain other commentaries and they have been described in full. For manuscripts noted in the tabular statement, certain special remarks have been, wherever necessary, given and they follow each Mahākāvya in order.

Nos. 3694-3739 describe the other Mahākāvyas. Nos. 3740-3861 describe in detail the Khaṇḍakāvyas.

VOLUME VII.

The seventh volume deals with the rest of the Kāvya manuscripts which have been classified thus:—Sandeśakāvyas, Śatakas, Gadyakāvyas, Campukāvyas, Kathā and Carita.

Nos.	3862-3887	represent the	Sandeśakāvyas.
„	3888-3967	„	Śatakas.
„	3968-4027	„	Gadyas.
„	4028-4161	„	Campūs.
„	4162-4206	„	Kathās.
and „	4207-4246	„	Carita.

A word of explanation has to be said in connection with this classification. The works included under the heading śataka do not always contain a centum of verses. In many cases they exceed 100 and in a few they are below that number; and in spite of this apparent inconsistency, the authors of the respective works have named the works as śatakas and they have been given under this heading in our classification.

In classifying the manuscripts under the heading Campukāvyas, certain works, though they are in the Campu style of composition, have been taken from that place and removed to the heading 'carita' since their chief aim is in portraying the history of the times and the individuals about whom they are written. Thus Colacampūḥ (No. 4213), Varadāmbikāpariṇayacampūḥ (No. 4220), Dharmavijayacampūḥ (No. 4231), Bhosalavamśāvalīcampūḥ (No. 4240) and Śarabharājavilāsaḥ (No. 4241) have been taken over to the section 'Carita'.

Popular stories like the Hitopadeśa and other works have been included under the section Kathā.

The Carita includes works which ordinarily will form part of other subdivisions of the Kāvyas, but they have been given a separate heading since their main purpose is to depict historical facts. The Harṣacarita of Bāṇabhaṭṭa and the Vīranārāyaṇacarita

of Vāmana Bhaṭṭa Bāṇa should therefore find a place here, but since the fame of these works rests on their merits as Gadyakāvyas, they have been included in the Gadya section. The Raghunāthābhyudaya (No. 3722) of Rāmabhadrāmbā dealing with the life of Raghunātha Nāyaka, has been, by an oversight, included under the heading "Itara Mahākāvyas" and it should have been included under the heading 'carita.'

VOLUME VIII.

The eighth volume deals with the Manuscripts on Nāṭaka in all its varieties.

The chief varieties are:—

1.	Nāṭaka	6.	Vyāyoga
2.	Prakaraṇa	7.	Samavākāra
3.	Bhāṇa	8.	Vīthī
4.	Prahasana	9.	Aṅka
5.	Ḍima	and 10.	Īhāmṛga.

Apart from these there are many other sub-varieties the most important of which are:—

(1) Nāṭikā

(2) Prekṣaṇaka

(3) Saṭṭaka etc.

1-4 and the 6th of the major varieties and all the three of the minor varieties noted above are represented by the collection found in this library.

The variety,	Nāṭaka	is represented by	Nos.	4247-4533
,,	Prakaraṇa	,,	,,	4534-4571
,,	Bhāṇa	,,	,,	4572-4626

The variety	Prahasana is represented by Nos.		4627-4641
,,	Vyāyoga	,, ,,	4642-4646
,,	Nāṭikā	,, ,,	4647-4678
,,	Prekṣaṇaka	,, ,,	4679-4680
,,	Saṭṭaka	,, ,,	4681-4688

Certain dramas that were detected too late for inclusion in the body of the description are given as a supplement at the end (Nos. 4689-4711.)

Volume IX will deal with the works on Kosa, Alamkāra and Chandas.

IV

DETAILED CONTENTS
OF
Mss. NOTICED IN Vol. VIII.

PREFACE TO THE CONTENTS OF VOL. VIII.

Sanskrit Dramas, in most of their varieties, are represented in this library by nearly 465 manuscripts. Writers on Sanskrit Dramaturgy generally classify the dramas into ten main divisions and innumerable subdivisions. The ten main divisions are:—(1) Nāṭaka, (2) Prakaraṇa, (3) Bhāṇa, (4) Prahasana, (5) Ḍima, (6) Vyāyoga, (7) Samavākāra, (8) Vīthī, (9) Aṅka, (10) and Īhāmṛga. The basis of this classification is well set forth in probably almost all works on Sanskrit literary criticism. The definitions of each may be noted here in brief.

NĀṬAKA.

Generally this consists of not less than 5 and not more than 9 acts. The story is either Purāṇic or of topical historical interest. The hero is mostly a Dhīrodātta or Dhīralalita. Only one sentiment forms the dominant one and all the rest are subjected to, never rising above the level of a subordinate. The denoument must be such as to excite wonder and admiration. Certain acts, like eating, battle, death, dressing etc., should not be exhibited upon the stage.

PRAKARAṆA.

This division should consist of 10 acts. The story is the result of the creative fancy of the author. The hero is usually a minister, Brāhmin or a merchant. He is usually a Dhīraśānta. Among the ladies that take part in the drama there may be the family woman or a veśyā or both as the case may be. In other respects it agrees with the Nāṭaka.

BHĀṆA.

The Bhāṇa is an one act drama. At times the character too happens to be single. In that case the character presumes the question and replies accordingly and narrates his own portion of the drama.

The story happens in almost all cases to centre round immoral conjugal happiness. The action of rakes are all well set forth for public criticism.

PRAHASANA.

The Prahasana copies the Bhāṇa to some extent but fundamentally differs from it in that the hāsya sentiment forms the predominant factor in this. As in the Bhāṇa, lāsya, a variety of acting is the principal feature of this also. The characters are all generally loafers.

ḌIMA.

The story of the Ḍima is usually a familiar one. The heroes are generally Devas, Gandharvas, Yakṣas, etc. Things exciting our wonder are all shown in the course of the drama. It should consist of 4 acts. The sentiments associated with it are all omitting hāsya and śṛṅgāra.

VYĀYOGA.

Here too the story is a familiar one. The characters are ale mostly high-handed persons. The drama consists of only one act and the whole action of the drama must be such as could not have taken more than a single day in actual life.

SAMAVĀKĀRA.

The story is usually a familiar Purāṇic story. The hero

happens to be either a Deva or a Rākṣasa. Among the sentiments the Vīra holds the predominant position. The drama should consist of 3 acts.

VĪTHĪ.

Sometimes the number of actors may be, in this variety of drama, two and sometimes only one. It resembles the bhāṇa variety to a large extent.

AṄKA.

This variety depicts the sentiment of pathos in a remarkable degree. The heroes are ordinary common folk.

ĪHĀMṚGA.

The Īhāmṛga is usually made up of 4 acts. The story depicted is partly unknown and partly known. The whole action should be very tragical, though the actual death of anybody is not shown on the stage.

These ten are the main varieties of the drama. There are many sub-varieties and their definitions have been stated in works like Sāhityadarpaṇa.

Some of the more important of the authors that are represented in the Mss. belonging to this library are noted below.

MURĀRI.

With the Anargharāghava of Murāri most of us are familiar. It has been noted in the Remarks on No. 4247 that at least 4 Murāris are known at present. The problem of the identification of the author of the Anargharāghava is bound to remain unsolved till we are able to hit at any definite information regarding him.

Four different commentaries on the Anargha rāghava are preserved in this library at present. These are :—

1. By Rucipati (Nos. 4260-62)
2. By Harihara (Nos. 4263-67)
3. By Kṛṣṇa (No. 4268)

and 4. By Rāmānandaśramin (No. 4269.)

Of these, Rucipati wrote at the request of one Bhairavasimha, son of Narasihma. He belonged to Vaijoligrāma.

Harihara was the pupil of one Bomma Gaṇḍappācārya and son of one Nṛsihmārya of Bhāradvājagotra.

Kṛṣṇa was the son of Varadarājasūri and was a scion of the Kāśyapagotra.

Rāmānandaśrama was a Telugu Brahmin, living on the banks of the Kṛṣṇā. He was a Ṛg Vedin and belonged to the Kāśyapagotra. He was a member of the Carakūri family. His genealogy is given as follows :—

Timmaya Somayājin
|
Yajñeśvara = Sarvāmbikā
|
Koṇḍubhaṭṭa (author of Ṣaḍarśanī Tattvaviveka) — Lakṣmīdhara (alias Rāmānandāśramin) — ? — ?

KĀLIDĀSA.

Three different commentaries on the Śākuntala of Kālidāsa are preserved here.

These are :—1. By Kāṭayavema (4303-7)

2. By Rāghava (4308)

and 3. By Ghanaśyāma (4309-11)

Of these Kāṭayavema, we know, was the contemporary of Vāmana Bhaṭṭa Bāṇa and hence flourished in the 14th century A. D. About Rāghava very little is known at present. Ghanaśyāma was the famous Tanjore writer of the 18th century.

The prākṛt passages of the Abhijñānaśākuntala have been interpreted by Nārāyaṇabhaṭṭa, the ancestor of the famous Kamalākarabhaṭṭa of Śūdrakamalākara fame. Nārāyaṇabhaṭṭa flourished in the middle of the 16th century, A. D.

On Kālidāsa's Mālavikāgnimitra two commentaries (4455-58) are preserved herein. One is by the same Kāṭayavemabhūpa and the other is by an anonymous writer.

Only one commentary (4507-10) on the Vikramorvaśīya of Kālidāsa is preserved in this library and that is by Kāṭayavemabhūpa.

VĪRARĀGHAVA.

Indirāpariṇaya by Vīrarāghavakavi is represented by a single copy in this library (No. 4313.) The author was the son of Śrīśailasūri and grandson of Ahobala. This Ahobala was the pupil of one Varadadeśikārya, son of Śrī Raṅgācārya of Vādhūlagotra. The drama was intended to be enacted before the audience assembled for the Caitrotsava at Śrīrangam.

BHAVABHŪTI.

Bhavabhūti was otherwise known as Umveka and was a pupil of Kumārila Bhaṭṭa, the famous Mīmāmsaka. He was a contemporary of Yaśovarman of Kānyakubja and Lalitāditya of

Kashmir. To Kashmir, Bhavabhūti probably went about 693 A. D.; for we find the inscriptions of that year of Lalitāditya that he defeated Yaśovarman. It is very likely that Lalitāditya took with him Bhavabhūti when his patron Yaśovarman had been defeated. Thus the date of Bhavabhūti is clear. By 693 A. D. he should have attained some fame or other, that would justify an enemy king taking fancy to him and making him his court poet. His date therefore may be fixed betwen 650-700 A. D.

Bhavabhūti was a native of Padmapura in Vidarbha and belonged to the Kāśyapagotra and the Taittirīyaśākhā. He was a devotee of Śiva.

Three of his dramas are presented in this library. These are :—

(1) Uttararāmacarita (Nos. 4314-32)
(2) Mahāvīracarita (Nos. 4434-39)
(3) Mālatīmādhava (Nos. 4543-57.)

About the Mahāvīracarita, it my be noted that the work has been left incomplete by the author, the reason being unknown. From some of the Mss. preserved in this library, it may be inferred that Rājaśekhara burnt away all the copies of the Mahāvīracarita that he could lay hands on and that a portion escaped his vandalism and that is the portion now preserved for us. One Subrahmaṇya another, Vīrarāghava and a third Mutturāmakavi are known at present to have completed the missing portions.

COMMENTARIES.

On the Uttararāmacarita, we have got the commentary of Ghanaśyāma (4333-34). On the Mahāvīracarita there is no com-

mentary available in this library. The Mālatīmādhava has been commented upon by Jagaddhara, and Tripurāri among others and the works of these two writers are preserved herein (Nos. 4558-62.)

RĀMACANDRA.

The Aindavānanda (4335) Rāmacandrakavi is perhaps not widely known. The author was a native of Bengal, and the son of one Śrī Harṣa. It is difficult to determine who this Śrī Harṣa is. He might or might not have been the author of the Khaṇḍanakhaṇḍakhādya and the Naiṣadha. Very probably he was not.

NĀRĀYAṆA.

Nārāyaṇa, son of Lakṣmīdharādhvarin, of Brahmadeśa near Kāñcīpura, is the author of the drama Kamalākaṇṭhīrava. Nārāyaṇa was a master of all the śāstras, like his father. Lakṣmīdharādhvarin is referred to herein as an adept in criticising the Dvaita philosophy of Madhva, the Viśiṣṭādvaita of Rāmānuja and the Bhedābheda of Bhāskara. He seems to have been proficient in Bhāṭṭa and Prābhākara Mīmāṃsā as well. The author was probably living in the 17th century.

RĀMACANDRAŚEKHARA.

King Tulajā, son of Pratāpasiṃha of Tanjore was the patron of this author. Pratāpasiṃha reigned from 1741-64 and Tulajā from 1765-1787. Rāmacandraśekhara wrote the drama Kalāvatīnandaka (No. 4337) when Tulajā was probably the crown prince.

COKKANĀTHA.

We know of two Cokkanāthas, one the father-in-law of Rāmabhadra Dīkṣita and the other the son of Tippādhvarin. Both

Cokkanāthas were contemporaries, the son of Tippādhvarin, being the younger of the two. We are here concerned with the younger Cokkanātha, the author of the Kāntimatīpariṇaya Nāṭaka (Nos. 4339-41). The work was composed with the intention of immortalising the name of the author's patron, Śāhaji. The author belonged to the early 18th century.

DHĪRANĀGA.

Speculation has been rampant regarding the authorship of the Kundamālā which is described in Nos. 4342-43. The colophon reads the name of the author as Dhīranāga but it was taken to be a mistake for Diṅnāga and the editors of the work in the Dakṣiṇabhārati series went into ecstacy for having discovered the drama of a contemporary of Kālidāsa. Tradition holds that Diṅnāga was a contemporary of Kāldāsa and following the tradition and the identification of Diṅnāga with the authorship of the Kundamālā, the work was dated in the 5th century.

Recently, the same editors of the Kundamālā have come round and in the latest advertisement of theirs have changed the name of the author to Dhīranāga.

Dhīranāga, the author of the Kundamālā is certainly older than Viśvanātha, the author of the Sāhityadarpaṇa. The earliest and perhaps the only reference that we have been able to secure regarding the Kundamāla is to be found only in the Sāhityadarpaṇa. The author seems to have been a native of Anūrādhāpura in Ceylon.

ATIRĀTRAYĀJIN.

A scion of the family of Śrīmad Appayya Dīkṣita, and the younger brother of the famous Nīlakaṇṭha Dīkṣita, Atirātrayājin

is the author of the drama Kuśakumudvatīya, described under Nos. 4346-47. Atirātrayājin wrote the work in the middle of the 17th century. The drama seems to have been enacted in the presence of Nīlakaṇṭha Dīkṣita at Madura.

ŚĀHARĀJA.

Śāhaji was the king of Tanjore between 1684 and 1710 A. D. The drama Candraśekharvilāsa is from his royal pen. It is described under No. 4359.

KṚṢṆADEVARĀJA.

The most famous of the Emperors of Vijayanagara was Kṛṣṇadevarāya who was ruling in the beginning of the 16th century. Himself a good scholar and poet, he patronised Sanskrit and Telugu poets to a large extent. A major portion of standard literature in Telugu was composed under his patronage

The drama Jāmbavatīkalyāṇa was composed by Kṛṣṇadeva and it is described under Nos. 4366-67.

JĪVA.

This Nalānanda (Nos. 4369-70) is a drama composed by one Jīva. He belonged to the Bhāradvājagotra and was the son of some petty Zamindar in the Telugu Districts.

ŚRĪHARṢA.

Śrī Harṣa was the famous royal poet, belonging to the 7th century. He was the patron of the Bāṇa Bhaṭṭa of Kādambarī fame. The three dramas of Śrī Harṣa are well known. These are:—

(1) Nāgānanda (Nos. 4371-77)

(2) Priyadarśikā (Nos. 4651-56)

(3) Ratnāvalī (Nos. 4657-71)

Copies of these are found in this library and they are described under the numbers noted against each.

COMMENTARIES.

An anonymous commentary on the Nāgānanda is described under No. 4378. On the Ratnāvalī, one Śivabhaṭṭa has composed a commentary and it is described under No. 4672. No commentary on the Priyadarśikā is available in this library.

KUMĀRATĀTĀRYA.

The drama Pārijātaharaṇa, described under Nos. 4381-82 is by one Kumāratātārya, son of Venkaṭācārya and grandson of Śrīnivāsaguru. Besides this drama, he has written commentaries on

(1) The Mahābhāṣya of Patañjalī
(2) The Vaiśeṣikasūtras of Kaṇāḍa
(3) The Sāṅkhyasūtras of Kapila
and (4) Śrībhāṣya of Rāmānuja.

The author seems to have lived in the 17th century A. D,

JAYADEVA.

Jayadeva belonged to Kuṇḍinapura in Berar and was the son of Mahādeva and Sumitrā. He was besides being a poet, a great Naiyāyika and is known in Nyāya literature as Pakṣadharamiśra. He belonged to about the 13th century A. D. His drama, the Prasannarāghava is described in Nos. 4411-26.

VIḶINĀTHA.

Madanasañjīvanabhāṇa is the drama of Viḷīnātha, described under Nos. 4430-31. He was the son of Yajñanārāyaṇa of Kauśikagotra and he was a native of the village of Viṣṇupuram in the

Nannilam Taluk of Tanjore District.

VARADARĀJAKAVI.

Varadarājakavi has presented to us the life of Śrī Rāmānuja in the form of a drama, by name Yatirājavijaya, also known as Vedāntavilāsa. He was the son of Sudarśana and was a decendent of Rāmānuja through his daughter. His probable date is the middle of the 16th century A. D. The drama Yatirājavijaya is described under No. 4486.

YAJÑANĀRĀYAṆA DĪKṢITA.

The reader is invited to the remarks on Yajñanārāyaṇa in the preface to Vols, VI and VII. His Raghunāthābhyudaya is described in No. 4487.

JAGANNĀTHA.

This Jagannātha is the author of the drama, Ratimanmatha Nāṭaka, described under Nos. 4488-89. He has composed the Anaṅgavijayabhāṇa also (Nos.4577-79). He is probably identical with the pupil of Bhāskararāya, the famous author of the Lalitāsahasaranāma. He was the contemporary of Serfojee (1711-28.)

VEṄKAṬEŚVARA.

Veṅkaṭeśa, the son of Dharmarājā has written two dramas. They are

(1) Nīlāpariṇayam, described under Nos. 4379-80 and
(2) Rāghavānanda, „ „ „ 4491.

The author was a contemporary of Śāhaji (1684-1710) and Serfoji (1711-28), Kings of Tanjore.

GURURĀMAKAVI.

Gururamakavi's Subhadrādhanañjaya is described under Nos. 4532 and 33. He was a contemporary of Appaya Dīkṣita and was a native of the North Arcot District. His date falls in the middle of the 16th century, A. D.

MAHĀDEVA.

Mahādeva, the author of the Adbhutadarpaṇa, described under No. 4534, seems to have been a native of Tanjore and contemporary of Rāmabhadra Dīkṣita. He was the son of one Kṛṣṇa Sūri.

RĀJAŚEKHARA.

Rājaśekhara was the teacher of king Mahendrapāla of Kānyakubja. Mahendrapāla seems to have lived about the end of the 9th century and the beginning of the 10th Rājaśekhara too should have lived then.

The following works of Rājaśekhara are preserved in this library:

(1) Bālarāmāyaṇa (Nos. 4535-39)

(2) Viddhasālabhañjikā (Nos. 4673-74)

(3) Karpūramañjarī (Nos. 4683-87.)

Among these Bālarāmāyaṇa has been commented upon by an anonymous writer (No. 4540.) The Viddhasālabhañjikā has been commented upon by Ghanaśyāma (Nos. 4675-77) and by the wives of Ghanaśyāma, Sundarī and Kamalā (No. 4678). A person who calls himself the son of Kṛṣṇa has commented upon the Karpūramañjarī (No. 4688.)

UDDAṆḌAKAVI.

Uddaṇḍakavi was living in the court of a chief of Calicut,

It is said that he was a contemporary of Bālakavi, author of the Ratnaketūdaya. Uddaṇḍakavi's Mallikāmāruta is described under Nos. 4541-42. The author lived about the end of the 16th century A. D.

GĪRVĀṆENDRA DĪKṢITA.

Girvāṇendra Dīkṣita is the third son of Nīlakaṇṭha Dīkṣita. His Śṛṅgārakośa has been described under No. 4611. The author lived in the later part of the 17th century A. D.

Among the Vyāyogas preserved in this library, reference may be made to the Pracaṇḍabhairava of Sadāśiva (No. 4645) and the Vinatānanda of Govinda (No. 4646).

RĀJACŪḌĀMAṆI DĪKṢITA.

Rājacūḍāmaṇi wrote in the middle of the 17th century his Kamalinīkalahamsa when he was six years of age. The Kamalinīkalahamsa is described in Nos. 4648-50.

ALLEGORICAL DRAMAS.

Among the allegorical dramas the Prabodhacandrodaya is the oldest and that is described under Nos. 4389-4406. There are three different commentaries on the Prabodhacandrodaya (i.e.):—

(1) By Ghanaśyāma (Nos. 4407-8)

(2) By Rāmadāsa (Nos. 4409 and 4692)

(3) By Subrahmaṇya (Nos. 4310 and 4691).

The Prabodhacandrodaya is the model upon which several works arose. The chief of them is the Saṅkalpasūryodaya of Vedānta Deśika, described under Nos. 4566-68. The commentary of Tātārya on this work is represented by 3 copies, Nos. 4569-71.

Ghanaśyāma wrote in imitation the Pracaṇḍarāhūdaya. The original has not yet been recovered, but a commentary upon it is described under No. 4338. This work has been written from the point of view of Advaita Vedānta.

The Muktipariṇaya (No. 4460) of Sundaradeva is another drama of this type and is written from the point of view of Advaita. The author is one Sundaradeva of Benares.

The Vidyāpariṇaya of Ānandarāyamakhin, described under No. 4511 is again from the point of view of the Advaitin. The author lived in the Maharaṭha court of Tanjore as the Commander-in-chief.

The most important work under this category is the Bhāvanāpuruṣottama of Ratnakheṭa Śrīnivāsa Dīkṣita, the father of Rājacūḍāmani Dīkṣita. Three copies of this work are described under Nos. 4427-29. The work was composed prior to 1589 A. D. for the Ms. No. 4427 purports to have been copied in that year.

॥ नाटकानि ॥

NĀṬAKAS.

A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

TANJORE MAHĀRĀJA SERFOJI'S

SARASVATĪ MAHĀL LIBRARY.

॥ अनर्घराघवनाटकम् ॥

4247. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 5152. Page 171. Right column. Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{8}$ inches. Sheets—81. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2040. Author—Murāri. Complete.

Beginning:

निष्प्रत्यूहमुपास्महे भगवतः कौमोदकीलक्ष्मणः

कोकप्रीतिचकोरपारणपटुज्योतिष्मती लोचने ।

याभ्यामर्धनिबोधमुग्धमधुरश्रीरर्धनिद्रापितः

नाभीपल्वलपुण्डरीकमुकुळः कम्ब्वोः सपत्नीकृतः ॥

* * * *

तत्रापि तावन्निरूपयामि रूपकमभिरूपकमीदृशम् ।

(मुहूर्तमिव स्थित्वा, स्मरणमभिनीय सोल्लासम्)

अस्ति तत्रभवतो मौद्गल्यगोत्रसमुद्भूतस्य महाकवेः भट्ट-श्रीवर्धमानतनूजन्मनः तन्तुमतीनन्दनस्य मुरारेः कृतिरभिनवमनर्घराघवं नाम नाटकम् । तत्प्रयुञ्जानाः सामाजिकानुपास्महे ॥

End:

तथापीदमस्तु ॥

समुन्मीलत्सूक्तिस्तबकमकरन्दैः श्रवणयो-
रविश्राम्यद्धारास्नपनमुपचिन्वन्तु कवयः ।
न शब्दब्रह्मोत्थं परिमलमनाघ्राय च जनः
कवीनां गम्भीरे वचसि गुणदोषौ रचयतु ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे । सप्तमोऽङ्कः ।

Colophon:

समाप्तमिदं महाकवेर्मौद्गल्यावनस्य श्रीमुरारेः कृतिरनर्घराघवं नाम नाटकम् ॥

Subject : Anargharāghavanāṭaka 1–7 Aṅkas Complete.

Remarks:—The Ms. is in a good condition.

This drama deals with the story of Rāma. There are several editions of this work available, the most important being the Nirṇayasāgara edition. Opinions vary regarding the date of the author. Dr. Keith and others place him before Ratnākara (i.e.) in the middle of the 9th century. Bhaṭṭanāthasvāmin and others are inclined to refer him to the 11th century. Now several Murāris are known to us:

1. The author of the Mīmāṃsā works-Tripādīnītinayanam, Aṅgatvanirukti etc.

2. The author of a kośa

3. The Murāri referred to in the familiar saying मुरारेः तृतीयः पन्थाः

4. Besides we have the author of the Anagharāghava. We do not know whether all these are identical or different.

॥ अनर्घराघवनाटकम् ॥

4248. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 5153. Page 171. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—110. Lines—9-11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2040. Author—Murāri. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4247.

Remarks:—The Ms. is in good condition. After the Bharatavākya the following three verses are found in addition:

अपि च—

देवस्यात्मभुवः कमण्डलुजलस्रोतांसि मन्दाकिनी
गङ्गा भोगवती मयानिपुनते यावत्त्रिलोकीमिमाम् ।
तावद्वीरयशोरसायनमधुस्यन्दः कवीनामयं
जागर्तु श्रुतिशष्कुलीवलयितव्योमावगाही गुणः ॥ ५२ ॥

सम्यक्संबोधसिद्धां जनविमलमनोदृष्टवस्तुस्थितीना
मास्ते किंचिन्मुनीनामभणितमिति तेनैव काव्यावतारः ।
वाल्मीकेरेव वाचामवनितलविनिर्गन्तुर्वैदेशिकीनां
कालेनायं विवर्तः किमपि लिपिकरः केवलोऽहं मुरारिः ॥ ५३ ॥

देवीं वाचमुपासते हि बहवः सारं तु सारस्वतं
जानीते नितरामसौ गुरुकुलक्लिष्टो मुरारिः कविः ।
अब्धिर्लङ्घित एव वानरभटैः किन्त्वस्य गम्भीरता-
मापातालनिमग्नपीवरतनुर्जानाति मन्थाचलः ॥ ५४ ॥

॥ अनर्घराघवनाटकम् ॥

4249. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 5154. Page 171. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—104. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2040. Author—Murāri. Complete.

Beginning and end—Same as No. 4248.

Colophon:

नायकानन्दः सप्तमोऽङ्कः । समाप्तं अनर्घराघवं नाम नाटकम् । कृतिः महाकवेः मौद्गल्यायनस्य श्रीमन्महोपाध्यायवर्धमाननन्दनस्य श्रीमुरारेः ॥

Remarks:—The Ms. is in good condition though old.

॥ अनर्घराघवनाटकम् ॥

4250. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 5156. Page 171. Right column. Substance—Paper. Size—14×6 inches. Sheets—64. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2040. Author—Murāri. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4248.

Remarks:—This is a copy of the No. 4249. This Ms. in European paper is in excellent condition. The paper bears the watermark of 1803 A.D.

॥ अनर्घराघवनाटकम् ॥

4251. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 5316. Page 171. Right column. Substance—Paper. Size—14 × 6 inches. Sheets—79. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2040. Author—Murāri. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4248.

Remarks:—The Ms. is in excellent condition.

॥ अनर्घराघवनाटकम् ॥

4252. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 5317. Page 171. Right column. Substance—Paper. Size—14 × 5$\frac{4}{8}$ inches. Sheets—84. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2040. Author—Murāri. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4248.

Remarks:—The Ms. is in Eurpoean paper and is in excellent condition.

॥ अनर्घराघवनाटकम् ॥

4253. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAM.

T. S. Collection No. 737. Substance—Paper. Size—10 × 4$\frac{1}{2}$

inches. Sheets—81 (2-88). Lines—9 to a Page. Script —Devanāgarī. No. of Granthas—1800. Author—Murāri. Incomplete.

Beginning:

सुचरितो नाम भरतपुत्रोऽहमनुगृह्ये ॥

End:

(सविमर्शस्मितम् ॥)

जेतारं दशकन्धरस्य जितवान् + तोषाय वर्तिष्यते ॥

Colophon: (Sheet No.71)

षष्ठोऽङ्कः ॥

Subject: Anargharāghava. 1-7 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. Wants beginning and end.

॥ अनर्घराघवनाटकश्लोकाः ॥

4254. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAŚLOKĀḤ.

Burnell's Catalogue No. 10577. Page 171. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{7}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves —22 (च-म). Lines—9 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—900. Author—Murāri. Complete.

Beginning—Same as No. 4247.

End—Same as No. 4248.

Colophon :

सप्तमोऽङ्कः ॥

Subject : Anargharāghavanāṭaka ślokas 1-416 ślokas.

Remarks:—The Ms. is in decaying condition.

॥ अनर्घराघवनाटकम् ॥

4255. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAM.

J. L. Collection No. 605. Substance—Paper. Size—9½ × 4 inches. Sheets—102. Lines—10 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2300. Author—Murāri. Complete.

Beginning and subject—Same as No. 4247.

End—Same as No. 4248.

Colophon:

समाप्ता अनर्घराघवं नाम नाटककृतिः महाकवेर्मौद्गल्यायनस्य श्रीमन्महोपाध्यायवर्धमाननन्दनस्य मुरारेः ॥ श्रीरस्तु ॥

प्रमाथिनामसंवत्सरे दक्षिणायने भाद्रपदमासे शुक्लपक्षे चतुर्दश्यां तिथौ गुरुवासरे तद्दिने इदं पुस्तकं नारायणभट्टेन लिखितम् ॥

यादृशं + न विद्यते ॥

इदं पुस्तकं वृकोपनामक गङ्गाधरदीक्षितस्येति ज्ञेयम् ॥

Remarks:—The Ms. is in good condition. The Ms. was copied by Nārāyaṇabhaṭṭa in the cyclic year Pramāthin, Dakṣiṇāyana, Bhādrapada month, bright fortnight, 14th day and Thursday.

॥ अनर्घराघवनाटकम् ॥

4256. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 10663. Page 171, Right column. Substance—Palm leaf. Size—18 × 1¼ inches. Leaves—57. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1800. Author—Murāri. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4247.

End—The Ms. abruptly breaks off in the middle of the last act.

Colophon: Nil.

Subject—Same as No. 4247.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The ends of certain leaves are injured.

॥ अनर्घराघवनाटकम् ॥

4257. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 5155. Page 171. Right column. Substance—Paper. Size—10¼ × 5 inches. Sheets—88. Lines—8-9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—Murāri. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4247.

End—Breaks off abruptly in the middle of the sixth act (20th stanza.)

Remarks: —The Ms. is in good condition.

॥ अनर्घराघवनाटकम् ॥

4258. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAM.

J. L. Collection No. 606. Substance—Paper. Size—10 × 4¾ inches. Sheets—13. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—250. Author—Murāri. Incomplete.

Beginning—The Ms. begins with the second act.

End—Breaks off in middle of the same act.

Colophon: Nil.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ अनर्घराघवनाटकव्याख्यानम् ॥

4259. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKA-VYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 5157. Page 171. Right column.

Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{10} \times 4\frac{1}{10}$ inches. Sheets—202. Lines—8 to 12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—5018. Author—Rucipati. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

सुन्दरीशङ्कराभ्यां नमः ।

दोर्दण्डद्वितयेन खण्डपरशोः कोदण्डमारोपयन्
कुर्वाणः सहसा विदेहनृपतिं पूर्णप्रतिज्ञाभरम् ।
सानन्दं कुशिकात्मजेन सुहृदां बृन्देन कौतूहलात्
सव्रीडं प्रियया विलोकितमुखो रामोऽस्तु नः श्रेयसे ॥ १ ॥

अभूदभूतप्रतिपक्षभीतिः
सदा समासादितभूरिनीतिः ।
चिरं कृतार्थीकृतभूमिसूरि·
स्फुरत्प्रतापो नरसिंहदेवः ॥ २ ॥

सूनुस्तस्य वसुन्धरापरिवृढस्यानन्दकन्दक्षिते·
राधारो जगतामशेषविदुषां विश्रामकल्पद्रुमः ।
दाने कर्णकथावलेपनिपुणः संसाररत्नाङ्कुरो
भूमीपालशिरोमणिर्विजयते श्रीभैरवेन्द्रो नृपः ॥ ३ ॥

❀ ❀ ❀

खौवालवंशजातः तस्यां देशान्महीशस्य ।
श्रीरुचिपतिरतिगूढं स्पष्टीकुरुते मुरारिवचः ॥ ६ ॥

* * *

इह खलु सकलपदार्थजातेषु स्वेष्टसाधनताज्ञानादेव प्रेक्षावत्प्रवृत्तिर्दृश्यते । तदुक्तं न्यायकुसुमाञ्जलावाचार्यपादैः । "तदज्ञानं विषयः तस्य विधिः" इति । तत्र च प्रयोजनाकांक्षायां "निर्दोषं गुणवत्काव्यमलङ्कारैरलङ्कृतम्"। विदतीति सरस्वतीकण्ठाभरणे भोजराजेन "धर्मार्थकाममोक्षेषु वैचक्षण्यं कलासु च । करोति प्रीतिं कीर्तिंश्च साधुकाव्यनिषेवणम्" इति ।

* * *

निःप्रत्यूह इति ॥ भगवतो लोचने चक्षुषी उपास्महे आराधयाम इति संबन्धः । यत्तु लोचने इत्यस्य ते इत्यपेक्षितं यत्पदाकांक्षितत्वादिति तन्न । उत्तरत्र वाक्यार्थगतत्वेनोपात्तेन यच्छब्देन पूर्ववाक्यार्थगततच्छब्दानपेक्षणात् । ननु किमर्थमियमुपासना क्रियत इत्यत आह । निःप्रत्यूहमिति ॥

End:

दोषाकरं समवधीर्य गुणानशेषा-

नाशु प्रकाशयति सूर इवांशुराशीन् ।

यस्तं.... प्रणिहितोञ्जलिरेष नित्य-

मालोकनान्मम कृतेर्मुदमादधातु ॥

Colophon:

इति समस्तप्रक्रियाविराजमानहरिनामणपदमलक...श्रीमद्भैरवसिं-

हृदेवनिदेशप्रोत्साहितवैजोळीग्रामवास्तव्य रुयौवालकुलो-
द्भवश्रीरुचिपतिमहोपाध्यायाविरचितायां अनर्घराघवटीका-
यां सप्तमोङ्कः ।

शुभमस्तु । कल्याणमस्तु । श्रीकृष्णाय नमः ।

परब्रह्मगोविन्दजि उसहाइ ॥

Subject: Anargharāghavanāṭakavyākhyā. 1-7 Aṅkas. Complete.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The author of this commentary, Rucipati, belonged to Vaijoḷi Grāma and wrote this at the request of one Bhairavasimha, son of Narasimha. This commentary is available in print, in the Nirṇayasāgara Edition.

॥ अनर्घराघवनाटकव्याख्यानम् ॥

4260. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKA-VYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 5158. Page 171. Right column.
Substance—Paper. Size—11½ × 5½ inches. Sheets—104. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2700. Author—Rucipati. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4259.

End:

मुनिरपीति । एतां जगत्त्रयीं रघुपतिगुणक्रीताम् । रघुपतिः रामः, तस्य गुणेन क्रीतामवेहि जानीहि । "क्रीतात्करणपूर्वात्" इति ङीप् । कुतः मुनिरपि विश्वामित्रोऽपि दिव्यास्त्राणां गुरुः उपदेष्टा बभूव । दिवौकसां देवानां

अजगवधनुर्भङ्गे पिनाकनामकहरधनुर्भङ्गे तावानेव महो-
त्सवः मनुष्यभवे यादृश उत्सव............... ॥

Colophon: (Sheet No. 97)

इति वैजोलीग्रामवास्तव्यखौवालवंशप्रभवश्रीरुचिपतिमहोपाध्या-
यविरचितायामनर्घराघवटीकायां तृतीयोऽङ्कः ॥

Subject: Anargharāghavanāṭakavyākhyānam. 1-4 Aṅkas. Fourth incomplete.

Remarks:—The Ms. is in a good condition.

॥ अनर्घराघवनाटकव्याख्यानम् ॥

4261. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKA-VYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 5352. Page 56. Right column. Substance—Paper. Size—14×6 inches. Sheets—33. Lines—14 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—1600. Author—Rucipati. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4259.

End:

पुण्यं च तत् अहश्चेति कर्मधारयः । पुण्याहं रक्षोमरण-
दीनं पुण्यसुदिनाभ्यामह्नः क्लीबतेष्टा । तत्र मंगलं शुभ-
कर्म आदधातु न केवलं यां कामयितु(?) भूमिमात्रमपीत्यपे-
रर्थः । यद्वा पुण्याहं जन्मदिनं सुखरात्रिपूत्सवदिनं तत्र
मङ्गलं यत्क्रियते तत्पुण्याहमङ्गलपदेनोच्यते । यस्य च
तत् क्रियते............................. ॥

Colophon: (Sheet No. 23.)

इति श्रीरुचिपतिमहोपाध्यायविरचितायां अनर्घराघवटीकायां
प्रथमोऽङ्कः ॥

Subject: Anargharāghavanāṭakavyākhyānam 1-2 Aṅkas 2nd Incomplete.

Remarks:—The Ms. is in excellent condition. Dr. Burnell has mistaken this for a copy of the Pratāparudrīya and hence has put it under that heading on page 56.

॥ अनर्घराघवनाटकव्याख्या ॥

4262. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 607. Substance—Paper. Size—12×5 inches. Sheets—17. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Rucipati. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4259.

End:

पुरा किल त्रिशङ्कुः क्षत्रियो राजा स्वदेहेन स्वर्गं
गन्तुकाम इष्टिं कर्तुं वसिष्ठं वृ..... ....

Subject: Anargharāghavavyākhyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ अनर्घराघवनाटकव्याख्यानम् ॥

4263. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKA-VYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 10664. Page 171. Right column. Substance—Palm leaf. Size—16½×1 inches. Leaves—133+3=136. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—3400. Author—Harihara. Complete.

Beginning:

(अन्योन्यन्यस्तसामान्य स)मात्रेशनिदर्शनम् ।

अव्याजभक्तिसुलभमव्यादिभमुखं महः ॥ १ ॥

ऐश्वर्येहावशैर्नित्यं नमो वाग्वोदभिः सुरैः ।
वन्दनीयां भजे वाणीं स्वाभीष्टफलसिद्धये ॥ २ ॥

बोम्मकन्दप्पयाचार्यं वन्दे यस्य कृपावशात् ।
अपि बालाः प्रगल्भन्ते वैदुष्योत्कर्षशालिनः ॥ ३ ॥

अस्ति शब्दे द्विमीमांस्यां प्रमाणे च कृतश्रमः ।
भारद्वाजो नृसिंहार्यसुतो हरिहरः सुधीः ॥ ४ ॥

व्युत्पन्नशब्दः प्रथितो यत्र व्युत्पन्नतामगात् ।
सोऽयं हरिहरः प्राह टीकामानर्घराघवीम् ॥ ५ ॥

इह खलु मुरारिरिति प्रसिद्धो महाकविर्नाटकरूपप्रबन्धनिर्माणव्याजेन सकलपुरुषार्थसाधनं रामचन्द्रचिन्तनमभिसन्धाय प्रारीप्सितस्य ग्रन्थस्याविघ्नेन परिसमाप्तिमभिलषन् "आशीर्नमस्क्रियावस्तुनिर्देशो वापि तन्मुखम्" इत्यालङ्कारिकीं मर्यादामनुसृत्य समुचितेष्टदेवतोपास्तिप्रतिपादनपरां नान्दीं प्रबध्नाति ॥ निष्प्रत्यूहमित्यादि ॥

End :

मधुस्यन्द इत्यनेन तस्य स्वहृदयानन्दजनकतया निर्दोषत्वम् । शब्दार्थालङ्कारवत्ता च दर्शिता । तेन सगुणौ सालङ्कारौ निष्ठा च शब्दार्थदर्शितौ तयोरेव काव्यत्वात् । एतेन प्रकृतौ काव्यमित्युक्तं भवति तज्जागर्तु अविरामेण प्रकाशताम् ।

Colophon :

नायकानन्दो नाम सप्तमोऽङ्कः ।

बोम्मगण्डप्पयाचार्य शिष्यो (हरि)हराभिधः ।
अनर्घराघवस्येमां व्याख्यामरचयत्सुधीः ॥

ये शब्दशास्त्रे निष्णाताः ये शीलितनिघण्टवः ।
तेषामेवाधिकारोऽस्य ग्रन्थस्य परिशोधने ॥

बिन्दुदुर्लिपि + समीक्ष्य सज्जनाः ॥

मुरारिनाटकस्येमां टीकां हरिहरचिताम् ।
रामभट्टाभिधः क्षिप्रं लिलेख विरळं कलम् ॥

Subject: Anargharāghavanāṭakavyākhyānam. 1-7 Aṅkas. Complete.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The author of this commentary is one Harihara, pupil of one Bomma Gaṇḍappācārya and son of Nṛsimhārya of Bhāradvāja gotra. The present Ms. was copied by Rāmabhaṭṭa.

॥ अनर्घराघवनाटकव्याख्यानम् ॥

4264. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKA-VYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 10665 a. Page 171. Right column.

Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{3}{4} \times 1\frac{5}{8}$ inches. Leaves—106 (1-106). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3400. Author—Harihara. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4263.

Remarks:—The Ms. is old and is in fairly good condition. This is the original of No. 4263.

The other works contained herein are:—

1. Anargharāghavavyākhyā.
2. Kāvyādarśa.

॥ अनर्घराघवनाटकव्याख्या ॥

4265. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 608. Substance—Paper. Size—12×4½ inches. Sheets—208 (1-77 & 1-131). Lines—8 to 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3400. Author—Harihara. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4263.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ अनर्घराघवनाटकव्याख्या ॥

4266. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAVYĀKHYĀ.

S. S. Collection No. 195. Substance—Palm leaf. Size—16¾×1½ inches. Leaves—82. Lines—8-11 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3400. Author—Harihara. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4263.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ अनर्घराघवनाटकव्याख्यानम् ॥

4267. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKA-VYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 5318. Page 171. Right column.

Substance—Paper. Size—13×6¾ inches. Sheets—33. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—825. Author—Harihara. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4263.

End:

इको गुणवृद्धिसूत्रे महाभाष्यकारैरन्यदेवेदं परिभाषान्तरमिति प्रयुक्तत्वादप्यन्यशब्दान्तरशब्दयोरन्यतरस्य वैयर्थ्यमिति कुचोद्यं निरस्तमिति वेदितव्यम् । केवलस्वभावस्यैव प्रयोजकत्वे दृष्टान्तमाह— कुमुदबन्धुरिति ॥ यदिति तृतीयार्थेऽव्ययम् । येन स्वभावमात्रेण...... ॥

Colophon: Nil.

Subject: Anargharāghavanāṭakavyākhyānam.

Remarks—The Ms. is in excellent condition.

॥ अनर्घराघवनाटकव्याख्यानम् ॥

4268. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKA-VYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 10665 b. Page 171. Right column. Substance—Palm leaf. Size—18½×1 inches. Leaves—52 (1-52). Lines—6 or 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1870. Author—Kṛṣṇa. Complete.

Beginning:

हरिः ॐ ॥

नमस्तस्मै भगवते लक्ष्मीनारायणात्मने ।
प्रपञ्चपरिणामस्य मूलभूताय हेतवे ॥ १ ॥

सन्तो न गमयन्त्येव सन्तो दोषान्स्वभावतः ।
असन्तस्त्वसतो दोषानध्यारोप्य वदन्ति च ॥ २ ॥

इत्थं मय्यसहायेऽत्र (ग्रन्थ ?) दोषपरीक्षणे ।
त्वमेव वेत्ता नितरां सावधानः सदा भव ॥ ३ ॥

सूक्तिरत्नावळी यस्य गौडीसत्कर्णभूषणम् ।
वाल्मीकीयामाह्वयते वैदर्भी सूक्तिमौक्तिकीम् ॥ ४ ॥

अनर्घराघवे यस्य मुरारेर्नाटकोत्तमे ।
पदवाक्यार्थभावानां व्याक्रिया क्रियते मया ॥ ५ ॥

आरीप्सितस्य प्रबन्धस्य विघ्नशान्त्यर्थं पूर्वरङ्गे प्रधानभूतां नान्दीं शंसति ॥ निष्प्रत्यूहमिति ॥ अयमत्र "पूर्वरङ्गं विधायादौ सूत्रधारे विनिर्गते । प्रविश्य तद्वदपरः कार्यार्थं साधयेन्नटः ॥" इति हि नाटकारम्भः । पूर्वरङ्गो नाम कथासूचकः प्रथमप्रयोगः । तस्याङ्गानि प्रत्याहारावतरणोत्थापपरिवर्तननान्दीप्रभृतीनि । तेषु नान्दीप्रधानभूतावश्यं कर्तव्या । तदुक्तम्— "यद्यप्यङ्गानि भूयांसि पूर्वरङ्गस्य नाटके । तथाप्यवश्यकर्तव्या नान्दी विघ्नप्रशान्तये ॥" इति ॥

* * *

सपत्नीकृतः सदृशीकृतः सदृशोऽस्सापत्न्यात् गुणवादः । एतदुक्तं भवति नाभीसरसिजस्य..................सूर्यचन्द्रात्मकतया यथास्थानं विकाससंकोचौ कुर्वती भगवतो

लोचने प्रत्यूहाभावाय तमुपास्महे इति कौमोदकीलक्ष्मेति भगवन्नामधेयोपादानमस्य नाटकस्य वीररसप्रायत्वं सूचयतीति केचिदुपदिशन्ति ॥ इष्टदेवतां नमस्करोति ॥ विरमतीति ॥

End:

मकरन्दशब्देन शृङ्गारादयो लक्ष्यन्ते । शब्दब्रह्माख्यं परि···मळमिति व्याकरतात्पर्येणोक्तम् । गङ्गेति एव.... स्रोतसो रूपाणि ब्रह्मणः कमण्डुलुजलस्रोतांसि । मन्दाकिनी वियद्गङ्गा । भोगवती पाताळगंगा । एतदन्यानि एतत्स्वरूपाणि । त्रिलोकी लोकत्रयम् । श्रुतिशष्कुलीवलयितस्यामवगाही कर्णगोळकावच्छिन्नाकाशाश्रयः शब्दरूप इत्यर्थः । कवीनां वीरयशोरसायनमधुरस्यन्दः । कवीनां काव्यपित्यर्थः । जागर्तु प्रकाशताम् ॥

Colophon:

इति मुरारिव्याख्या परिसमाप्ता ॥

इति काश्यपगोत्रजस्य वरदराजसूरेः सूनुना कृष्णेन विरचिते मुरारिव्याकरणे प्रथमोऽङ्कः ॥

Subject: Anargharāghavanāṭakavyākhyānam 1-7 Acts. Complete.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

For other works contained herein see No. 4264.

The author of this commentary, Kṛṣṇa was the son of one Varadarājasūri and belonged to the Kāśyapagotra.

॥ अनर्घराघवनाटकव्याख्या ॥

4269. ANARGHARĀGHAVANĀṬAKAVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 609. Substance—Paper. Size—12 × 4¾ inches. Sheets—257 (1-68, 2-46, 3-48, 1-60 & 1-35). Lines—16 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—7700. Author—Rāmānandāśramin. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

ओँङ्कारार्थाय विज्ञानदायिने लोकसाक्षिणे ।
करुणामयवीक्षाय दक्षिणामूर्तये नमः ॥

अस्त्यान्ध्रदेशे चरकूरिवंशः
कृष्णातटे काश्यपगोत्ररूढः ।
यो बह्वृचानां बहुमाननीयो
धत्ते सदा कीर्तिसुवैजयन्तीम् ॥

तत्रोद्भूत्तिम्मयसोमयाजी
बुधोऽष्टभाषाकविपद्मबन्धः ।
नित्यान्नदाता निजभक्तिलब्ध-
वृषाकपायीरमणप्रसादः ॥

तस्मादभूद्बह्वृचचक्रवर्ती
यज्ञेश्वरः पण्डितसार्वभौमः ।
सर्वाम्बिका सर्वगुणोपपन्ना
तस्य द्वितीया भवदम्बिकाम्बा ॥ ४ ॥

ताभ्यामुद्भवन्पुत्राश्चत्वारः श्रीनिकेतनाः ।
विधिमन्त्रार्थनिपुणाश्चत्वारो निगमा इव ॥ ५ ॥

षड्दर्शनीतत्त्वविवेककर्ता
स्वशिष्यसम्पादितदिग्जयश्रीः ।
तेष्वादिमः पण्डितपट्टबन्धः
श्रीकोण्डभट्टो जयतीह लोके ॥ ६ ॥

लक्ष्मीधरस्तदनुजो दक्षिणामूर्तिकिङ्करः ।
सर्वविद्वत्कविमतः जयति क्ष्मातले सुधीः ॥ ७ ॥

स गार्हस्थ्ये चिरं स्थित्वा जित्वा सर्वदिशः सुधीः ।
संन्यस्याजनि योगीन्द्रो रामानन्दाश्रमाभिधः ॥ ८ ॥

जगत्प्राणास्वादी प्रतिदिनमधस्तात्सम्रुषितः
सदा रन्ध्रान्वेषी कुटिलतमवृत्तेन सहितः ।
द्विजिह्वानां वश्यः परुषविषसंस्पृष्टवचनः
कथं रामानन्दाश्रममुनितुलामेत्यहिपतिः ॥ ९ ॥

स करोति महायोगी मीमांसाद्वयपारगः ।
अनर्घराघवव्याख्यां प्रीतये विदुषां शुभाम् ॥ १० ॥

प्रमादादन्यथाबोधादज्ञानाद्वा विलिख्यते ।
यदत्र तन्मया सद्भिः क्षन्तव्यं कृपया मयि ॥ ११ ॥

अथ तत्र भवान्मुरारिर्नाम महाकविः प्रसिद्धकविसार्व-
भौमः सकलतन्त्रस्वतन्त्रः सङ्गीतसाहित्यसारस्य पारदृश्वा

नाटकनामधेयरूपकनिरूपणापदेशेन सकलपुरुषार्थसम्पा-दनसन्तानायमानमनन्तातनयानयनचकोरिकाचन्द्ररामच-न्द्रचरितगुणवर्णनं मनसि निधाय चिकीर्षितस्य नाटक-प्रबन्धस्याविघ्नपरिसमाप्तिप्रचयगमनमाशासानः * * नाटकादौ कर्तव्यां पूर्वरङ्गप्रसाधनाङ्गभूतां नान्दीमाचर-ति ॥ निष्प्रत्यूहमिति ॥

End:

॥ निष्क्रान्ताविति ॥ अङ्कत्वञ्चास्य प्रत्यक्षरामरूप-नेतृचरितत्वाद्वालिवधार्थेनावान्तरार्थत्वेन व्यवहितस्य सी-तानयनरूपप्रकृतार्थस्य सीतादेव्याः प्रवृत्तिमन्वेष्टुमित्य-नेन बिन्दुना व्यक्तीभूतेन सहितत्वात् वालिवधनिमित्तक-ल्पनादिनानाविधसंविधानवीररौद्रकरुणशृङ्गाररूपनानार-साश्रयत्वाचावगन्तव्यम् । तदुक्तम् । "प्रत्यक्षनेतृचरितो बिन्दुव्यक्तिपुरःसरः । अङ्को नानाप्रकारार्थसंविधानरसा-श्रयः" इति ॥ भद्रम् ॥

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यकृष्णाश्रमपादशिष्यरामानन्दाश्रममु-निविरचितायामनर्घराघवव्याख्यायां इष्टार्थकल्पवल्लरीसमाख्यायां पञ्चमोऽङ्कः ॥ श्रीशिवार्पणमस्तु ॥ श्रीहालास्यपतये नमः । विकृति-संवत्सरे माघमासे कृष्णपक्षे अमायामिष्टार्थकल्पवल्लरीसमाख्या-नर्घराघवनाटकटीकायाः पञ्चमोऽयमङ्कः पूर्णतामाप ॥

Subject: Anargharāghavavyākhyā, otherwise known as Iṣṭārthakalpavallarī. 1-5 acts

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The author was a Telugu Brahmin living on the banks of the Kṛṣṇā, in the district of Kṛṣṇa. He belonged to the Kāśyapagotra and the Ṛk śākhā. The family name of this author was Carakūri. The following particulars could be gathered of his ancestry—In the Carakūri family there was one Timma Somayājin who was master of eight languages and had a title to that effect. He had a son by name Yajñeśvara. This Yagñeśvara married one Sarvāmbikā and they had four sons born to them. The eldest was Koṇḍubhaṭṭa, the author of a work called Ṣaḍdarśanītattvaviveka. The second was Lakṣmīdhara, who later on became a sanyāsin, under the name of Rāmānandāśrama and he is the author of the present commentary.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलम् ॥

4270. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALAM.

Burnell's Catalogue No. 5136. Page 173. Left column.
Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—56. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1189. Author—Kālidāsa. Complete.

Beginning:

श्रीगणाधिपतये नमः ।

या सृष्टिः स्रष्टुराद्या वहति विधिहुतं या हविर्या च होत्री
ये द्वे कालं विधत्तः श्रुतिविषयगुणा या स्थिता व्याप्य विश्वम् ।
यामाहुस्सर्वभूतप्रकृतिरिति यया प्राणिनः प्राणवन्तः
प्रत्यक्षाभिः प्रपन्नस्तनुभिरवतु वस्ताभिरष्टाभिरीशः ॥ १ ॥

नान्द्यन्ते

सूत्रधारः। नेपथ्याभिमुखमवलोक्य, आर्ये यदि नेपथ्यविधानमवसितं तर्हि इतस्तावदागम्यताम् ।

* * *

सूत्रधारः। आर्ये साधु गीतम् । अहो रागबद्धचित्तवृत्तिः आलिखित इव सर्वतो रङ्गः। तदिदानीं कतमत्प्रयोगमाश्रित्यैनामाराधयामः ।

नटी । णं अज्जमिस्से हिं पढमं एव्व आणत्तं । अबि(हि)ण्णाणसाउंदळं नाम अउव्वं णाडअं पओए अहीकरीअदुत्ति ॥

End:

तर्हीदमस्तु भरतवाक्यम्—

प्रवर्ततां प्रकृतिहिताय पार्थिवः
सरस्वती श्रुतमहिता महीयसाम् ।
ममापि च क्षपयतु नीललोहितः
पुनर्भवं परिगतशक्तिरात्मभूः ॥ ३५ ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Clophon:

सप्तमोङ्कः । विश्वावसुनामके संवति कोलग्रामे श्रीपतिना लिखितेयं शकुन्तळा ॥

Subject: Śākuntalanāṭaka. 1-7 Aṅkas.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

No remarks are necessary regarding Kālidāsa. For the latest information regarding his birth and nativity, please refer

to the "Birthplace of Kālidāsa" by Mr. Lachmi Dhar, published by the Delhi University and the article on the date of Kālidāsa in the "Allahabad University Studies" Vol. V by Kṣtreścandra Cattopādhyāya of the Allahabad University. Referance may also be made to Dr. Keith's "Sanskrit Drama". Several editions of the Śākuntala are available. The Śrī Vāṇī Vilās Press edition is the best one.

There are several copies of the Śākuntala in this library and they are tabulated in the following pages.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches	No. of Sheets or leaves.
4271	B. L. 5137	Paper.	$9\frac{3}{10} \times 4\frac{4}{5}$	81
4272	,, 5138	do.	$11\frac{1}{2} \times 4\frac{4}{5}$	88
4273	,, 5139	do.	$10\frac{3}{8} \times 4\frac{1}{2}$	76
4274	,, 5140	do.	$11\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{8}$	59
4275	,, 5141	do.	$9\frac{3}{4} \times 4\frac{9}{10}$	69
4276	,, 5143 and Ms. 14667	do.	$10\frac{1}{8} \times 6$	50
4277	,, 5310	do.	$13\frac{4}{5} \times 5\frac{3}{5}$	60
4278	,, 10563	Palm leaf.	$17 \times 1\frac{1}{5}$	70
4279	,, 10564	do.	$13\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$	62
4280	,, 10565	do.	$15\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{5}$	45
4281	,, 10566	bo.	$16 \times 1\frac{1}{2}$	46
4282	,, 10567	do.	$17\frac{4}{5} \times 1\frac{3}{10}$	52
4283	,, 10568	do.	$16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{8}$	52
4284	,, 10569	do.	$8\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$	65
4285	,, 10572	do.	$14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$	46
4286	J. L. 610	Paper.	$9\frac{1}{2} \times 4$	71
4287	T. S. 718	do.	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	80
4288	,, 719	do.	$8\frac{1}{2} \times 4$	52
4289	S. S. 193	Palm leaf	$9\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$	54
4290	M. S. 14668 & 5146	Paper.	$9\frac{1}{4} \times 4$	42
4291	,, 5144	do.	$7\frac{9}{10} \times 4\frac{3}{5}$	46
4292	T. S. 720	do.	$11 \times 4\frac{1}{2}$	41
4293	B. L. 5142	do.	$10\frac{1}{4} \times 8\frac{9}{10}$	54

No. of Lines per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.
9-11	Devanāgarī	Complete.
11	do.	„
9	do.	„
8	do.	„
10	do	„
12	do.	„
10	do.	„
5	Grantha.	„
8	do.	„
8	do.	„
9	do.	„
7	do.	„
5-7	do.	„
9 or 10	do.	„
8-9	do.	„
10	Devanāgarī.	„
9 or 10	do.	„
8-10	do.	„
9	Malayālam.	„
8	Devanāgarī.	Incomplete. (1-6 Acts wants end)
12	do.	„ (1-7 Acts wants two sheets in the middle.)
11	do.	„ (1-7 Acts same sheets are missing in the 1st Act.)
6	do.	„ (1-4 Acts wants end)

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches	No. of sheets or leaves
4294	B. L. 5148	Paper.	8×5	36
4295	J. L. 611	do.	10×5	22
4296	B. L. 10570	Palm leaf.	$7\frac{3}{8}\times1\frac{1}{2}$	35
4297	S. K. 214	Paper.	$11\frac{1}{4}\times4\frac{1}{2}$	17
4298	B. L. 5147	do.	$10\frac{1}{4}\times4$	13
4299	„ 10571	Palm leaf.	$17\frac{1}{8}\times1\frac{1}{2}$	7
4300	„ 5145	Paper.	$10\times4\frac{3}{10}$	6
4301	J. L. 612	do.	$10\times4\frac{1}{2}$	27
4302	T. S. 737 c	do.	$7\times4\frac{1}{4}$	7

No. of Lines per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.
11	Devanāgarī.	„ (1-4 Acts)
13	do.	„ (1-4 Acts wants end)
9	Telugu.	„ „
9-11	Devanāgarī.	„ (1-3 Acts wants end)
7	do.	„ (1st Act wants end)
8-10	Grantha.	„ (1-2 Acts wants end)
11	Devanāgarī.	„ (1st Act wants end)
12	do.	„ (3-6 Acts wants beginning)
13	do.	„ (3rd Act wants beginning)

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलव्याख्यानम् ॥

4303. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALAVYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 10573. Page 173. Right column. Substance—Palm leaf. Size—17⅜×1 inches. Leaves—63 (4-66). Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1800. Author—Kāṭayavemabhūpaḥ. Complete. (wants beginning).

Beginning:

(आर्यमिश्रैः प्रथममेवाज्ञप्तम्—) अभिज्ञानशाकुन्तळं नामापूर्वं नाटकं प्रयोगेणालङ्क्रियतामिति । प्रयोगेण (अभिनयेन अलङ्क्रियतां भूष्यतां प्रकटीक्रियतां इति) शाकुन्तळं शकुन्तळामधिकृत्य कृतम्। "अधिकृते ग्रन्थे" इत्यण्प्रत्ययः। अभिज्ञानप्रधानं शाकुन्तळं अभिज्ञानशाकुन्तळम्, शाकपार्थिवादित्वात्समासः ॥

End:

प्रवर्ततामित्यादि ॥ पार्थिवः राजा। जातावेकवचनम्। प्रकृतिहिताय प्रकृतीनां प्रजानां हिताय इष्टाचरणाय प्रवर्ततां प्रयततां * *

आत्मभूः स्वयंभूः परमेश्वर इत्यर्थः। ममापि पुनर्भवं पुनर्जन्म क्षपयतु अपाकरोतु। अत्र भरतः नाट्यार्थस्य परिसमाप्तत्वादनु....त्वमुत्सृज्याशिषं प्रत्युक्तवानित्यनुसन्धेयम्। अत्र शुभशंसनात्प्रशस्तिर्नाम सन्ध्यङ्गमुक्तं भवति । यथो-

क्तम्— "प्रशस्तिश्शुभशंसनम्" इति ।

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

इति श्रीकाटयवेमभूपविरचिते कुमारगिरिराजीये शाकुन्तलव्याख्याने सप्तमोऽङ्कः । शाकुन्तलटीका समाप्ता ॥

Subject: Abhijñānaśākuntalanāṭakavyākhyāna. 1-7 Acts. Wants beginning only.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलनाटकव्याख्यानम् ॥

4304. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALANĀṬAKA-VYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 10574. Page 173. Right column. **Substance**—Palm leaf. **Size**—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ **inches. Leaves**—65 (4–68). Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1800. Author—Kāṭayavemabhūpa. Complete. (wants beginning)

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4303.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. Last three leaves are eaten away at the right end.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलनाटकव्याख्यानम् ॥

4305. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALANĀṬAKA-VYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 10575. **Page** 173. Right column.

Substance—Palm Leaf. Size—14 × 1⅛ inches. Leaves—77. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1600. Author—Kāṭayavemabhūpa. Incomplete. 1-6 Acts.

Beginning:

वेदानीनां विशुद्धानां विद्यानां जन्महेतवे ।
पार्वतीपरतन्त्राय परस्मै वस्तुने नमः ॥

Same as No. 4306.

End:

अस्मात्परमित्यादि ॥ धौताश्रुशेषं धौतं अश्रु येन तत्तथोक्तम् । तस्मादुदकाच्छेषं अवशिष्टम् । अस्ससदु भट्टा । आश्वसतु भर्ता ॥ २॥ विज्जन्तंमि दीवे ववआणदोसेण एसो अन्धआरं अणुहोदि । विद्यमानोऽपि दीपे व्यवधानदोषेण एषोन्धकारमनुभवति। अहं दाणिं एत्थ णं णिव्वुदं करिस्सं । अहव(ा) सुदं मए ॥

Colophon: (Leaf No. 188).

इति श्रीकाटयवेमभूपालविरचिते कुमारागिरिराजीये शाकुन्तलव्याख्याने पञ्चमोङ्कः ॥

Subject: Abhijñānaśākuntalanāṭakavyākhyāna 1-6 Acts. 6th Incomplete.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलनाटकव्याख्यानम् ॥

4306. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALANĀṬAKA-VYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 5149. Page 173. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{2}{10} \times 5\frac{3}{10}$ inches. Sheets—82. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Kāṭayavema. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशायनमः ॥

वागर्थाविव + पार्वतीपरमेश्वरौ ॥ १ ॥

चतुर्दशविधानां च विद्यानां जन्महेतवे ।
पार्वतीपरतन्त्राय परस्मै वस्तुने नमः ॥ २ ॥

कीर्तिप्रतापसौभाग्यत्यागभोगविभूषितः ।
एक एव बहुश्लाघ्यः कुमारगिरिजो नृपः ॥ ३ ॥

मुनिनां भरतादीनां भोजादीनां च भूभुजाम् ।
शास्त्राणि सम्यगालोच्य नाट्यवेदार्थवेदिनाम् ॥ ४ ॥

प्रोक्तं वसन्तराजेन कुमारगिरिभूभुजा ।
नाम्ना वसन्तराजीयं नाट्यशास्त्रमनुत्तमम् ॥ ५ ॥

तत्रोक्तेनैव मार्गेण दर्शितं नाट्यलक्षणम् ।
कवीनामाश्रयो मन्त्री काटभूपतनूद्भवः ॥ ६ ॥

सोऽयं वेमविभुः कुमारगिरिणा राज्ञा नियुक्तः कवी
नाट्यानां त्रितयं कृतं कृतिविधौ श्रीकाळिदासेन यत् ।
तस्योद्रिक्तमनोभुवस्य रसिकः शाकुन्तलादेः स्वयं
व्याख्यानं कुरुते कुमारगिरिराजीयाख्यमस्मै शुभम् ॥ ७ ॥

अत्र कालिदासकविः प्रारीप्सितस्य ग्रन्थस्याविघ्नेन परिसमाप्त्यर्थं इष्टदेवतानमस्कारपूर्वकमाशिषं प्रयुङ्क्ते ॥

या स्रष्टुरित्यादि ॥ ईशः अवत्विति संबन्धः । कीदृशः शिवः ? प्रत्यक्षाभिरिन्द्रियग्राह्याभिरष्टमूर्तिमद्भिः प्रपन्नः उपेतः । कीदृश्यस्तनवः ? या स्रष्टुर्ब्रह्मणः आद्या प्रधाना सृष्टिः अनेन जलमयी तनुरुक्ता । "अप एव ससर्जादौ" इति विधिस्मरणात् । या विधिहुतं विध्युक्तप्रकारेण दत्तं हविः हव्यं वहति दधाति देवतार्थमिति शेषः । "देवेभ्यो हव्यं वहति" इति श्रुतेः । अनेन अग्निमयी तनुरुक्ता ॥

End:

महाभाग इत्यादि ॥ महाभागो महाभाग्यः । अभिन्नस्थितिः अविहितमर्यादः । "मर्यादा धारणा स्थितिः" इत्यमरः । वर्णानां ब्राह्मणादीनां मध्ये अपकृष्टोऽपि अकिञ्चनोऽपि अपथमार्गं न भजते । सद्योऽपि संसर्गयोग्ययोवे(?) त्यभिप्रायः । तथाप्येवमपि परितः विविक्तेन परिचरिमासे(?) वितमविविक्तं विजनं येन । यथोक्तं येन मनसा उपलक्षितः । जनाकीर्णं प्रजासंकुलं इदं गृहं हुतवहपरीतमिव अनलाक्रान्तमिव मन्ये प्रवेष्टुं दुस्सहमित्यर्थः ॥ अभ्यक्तमिवेत्यादि ॥ स्पष्टोऽर्थः । अमो किपिवामेदरणे अणिवि अरेदि अहो अ......... ॥

Colophon: (Sheet No 66).

इति को(का)टवेमभूपालविरचिते कुमारगिरिराजीये शाकुन्तलव्याख्याने तृतीयोऽङ्कः ॥

Subject: Abhijñānaśākuntalavyākhyāna. 1-5 Acts, 5th

Incomplete.

Remarks :– The Ms. is old and is in a fairly good condition.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलनाटकव्याख्यानम् ॥

4307. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALANĀṬAKA-VYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 10576, Page 173. Right column. Substance—Palm leaf. Size—15×1 inches. Leaves—48. Lines—6 or 7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1300. Author—Kāṭayavemabhūpāla. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4306.

End:

याहमस्य प्रत्ययेन मुखमधोः हृदयत्रिषस्य हस्ताभ्यास-
मुपगता । रोदिति रोदनं करोति । .... ॥

Colophon : Nil.

Subject : Abhijñānaśākuntalanāṭakavyākhyāna. 1-5 Acts 5th Incomplete.

Remarks :—The Ms. is in a decaying condition.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलनाटकव्याख्यानम् ॥

4308. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALANĀṬAKA-VYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 5150. Page 173. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{4}{8} \times 5\frac{1}{8}$ inches. Sheets—65. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-

thas—1886. Author—Rāghavaḥ. Incomplete. (1-4 Acts 4th only begins).

Beginning:

श्रीगणेशायनमः ॥

यत्रेधाजनि दशधा द्विधागतं य-
यज्जातं दशविधमेति षोडशत्वम् ।
यद्गीतं समहदादिकस्य चाद्यं
तेजस्तज्जयति हिमोष्णरूपमध्यम् ॥ १ ॥

* * *

वाचिकाद्यभिनयोपमनाख्या-
चार्यमत्र भरतं मुनिमीडे ।
लास्यताण्डवनियोजनलीला-
कौशलेन परितोषितभर्गम् ॥ ५ ॥

अथ नाटकादौ पूर्वरङ्गाङ्गभूतामाशीरूपां चतुरस्रतालानुसारिणीमष्टपदां सूत्रधारो नान्दीं पठति— या सृष्टिरिति । या तनुः स्रष्टुर्ब्रह्मण आद्या सृष्टिः, जलमित्यर्थः । "अप एव ससर्जादौ तासु वीर्यमपासृजत्" इति स्मरणात् ।

End:

पुष्पोच्चयं रूपयति । पूर्ववत् सखि प्रकृतिवक्रः सः कस्यानुनयं प्रतिगृह्णाति । किंचित्पुनः सानुक्रोशः सकृपः कृतः । "कृपा दयानुकम्पा स्यादनुक्रोशोऽप्यथोहसः"

इत्यमरः । तस्मि... तदपि कथय यदा निर्वर्तितुं नेच्छ-
ति तदा विज्ञापितो मया । प्रथम इति प्रेक्ष्य विचार्य अत्र
कोपः कर्तु न... .... ॥

Colophon: (Sheet No. 64)

इत्यर्थद्योतनिकायां शाकुन्तलटीकायां तृतीयोङ्कः समाप्तिमगमत् ॥

Subject : Abhijñānaśākuntalanāṭakavyākhyāna, called Arthadyotanikā 1-4 Acts; 4th only begins.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलव्याख्या ॥

4309. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALA-VYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 613. Substance—Paper. Size—9½×4 inches. Sheets—73. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1800. Author—Ghanaśyāma Complete.

Beginning :

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥

नत्वा नागमुखं मुदं कृतिमयीं कुर्मः परस्मै ध्रुवां
कीर्तिं कुर्मह आत्मनो मनसि नः का भुक्तिमुक्त्योः कथा ।
निर्वाणाय नटीभवन्नतिकृतामस्माकमास्ते शिवो
नारीभूयमयं निलिम्परतये नारायणो वा प्रभुः ॥ १ ॥

* * * *

आत्मा यः शिवयोश्चिदम्बरमहायोगीन्द्रशाकम्भरी
भ्राता श्रीद्वयसुन्दरीकमलजः काशीमहादेवजः ।
मन्त्री चोलमहीभुजोऽतिगरिमा तुकोजिराजस्य यो
नम्रः सप्तदिवाववदीति स घनश्यामः कवीनां कविः ॥ ६ ॥

* * * *

लक्ष्मीशो न विकल्पते तदितरः सर्वोत्तमत्वे हरे
गौरीशोऽपि न कल्पते तदितरः सर्वोत्तमत्वे हरौ ।
यैरेषां पदरेणवः शिरसि नः सन्त्वत्र बौद्धान्तकृ-
द्गीताभाष्यसहस्रनामविवृती एते प्रमाणं सताम् ॥ ८ ॥

अथैतन्नाटकस्थायिसंविधानावबोधने ।
संक्षेपणेन वस्त्वादिनिर्देशः क्रियतेऽधुना ॥ १ ॥

अष्टमूर्त्यङ्कितो नान्दीश्लोकः सूत्रधरो नटी ।
प्रस्तावनायां तदनुसूतो दुष्यन्तभूपतिः ॥ २ ॥

* * *

सप्तमाङ्के फलं ग्रन्थे दौष्यन्तेश्चक्रवर्तिता ।
पुनरुक्तिं विनासारः कथितो वस्तुसङ्ग्रहः ॥ १९ ॥

व्युत्पन्नैरेव तदिदं संविधानं पुनः पुनः ।
विभाव्यं प्रथमं पश्चान्नाटकं परिशील्यताम् ॥ १० ॥

अथ सायणमाधवादिपुरातनकविसमानकालिकौ भाग्यनिमित्तवशात्काशुकराजकन्योपदेशेन श्यामलादेवीलिखितबीजाक्षररसज्ञः कालिदासकविर्यशसे व्युत्पत्तिकन-

कनिकषोपलप्रायं नाटकं शाकुन्तलं नाम चिकीर्षुरविघ्न-
परिपूरणाय सम्प्रदायानुभवसिद्धं चतुर्दशभुवनात्मकश्री-
मदीशानसम्प्रार्थनारूपमङ्गलमाचरति ॥ येति ॥ आद्या सृ-
ष्टिरापः "अप एव ससर्जादौ" इति स्मरणात् । या अग्नि-
रूपा तनुरिति शेषः ॥

End:

तथा च एकः परमेश्वर एव चतुर्दशभुवननिर्माणप्रास-
नधौरन्धरीचतुरचतुराननदण्डधरखण्डकतया जन्मलययो-
र्लयप्रदस्तद्व्यतिरिक्तेषु त्रयस्त्रिंशत्सङ्ख्याकेष्वतिथिनन्दनेषु
कश्चिदयोध्याद्वारवत्यादिषु स्थलजलेषु प्रतियुगं जन्मलय-
योरधीनीभवतीति कवेर्भात्र इति दिक् ॥

Colophon:

इति महाराजपद + शाकुन्तलसञ्जीवनाख्यटिप्पणे सप्तमोऽङ्कः ॥

बहुधान्यनामसंवत्सरे उत्तरायणे माघमासे शुक्लपक्षे तृतीयायां तिथौ

शुक्रवासरे इदं पुस्तकं नारायणद्रविडेन लिखितम् ।

यादृशं पुस्तकं + मम दोषो न विद्यते ।

Subject: Śākuntalavyākhyā otherwise known as Sañjīvanī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

A paper transcript of this Ms. is found in this library. See T. V. No. 478.

This commentary is not available in print.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलव्याख्या ॥

4310. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALAVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 614. Substance—Paper. Size—7½ × 5 inches. Sheets—75. Lines—12 to 13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1850. Author—Ghanaśyāma. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4309.

Colophon:

इति महाराजपद० शाकुन्तलसञ्जीवनाख्यटिप्पणे सप्तमोऽङ्कः ॥

सम्पूर्णमिदं घनश्यामपण्डितीयं शाकुन्तलाव्याख्यानम् ॥

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलव्याख्यानम् ॥

4311. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALAVYĀKHYĀNAM.

J. L. Collection No. 615. Substance—Paper. Size—7½ × 5 inches. Sheets—37 (25-32 & 59-87). Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Ghanaśyāma. Incomplete. (Wants beginning).

Beginning:

बलवदवस्था । "अवस्थात्वार्तिदर्शयोः" इत्यनेकार्थ-

ध्वनिमञ्जरी । निर्वापणाय परिहरणाय ॥

End and colophon—Same as No. 4309.

Subject: Śākuntalavyākhyā—otherwise known as Sañjīvanī

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ अभिज्ञानशाकुन्तलप्राकृतविवृतिः ॥

4312. ABHIJÑĀNAŚĀKUNTALAPRĀKṚTA-VIVṚTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 5151. Page 173. Right column.

Substance—Paper. Size—9⅜ × 3⅜ inches Sheets—20. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—430. Author—Nārāyaṇa Bhaṭṭa. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः । श्रीरेणुकायै नमः ।

नटी— आर्यपुत्रेयमस्मि । आज्ञापयत्वार्यः । को नियोगोऽनुष्ठीयतामिति ।

नटी— सुविहितप्रयोगतया आर्यस्य न किमपि परिहास्यते ।

नटी— एवमेव । अनन्तरं करणीयन्तावदार्य आज्ञापयतु ॥

End:

अनसूया —भगवन् अनया दुहितृमनोरथसम्पन्नां कण्वोऽपि तावत श्रुतविस्तरः क्रियताम् । दुहितृवत्सला मेनका इहैवोपचरन्ती तिष्ठति । मनोरथः खलु मे भगवत्या............ ।

Colophon:

इति श्रीमद्रामेश्वरभट्टसुतनारायणभट्टविरचितायां शाकुन्तलप्राकृतविवृतौ सप्तमोऽङ्कः ॥ ७ ॥

रसवच्चेतो येषां केषामपि जायते सुधियाम् ।

सरसास्त एव येषां सौरभमिक्षोरिवान्यस्मै ॥

Subject: Śākuntalavyākhyā.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The author, Nārāyaṇabhaṭṭa calls himself the son of Rāmeśvara Bhaṭṭa. Perhaps this Rāmeśvarbhaṭṭa is the same as the famous ancestor of Kamalākarabhaṭṭa, in which case the work may be placed in the early half of the 16th century.

॥ इन्दिरापरिणयम् ॥

4313. INDIRĀPARIṆAYAM.

J. L. Collection No. 616. Substance—Paper. Size—12×5 inches. Sheets—30. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—900. Author—Vīrarāghavācārya. Incomplete.

Beginning:

भद्रं वो विदधातु वारिधिसुतावक्षोजकुम्भोज्ज्वलैः

काश्मीरैरतिखण्डिताः सुरवपुर्व्याकीर्णरक्तैरिव ।

रागं वक्षसि बिभ्रदम्बुजभवाद्युत्तंसिताङ्घ्रिश्शुभैः

रक्तौघैरिव वारिधिर्गुणगणैर्युक्तो वृषाद्रीश्वरः ॥

* * *

नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

* * *

सूत्र ॥ आर्ये समादिष्टोऽस्मि ॥ श्रीरङ्गराजस्य चैत्र-

यात्रोत्सवसिसेविषासमवेतैरधिगताखिलकलाकलापैर
शेषविमतकुमतिनिटिलकुट्टनकुट्टाकपदैषै(?) तत्रभवद्भि-
रखिलैरमीभिः सङ्ख्यावद्भिः * * *

सू ॥ आमेत्यर्धोक्ते(स्मृतिमभिनीय सहर्षम्) । आ
ज्ञातम् ॥

अस्ति श्रीरङ्गभर्तुः कनकमयमहायज्ञसूत्रावतार-
श्रीरङ्गाचार्यवर्यस्वजनिकृतपरिष्कारवाधूलवंशः ।
बन्धान्मुक्तः करीन्द्रः कृतजनमथनो दूरधूताङ्कुशोद्रा-
कसेवित्वा यस्य पादौ सविनयकुतुकं स्वीयमालानमाप ॥

तस्मादभूदखिलभूपतिचक्रवाल-
कोटीररत्नरुचिरंजितपादपद्मः ।
औदार्यनिर्जितसुरद्रुमकामधेनु-
श्चिन्तामणिर्वरददेशिकसार्वभौमः ॥

भोगे भूपति रूपे स्मरति शुचित्वे धनञ्जयति ।
वात्सल्येऽपि.........लवरदगुरुवर्यः ॥

* * *

तत्पादाम्बुज(युग्म)भक्तितटिनीकल्लोलिनीवल्ल...
वात्स्यश्रीमदहोबलार्यजनुषः श्रीशैलसूरेः सुतः ।
विख्यातो भुवि वीरराघवकविः विद्वन्मुदे नाटकं
चक्रे तादृशसंविधानमधुरं हस्ते तदास्ते मम ॥

तत्प्रयुञ्जानः सभामिमां सभाजयामि ॥

नटी ॥ किं णामअं तं णाडअम् (छाया । आर्य किं-
नामकं तन्नाटकम् ॥

सू ॥ कविनैवोक्तं तन्नाम ॥

का सुधाम्भोधितनया कस्तां धत्ते भुजान्तरे ।
इदं प्रश्नोत्तरद्वन्द्वनामकं किल नाटकम् ॥ इति ॥

सू ॥ अयि महत्तम इति वक्तव्यम् ॥ यदस्य कवेः ॥ स्वप्ने
देवः कमलया साकं समेत्य सादरमिदमादिदेश ॥

वीरराघवार्य चारु नाटकं त्वमावयो-
र्नामतः किलेन्दिराविवाहपुल्लसद्रसम् ।
वीतदोषमद्भुतं कुरुष्व मत्प्रसादतः
फुल्लपुष्करक्षरन्मरन्दमञ्जुसूक्तिभिः ॥

* * *

आर्ये किमन्यत् ॥
सहृदयावतां समादेशं समग्रयितुमुत्सहे ।
सरोजसम्भवस्याज्ञां सोऽयं सुरमुनिर्यथा ॥

End:

(ततः प्रविशति रत्नाकरः ॥)

रत्नाकरः ॥ अहो मे जन्मनः साफल्यम् । यदिदानीं
वत्साय वृषाचलपतेश्च विवाहमहोत्सवे नयनानन्दम-
नुभवामि ॥ (परिक्रामितकेन विभाव्य) कथं

निर्वर्तित एव विवहनविधिः यदमूरान्ध्रमहासुरपुरन्ध्रयः शोभनाभिर्गाथाभिः वधूवरयोरारात्रिकं मंगलमाचरन्ति । तत्त्वरितमुपसर्पामि (इति तथा करोति) ।
(सर्वे सदस्याः ससम्भ्रममुत्थाय तेन सह यथोचितमुपविशन्ति ।)

रत्नाकरः ॥ (आत्म) दे...... ।

Colophon: (Sheet No. 5.)

चतुर्थोऽङ्कः ।

Subject: Indirāpariṇaya 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. Only a few lines are wanting towards the end of the 5th act.

Vīrarāghavakavi, the author of this drama, Indirāpariṇaya, gives his genealagy as follows:—

Ahobalārya (of Vatsa gotra)
|
Śrīśailasūri
|
Vīrarāghava.

The Ahobalārya was the pupil of one Varadadeśikārya, son of Śrī Raṅgācārya of Vādhūlagotra.

Once God Śrī Raṅganātha, the presiding deity of Śrīraṅgam appeared in a dream before the author of the work—Vīrarāghavakavi and ordered him to compose a drama treating of the marriage of Mahāviṣṇu with Lakṣmī. The present work was composed at the order of the God. The drama itself was acted before the audience who were present at the Caitrotsava at Śrīraṅgam. The work has not yet been printed.

॥ उत्तररामचरितम् ॥

4314. UTTARARĀMACARITAM.

Burnell's Catalogue No. 5197. Page 167. Left column. Substance—Paper. Size—10¼ × 2½ inches. Sheets—47. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1150. Author—Bhavabhūti. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

इदं कविभ्यः पूर्वेभ्यो नमोवाकं प्रशास्महे ।
वन्देमहि च तां वाणीममृतामात्मनः कलाम् ॥ १ ॥

End:

इदमस्तु भारतवाक्यम् ॥

पापेभ्यश्च पुनाति वर्धयति च श्रेयांसि सेयं कथा
माङ्गल्या च मनोहरा च जगतो मातेव गङ्गेव च ।
तामेतां परिभावयन्त्वभिनयैर्विन्यस्तरूपां बुधाः
शब्दब्रह्मविदः कवेः परिणतां प्राज्ञस्य वाणीमिमाम् ॥

Colophon: Nil.

Subject: Uttararāmacaritam 1-7 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Bhavabhūti, it is well known, was the court poet of Yaśovarman and Lalitāpīḍa and he was flourishing in the last quarter of the 8th century. Bhavabhūti was otherwise known as Umbveka and he was a pupil of Kumārila Bhaṭṭa.

There are several editions of this work, the most noteworthy among them being the edition in the Harward Oriental Series by Dr. Belvalker. Consequently the several Mss. of this work have been arranged in a tabular form below.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches	No. of Sheets or leaves
4315	B. L. 5198	Paper.	9¼×4	79
4316	„ 5199	do.	10¼×4	78
4317	„ 5200	do.	9⅞×4½	47
4318	„ 5320	do.	14×5¾	44
4319	„ 10597	Palm leaf.	15¾×1½	61
4320	„ 10598	do.	18½×1½	33
4321	„ 10599	do.	14½×1⅛	45
4322	„ 10600	do.	8¾×1½	41
4323	„ 10601	do.	18½×1½	35
4324	J. L. 617	Paper.	8×4	61
4325	B. L. 10602	Palm leaf.	16½×1½	46
4326	„ 10603	do.	15½×1½	32
4327	J. L. 618	Paper.	10×4	41
4328	B. L. 10604	Palm leaf.	17×1¼	32
4329	„ 5201	Paper.	9¼×4⅛	27
4330	„ 10605	Palm leaf.	11⅜×1¼	9
4331	J. L. 619	Paper.	10×4	17
4332	„ 620	do.	„	14

No. of Lines per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.
8 or 9	Devanāgarī.	Complete.
8	do.	,,
10 or 11	do.	,,
10	do.	,,
6	Grantha.	,,
9	do.	,,
7	do.	,,
10-12	do.	,,
8	do.	,,
10	Devanāgarī.	,,
7	Grantha.	Incomplete. (1-7 Acts, wants end)
8	do.	,, ,,
10	Devanāgarī.	,, (1-7 Acts, wants some sheets in the middle.)
8	Grantha.	,, (1-6 Acts, wants end.)
8	Devanāgarī.	,, (4-7 Acts)
8	Grantha.	,, (1st Act wants end)
8	Devanāgarī.	,, (5-6 Acts wants beginning and end.)
7	do.	,, (1st Act wants beginning and end.)

॥ उत्तररामचरितव्याख्या ॥

4333. UTTARARĀMACARITAVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 621. Substance—Paper. Size—7½ × 5 inches. Sheets—36. Lines—20 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—900. Author—Ghanaśyāma. Complete.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः ॥

चतुर्दशजगद्भ्योऽद्य नतिमाचक्ष्महे वयम् ।
वञ्चिताभेदजैर्मोहैरेतावन्तमनेहसम् ॥ १ ॥

यद्व्याख्याता विद्धसालभञ्जिका छिद्रितार्थके ।
विद्धे स्तम्भे सालभञ्जिकायिता यत्र नायिका ॥

तनुरुचि यो न श्यामः कविः कवीनां स यदि घनश्यामः ।
कवते कमनश्यामः किमसूयाभिर्मुधैव न श्यामः ॥ ३ ॥

* * *

अथैतन्नाटकस्थायिसंविधानावबोधने ।
वस्तुपात्रादिनिर्देशः संग्रहात्क्रियते मया ॥

इदं कविभ्य इत्यस्मिन्पद्ये प्रामाणिकेरितः ।
वन्द्यो गणेशः पूर्वार्धे उत्तरार्धे सरस्वती ।
श्रीमान्कालप्रियानाथो देवः सूत्रधरो नटः ॥

* * *

भ्रमं विनावधातव्यं मन्त्रज्ञैः सूक्ष्मदृष्टिभिः ।
शिष्योक्तेन पथानेन नाटकं परिशील्यताम् ॥

अथ कालिदासादिसमानकालिको भोजराजाश्रयः श्रीकण्ठनामा "साम्बा पुनातु भवभूतिपवित्रमूर्तिः" इति श्लोकनिर्माणवेलागुणवशादानन्दभरितेन राज्ञैव भवभूतिरिति ख्यापितः कविः ।

End:

कवेर्भवभूतिनाम्नः मम वाणीं नाटकमयीं वाचं अविनयैर्लेखनपठनपाठनप्रचारणाभिनन्दनादिभिः "प्रचारणादौ भावाङ्गदर्शनेऽभिनये मतः" इत्यगस्त्यः ॥ परि परितः । परि....रिति केदारः । भावयन्तु लालयन्तु ॥ "आदरे लालने चस्था भावनोक्तिजये" इत्यलमतिविस्तरेण ॥

Colophon:

इति महाराजपद+उत्तररामचरितसञ्जीवनाख्यटिप्पणे सप्तमोऽङ्कः । सम्पूर्णमिदमुत्तररामचरितव्याख्यानम् घनश्यामयिम् ॥ साम्बाय नमः ॥

Subject: Uttararāmacaritavyākhyā, otherwise known as Sañjīvani 1-7 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Ghanaśyāma has been referred to already as a profuse writer. For detailed remarks on him see No. 3889 of Vol. VII. The present work is a commentary on the Uttararāmacarita by him. The work has been published recently by Mr. Kane, Bombay.

॥ उत्तररामचरितव्याख्या ॥

4334. UTTARARĀMACARITAVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 623. Substance—Paper. Size—$7\frac{1}{4}\times 6$

inches. Sheets—40. Lines—16 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1280. Author—Ghanaśyāma. Complete. (wants end)

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4333.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

The introductory portion is missing in this manuscript.

॥ ऐन्दवानन्दनाटकम् ॥

4335. AINDAVĀNANDANĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 5250. Page 167. Right column. Substance—Paper. Size—9¼ × 3¼ inches. Sheets—70 (3-74 13th missing). Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1130. Author—Rāmacandra. Incomplete. (wants beginning)

Beginning:

.... केरलीकुन्तलश्री-
विविधसुरभिगन्धिः खेचरघ्राणपेयः ।
उदचरत चिराय द्यामिहानेतुमिच्छ-
न्निव सुरानिकुरुम्बं यद्गृहे यज्ञधूमः ॥

यः खलु कविभिरुपश्लोक्यते ॥
तन्मग्नं भुवनं मनागपि यशःपीयूषसिन्धोः क्वचि-
त्काले चेदभविष्यदम्बरगलद्गङ्गातरङ्गत्विषः ।
मध्ये मेदिनि च प्रतापदहनो नाधास्यदर्चिर्द्वयं
गाढाध्मातसुमेरुशङ्करगिरिः किं हेमरूप्यद्रवैः ॥ १ ॥

अपि च ।

मा भैषीः कमले भृशं विकिरति श्रीरामचन्द्रप्रभु-
स्त्वामित्यम्ब तवास्ति पूरणकरः सर्वो नृपाणां गणः ।
भ्राता ते विधुरम्बुधिः किल पितापीतः परे पूर्यते
मायावी न स कृष्ण एष हृदये यस्त्वां चिरं धास्यति ॥ १ ॥

तस्य चक्रवर्तिनः सम्यगानन्दाय भगवद्व्यासपाद-प्रणीत ययातिचरितमाश्रित्य गुहवंशनभस्तलैकहंस गौडेन्द्रमहामात्यकविपण्डितप्राप्तविश्वासस्थानपदवीकश्रीहर्षपदाभिधेयानामात्मजस्य रामचन्द्रकवेर्विरचना नवीनमैन्दवानन्दनामनाटकमेतदाराधनार्थं मह्यमभिरोचते । तत्र परामृश्यतु भवान् ।

सूत्रधारः । प्रिये, किं यस्य प्रार्थयितव्यञ्चैतत् ।

कृताञ्जलिर्वः प्रणिपत्य याचे
महानुभावाः परिहासतोऽपि ।
श्लाघाञ्च निन्दाञ्च परीक्षकत्वा-
दयुज्यमानामिह नावहध्वम् ॥

नटी । अह इम् ।

* * *

अवि अ ।

उप्फुल्ला चूअलआ कुसुमहारिअ सोहणी अवासन्ती ।
एक्को भमरजुआणो किं कुणउदुवे पलोअन्तो ॥

(नेपथ्ये) सखे सत्वरमेहि अनेन विपिनवर्त्मना महा-
राजो ययातिर्यास्यतीति जनश्रुतिः । तदेहि पश्यावस्तावद-
पूर्वपरिच्छदं भूमिपम् ।

सूत्र । (आकर्ण्य) । प्रिये नृपदर्शनाय मुनिकुमाराविति
एवाभिवर्तते । तद्भावविसंमर्दां भूमिं त्यजाव इति
निष्क्रान्तौ ॥

॥ प्रस्तावना ॥

End:

राजा । भगवति । किमन्यदप्युपकर्तव्यमस्ति ॥

परिवर्तितचेतसी इमे निबिडप्रेमतया मिथः कृते ।
अनयोरपि पुत्रकाः पुनः कृपया ते परिवर्तिता मम ॥

तथापीदमस्तु ।

आस्तां दुःखवतां कपर्दिनिमतिः मन्दारदामोज्ज्वला
प्रीयन्तां गृहमेधिषु...... त्याहताः शेरताम् ।
कुर्वन्तु प्रमदासु भूरिषु रतिं तुल्यां युवानः श्रिये
प्रस्निग्धाश्च परस्परं नृपतयो....रं बिभ्रतु ॥

अपि च ।

ग्रन्थग्रन्थिलबुद्धयो मधुरसप्रस्यन्दिवाचश्चिरं
मोदन्तां कवयः कठोरतरुणी(वक्षो)जतुङ्गाशयाः ।
वैदग्ध्यं परिवर्धयन्तु चतुरै(?)रुद्दामधर्मश्रियो
राजानः करवालकालहृदयक्रूरैः खलैरुज्झिताः ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

पूर्णकामोनामाष्टमोऽङ्कः ।

श्रीरामचन्द्रकवेः कृतिरैन्द्रयानन्दं नाम नाटकं सम्पूर्णम् ॥

॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरामकृष्णाय नमः ॥

Subject: Aindayānandanāṭakam 1-8 acts.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

One Rāmacandra Kavi is the author of this work. He seems to have been a native of Bengal and he was the son of one Śrī Harṣa.

The work itself deals with the story of Yayāti of purāṇic fame. This drama is not available in print.

॥ कमलाकण्ठीरवम् ॥

4336. KAMALĀKAṆṬHĪRAVAM.

Burnell's Catalogue No. 10683. Page 167. Right column. Substance—Palm leaf. Size—15⅕×1½ inches. Leaves—54. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1200. Author—Nārāyaṇa. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणाधिपतये नमः ॥

माद्यद्गण्डस्थलान्तः प्रभवमदझरीमज्जदुन्मज्जदुच्चै-

र्गायत्स्फायत्प्रमोदभ्रमरवरवधूल्लासमुत्पादयन्तः ।

केऽप्येते स्पर्शमात्राद्विदलितदुरिताः कर्णतालीयवाता

विघ्नाधीशस्य सन्तु प्रसृतपरिमला भूयसे श्रेयसे वः ॥

अपि च ।

संजज्ञे यस्य चन्द्रे मनस (?) दितवांश्चक्षुषो विश्वचक्षु-
र्यस्य प्राणप्रभेदात्समजनि च जगत्प्राण एवं प्रमाणः ।
यद्वक्त्राम्भोजगर्भाज्जननमगमतां जम्भभिद्वीतिहोत्रौ
सोऽयं पायादपायात्पुरुष उपगताशेषवेषः सदा नः ॥

* * *

सू ॥ आर्ये अपि सुनिर्वर्तितो रङ्गसमुदाचारः । अद्य समु-
दिताः खलु भाग्यवशाद्भगवतः कामाक्षीवल्लभस्य श्री-
मदेकाम्रनाथस्य यात्राप्रसङ्गेन नानाविधाङ्गवङ्गकलिङ्गम-
गधमालवगौलचोलपाण्ड्यप्रमुखा नानादिग्देशवासिनः
सकलकलाधुरीणाः संश्रितजीवलोकवाञ्छापरिपूरणप-
ठिष्ठषष्ठदेवमहीरुहा सुरवारविलासिनीप्रार्थितयौवन-
श्रियः सकलेवरकलियुगकामदेवा भूमिदेवाः । तत्कुत
उदासते भरताः

* * *

(प्रविश्य) नटी ॥ अय्य कोणु तारिसो पवंधो ।
(आर्य को नु तादृशः प्रबन्धः)

सूत ॥ (स्मरणमभिनीय ।) अस्ति खलु काञ्चीमण्ड-
ले प्रपञ्चितपञ्चमहायज्ञैरसकृदावर्तितसप्ततन्तुभिरन्वह-
मञ्चितार्थिजनसार्थैर्दुरवगाहषड्दर्शनीसरोवराहा(व)
गाहनक्रीडादिग्दन्तावलैरग्रजन्मनां शिरोमणिभिरधिष्ठी-

यमानः * परमपावनाक्षीणश्रीरतरङ्गिणीताण्डवि-
वतरङ्गरङ्गस्थलायितवलयपरिसरो ब्रह्मदेशोनाम
महानग्रहारः । तत्रास्ति कश्चिद्विपश्चिच्छिखामणिः
षड्दर्शनीसार्वभौमभट्टाचार्यो गौतमान्ववायदुग्धा-
र्णवाभ्युदयपूर्णचन्द्रमाः सरस्वतीभण्डारभ्रूरकारः श्री-
मल्लक्ष्मीधराध्वरिसार्वभौमोनाम पवित्रकीर्तिः ।

तथा हि ।

मिश्रो लज्जाविमिश्रः स्खलति खलमतिः लुप्तधैर्यस्तथार्यः
सन्दिग्धाध्वा च मध्वागमगुरुरधिकक्षामरामानुजोक्तिः ।
निर्वेदी भेदवादी भवति च बहुधा तस्करो भास्करोऽपि
श्रीमल्लक्ष्मीधराध्वर्यतुलबुधवरे वादकेलीं प्रविष्टे ॥

अपिच ।

वाहायुक्तिप्रवाहा प्रबलकरिघटा भाट्टवाणीघटास्ता
योधाः सत्तर्कबोधाः शुकगुरुवचसामर्थटीकापताकाः ।
भूषा शेषस्य भाषा गुरुमतिविततं शास्त्रमच्छातपत्रं
श्रीमल्लक्ष्मीधराध्वर्यतुलबुधवरे वादधाटीं दधाने ॥

किञ्च ।

पौष्पान्रसान्परिहसन्ति सुधां वमन्ति
द्राक्षां क्षिपन्ति किल माक्षिकमाक्षिपन्ति ।
संफुल्लवारिरुहगन्धसगन्धभूता
लक्ष्मीधराध्वरिविभोर्वचसां विलासाः ॥

तस्य चात्मसम्भवः सकलसद्गुणसुधासुधाकरः कविता-वल्लभः कवितार्किकचूडामणिः नारायणो नाम सूरि-सिंहः ॥ स किल नैसर्गिकसुहृद्भावेन भरतेषु वर्तमानः स्वयं कमलाकण्ठीरवं नाम नाटकरत्नं निर्माय्यास्मास्व-र्पितवान् । तत्किमिति कण्ठकलितचामीकरमापण इव मृग्यते ।

* *

सूत्रधारः ॥ आर्ये साधु गीतं कर्णामृतम् ।

मनोहारि तथा स्फीतं गीतं ते सत्त्वमात्क्रियम् ।

कण्ठीरवस्य चरितमिदं कर्णामृतं यथा ॥

इति निष्क्रान्तौ ॥

॥ प्रस्तावना ॥

End:

चाम्पेयिका ॥ (विदूषकस्योपरि नीलोत्पलं पात-यति)

विदूषकः ॥ (सहसा प्रबुध्य) अविह अविह कु० अभअं अभअं ॥ भो भो मण्डूओ मे उवरि पडिदो (भो भो मण्डूको मे उपरि पतितः) मण्डूकदर्शनं नाटयति)

राजा ॥ (सहसोपसृत्य) । सखे किमत्याहितम् ॥ (कमलाप्यनुसृत्य) ॥ विहारवापीविलोकनविनि-र्मितलतावलयवाताशनविनिवेशितमुग्ध...... ।

Colophon : (Leaf No. 43)

चतुर्थोऽङ्कः ॥

Subject: Kamalākaṇṭhīrava. 1–4 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition. This Ms. abruptly ends towards the close of the fifth act.

Nārāyaṇa, the author of this drama was the son of Lakṣmīdharādhvarin who was a master of all the Śāstras. They resided in the village of Brahmadeśa on the banks of the Pālār, near Kāñcīpura in the Chingleput District.

The work deals with the story of the marriage of King Kaṇṭhīrava with Kamalā.

The work has not been printed so far.

॥ कलानन्दकम् ॥

4337. KALĀNANDAKAM.

Burnell's Catalogue No. 5247. Page 168. Left column. Substance—Paper. Size—10⅞ × 5½ inches. Sheets—74. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1600. Author—Rāmacandraśekhara. Complete.

Beginning:

कल्याणं कलयन्तु साधु जगतां देवाश्च देवीरपि
त्यक्त्वान्योन्यसमागतैकमनसोः संयापितानेहसोः ।
तत्ताहङ्निजयोगवैभवकलासंसिद्धिसंयोगयो-
र्गाढाश्लिष्टवपुष्मतोश्च शिवयोरन्तर्मुदः सन्ततम् ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥ (नेपथ्याभिमुखमवलोक्य)
आर्ये इतस्तावत् ॥

(प्रविश्य) नटी ॥ अंअइअंहि । दाणिं किंणुखु
कादव्वं । आणवेदु अय्यउत्तो ।

सूत्रधारः ॥ अथ खलु श्रीमत्प्रतापरामचन्द्रसुन्दरतरचरणारविन्दद्वन्द्वनिस्यन्दमानमकरन्दबिन्दुसन्दोहसमास्वादनामन्दानन्दतुन्दिलमनोमिलिन्दराजस्य प्रतापसिंहमहाराजस्य संपूर्णतपोविशेषैः परमेश्वरस्य कुमार इव कुमारस्तूर्णमवतीर्णः तुलजमहाराजः रामचन्द्रशेखरपौण्डरीकयाजिनं समाहूय स्वविलासेन परमाद्भुतवस्तुनन्दकचरितं परिकल्प्य नाटकीकर्तव्यमिति समादीदिशत् ।

ततस्स कविकुञ्जरः श्रवणरञ्जनं धीमतां
सुधापृषतमाधुरीभरधुरीणमुद्यद्गुणम् ।
नवीनमतनीच्छुभं मधुरकल्पनाकल्पकं
चतुर्मुखवधूपरिष्करणहाटकं नाटकम् ॥

तेन नवेन नाटकेन सामाजिकानुपतिष्ठे ।

नटी ॥ अय्य एआरिससंविहाणणेवुण्णं कुदो से संपण्णम् ।

सूत्रधारः ॥ शृणु तावदतिरहस्यम् । तथाहि ।

कालीनत्नकसरोजसम्पुटनटद्वीटीरसज्ञः कविः
पञ्चव्याकरणज्ञतां परिहरन्न्यूनां स्वविद्यास्विव ।
सर्वव्याकरणार्थबोधनकलां पुष्णन् स निष्णातधी-
रिन्वे भोसलसन्ततौ तुलजभूपालापदेशात्खलु ॥

निःसीमा तस्य महिमा ॥

श्रीमान्नेपालपाण्ड्यद्रमिलकुरुमहाराष्ट्रसौराष्ट्रभोज-
स्फूर्जत्कर्णाटलाटक्षितिपतिमकुटोत्तंसिताज्ञामनोज्ञः ।
विद्याप्रधानवद्यादरकलिततया चण्डवेतण्डगण्ड-
भ्राम्यद्भृङ्गाङ्गनालीमुखरमिह गृहं सत्कवीनां विधत्ते ॥

तं किल ।

जनता वदतीह वाहिनीशं
भुवनाधारतया च सत्त्ववत्त्वात् ।
शिवमाश्रितसर्वमङ्गलत्वा-
द्विलसत्सत्त्वतया परं पुमांसम् ॥

किञ्च ।

दोर्दण्डाग्रनिखण्डितुण्डदलितद्विण्मण्डलीकुण्डली
विद्वत्पाण्डरपुण्डरीकपटलीचण्डांशुरेष प्रभुः ।
येनाकारि रणे कृपाणलतिका पाणौ स्फुरन्ती ध्रुवं
मुक्ताकङ्कणकान्तिभिः कुसुमिता वीरश्रियो वेणिका ॥

यस्य किल समज्यायाम् ।

यशःकलशसिन्धुराद्कुमुदबान्धवा बान्धवाः
प्रबन्धकविसिन्धुरप्रणयदायका गायकाः ।
चतुर्दशकलारसोल्लसनभासुरा भूसुरा
भवन्त्यमृतमाधुरीभरितभाषिता योषितः ॥

*　　　　*

सूत्रधारः ॥

प्रतनादपि नूतनं मनोज्ञं
प्रचुरीभूतमलङ्क्रियागुणैश्चेत् ।

तरुणीमपहाय भासुराङ्गीं
रसिकानां जरतीरतिः कुतस्त्या ॥

नटी ॥ को एसो वेहुखग्गपदाहिहेओ महाराओ ।

सूत्रधारः ॥ भद्राचले श्रीरामभद्रः कयोश्चिद्राजदम्पत्योस्तपसा प्रसादितः स्वप्ने नन्दकाख्यमात्मीयं खड्गमादिशत् । गीर्णः स एव पुत्ररूपेण पर्यणंसीत् । ततः पितृभ्यां नन्दक इत्यभिहितः प्रतिदिनसमेधमानमूर्तिराशान्तविश्रान्तकीर्तिरवर्तिष्ट ।

नटी ॥ (सप्रत्यभिज्ञम्) अय्य जोखु सअलमिलिच्छचक्कवट्टिपबलबलावलेपवियडाडविध्पज्जलीदकसणवत्तीक्किदणिभसुअमहापदावोत्ति घणविदरणगुणमिलाविदकप्परुक्खपहावोत्ति असेसदिसावआमे सुगुणीअदि । किं सोच्चिअ एसो अचरिअं । अय्यउत्त किंणामहेअं एदं रूवअं ।

सूत्रधारः ॥ कलावतीनन्दकमिति ॥

नटी ॥ अय्यउत्त दाणिं णट्टसामग्गो फलिदव्व ।

सूत्र ॥ (सहर्षम्) ।

परिषदियमभिज्ञा पक्षपातानभिज्ञा
सरजसमकरन्दस्यन्दिसूक्तिप्रबन्धा ।
परिमलितदिगन्तः पुष्पगन्धैर्वसन्तः
शुभनिधिराधेनेता तद्विधानेष्टदाता ॥

End:

त्रिका ॥ (समन्दस्मितं क्षणमात्रं ध्यानमभिनयन्।)

अनन्यसुलभा विद्या निरवद्येयमस्तु ते ।

सानुप्लवेन भवता सनाथीक्रियतां पुरी ॥

राजा ॥ परमनुगृहीतोऽस्मि ॥

त्रिका ॥ (सानन्दम् ।) राजन् किन्ते भूयः प्रियमुपहरामि ।

राजा ॥ (सादरपरितोषम्) । यदि मम स्वामी भग-

वान् प्रसन्नः किमतः परं प्रियमस्ति ।

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

ब्राह्मं तेजः कल्पतां क्षत्रियाणां

गुप्तैः क्षात्रं सन्ततं ब्राह्मणानाम् ।

यद्वेदानामिन्दुमौलेः परत्वं

निःसन्देहं तत्सतामास्तिरस्तु ॥

Colophon:

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

सप्तमोऽङ्कः ॥

Subject: Kalāvatīnandaka. 1-7 acts.

Remarks:—The Ms is in good condition. On the title page is found तुलजभूपकृत.

Rāmacandraśekhara, the author of this drama was a contemporary of King Tulaja, the son of Pratāpasihma. Tulaja reigned between 1765-1787 A.D. at Tanjore. The drama under reference seems to have been composed at a time when Pratāpsihma was alive and ruling the country. Pratāpasihma reigned from 1741 to 1764 A.D. The work deals with the story of the separation of Kalāvatī from her beloved Nandaka and their re-union later on.

This is not available in print.

॥ कलानन्दकच्छाया ॥

4338. KALĀNANDAKACHĀYĀ.

Burnell's Catalogue No. 5248. Page 168. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{8} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—18. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—228. Author—?. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

आर्य इयमस्मि । इदानीं किंनु खलु कर्तव्यम् । आज्ञापयत्वार्यपुत्रः । आर्य क एषः । (किं) नामधेयः कवीश्वरः । स यदि अम्बादुग्धसमुद्रपूर्णचन्द्र इति बहुशः श्रुतपूर्वः ।

End.

एष आर्यपुत्रः । अधन्याया मम विश्लेषदुःखानुभवेन प्रभातराकाशशाङ्क इव परिक्षामपाण्डरो दृश्यते । निर्घृणा अहं कथमेनमुपसर्पामि । जयतु देवः ॥

अकारणकुपितया मया आर्यपुत्रचरणयोरपराद्धमिति फणितुमपि न पारयामि ॥

Colophon:

सप्तमोऽङ्कः ॥

॥ साम्बसदाशिवार्पणमस्तु ॥

Subject: Kalānandakachāyā. 1-7 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This work contains the Sanskrit renderings of the Prākṛt passages contained in the Kalānandaka. This is not available in print.

॥ कान्तिमतीपरिणयम् ॥

4339. KĀNTIMATĪPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 5256. Page 168. Left column. Substance—Paper. Size—$8\frac{1}{4} \times 5\frac{7}{8}$ inches. Sheets—86. Lines—8 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—860. Author—Cokkanātha. Complete.

Beginning:

सानन्दं मणिमञ्चसीमनि वसन्वक्षोजचेलाञ्चलं
व्याकृष्याथ सलज्जमाशु विनतग्रीवं कृतस्वास्तिकाम् ।
तत्कालस्पृहणीयपार्श्वनखविन्यासैर्यथावत्स्थिता-
मालिङ्गन्जनकात्मजां रघुपतिः पुष्णातु वः कौतुकम् ॥

अपि च ।

रहस्यक्षद्यूते विजितमवलोक्य त्रिनयनं
प्रतिज्ञारक्षायै पुरहर सकामाङ्कुररतिम् ।
उदीर्यैवं तस्मिन्नथ च परिरब्धुं व्यवसिते
हसन्ती रुद्राणी विशदयतु भद्राणि भवताम् ॥ २ ॥

(नेपथ्याभिमुखमवलोक्य) । मारिष इतस्तावत् ।

(प्रविश्य पारिपार्श्वकः) । भाव एषोऽस्मि ॥

सूत्र ॥ बृहत्कुचनायिकावल्लभस्य भगवतो मध्या-

र्जुनेशस्य............

चैत्रोत्सवं द्रष्टुमिहोपयातै-
वैदेशिकैरस्मि समीरितोऽहम् ।
प्रख्यातकीर्तेर्नृपतेश्चरित्रं
प्रयुज्यतां रम्यगुणं त्वयेति ॥ ३ ॥

पारि ॥ भवतु किमिदानीं प्रयुयुक्षितं भावेन ।

सूत्र ॥ ननु रम्यगुणमिति वचनेनैव कान्तिमतीशाह-राजीयनाटकादन्यच्चावर्तितमित्यनवसरदुःस्थोऽयमनुयोगः ॥

पारि ॥ अविमृश्य मयेदमिदमुदीरितमिदानीं भवति । तस्यैव प्रयोगः प्रभवति सामाजिकमनोविनोदनाय ।

तथा हि—

नेता शाहमहीन्द्रो नाटकमतिचित्रसंविधानपदम् ।
एषा सभा रसज्ञा कविरपि चास्यैव चोक्कनाथसुधीः ॥ ४ ॥

सूत्र ॥ नेता शाहमहीन्द्र इति सम्यगभिहितं भवता ।

तथा हि—

गाम्भीर्याद्याः सुगुणा यस्मिन्निवसन्ति कृतसमयबन्धाः ।
यस्य कवेर्न स वर्ण्यः कविता विरसैव तस्य सरसापि ॥ ५ ॥

पारि ॥ को नामैष चोक्कनाथसुधीः ।

सूत्र ॥ किं न जानासि तं महात्मानम् ।

पारि ॥ जानाम्येतावद्रसविलासाख्यस्य भाणस्य कवयितेति । किन्तु कद्देशः? कस्य पुत्रः? किमावासः?

इत्येतत्पृच्छामि ।

सूत्र ॥

सकलकलास्वपि निपुणो नरसाम्बाविमलगर्भसम्भूतः ।
तिप्पाध्वरीन्द्रतनयः शाहमहाराजपुरकृतावासः ॥ ६ ॥

पारि ॥ तस्य जगदाचार्यस्य तिप्पाध्वरीन्दोरयं पुत्र
इति महदिदमुत्कर्षस्थानम् ।

तथाहि—

भाष्यादिग्रन्थजातं सकलमपि सदा पाठयन्तो महान्तो
भूपालश्लाघ्यमाना विनिहितविजयस्तम्भजाला दिगन्ते ।
प्राप्ते वादे बुधेन्द्रैरहमहमिकया पूर्वमेवाभिशान्तो
देशे देशे वसन्ति प्रसृमरयशसो यस्य शिष्यप्रशिष्याः ॥ ७ ॥

सूत्र ॥ अन्येषु बुधेषु भजदपीदं वचनमतिशयोक्तिमस्मि-
न्महानुभावे सदर्थकमपर्याप्तश्चालक्ष्यते ॥

पारि ॥ तर्हि सकलकलावल्लभस्य कुप्पाध्वरिणो वाद-
केसरिणस्तिरुमलशास्त्रिणश्च कनीयानिति वक्त-
व्यम् ॥

सूत्र ॥ शैशवाभ्यस्तसकलशास्त्रयोः स्वामिशास्त्रिसी-
तारामशास्त्रिणोरपि ॥

पारि ॥ "पितॄन्समनुवर्तन्ते नरा मातरमङ्गनाः" ।
इति वाल्मीकेर्वचनमप्रच्युतार्थकमत्रैवेति मन्ये । किञ्च ।
तिप्पाध्वरीशितुः पुण्यपुरुषस्य महात्मनः ।
श्रवणेन ममेदानीमभवज्जन्म पावनम् ॥ ८ ॥

भवतु । पात्रक्लृप्तिं कथं मन्यते भावः ।

सूत्र ॥ कुम्भकोणनगरवासिने चित्रवेषाय पत्रिकां प्राहिणवम्ः—

सखे कान्तिमतीशाहराजीयं नाम नाटकम् ।
अभिनेतुं त्वमायाहि शीघ्रं परिजनैः सह ॥ ९ ॥ इति

पारि ॥ साध्वनुष्ठितं भावेन यतः—

अत्यल्पेन च रूपकेण जनयत्याश्चर्यमन्यादृशं
नानावेषपरिष्कृतैरभिनयैः सोऽयं नटाग्रेसरः ।
सम्प्रत्यद्भुतसंविधानमधुरेणानेन सामाजिका-
नेतान्रञ्जयतीति भाव भणितव्यं तावदस्त्यत्र किम् ॥ १० ॥

सूत्र ॥ उत्तरमपि तेन प्रेषितम् । स्यादेतदेवम् ॥ सन्ध्यासमये सह परिजनैः सहागच्छामि । किन्तु विदूषककविराक्षसस्य दैवज्ञनागज्यौतिषिकस्य च वेषपरिग्रहाय सज्जीभवतु भवानिति ।

(आकाशे कर्णं दत्त्वा) ॥ अहो भरताचार्यश्चित्रवेषः समागत्य नेपथ्यान्तरे माङ्गलिकमातोद्यं प्रवर्तयति ।

(नेपथ्ये)

पडिपद्णिरुद्धगमणो णिणदंतमिलिंदमहुअरकुलेहिं ।
मअरंदबिंदुवहअरसुरहीपरिदो विचलदि पवणोऽयम् ॥ १० ॥

सूत्र ॥ (आकर्ण्य) । गीतिरपि वसन्तर्तुमधिकृत्यारब्धा । तदेहि, किं विलम्बेन, गच्छावः । दैवज्ञनागज्यौतिषिकस्य भूमिका मया परिगृह्यते । त्वया च विदूषक-

कविराक्षसस्य परिगृह्यताम् ॥ इति निष्क्रान्तौ ॥

॥ प्रस्तावना ॥

End:

राजा ॥

सुचित्तः सचिवो यस्य वयस्यः कविराक्षसः ।

प्रसन्ना कमलाम्बा च किमन्यत्तस्य मे प्रियम् ॥

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

संवर्धन्तामजस्रं सरसमृदुगिरां सत्कवीनां वचांसि

क्षोणीपालाः समस्ताः सुकृतपथमुपाश्रित्य तिष्ठन्तु नित्यम् ।

आचन्द्रार्कं प्रबन्धो बुधजनहृदये वर्ततां ह्येष एष

श्रीमानस्यापि नेता जयतु भुवि चिरं शाहराजः प्रजाभिः ॥

Colophon:

इति श्रीमद्भारद्वाजकुलजधिकौस्तुभस्य जगदाचार्यस्य तिप्पाध्वारिणस्त-
नूजेन चोक्कनाथविद्वत्कविना विरचिते कान्तिमतीशाहरा-
जीयनाटके पञ्चमोऽङ्कः ॥ लेखकपाठकयोः शुभं भवतु ॥

Remarks:—The Ms. is in very good condition. After the colophon is given the following:—

अयि मयि न हि रक्तोऽचुम्बितोल्लेखनैर्यः

स तु विभुरनुरञ्जन्पुस्तकोल्लेखनेन ।

पतिरतनुविलासैः स्वैरसाध्योऽपि साध्य-

श्चतुरतरतरुण्यापादसंवाहनेन ॥

Kāntimatīpariṇayam, otherwise known as Kāntimatī-Śāharājīyam is a drama by one Cokkanāthakavi. This Cokkanātha ought to be differentiated from his namesake, the father-

in-law of Rāmabhadradīkṣita. This author is the son of Tippādhvarin and was a native of Śāhajirājapuram. He seems to have been a contemporary of Śāhaji (1684-1710.) This Tippādhvarin was one of the donees of Śāhajirājapuram.

The work under notice deals with the marriage of Śāhaji with Kāntimatī and is therfore of much local interest. The work is unpublished.

॥ कान्तिमतीपरिणयम् ॥

4340. KĀNTIMATĪPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 10636. Page 168 Left column. Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—62. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—900. Author—Cokkanātha. Complete.

Beginning and subject—Same as No. 4339.

End:

संवर्धन्तापजस्रं सरसमृदुगिरां सत्कवीनां वचांसि

स्तम्भं प्राप्नोतु सद्यः श्रुतिपुटपरुषा साहिती दुष्कवीनाम् ।

आचन्द्रार्कं प्रबन्धो बुधजनहृदये वर्ततां हृद्य एष

श्रीमानस्यापि नेता जयतु भुवि चिरं शाहराजः प्रजाभिः ॥

Colophon:

इति श्रीमद्भारद्वाज + पञ्चमोऽङ्कः ॥

श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेतश्रीरामाय नमः ॥

शेषाद्रिणा स्वहस्तेन लिखितम् ॥

॥ कान्तिमतीपरिणयम् ॥

4341. KĀNTIMATĪPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 10637. Page 168. Left column. Substance—Palm leaf. Size— $17\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Leaves—48. Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—900. Author—Cokkanātha. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. **4339.**

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ कुन्दमाला ॥

4342. KUNDAMĀLĀ.

Burnell's Catalogue No 10676. Page 168. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—45 (157-201). Lines—5 or 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—800. Author—Dhīranāga. Incomplete. Wants beginning.

Beginning:

....णमपि यत्नमतिवर्तन्ते गान्धर्वप्रिया वाजिनः ।

तथा हि- —

अमी पतद्भिः श्रवणेषु मन्द्र......... ।

......संयमस्य तुरङ्गमास्तूर्णतरं प्रयान्ति ॥

....लाशुमन्त्रातिरभसप्रवृत्तवेगत्वाभालक्षित स..........

....तयन्ति । तत्सर्वात्मना क्रियतां यत्नः ।

End :

वा ॥ तथापीदमस्तु ॥

स्थाणुर्वेधास्त्रिधामा मकरवसतिः पावको मातरिश्वा

पातालं भूर्भुवस्वश्चतुरुदधिसापमन्त्रामन्त्रजजश्च(?) वेदाः ।

सम्यक्संसिद्धिविद्यापरिहृततपसः पीडिताभिश्च....

श्रेयांस्यस्मिन्नरेन्द्रे विदधतु सकलं वर्धतां गोकुलश्च ॥

(इति निष्क्रान्ताः सर्वे)

Colophon :

षष्ठोऽङ्कः ॥

अनूपुराधस्य कवेर्धीरनागस्य कृतिः कुन्दमाला नाम नाटकं

समाप्तम् ॥

Subject: Kundamālā. 1-6 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The Kundamālā has been published in the Dakṣiṇabhārata series, under the editorship of Messrs M. Rāmakṛṣṇa Kavi. M. A, & S. K. Rāmanāthaśāstriar. The work has been published in the name of Diṅnāga and it gave room to a good deal of speculation regarding the contemporaniety of Kālidāsa and Diṅnāga and their mutual relations. The name of the author appears in both the Mss. in this library as Dhīranāga.

A perusal of the work will convince anybody that the author of the Kundamālā could not have been a Buddhist; for, even an indirect reference to the Buddha and his followers is absent in this work.

The work deals with the story of the Uttarakāṇḍa of the Rāmāyaṇa.

॥ कुन्दमाला ॥

4343. KUNDAMĀLĀ.

Burnell's Catalogue No. 10675. Page 168. Left column. Substance—Palm leaf. Size—14×1½ inches. Leaves—28. Lines—6 or 7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—800. Author—Dhīranāga. Incomplete. Wants beginning.

Beginning, end, colopon and subject—Same as No. 4342.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ कुमारविजयम् ॥

4344. KUMĀRAVIJAYAM.

J. L. Collection No. 623 Substance—Paper. Size—8×5 inches. Sheets—20. Lines—18 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—650. Author—Ghanaśyāma. Complete.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः ॥

नद्या हरन् हरकपर्दिजुषोऽम्बुजानि
हृद्यानि मातरि सह प्रमथैर्हसन्त्याम् ।
हृद्या चकास्तु शिशुकेलिधरः स कोऽपि
विद्यावलीकुतुकनाटकसूत्रधारः ॥ १ ॥

* * *

॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

(नेपथ्याभिमुखमवलोक्य) मारिष इतस्तावत् ॥
प्रविश्य पारिपार्श्वकः ॥)

पारि ॥ भाव अअं मि ।

सू ॥ मारिष । परिषदा सादरमाहूय नियुक्तोऽस्मि ।

पारि ॥ कहं विअ ॥

सू ॥ सभाजनसभाजनसमुचितं किमपि रूपकं निरूप्यता-
मिति ॥

पारि ॥ अत्थि तारिसं किं वि ॥

सू ॥ अस्ति नाम कुमारविजयाभिधानं नाटकम् ॥

पारि ॥ को णु तस्स कई ॥

सू ॥ श्रूयताम् ॥ समासतो निवेदयामि ।

यस्येशोग्रभवः पिता किल महादेवः स काशीप्रसूः
साधुः श्रेयसि सुन्दरी प्रियतमा शाकम्भरी च स्वसा ।
सप्ताष्टोक्तिलिपिप्रभुर्गुणनिधिश्चौण्डाजिबालाजिस-
त्पौत्रोऽयं विभुरब्दविंशतिमितः चौण्डाजिपन्तः कविः ॥ ४ ॥

End:

देवः ॥ (सोल्लासम्) । देवि किमतः परमपि प्रियमस्ति ।
तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

आपन्नासनमापतङ्गमखिलाः सत्वा लभन्तां सुखं
विद्वांसोऽपि भवन्तु सत्कविगिरां गुम्भे गुणग्राहिणः ।
वाढव्यं (?) भुवि जायतामपि सदा षट्कर्म नित्यादरं
साधूनामधिमानसाराणि परंज्योतिः परिस्पन्दताम् ॥ १५ ॥

अपि च ॥

शिवमयभगवत्पादब्रह्मानन्दप्रसादतो रचितम् ।
ब्रह्मानन्दविजयमिदमिह नाटकमतुलमाध्रुवं जीयात् ॥

॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

पञ्चमोऽङ्कः ॥

सम्पूर्णमिदं कुमारविजयाभिधानं नाटकम् ॥

Subject: Kumāravijayanāṭaka. 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

There is a paper transcript of this Ms. in this library. See T. V. No. 466.

Enough has been said already about Ghanaśyāma. This drama of his, which is unpublished till now, deals with the story of God Subrahmaṇya.

॥ कुमारविजयम् ॥

4345. KUMĀRAVIJAYAM.

J. L. Collection No. 624. Substance—Paper. Size—7½×5 inches. Sheets—23 (out of 1-24 22nd missing). Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—275. Author—Ghanśyāma. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4344.

End:

श्रृं ॥ मएउण मंदहाए पादाललोअं गदा एसा न ल-
क्खिदा ॥ तदो तदो ॥

र ॥ तस्सि......... ।

Colophon: Nil.

Subject: Kumāravijaya. 1-3 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. abruptly ends in the middle of the 3rd act. There are two fragmentary sheets dealing with the prastāvanā of this Nāṭaka.

॥ कुशकुमुद्वतीयम् ॥

4346. KUŚAKUMUDVATĪYAM.

Burnell's Catalogue No. 10677. Page 168. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{5}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—61. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1500. Author—Atirātrayājin. Complete.

Beginning:

श्रीकण्ठस्य शिरस्पदे त्रिजगतीनिष्पत्तिदिव्यौषधे-
रश्रान्तभ्रमदभ्रसिन्धुलहरीमालाभिरार्द्रीकृते ।
नूत्नाभङ्कुररेखिकामिव बहोः कालाद्बहिर्निर्गतां
वन्दे चान्द्रमसीं कलामनुकलं बोधाय बोधात्मिकाम् ॥ १ ॥

किञ्च ॥

कल्याणावसरे सह स्मरजिता कल्याणपीठे स्थिता
सख्या पार्श्वगया तदात्वपुलकस्वेदौ निरीक्ष्यात्मनः ।
भीता किं पतिभूषणोरगततेस्तन्मौलिगङ्गाम्भसा
सिक्ता किं त्वमितीरिता गिरिसुता नम्रानना पातु वः ॥

अपि च ॥

स्निग्धश्यामलवामभागकबरीभारप्रभानीलिम-
व्याप्तिप्राप्तकलिन्दजापदशिरोमन्दाकिनीसुन्दरः ।

फालाक्षिज्वलनोष्णलब्धतपनीभावेन्दुचूडामणि-
गौरीविभ्रमलिप्तचन्दनसितग्रीवः शिवः पातु नः ॥ २ ॥

॥ नान्द्यन्ते ॥

सूत्रधारः ॥

स्वज्योतिर्मण्डलान्तर्घृतनयकठिनं मूर्तिमद्ब्रह्म यस्मि-
न्नीलग्रीवं त्रिनेत्रं निवसति सकलैश्चक्षुषा गृह्यमाणम् ।
सोऽयं ध्येयस्त्रिसन्ध्यं त्रिभिरपि विधिवद्वर्णभेदेन वर्णै-
रज्ञानध्वान्तमन्तःकरणचणमसौ खण्डयेच्चण्डभानुः ॥

(इति पुष्पाञ्जलिं विकीर्य)

(पञ्चपदानि गत्वा) । (समन्तादवलोक्य) । हन्त
जगदानन्दकेन कन्दलितं वसन्तेन । यतः ।
मन्दस्पन्दनचन्दनाचलमरुद्याधूतचूताङ्कुर-
च्छेदास्वादकषायकण्ठमधुरव्याहारिपुंस्कोकिलाः ।
उत्सर्पद्भुजदर्पदर्पकजगत्संमोहनेच्छामृत-
प्रादुर्भावितमोहनास्त्रकुसुमाक्रान्ताः वनान्ता इमे ॥

(प्रविश्य)

पारिपार्श्वकः ॥ अद्य श्रीहालस्यचैत्रोत्सवयात्राया-
मार्यमिश्राः समापतन्ति ।

सू ॥ किं समापतन्तीति ।

* * *

(परिषदं निर्वर्ण्य) । (सानन्दम्) । अथवा किमभि-
मतेनि । सर्वस्यापि प्रार्थितदुर्लभैवैषा यतः ॥

विद्वद्वादविवादकालयुगपद्विस्फूर्त्यहंपूर्विका
निर्यद्युक्तिसहस्रदर्शितनिजाहीन्द्रावताराकृतिः ।
कर्तुं कारयितुं तथा रसयितुं काव्यानि नव्यान्यलं
भूष्णुर्भाति सभासभाजितमतिः श्रीनीलकण्ठाध्वरी ॥

* * *

सूत्र ॥ अयङ्किल भरद्वाजकुलपारावारपारिजातसकलकला-साम्राज्यसिंहासनाधिपतिस्तत्रभवतः श्रीमतो नाराय-णाध्वरिणस्तपःपरिपाकः, कर्ता काव्यानाम्, व्या-कर्ता तन्त्राणाम्, आहर्ता क्रतूनाम्, व्याहर्ता..., नृप-सभेषु दिगन्तरविश्रान्तकीर्तिमपारमहिमा मानवाकृतिः साक्षादेव दाक्षायणीवल्लभः श्रीकण्ठमतसर्वस्ववेदी श्रीनीलकण्ठाध्वरी ।

नटी ॥ (उरसि हस्तं निधाय) । णं एणं ण आणामि एसो खु दुवीअसंकररूवाणं अप्पयदीक्खिआणं णत्तरो नलचरिअनाडअप्पबंधा (नन्वेतन्न जानामि एष खलु द्वितीयशङ्कररूपाणामप्पयदीक्षितानां नप्ता नलच-रितनाटकप्रबन्धा ।)

सूत्र ॥ अथ किम् ।

* * * *

सूत्र ॥ ज्ञातस्तवाभिप्रायः ।

स्वादूनेव रसान् कटून्विदधतां कर्षन्तु नामेति च
क्रन्दन्त्येव पदानि वा कथयतां कुर्वन्तु लज्जां च वा ।

कुत्रैको मधुरो रसः क्व मधुरा वाणीति नो जीवतां
कर्णौ निष्करुणं दहन्ति कवयः कस्मादिदानीन्तनाः ॥
इत्यतो नलचरितश्लोकाकृष्टास्मि । मामैवम् ।
तच्छिक्षया परिणतं तदतिप्रियश्च
तत्कर्णधारितमभूदपि यस्य काव्यम् ।
तेनेदमद्य निरवद्यरसानुसारि
तेने नवं प्रकरणं तदिह प्रयोज्यम् ॥
नटी ॥ कुत्त तन्नाडअम् । (कुत्र तन्नाटकम् ।)
सू ॥ (पुस्तकमर्पयति ॥)
नटी ॥ (गृहीत्वा) तत्र तत्र वाचयन्ती ।
पंचविहवत्थुभरिअं
कज्जावत्थाणं पंचअसमेदम् ।
रूवअमिदमणुरूवं
उवट्ठिदाए विअड्ढगोट्ठीए ॥
(पञ्चविधवस्तुभरितं कार्यावस्थानां पञ्चकसमेतम् ।
रूपकमिदमनुरूपमुपस्थिताया विदग्धगोष्ठ्याः ॥)
अस्सअ णाम कुसकुमुज्जईअंति ।
(अस्य च नाम कुशकुमुद्वतीयामिति)
तेण धीरोदत्तो अस्स णाअओत्ति दंसिदम् ।
(तेन धीरोदात्तोऽस्य नायक इति दर्शितम्)
सू ॥ आर्ये एवमेतत् ।

वैदर्भीरीतिरेकैव चतस्रोऽप्यत्र वृत्तयः ।
अङ्गी रसोऽस्य शृङ्गारः केनेदमुपमीयताम् ॥

न ॥ को णु किं णामहेओ एदंणाडअप्पणेदा ।
(को नु किं नामधेय एतन्नाटकप्रणेता ।)

सू ॥ नन्वस्यैव सभानेतुरनुजन्मा विदितवेदितव्यः कवि-लोकमित्रमतिरात्रयाजी ।

न ॥ जुज्जइ जुज्जइ । को अण्णो ईरिस णिरवज्जसरसकवि-कम्मणिम्मादा । स इल पइरहुवंसादिकत्तेति रसि-अगोट्ठीसु जोहुस्सइ । (युज्यते । कोऽन्य ईदृशनिरवद्य-सरसकविकर्मनिर्माता । स किल प्रतिरघुवंशादिकर्तेति रसिकगोष्ठीषु जोघुष्यते ।)

* * *

सू ॥ कविरयं कालिदास इव स्वयमम्बिकादासतया तदा-ज्ञामन्तरेण निश्वासमपि न करोति । किम्पुनस्तादृशं प्रबन्धम् ।

* * *

नटी ॥ तहत्ति गायति ।
चलपल्लवहत्थाओ महुपरवेहिं कुहूमुहकुहूहिम् ।
अण्णोण्णेण भणंते काणणलच्छीवसंतलच्छीओ ॥
(चलपल्लवहस्तैर्मधुपरवैःकुहूमुखकुहूभिः ।
अन्योन्येन भणन्तः काननलक्ष्मीवसन्तलक्ष्म्यौ) ॥)

सू ॥ (सानन्दम्) आर्ये तवैतेन गीतेन परस्परेण सं-

लपन्त्यौ द्वे देवते सूचिते। तदयोध्याधिदेवताया नागरिकायाः सरय्वधिदेवताया सागरिकायाश्च भूमिकापरिग्रहेण पात्रद्वयं प्रवेशनीयमित्यर्थतो निर्दिष्टं भवति। ततस्तदनुरूपं प्रवर्तामहे।

(इति निष्क्रान्ताः सर्वे)

॥ प्रस्तावना ॥

End:

राजा ॥ सर्वोऽप्ययं भवत्या महिमेति वदन् स्वकण्ठात्कुमुद्वतीहारमादाय तस्याः पुलकिनि स्वेदकराम्बिते कण्ठे समर्पयन्, प्रिये पश्य पश्य।

मन्दस्मितद्युतिझरीभिरुदित्वरीभिः
संवर्धमानसितिमद्रढिमैष हारः।
स्वस्थानमेत्य सुखमद्य तव स्तनाद्रिं
क्रीणाति मे हृदयमेतदमूल्यमेव ॥

किन्ते भूयः प्रियमुपहरामि। तथापीदमस्तु भरतवाक्यम्।

वन्ध्या भवन्तु वनिताः कुकविप्रसूतौ
व्युत्पित्सवोऽपि हि कृतीः सरसाः पठन्तु।
विज्ञाश्च तत्र रसमेव विवेचयन्तु
सामाजिका भुवि भवन्तु रसैकनिष्ठाः ॥

किञ्चेयं सुकुमारमञ्जुलपदन्यासा समासादितप्रौढालङ्कृतिरङ्कुरन्मनसिजा शृङ्गारचारुः कृतिः।
आवर्ज्य स्वयमेव वाक्यरचनैरानन्दनिष्यन्दिभिश्चुम्बन्ती वदनाम्बुजं हृदि समारूढा नृणां क्रीडतु ॥

मूर्खेण शुष्ककलहः कविखेदहेतु-
र्भावज्ञविज्ञकलहः कृतिशोधहेतुः ।
मूढस्त्रिया विहरतोऽपि निशां किमस्ति
प्रौढस्त्रिया विहरतस्तु सुखाप्तिरस्ति ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे

Colophon:

॥ पञ्चमोऽङ्कः ॥ श्रीः ॥

समाप्तञ्चेदं नाटकं कुशकुमुद्वतीयम् ।

इति श्रीमद्भारद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीमदद्वैतविद्याचार्यश्रीकण्ठमतनिर्वाहधूर्वहचतुरधिकशतप्रबन्धनिर्मित्यलङ्कर्मीणश्रीमदप्पयदीक्षितसोदरश्रीमदाच्चादीक्षितपौत्रस्य श्रीनारायणदीक्षितेन्द्रवरसूनोरतिरात्रयाजिनः कृतिषु कुशकुमुद्वतीयं नाम नाटकं समाप्तम् ॥ १५ ॥

ॐकारश्चाथशब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मणः पुरा ।
कण्ठं भित्वाविनिर्यातौ तस्मान्माङ्गलिकावुभौ ॥

इदं कुशकुमुद्वतीयं नाम नाटकं रामभट्टेन लिखितम् ॥

Subject: Kuśakumudvatīya. 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. is full of scriptorial blunders.

The author of this work, Atirātrayājin is the younger brother of the famous Nīlakaṇṭhadīkṣita, grandson of the brother of the still more famous Appayya Dīkṣita. Under the presidency of Nīlakaṇṭha Dīkṣita the drama seems to have been enacted at Madura. The work deals with the story of the marriage of Kuśa, son of Rāma with Kumudvatī, a Nāga

princess. The author seems to have developed this theme, which is only lightly touched upon in the 16th canto of the Raghuvamśa. The work is not available in print.

॥ कुशकुमुद्वतीयम् ॥

4347. KUŚAKUMUDVATĪYAM.

Burnell's Catalogue No. 10678. Page 168. Left column. **Substance**—Palm leaf. Size—17 × $1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—62. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1500. Author—Atirātrayājin. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4346.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

A paper transcript of this work is available in this library. See T. V. No. 470.

On the title page is found कुप्पशास्त्रिपुस्तकम्

॥ कंसवधम् ॥

4348. KAMSAVADHAM.

Burnell's Catalogue No. 5215. **Page** 169. Right column. **Substance**—Paper. Size—$9\frac{1}{2}$ × $4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—59. Lines—10 to 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1200. Author—Kṛṣṇa. Complete.

Beginning:

प्रारम्भः शुभकर्मणस्त्रिभुवनक्लेशाभिचारागमः

कान्ताकर्षणकर्मकार्मणविधिः कामाद्द्वितीयश्रुतिः ।

हुङ्कारो मदनस्य निर्वृतिवधूमञ्जीरशिञ्जाध्वनि
श्रेयःसम्पदमातनोतु भवतः कंसारिवंशीरवः ॥

End:

अपि च

साहित्यामृतसान्द्रसिन्धुलहरी निर्व्याजमज्जन्मनो
मज्जानाः परिशीलितामलकला मोदेन मेदस्विनः ।
उद्यत्काव्यकथाप्रबन्धमधुरद्राक्षासदृक्षाक्षराः
स्वैरं कंसवधं बुधाश्चिरतरं गायन्तु कृष्णानुगाः ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

सप्तमोऽङ्कः ॥

Subject: Kamsavadha. 1-7 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition. Alternate sheets are sulpherated. On the title page is given

'तुलजाराजस्येदं पुस्तकम्'

Kamsavadhanāṭaka has been published by the Nirṇayasāgar Press, Bombay. The work deals with the slaying of Kamsa by Lord Śrī Kṛṣṇa while he was yet a boy of six.

॥ कंसवधम् ॥

4349. KAMSAVADHAM.

Burnell's Catalogue No. 5216. Page 167. Right column. Substance—Paper. Size—9¾×4½ inches. Sheets—42. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1200. Author—Kṛṣṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4348.

Remarks :—The Ms. is in a decaying condition. After the colophon we find:—

श्रीपतिना लिखितम्

॥ कंसवधम् ॥

4350. KAMSAVADHAM.

Burnell's Catalogue No. 3218. Page 167. Right column. Substance—Paper. Size —10 × 4½ inches. Sheets —37. Lines—11 to 13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1200. Author—Kṛṣṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4348.

Remarks :—The Ms. is in good condition. On the title page is given:—

'इदं पुस्तकं कंसवधस्य सदाशिववैद्यसूनुना गणेशेन लिखितं स्वार्थं परार्थञ्च ॥

॥ कंसवधम् ॥

4351. KAMSAVADHAM.

Burnell's Catalogue No. 5217. Page 167. Right column. Substance—Paper. Size—9⅞ × 4⅛ inches. Sheets—51. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1200. Author—Kṛṣṇa. Incomplete.

Beginning: —Same as No. 4348.

End:

रामः ॥ (निष्क्रम्य) । (पितृभ्यामन्वितः प्रविशति ।)

देवकीवसुदेवौ ॥ (पुरो निरूप्य) अये कथमुग्रसेनो-

ऽत्युग्रोत्कण्ठापूर्णकण्ठस्तूर्णोपकल्पितो जल्पार्हणोपक-
रणोऽतिरमसवलितेनान्तः..........

Colophon: (Sheet 48)

इति षष्ठोऽङ्कः ॥

(Sheet No. 51)

इति कंसवधनाटकं समाप्तम् ॥

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. Some sheets are sulpherated.

॥ कंसवधटीका ॥

4352. KAMSAVADHAṬĪKĀ.

Burnell's Catalogue No. 5219. Page 167. Right column. Substance—Paper. Size—$7\frac{3}{5} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—35. Lines—11-15 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—800. Author—? Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

"सूत्रधारः पठेन्नान्दीं मध्यमं स्वरमाश्रितः ।
नान्दीपदैर्द्वादशभिरष्टाभिर्वाप्यलङ्कृता ॥" इति
भरतोक्तेर्नाटकादौ पूर्वरङ्गाङ्गभूतामाशीरूपां द्वादशपदां
नान्दीं पठति ॥

प्रारम्भ इत्यादि ॥ शुभस्य कर्मणो जन्मान्तरार्जितस्य सुकृतस्य फलम् न ह्यकृतपुण्याः प्राकृता भगवदध्वरसुधासारात्मकं तादृग्ब्रह्मानन्दमपरोक्षीकर्तुमर्हन्ति । अथवा ॥ शुभस्य कर्मणो रासोत्सवादेर्निरतिशयानन्दाभवादेरार-

म्भः। प्रारभ्यतेऽनेनेति प्रारम्भ ओंकारः। विघ्नविघातक-त्वेन नादरूपत्वेन च रूपकम्। ॐकार इत्येव तु कण्ठतो नोक्तम्, शूद्रास्तं मा शृण्वन्त्विति। तथा त्रिभुवनस्य ये क्लेशा दुःखानि अविद्यास्मितादयो वा तेषामभिचार उत्पादनं तत्साधनमागमो मन्त्रः। यथाभिचारमन्त्रप्रयो-गेण शत्रवो नाश्यन्ते। एवं वंशीरवश्रवणेनापि त्रिविधता-पोपशान्तिर्भवतीति भावः। तथा कान्तानां माधुरीणामा-कर्षणरूपं यत्कर्म तदर्थं कार्मणविधिः मूलकर्मप्रयोगः।

End:

कलाः सङ्गीतादिरूपाः। उद्यत्काव्यकथाप्रबन्धैः मधु-राणि सरसानि माधुर्यातिरेकात्। द्राक्षासदृशान्यक्षराणि येषान्ते। बुधा देवाः। कृष्णानुगाः कृष्णैकशरणाः। त-त्कृतं कंसस्य वधं गायन्तु, कंसं हत्वा कृष्णेन वयं रक्षिता आनन्दिताश्चेति, सर्वदा स्तुवन्तु। अथ च कृष्णानुगाः कृष्णेऽत्यन्तमनुरक्ता बुधाः पण्डिता अपि कंसवधं नाम नाटकं चिरतरं भगवत्प्रीतये गायन्तु। गायन् विलज्जोऽपि चरेदसङ्ग इति वचनादित्यर्थः।

Colophon:

सप्तमोऽङ्कः॥

कंसवधटीका समाप्ता॥

श्रीपातिना लिखितेयं कंसवधटीका॥

Subject: Kamsavadhanāṭakavyākhyā 1-7 acts.

Remarks:—The Ms is in good condition.

॥ कंसवधटीका ॥

4353. KAMSAVADHAṬĪKĀ.

Burnell's Catalogue No. 5220. Page 172. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{5} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—28. Lines—11 or 12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—800. Author—? Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4352.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ चण्डकौशिकम् ॥

4354. CAṆḌAKAUŚIKAM.

Burnell's Catalogue No. 5206. Page 168. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{3}{4} \times 4$ inches. Sheets—43. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—756. Author—Āryakṣemeśvara. Complete.

Beginning:

श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

देवस्त्रैगुण्यभेदात्सृजति वितनुते संहरत्येव लोका-
नस्यैव व्यापिनीभिस्तनुभिरपि जगद्व्याप्तमष्टाभिरेव ।
वन्द्यो नास्येति पश्यन्निवचरणगतः पातु पुष्पाञ्जलिर्वः
शम्भोर्नृत्यावतारे वलयफणिफणाफूत्कृतैर्विप्रकीर्णः ॥

अपि च ॥

अरुणनयनं सभ्रूभङ्गं स्फुरिताधरं
सुतनु शशिनः क्लिष्टां कान्तिं करोतु तवाननम् ।

कृतमनुनयैः कोपोऽयं ते मनस्विनिवर्धता-
मिति गदितयाश्लिष्टो देव्या शिवाय शिवोऽस्तु वः ॥

॥ अपि च ॥

आनन्दश्लथिताः समाधिषु मुखे गौर्या विलासोल्लसाः
सम्भ्रान्ताः क्षणमद्भुताः क्षणमथ स्मेरा निजे वैकृते ।
क्रूराः कृष्णशरासने मनसिजे दग्धे घृणाकूणिता-
स्तत्कान्तारुदितेऽश्रुपूरतरलाः शम्भोर्दृशः पातु वः ॥

End:

तथापीदमस्तु ॥
प्रमुदितसुजना समृद्धसस्या
भवतु मही विजयी च भूमिपालः ।
कविभिरुपहिता निजप्रबन्धे
गुणकणिकाप्यनुगृह्यतां गुणज्ञैः ॥

॥ अपि च ॥

येनादिश्य प्रयोगं घनपुलकभृता नाटकस्यास्य हर्षा-
द्वस्त्रालङ्कारहेम्नां प्रतिदिनमकृशाराशयः संप्रदत्तः ।
तस्य क्षत्रप्रसूतेर्भ्रमतु जगदिदं कार्तिकेयस्य कीर्तिः
पारे क्षीराख्यसिन्धोरपि कवियशसा सार्धमग्रेसरेण ॥ ३० ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

॥ पञ्चमोऽङ्कः ॥

Subject: Caṇḍakauśika 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The Caṇḍakauśika deals with the familiar story of Hariścandra and Viśvāmitra. The work is available in print having been published at Calcutta. The author of the work is Kṣemeśvara and he should not be confused with Kṣemendra the author of the Aucityavicāracarcā. Kṣmeśvara's name appears as Kṣemendra in certain Mss.

॥ चण्डकौशिकम् ॥

4355. CAṆḌAKAUŚIKAM.

Burnell's Catalogue No.5207. Page 168. Right column. Substance—Paper. Size—9¾×4¼ inches. Sheets—33. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—756. Author—Āryakṣemendra. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No 4354.

Colophon:

॥ पञ्चमोऽङ्कः ॥

इति श्री आर्यक्षेमेन्द्रकृतं चण्डकौशिकं नाम नाटकं समाप्तम् ॥

श्रीकल्याणसुन्दरस्वामिने नमः ॥

श्रीरस्तु ॥

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ चण्डकौशिकम् ॥

4356. CAṆḌAKAUŚIKAM.

Burnell's Catalogue No. 5208. Page 168. Right column. Substance—Paper. Size—10×4¼ inches. Sheets—29.

Lines—9 to 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—756. Author—Āryakṣemendra. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4355.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ चण्डकौशिकम् ॥

4357. CAṆḌAKAUŚIKAM.

J. L. Collection No. 223. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—13. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Kṣemeśvara. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4354.

End:

उपाध्यायः । (चिरमवलोक्य) (सविस्मयम्) (आत्मगतम्)

शिरोयदवगुण्ठितं सहजरूढलज्जाननं

गतञ्चपरिमन्थरं चरणकोटिलक्ष्ये द......

Colophon: (Sheet No. 10)

द्वितीयोऽङ्कः ॥

Subject: Caṇḍakauśikam 1-3 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The Ms. abruptly ends in the middle of the 3rd act. On the title page is given

'उपकारिगोपालचार्यस्येदं पुस्तकम्'

॥ चन्द्रलेखाविद्याधरम् ॥

4358. CANDRALEKHĀVIDYĀDHARAM.

Burnell's Catalogue No. 10696. Page 168. Right column. Substance—Palm leaf. Size—14×1 inches. Leaves—33 (87-119 of which leaves 99th broken, 106th one side blank, two leaves for each of 112, 113 & 114). Lines—5 or 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—?. Complete.

Beginning:

श्रीकान्तश्रियमातनोतु भवतां शृङ्गारयन्रुक्मिणीं
नीलेत्यर्थसमुद्गतेन वचसा तां वीक्ष्यमाणां क्षणात् ।
प्रत्युद्यत्प्रतिबिम्बकुन्तलततिं प्रत्यग्रकस्तूरिका-
पत्राङ्कुरचमत्क्रियां व्यपदिशन् प्रस्तावनां गण्डयोः ॥

* *

॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

(नेपथ्याभिमुखमवलोक्य)

शृङ्गारजीवितफलं सङ्गीताद्वैतवासनातत्त्वम् ।
साक्षाद्भवतु तदेतत्सामाजिकरसिकचक्षुरायुष्यम् ॥

आर्ये कुताश्चिरायितेन । (प्रविश्य नटी ॥)

नटी ॥ का णाम अण्णा अय्यस्स ।

सू ॥ किमन्यत् । अशेषजगदवनजागरूकस्य शेषाच-लचूडामणेर्देवदेवस्य वसन्तयात्रायां नेत्रातिथेयं विधेयमस्य यथावदधिगतभरतमतप्रस्थानस्य महा-स्थानस्य ।

* * *

सू ॥ आर्ये किमेतदनवगतं भवत्या । अयि निवेद्यते
जगति तमन्तरेण कोवान्यो वदान्यमूर्धन्यः ॥

नटी ॥ अम्महे विम्मअणिज्जाणुभावेण एदिणा विरूअंणि-
स्वमगुणालंकारपेडअं चंदलेहाविज्जाहरं णामणाडअं ।

सू ॥ तदेतदभिनीयानुपमरसभावनाभाजनान् सभाजनान्
सभाजयामः ।

* * *

सू ॥ (विभाव्य) अये स एष चन्द्रलेखाजनयितुर्महाराज-
तारापतेरन्तरङ्गभूतः सम्मोहन इति यथार्थनामा सीमा-
नियन्त्रितसकलजन्तुजालस्य महेन्द्रजालस्य । य एषः ।

फालाकल्पितयोगचूर्णतिलकं पाणौ वहन्पिञ्छिकां
गाढग्रन्थिनिबद्ध(योग)गुलिकाग्रैवेयकालङ्कृतः ।
रागोद्गारकडारलोचनशिखाकण्ठाक्तादिव्याञ्जनो
मायामग्रश(क)रेवलम्ब्य शनकैरायाति सिद्धाग्रणीः ॥

किमत्रावामिति निष्क्रान्तौ ॥

॥ प्रस्तावना ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

कल्याणानि भवन्तु सर्वजगतां वर्षन्तु कालेऽम्बुदाः
भूपा धर्मपरायणाः प्रतिदिशं दीव्यन्तु दीर्घायुषः ।
सर्वेषां जगतामधीश्वरतया सौभाग्यवस्तूर्जितं
कल्याणानि करोतु तारकरिपुः कल्याणभावोदयः ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

पञ्चमोऽङ्कः ॥

समाप्तमिदं चन्द्रलेखाविद्याधरं नाम नाटकम् ॥

॥ शुभमस्तु ॥

Subject: Candralekhāvidyādhara. 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. There is a paper transcript of this Ms. in this library. See T. V. No. 28.

In this drama, the Vidūṣaka brings about the union of the lovers, Vidyādhara and Candralekhā after great difficulty. The author of the drama is unknown. The work is not available in print.

॥ चन्द्रशेखरविलासम् ॥

4359. CANDRAŚEKHARAVILĀSAM.

Burnell's Catalogue No. 5258. Page 168. Right column. Substance—Paper. Size—9½×4 inches. Sheets—13. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. Author—Śāharāja. ? Complete.

Beginning:

जय पार्वतीरमण, जय पन्नगाभरण,
जय सुरानतचरण, जय दीनतरण ।
जय अखिलस्तुतचरण, जय अनङ्गहरण,
जय दुरितशमन..............॥ १ ॥
जय रविशशिनेत्र, जय राजराजमित्र,
जय नामपवित्र, जय सुचारित्र ।

जय मुनिकृतस्तोत्र, जय कर्पूरगात्र,

जय सदावासगोत्र, जयसुन्दरवक्त्र ॥ २ ॥

* * *

सूत्रधारवचनम् ॥ एवं नाट्यादौ मङ्गलं कृत्वा कविः स्वे-
ष्टदेवतां नमस्करोमि । श्लोकः ॥

यस्य पादाब्जयुगलं प्रणम्याखिलदेवताः ।

प्राप्य श्रियमना....ता सशिवोऽस्तु शिवाय नः ॥

सू ॥ एवं इष्टदेवतां नमस्कृत्य नाटकारम्भे निर्विघ्नतासि-
द्ध्यर्थं वाङ्माधुर्यार्थकल्पनसिद्धये च प्रणामपुरःसरं प्रा-
र्थितो विघ्नराजस्तदुपरि दयातिशयेनास्मिन् चन्द्रशे-
खरविलासमहानाटके या रङ्गभूमौ सा रङ्गं नृत्यं
कर्तुं परिक्रामति ॥

End:

अनन्तरं नारदाद्या मङ्गलं गायन्ति ॥ मङ्गलम् ।

मङ्गलं शशिधराय मङ्गलं शिवाय ।

प्रणतार्तिहराय परमेश्वराय ।

प्रणम(व) स्वरूपाय फालकनेत्राय ।

फणिराजभूषाय प्रमथनाथाय ।

कनकाद्रिचापाय कालकण्ठाय ॥

भोसलकुलशाहभूपतिसेव्याय

वासवादिसुरनिकरवन्दितपदाय ।

वासुदेवकीमुखोरगवरविभूषाय

भाषितसकलभुवनभव्यरूपाय ॥ २ ॥

Colophon:

सू ॥ इति श्रीमद्भोसलकुलाम्बुधिसुधाकरश्रीशाहमहाराजविरचितचन्द्रशेखरविलासनाटकम् ॥

सकलश्रेयःप्रदसकलरसिकाविद्वज्जनप्रीतये श्रीसाम्बशिवार्पणमस्तु ॥

श्रीसच्चिदानन्दार्पणमस्तु ।

Subject: Candraśekharavilāsa.

Remarks:—The Ms. is in good condition. This Ms. appears to be a rendering of a Telugu drama in Sanskrit. The greatness of Śiva is the subject matter of this drama.

There is a paper transcript of this Ms. in this Library. See T. V. No. 461. The work is not available in print.

॥ जानकीपरिणयम् ॥

4360. JĀNAKĪPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 5319. Page 168. Right column.

Substance—Paper. Size—14×6 inches. Sheets—82. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2200. Author—Rāmabhadradīkṣita. Complete.

Beginning

श्रीगणेशाय नमः ॥

संसक्तानिव पातुमौपनिषदव्याहारमाध्वरिसा-
नुन्मार्ष्टुं व्रजसुन्दरीकुचतटीपाटीररेणूनिव ।
उन्मीलन्मुरळीनिनादबहळामोदेऽपि सीदद्रवी-
जिह्वालीढमलीकवल्लवशिशोः पादाम्बुजं पातु नः ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

मार्गे दर्शितमाश्रयन्तु मनुजा मन्त्रादिभिः श्रेयसे
राजानोऽप्यगृहीतपैशुनगिरो रक्षन्तु धन्या महीम् ।
लाल्यन्तां सरसोक्तयश्च कवयः शश्वद्राज्ञैर्जनैः
स्यादेतस्य कवेश्च भक्तिरचला देवे रघूणां प्रभौ ॥ ६२ ॥

इति निष्क्रान्तास्सर्वे ॥

Colophon:

इति जानकीपरिणयं नाम नाटकं सम्पूर्णम् ।

Remarks:—The Ms. is in good condition. Alternate sheets are sulpherated.

The story of the Jānakī Pariṇaya is familiar to almost all. It deals with the marriage of Rāma with Sītā. The author is the famous Rāmabhadra Dīkṣita, the illustrious contemporary of Śāhaji and pupil of Śrī Nīlakaṇṭha Dīkṣita. For detailed information regarding Rāmabhadra Dīkṣita, see Indian Artiquary, Vol. XXXIII. The work was published by Mahāmahopādhyāya Lakṣmaṇa Suri at Tanjore in 1907.

॥ जानकीपरिणयम् ॥

4361. JĀNAKĪPARIṆAYAM.

T. S. Collection No. 730. Substance—Paper. Size—11×8¼ inches. Sheets—79. Lines—11-12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2200. Author—Rāmabhadradīkṣita. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4360.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ जानकीपरिणयम् ॥

4362. JĀNAKĪPARIṆAYAM.

S. K. Collection No. 216. **Substance**—Paper. **Size**—10×4 inches. Sheets—107. Lines—9 to 12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2200. Author—Rāmabhadra. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4360.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This is written by several scribes.

॥ जानकीपरिणयम् ॥

4363. JĀNAKĪPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 5238. Page 168. Right column. **Substance**—Paper. Size—$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—93. Lines—8 to 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2200. Author—Rāmabhadradīkṣita. Incomplete. (wants end)

Beginning—Same as No. 4360.

End:

कौ ॥ वत्स किं ते भूयः प्रियमुपहरामि ॥

रा ॥

निर्विघ्नं मम जानकीपरिणयो जातः प्रसादेन ते
पौलस्त्यं सगणं विजित्य समरे प्रत्याहृतेयं प्रिया ।
दृष्टोऽयं भरतश्चिराभिलषितो राज्याभिषेकोऽपि मे
लब्धः किं प्रियमन्यदस्ति भुवने यत्साधनीयं त्वया ॥

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

Colophon: (Sheet No. 70)

षष्ठोऽङ्कः ॥

Subject:—Jānakī Pariṇaya. 1-7 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ जानकीपरिणयम् ॥

4364. JĀNAKĪPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 5239. Page 168. Right column. Substance—Paper. Size—11×4¾ inches. Sheets—118. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2200. Author—Rāmabadradīkṣita. Incomplete. (Wants end)

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4363.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ जानकीपरिणयम् ॥

4365. JĀNAKĪPARIṆAYAM.

S. K. Collection No. 215. Substance—Paper. Size—11×4 inches. Sheets—39. Lines—9 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—800. Author—Rāmabhadra. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4360.

End:

का ॥ (सोद्वेगमात्मगतम्) । मारीचानुचरोऽयम्भवेत् । मारी-

चश्च कश्चिदवस्थाय मायां प्रयुङ्क्त इति विदितमिदानीम् ॥

Colophon: (Sheet No. 10)

इति द्वितीयोऽङ्कः ॥

Subject: Jānakī Pariṇayanāṭaka 1-3 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. abruptly ends in the middle of the third act.

॥ जाम्बवतीपरिणयम् ॥

4366. JĀMBAVATĪPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 10691. Page 168. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—53. Lines—6 or 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1600. Author—Kṛṣṇadevarāya. Complete.

Beginning:

वाञ्छां वः सततं देयात्तद्वारणमुखं महः ।
यच्चन्द्रमौलेरानन्दनिष्यन्दं प्रथमं विदुः ॥

* * *

॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

(सानन्दं परिक्रम्य) ॥ (सपुष्पाञ्जलिक्षेपम् ॥)

विश्वामित्रमहासत्रपरित्राणविधायिने ।
असुराहङ्क्रियाहारिसहसे महसे नमः ॥

* * *

सू ॥ आर्ये किं न पश्यसि । अद्य खलु भगवतश्चराचरगुरो- .... विजयनगरनिवासवासनात्यधीरितधनदनगविहार- दोहलस्य हेमकूटगिरिकटकवास्तव्यकुटुम्बिनः कर्ना-

टराज्यरक्षामणेः श्रीविरूपाक्षदेवस्य चैत्रोत्सवालोक-
नाय सङ्गता परिषत् ॥

............................कृष्णरायः कविः

सूक्तिः कर्णरसायनं सुमनसां श्लाघ्यस्वभावा सभा ।
चारित्र्यं यदुवंशशेखरमणेर्देवस्य सर्वोत्तरं
पारम्पर्यकृतश्रमाः पुनरमी नाट्येन पा......यम् ॥

॥ किञ्च ॥

असारामपि गृह्णन्ति वाचं हरिकथाश्रयाम् ।
सुमनोगन्धलोभेन सूत्रं शिरसि धार्यते ॥

❀ ❀ ❀

(नेपथ्ये)

साधु ॥ रङ्गोपजीवि कुरङ्गलोचने साधु । मध्यवसितम-
नुकूलयतीव ते मतार्थः

(नेपथ्याभिमुखमवलोक्य)

अये नारदः ।

महतीं मुदमावहन्हृदन्त-
र्महतीवादनमांसलानुभावैः ।
अयमभ्युपयाति हन्त साक्षा-
दरविन्दासननन्दनो मुनीन्द्रः ॥

आवामप्यनन्तरवर्णिकायै प्रयतावह इति निष्क्रान्तौ ॥

इति प्रस्तावना ॥

End:

ब्रह्मा ॥ देव किन्ते भूयः प्रियमुपहरामि ॥

देव किमतः परमपि प्रियमस्ति ।

भुवि जनपरिवादो वारितो रत्नलाभा-
द्वरकुलगुणरूपा वल्लभाभूदियञ्च ।
किमिह बहुभिरुक्तैस्त्वञ्च दृष्टोऽसि साक्षा-
दकृतकवचनानामादिमः सम्प्रदायः ॥

तथाप्येवमस्तु भरतवाक्यम् ॥

लक्ष्मीः स्थैर्यं भजतु विदुषां मन्दिरेषु प्रकामं
सन्तः काव्यं परिणतरसं सन्ततं भावयन्तु ।
कोदण्डाङ्कं किमपि करुणापूरपूर्णायताक्षं
श्यामं धाम श्रयतु सततं चेतना मामकीना ॥

एवमस्त्वित्ति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon:

॥ पञ्चमोऽङ्कः ॥

समाप्तञ्चेदं नाटकम् ॥

धर्मः पादचतुष्टयेन कृतवत्स्थैर्यं समालम्बतां
चातुर्वर्ण्यमुपैतु कर्म सततं स्वस्वाधिकारोचितम् ।
शेषक्ष्माधरनायकस्य कृपया सप्तार्णवीमध्यगां
रक्षन्गामिह कृष्णरायनृपतिः जीयात्सहस्रं समाः ॥

समाप्तमिदं राजाधिराजपरमेश्वरसकलकलाभोजराजविभवमूलराखा-
ण्डकमत्कृष्णरायमहारायविरचितं जाम्बतीकल्याणं नाम नाटकम् ॥

श्रीहरिः ॐ ॥ शुभमस्तु ॥

श्रीपरमेश्वराय नमः ॥ श्रीवासुदेवाय नमः ॥

Subject: Jāmbavati Kalyāṇam 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The other work contained herein is

........निघण्टुः

Kṛṣṇa Deva Rāya, the author of this drama was the famous Emperor of Vijayanagar in the beginning of the 16th century. He was far famed for his patronage of learned men and was himself well versed both in Sanskrit and in Telugu. The present drama deals with the expedition of Śrī Kṛṣṇa to the nether worlds regarding the famous jewel, Syamantakamaṇi and the cansequent marriage with Jāmbavati - a story narrated in the Bhāgavata. The work speaks well of the poetical attainments of its royal author. The drama is not available in print.

॥ जाम्बवतीकल्याणम् ॥

4367. JĀMBAVATĪKALYĀṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10692. Page 168, Right column. Substance— Palm leaf. Size—14 × 1 inches. Leaves —86. Lines—5 to 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1600. Author—Kṛṣṇadevarāya. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4366.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ नलचरित्रम् ॥

4368. NALACARITRAM.

Burnell's Catalogue No. 5255. Page 169. Left column. Substance—Paper. Size—9 × 4½ inches. Sheets—68(3-70,

64th missing). Lines —8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1130. Author— ? Incomplete.

Beginning:

(नेपथ्ये) वयस्य कलहंस परमेश्वरस्य युगादिदेवस्य सपर्यया वयमतीव परिश्रान्ताः। तदादेशय खरमुखं येनास्मद्विश्रामहेतुं कामसमुच्छ्रायकमस्मदुद्यानप्रदेशमवलोकयति(?)।

सूत्र॥ (समाकर्ण्य)। कथं नलनेपथ्याध्वरिनटो वदति। तदेहि मारिष वयमप्यनन्तरकरणीयाय सज्जीभवामः।

(इति निष्क्रान्तौ)

आमुखम्।

End:

अपि च। मुग्धे किं पावके दग्धैः स एव प्रियप्राणः ते। तैस्तैरशुभैः शुभैर्वा कर्मभिर्भिन्नवर्त्मनि सञ्चरिष्णवः सर्वजन्तवः कलापान्थनायं तस्यैव प्रियस्य प्राप्त्यर्थं न च धर्मार्थं प्रयत्नः। किन्तु क्षत्रियाचारानुचरणार्थं प्रियाप्रियनिवृत्त्यर्थं वा।

नलः॥ (स्वग) अहो कौतुकं एतावदरण्ये व्यालानां बलि............ ... ।

Colophon: Sheet No. 51.

इति पञ्चमोऽङ्कः।

Subject: Nalacarita. 1-6 acts.

Remarks: —The Ms. is in a fairly good condition. It is of North Indian script. This Ms. abruptly begins from the Prastāvanā, which is herein styled Āmukha and ends towards the close of the sixth act.

The author of this drama - Nalacaritanāṭaka - is unknown. At any rate, it is certain that he was different from the famous Nīlakaṇṭha Dīkṣita, who too wrote a Nalacaritanāṭaka. The work deals with the purāṇic story of Nala and Damayantī. The work is not yet printed.

॥ नलानन्दम् ॥

4369. NALĀNANDAM.

Burnell's Catalogue No. 5254. Page 169. Left column. Substance—Paper. Size—$9\frac{7}{8} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—42. Lines—8 to 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—620. Author—Jīva. Complete.

Beginning:

श्रीमन्माधवपादपङ्कजयुगं पायादपायात्सदा
पारावारसुताकराम्बुजमृदुस्पर्शेन संलालितम् ।
गङ्गायन्नखनिर्गतासमभवत्कल्याणदा सर्वदा
सर्वेषां भविनां भवाब्धितरणिस्त्रैलोक्यचिन्तामणिः ॥

* * *

॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

अलमति नान्दीविस्तरेण । यतः कालक्षेपो हि कालक्षेपाक्षेपिमनसां विषादाय । (सबहुमानमात्मानमवलोक्य)। अहो खल्वनुगृहीतोऽस्मि । निगृहीतसकलसामन्तसीमन्तिनीजननयनकीलालकल्लोलिनी कूलानुकूलविहारिहारितरकीर्तिराजहंसेन राजहंसेन * द्विजजनपरिपालनहेतुतया गृहीतशस्त्रेण वेदवेदतनुपुत्रेण * कोनेरिनाम्ना

महीकलत्रेण । यथा किल रसगर्भसन्दर्भविशेषेण सामाजि-
ककुतूहलं निस्तुलं कलयामि । * *

सूत्र ॥ मारिष शृणोषि अद्भुतरसप्रायमद्भुतकरं नलानन्दं
नाम नाटकम् ॥

न ॥ भाव अपिजानासि कर्तारमस्यरूपकस्य ॥

सू ॥ कथमज्ञात एव भवता । तथाहि—

किं खण्डः किमुमाक्षिकं किमथवागोक्षीरधारा किमु
प्रख्यं दिक्षुतदिक्षुकिं पुनरिदं पीयूषमामुष्मिकम् ।
इत्थं नैकविधामवाप्य बहुधा सन्देहदोलांबुधाः
दोलन्ते श्रवसा यदीयकवितासारं पिबन्तो मुहुः ॥ ३ ॥

अरुन्धतीसतीदर्पान् रुन्धती निजचर्यया ।
जयन्ती यस्य जननी वैजयन्तीव या क्षितेः ॥ ४ ॥

जीवनाम्नः कवेस्तस्य कोनेरितनुजन्मनः ।
कृतिं विद्धि नलानन्दं सुब्रह्मण्यप्रसादतः ॥ ५ ॥

नटी ॥ भाव क एष सुब्रह्मण्य इति नाम परिष्करोति ।

सू ॥ यन्नैपुण्यकलाविलासजलधावाप्लुत्यवाचस्पति-
स्तत्तादृग्गरिमाणमाप यदसौ नाम्ना ततोऽभूद्गुरुः ।
यत्तेजःकणिकामवाप्य गणिका रम्भादिमा वैरिणः
सद्यस्त्विषदमन्दकम्पकलितस्वाङ्गा लभन्तेतमाम् ॥ ६ ॥

सचायमस्य कविकुलतिलकस्य भरद्वाजगोत्रसम्भवस्य
पितृव्यतयोपदिष्टतया च देशिकशिखामणिः ॥

नटी ॥ अहो धन्यता मान्यता च वेदभानोः ।

End:

(नेपथ्ये ।)

न्यायेनासाद्य राज्यं पुनरपि निषधक्ष्मापतिः पुष्कराख्या-
दानन्दाब्धौ निमज्जन्निखिलजनमनोरञ्जयन्सिंहपीठे ।
देव्या साकं समस्तैरपि विबुधजनैर्बन्धुभिश्चाभिषिक्तः
पुण्यश्लोकोऽयमेको जयति जगदानन्दसन्दोहकन्दः ॥

तथापीयमस्तु भरताशीः ॥

वृष्टिः पुष्णातु सस्यं जनयतु जनता मोदमेषा धरित्री
सर्वे सर्वंसहायां विगतबहुविधोपप्लवाः सन्तु भूपाः ।
द्वैते नास्तां मनीषा गुणगणभरिते श्रीनिकेते परस्मि-
न्निर्दोषे पुंसि नित्यं विधिभवविनुते सच्चिदानन्ददेहे ॥

Colophon:

इति श्रीकविकुलतिलकजीवनामककविविबुधकृतौ नलानन्दनाटके
नलराज्याभिषेको नाम सप्तमोऽङ्कः ॥

कृष्णार्पणमस्तु ॥

Subject: Nalānanda. 1-7 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The author of this Drama, Naḷānanda is one Jīva of whom nothing more is known except that he belonged to the Bhāradvāja gotra and that he was the son of some chief, probably a Zamindar, by name Koneri. The work deals with the story of Nala and how he regained the lost throne. The work is not available in print.

॥ नलानन्दम् ॥

4370. NALĀNANDAM.

Burnell's Catalogue No. 10685. a Page 171. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—10¾ × 1¼ inches. Leaves—33. Lines—4 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—620. Author—Jīva. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4369.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The other work contained herein is

'धनञ्जयव्यायोगः'

॥ नागानन्दम् ॥

4371. NĀGĀNANDAM.

Burnell's Catalogue No. 5202. Page 169. Left column.

Substance—Paper. Size—9¼ × 4 inches. Sheets —43. Lines— 8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—850. Author—Śrīharṣa. Complete.

Beginning:

ध्यानव्याजमुपेत्य चिन्तयसि कामुन्मील्य चक्षुः क्षणं
पश्यानङ्गशरातुरं जनमिमं त्रातापि नो रक्षसि ।
मिथ्याकारुणिकोऽसि निर्घृणतरस्त्वत्तः कुतोऽन्यः पुमान्
सेर्ष्यं मारवधूभिरित्यभिहितो बौद्धो जिनः पातु वः ॥

End:

वृष्टिं हृष्टशिखण्डिताण्डवकृतः काले किरन्तोम्बुदाः
कुर्वन्तु प्रविरूढसन्ततसरित्सस्योत्तरीयां क्षितिम् ।
चिन्वानाः सुकृतानि वीतविपदो निर्मत्सरैर्मानसै-
र्मोदन्तां घनबद्धबान्धवसुहृद्गोष्ठीषु गाढं प्रजाः ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

इति श्रीहर्षकृते नागानन्दे पञ्चमोऽङ्कः ॥

After the colophon is found:—

लिखितमिदं नाटकं प्रजापति भवसंवत्सरे आश्विजबहुळसप्तमी आ-

दित्यवारे नागानन्दं नाम नाटकं संपूर्णम् ॥

Subject: Nāgānanda 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The story of Nāgānanda is familiar to most of us. Jīmūtavāhana, a prince, lays down his life in order to rescue a Nāga from the clutches of a Garuḍa. The Garuḍa admires his spirit of self-sacrifice and in the end the prince as well as the dead Nāgas are restored to life.

The work is by the famous royal author, Śriharṣa, the patron of Bāṇa Bhaṭṭa. The work has been published by the Nirnayasāgar Press, Bombay.

॥ नागानन्दम् ॥

4372. NĀGĀNANDAM.

Burnell's Catalogue No. 5203. Page 169. Left column.

Substance—Paper. Size—$9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—40. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—850. Author—Śrīharṣa. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4371.

Colophon:

इति महाराजहर्षदेवकृतिर्नागानन्दं नाम नाटकं समाप्तम् ।

वर्षे विस्मयनाम्नि वासरपतौ प्राप्ते तुलामर्जुने

पक्षे भार्गववासरे समुचिते चन्द्रेण पौष्णौ तिथौ ।

ताद्धौनसमाकुलान्वयपतिः श्रीशेषनामाचलः

खेलन्नाट्यमिदं समस्तभुजगानन्दं मुदे धीमताम् ॥

वर्षे त्रिचित्रभानौ लिखितमिदं लेखनकुशलेन मया ।

मासे तु मदनसख्यौ नाटकरत्नं हर्षदेवकृतम् ॥

पुस्तकमिदं खलु सकलरसिकतरुणराजिराजन्मकुटकोटिकोटिकान्ति-युतहीरस्य निखिलकाव्यनाटकालङ्कारधूर्वहस्य विचित्रलावण्यनिर्झ-रस्यापि सचित्रस्य स्मितमात्रेण वशीकृतपार्वणचन्द्रस्य करधृतचक्र-स्येव कमलोल्लाससदनस्य भगवतः शेषगिरिनाम्नः कविशेखरस्य नाट्यमिदं समस्तभुजगानन्दम् ॥

Subject: Nāgānanda 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The first sheet is broken.

॥ नागानन्दम् ॥

4373. NĀGĀNANDAM.

Burnell's Catalogue No. 5204. Page 164. Right column. Substance—Paper. Size—9¾ × 3⅛ inches. Sheets—49. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—850. Author—Śrīharṣa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4371.

Remarks:—The Ms. is in good condition. Alternate sheets are sulpherated.

॥ नागानन्दम् ॥

4374. NĀGĀNANDAM.

Burnell's Catalogue No. 5205. Page 169. Left column.

Substance—Paper. Size—11¼ × 4¾ inches. Sheets—32. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—850. Author—Śrīharṣa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4371.

Remarks:—The Ms. in a fairly good condition.

॥ नागानन्दम् ॥

4375. NĀGĀNANDAM.

Not noticed by Burnell. Ms. No. 14670.

Substance—Paper. Size—11½ × 4⅞ inches. Sheets—31. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—850. Author—Śrīharṣa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4371.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ नागानन्दम् ॥

4376. NĀGĀNANDAM.

Burnell's Catalogue No. 10606. a Page 169. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—15½ × 1 inches. Leaves—31 (53-83). Lines—6 to 9 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—850. Author—Śrīharṣa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4371.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

There are some fragmentary leaves at the end.

॥ नागानन्दम् ॥

4377. NĀGĀNANDAM.

J. L. Collection No. 626. Substance—Paper. Size—8×5 inches. Sheets—24. Lines—18 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—860. Author—Śrīharṣa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4371.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. After the colophon is given

'घनश्यामस्येदम्'

॥ नागानन्दव्याख्या ॥

4378. NĀGĀNANDAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 10606 b. Page 169. Left column. Substance—Palm leaf. Size—15½×1 inches. Leaves—9. Lines—6 to 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—?. Incomplete.

Beginning:

.... तं नमामि गजाननम् ॥

ॐ श्रीकृष्णचरणाम्भोजमभिवन्द्य विलिख्यते ।

नागानन्दाभिधानस्य ना................ ॥

....मित्यादि। मारः कामः। बोसौ (?) बुद्धस्य तपःस्थाने

बोधेः ज्ञानस्य। जीमूतवाहनोऽपि बुद्धस्यावतारविशेषः ॥

End:

आनीतो मया वध्यशिला समीपम् ।

शङ्खचूडः ॥ यावदेतद्वध्यचिह्नं दत्वा वध्यशिलां दर्शयति ॥

Colophon: Nil.

Subject: Nāgānandavyākhyā.

Remarks:—The Ms. is in very much decaying condition. Almost all sheets are broken and gone away. The author of this commentary is unknown. There are many scriptorial blunders.

॥ नीलापरिणयम् ॥

4379. NĪLĀPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 10688. Page 169. Left column. Substance— Palm leaf. Size – 16 × 1⅛ inches. Leaves— 61. Lines—5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—900. Author—Veṅkaṭeśvara. Complete.

Beginning:

ॐ विद्यारामाय नमः ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः । अविघ्नमस्तु ॥

पद्मा ते वितनोतु भद्रमविनाभूतापि शक्तिर्विभो-

राविर्भावमुपेत्य दुग्धजलधेरापादयन्ती यशः ।

वृद्धिं प्रागिव सम्पदां विदधती गीर्वाणलोकस्य या

सञ्जाता वनमालिका सहचरी वक्षस्थले शार्ङ्गिणः ॥

॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

(कृताञ्जलिः कतिचित्पदानि पुरतो गत्वा)

(नेपथ्याभिमुखमवलोक्य ।) आर्ये इतस्तावत्

(प्रविश्य) नटी ॥ अय्य एसं........॥

॥ सू ॥ रङ्गचन्द्रिके आदिष्टोऽहमेतै रङ्गनायिकासनाथस्य भगवतोर........ * *

सू । (स्मरणमभिनीय) । हन्त कण्ठगतमेव मृग्यते चामीकरम् । ननु निर्दिष्टगुणविशिष्टमस्त..................
कुमारिकातरलतरङ्गताण्डवितशीकरासारशीतले..........
प्रहारस्तारानायकमणेः षड्दर्शनीसागरनिशाकरस्य षड्भाषासार्वभौमस्य प्रतिदिनप्रबन्धनिर्माणपरमेश्वरस्य धर्मराजमनीषिणो भागधेयपरिणामेन वेङ्कटेश्वरकविना गृहीतवस्तु नीलाकल्याणं नाम शृङ्गाररसमणिहाटकपेटकं नाटकम्

* * *

सू ॥ साधु समुत्थितमार्यया । किमन्यत् । सुचरितमिदानीं सर्वं पश्य ।

प्रसन्नहृदया सभा यदुपतेः कथा पावनी
वयं सरसरूपकाभिनयवैदुषीभूषिताः ।
कवेरपि सरस्वती कचभरोल्लसन्मल्लिका-
प्रसूनरसमाधुरीसहचरी गिरां वैखरी ॥

* * *

(नेपथ्याभिमुखमवलोक्य)

सू ॥ मारिष मद्वचनादुच्यतां नर्तकास्तेषु तेषु पात्रेषु सावधानैर्भवितव्यमिति । यावदेषोऽहमधुना गोप्रलयमहर्षिशिष्यस्य हारीतस्य भूमिकां गृह्णामि ॥

नटी ॥ अहंअ माआहरस्स । (उभौ परिक्रम्य निष्क्रान्तौ) ॥

प्रस्तावना ॥

End:

नारदः ॥ ....

मेते द्वारवतीजनैकसुलभा लीलास्तवालोकिताः ।

प्राप्तव्यं किमितःपरं भगवतो याद्व(?)प्रसन्नादहं

....

यदि प्रसन्नो भगवान् इदमस्तु भरतवाक्यम् ।

निगमय(प)दवी जीयाद्रक्षन्तु भूमिमिमां नृपाः

नयपथरता लक्ष्म्या मैत्रीमुपैतु सरस्वती ।

....तुचंधियां भक्तिर्गौरीपतौ च रमासखे

स्फुरतु विगतद्वैतं सच्चित्सुखात्मकमम्भ ....(?)

देव भवतु दिव्यमन्दिरं प्रविश्य प्रमोदामहे

निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon:

पञ्चमोऽङ्कः ॥

समाप्तमिदं नीलापरिणयं नाम नाटकम् ।

श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीमहागणपतये नमः । विद्यारामाय नमः ।

वेङ्कटेश्वरः

Subject: Nīlāpariṇayam 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ नीलापरिणयम् ॥

4380. NĪLĀPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 10689. Page 169. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—14½×1 inches. Leaves—

116(52 and 58 missing). Lines—4 or 5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—900. Author—Veṅkaṭeśvara. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4379.

Colophon:

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ पारिजातहरणम् ॥

4381. PĀRIJĀTAHARAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10706. Page 169. Left column. Substance—Palm leaf. Size—19½ × 1¼ inches. Leaves—44. Lines—4 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1800. Author—Kumāratātārya. Complete.

Beginning:

पुष्णातु श्रियमम्बुराशिरशनाकन्या चिरं कांक्षितां
क्षोणीन्द्रो रघुनाथनेतुरतुलां पाणौ कृता प्रेयसा ।
आलीभिः परिहासपूर्वमसकृत्तत्पश्चंशाखं गृहं
मन्दाक्षेण नियोजिता विदधती सान्तःप्रमोदोदया ॥ १ ॥

* * *

(॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ।)

(साञ्जलिः सामाजिकानालोक्य ।)

सू ॥ अद्य खलु निरवद्यगानविद्याधरीकृतविद्याधरीभिः सौन्दर्यगुणवन्धीकृताभिमानवैमानिकवामालकाभिः नटनपटिमवन्धीकृतसन्ध्यानटाहङ्क्रियाभिः शुद्धान्तसकृतसिद्धान्ताभिरहमहमिकया समाराधितस्य रघुना-

थजननाथेन्दोः प्राकृतजनपदलोभनाभिनीयमाने पुनरस्मत्प्रयोगेऽप्यनुकम्पा ।

* * *

असौ किल दृगासेचनकवेषपेशलैः कुशेशयरमणशशाङ्कवंशालङ्कारैः कतिपयैरेवराजन्यकुमारैराश्रितपार्श्वभागः निरतिशयषड्दर्शनीकौशलैरपश्चिमैर्विपश्चिद्भिरप्युपास्यमानमहानवमीमहोत्सवसन्दिदृक्षया साक्षादिव सहस्राक्षः सिंहासनमग्र्यमध्यास्ते ।

* * *

अस्य खलु ॥

पाण्डित्यं युगपत्कलासु किमिदं वर्ण्येत पारे गिरां
वाणी दुष्कविलोकदूनसुकविश्रोत्रैकसञ्जीवनी ।
दातृत्वं धनदीकरोति सकलान्दीनान्मनाग्दर्शना-
दन्नानामनिवारणं वितरणं तच्चाप्यसाधारणम् ॥

* * *

सू ॥ (सविमर्शम्) । आः पारिजातप्रसङ्गेन पारिजातं नाम नाटकमनुस्मारितोऽस्मि ।

नटी ॥ कस्स उण परिस्समो एसो ।

सू ॥ अस्ति खलु समस्तजनकर्णाटकेषु कर्णाटकेषु वेङ्कटगिरिर्नाम गिरिः ।

तत्र खलु कल्याणगुणपरिपूर्णः श्रीशैलपूर्णो गुरुः ।

येनाभूवन् जगति यतयो भूषितोत्तंसभूषा
सर्वे रामावरजमणिना सर्वतन्त्रस्वतन्त्राः ।
आचार्योऽभूदनघमहिमा तस्य चाप्युत्तमो यः
तातस्यापि त्रिभुवनकृतस्तातततां यो जगाहे ॥

तदन्वयेऽभवदुभयवेदान्तराद्धान्तदेशिको देशिककुलचूडालङ्कारमणिः शठमर्षणगोत्रसम्भूतिश्रीनिवासगुरुपुण्यपरिपाको लोकोत्तरसुकृतचर्यः शीलितकमलारमणचरणकैङ्कर्यः श्रीवेङ्कटाचार्यः ।

सूनुस्तस्य कुमारतातयगुरुः सूरीन्द्रचूडामणिः
प्रत्युद्यत्प्रतिवादिकुञ्जरघटापञ्चाननप्रक्रमः ।
व्याख्याता फणिराट्कणादकपिलश्रीभाष्यकारादिम-
ग्रन्थानां पुनरीदृशाञ्च करणे ख्यातः कृतीनामसौ ॥

अस्यैवायं यत्नः ।

❀ ❀ ❀

आस्थानीरघुनाथभूवलरिपोराचार्यचूडामणेः
श्रीमत्तातयदेशिकस्य फणितिः शृङ्गारवीरोज्वला ।
शृङ्गारैकनिकेतनं स कमलाकान्तः कथानायकः
भारं हन्त वहन्त्यमी च भरताः नाट्येषु पारङ्गताः ॥

* * *

सू ॥ (आकर्ण्य) । (सानन्दम्) यदियं बहुवल्लभाय मधुभिदे पारिजातैककुसुमप्रदानेन कलहकांक्षिण परिकांक्षिणस्तत्रभवतो नारदस्य प्रावेशिकी ध्रुवा

सू ॥ (पुरोऽवलोक्य)। कथमायाति कलहकलावि-
शारदो नारदः तदावामप्यनन्तरकरणीयाय सज्जीभवावः।
इति निष्क्रान्तौ ॥

॥ प्रस्तावना ॥

End:

नारदः

सुधर्मपारिजाताभ्यां द्वारवत्यमरावती ।
स्वर्भोगभोजिनो भूमौ त्वयि शासति यादवाः ॥

अतः किमन्यदाशास्यम् ॥ तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

पुङ्खानुपुङ्खमम्भोधिर्यथा पर्वणि वर्धते ।
तथा विजयिनो लक्ष्मीस्तव माधव वर्धताम् ॥

॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

पञ्चमोऽङ्कः ॥

पारिजातनाटकं समाप्तम् ॥

श्रीत्यागेश्वराय नमः । श्रीवेङ्कटेशाय मङ्गलम् ॥

Subject: Pārijātaharaṇam 1–5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The author of this drama was one Kumāratātārya, whose genealogy is given as follows:—

Śrīnivāsaguru
|
Veṅkaṭācāryaḥ
|
Kumāratātācārya.

The last mentioned person is the author of the present drama. He seems to have composed commentaries on the

Mahābhāṣya of Patañjali, the Vaiśeṣika Sūtras of Kaṇāda, the Sāṅkhya Sūtras of Kapila and the Śrī Bhāṣya of Rāmānuja.

The present work deals with the famous story of the Bhāgavata—(i.e.) the Pārijātaharaṇa. The work does not seem to have been printed so far.

॥ पारिजातहरणम् ॥

4382. PĀRIJĀTAHARAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10707. **Page** 167. **Left column.** Substance—Palm leaf. Size—16 × 1¼ inches. Leaves—58 (47th missing). Lines—5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—790. Author—Kumāratātācārya. Incomplete. (Wants end)

Beginning and subject—Same as No. 4381.

End :

उद्धवः ॥

गृहीतपाणिकमला भवता राजकन्यकाः ।
भाग्यपारम्परीं प्राप्ता यथा यादवनन्दनाः ॥

तथेदानीम् ।

प्राप्यकल्पद्रुमवरं किरन्त्युपवनीलताः ।
स्तबकाञ्जलिभिः पुष्पलाजान्वल्लावपात्र.... ॥

Colophon: (Leaf No. 82)

तृतीयोऽङ्कः ॥

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. ends abruptly towards the close of the fifth act.

॥ पार्वतीपरिणयम् ॥

4383. PĀRVATĪPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 10686 a. Page 169. Left column.

Substance—Palm Leaf. Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$ inches. **Leaves**—26. **Lines**—6 to 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—600. Author—Vāmanabhaṭṭa. Complete.

Beginning:

आदौ प्रेमकषायिता हरमुखव्यापारलोला शनैः
व्रीलाभारविघूर्णिता मुकुलिता धूमोद्गमव्याजतः ।
पत्युः संमिलिता दृशा सरभसव्यावर्तनव्याकुला
पार्वत्याः परिणीतिमङ्गलविधौ दृष्टिः शिवायास्तु वः ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

पर्जन्यो वृष्टिमिष्टां प्रदिशतु जगतो भाग्यसम्पादयित्रीं
शश्वत्सस्यैः प्ररूढैर्भवतु पुलकिता सर्वतो भूतधात्री ।
वर्धन्तां वीतविघ्नाः स्फुरदुपकृतयः सम्पदः सज्जनानां
नित्यानन्दो महेशो निरतिशयसुखप्राप्तये कल्पतां वः ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

पञ्चमोऽङ्कः ॥

पार्वतीपरिणयं नाम नाटकं सम्पूर्णम् ॥

॥ समाप्तम् ॥ हरिः ॐ ॥

विनायकाय नमः । परमेश्वराय नमः । शुभमस्तु ॥

ஸ்ரீநாயகஸா ஹஸ்தி எழுத்து

करकृत + सन्त: ॥

Subject: Pārvatīpariṇaya 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a good condition. The other work contained herein is a copy of the same Nāṭaka.

The Pārvatīpariṇaya of Vāmana Bhaṭṭa Bāṇa is a dramatic rendering of the Kumārasambhava of Kālidāsa. The work has been printed in the Śrī Vāṇī Vilās Press with an excellent introduction on the date and identity of the author by Pandit R. V. Krishnamacharyar.

॥ पार्वतीपरिणयम् ॥

4384. PĀRVATĪPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 10686 b. Page 169. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2}\times1\frac{3}{4}$ inches. Leaves—26. Lines—5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—600. Author—Vāmanabhaṭṭabāṇa. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4383.

Colophon:

पार्वतीपरिणयं नाम नाटकमिदं सम्पूर्णम् ॥

हरिः ॐ ॥ शुभमस्तु ॥

कल्याणसुन्दर्यै नमः ॥ श्रीदेव्यै नमः ॥

पार्वत्यै नमः ॥ नागेश्वरमूर्तये नमः ।

आनन्दवल्यै नमः ॥ सोमास्कन्दपरमेश्वराय नमः ॥

यादृशं + नविद्यते ॥

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given

ശൃങ്ഗാരവേരി ശേഷാദ്രിദീക്ഷിതനാം പുസ്തകം പാ-

ര്വതീപരിണയം നാമ നാടകം

॥ पार्वतीपरिणयम् ॥

4385. PĀRVATĪPARIṆAYAM.

S. K. Collection No. 219. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—36. Lines—6 to 8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Vāmana Baṭṭabāṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4383.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ पार्वतीपरिणयम् ॥

4386. PĀRVATĪPARIṆAYAM.

S. K. Collection No. 221. Substance—Paper. Size—$10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—16. Lines—13 to 15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Vāmana Bhaṭṭabāṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4383.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ पार्वतीपरिणयम् ॥

4387. PĀRVATĪPARIṆAYAM.

J. L. Collection No. 627. Substance—Paper. Size—9½×4 inches. Sheets—14 (4th sheet is missing out of 1-15). Lines—12 to 14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—580. Author—Vāmanabhaṭṭabāṇa. Incomplete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4383.

Remarks :— The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रचण्डराहूदयव्याख्या ॥

4388. PRACAṆḌARĀHŪDAYAVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 628. Substance—Paper. Size—7¾×5 inches. Sheets—2. Lines—17 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—65. Author—? Complete.

Beginning :

वेदव्यासाय नमः ॥

धुरि । पुरः । अयनम् मार्गः । दर्दुरः मण्डूकः ।
कलशाम्बु ·........हिमाद्रिः । सदसत् । सतामयो-
ग्यम् । किशोरकः पश्चिचित्रः । विशारदश्च ।

End

सवो यज्ञः । सुरतेति नगरविशेषः । मन्दोदरीजानि-
शासनो रामभद्रः । मया लक्ष्म्या चेति व्यज्यते ।
हरिः परमात्मा । शृङ्गाटकं चतुष्पथमिति दिक् ।

Colophon:

पञ्चमोऽङ्कः । सम्पूर्णं प्रचण्डराहूदयव्याख्यानम् ॥

Subject: Pracaṇḍarāhūdayavyākhyā meaning of only a few words are given in 1-5 acts.

Remarks: —The Ms. is in a fairly good condition.

Pracaṇḍarāhūdaya is a drama of the type of the Prabodhacandrodaya, by Ghanaśyāma. The original is now lost to us. The present Ms. is a commentary on the drama probably by the author of the text itself.

The work is not available in print.

॥ प्रबोधचन्द्रोदयः ॥

4389. PRABODHACANDRODAYAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5177. Page 169. Right column. Substance—Paper. Size—10¼ × 3½ inches. Sheets—49. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1050. Author—Kṛṣṇamiśra. Complete.

Beginning:

मध्याह्नार्कमरीचिकास्विव पयःपूरो यदज्ञानतः

खं वायुर्ज्वलनो जलं क्षितिरिति त्रैलोक्यमुन्मीलति ।

यत्तत्त्वं विदुषां निमीलति पुनः स्रग्भोगिभोगोपमं

सान्द्रानन्दमुपास्महे तदमलं स्वात्मावबोधं महः ॥

End:

पर्जन्योऽस्मिन् जगति महतीं वृष्टिमिष्टां विधत्तां

राजानः क्ष्मां गलितविविधोपद्रवाः पालयन्तु ।

तत्त्वोन्मेषोपहततमसः त्वत्प्रसादान्महान्तः
संसाराब्धिं विषयममतातङ्कपङ्कं तरन्तु ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

षष्ठोऽङ्कः ॥
प्रबोधचन्द्रोदयं नाम नाटकं समाप्तम् ॥
बालाचार्यस्य भवतात् भवतापविनाशकः ।
श्रीकृष्णभक्तिसन्ध्यायामुद्यद्बोधसुधाकरः ।
लिखापितं सतां प्रीत्यै विभवे विभवेषुणा ।
वर्षे वर्षासु रोहिण्यां रोहिणीशस्य वासरे ॥
जयश्रीगोपाल पालय माम् ॥

Subject. Prabodhacandrodaya 1-6 acts.

Remarks:—The Ms. is in very good condition. Borders are sulpherated.

Kṛṣṇamiśra the author of this very famous drama flourished probably in Bengal in the 11th century. The work is unique of its kind, and is intended to expound the doctrines of Advaita Vedanta. The work has been printed by the Nirṇayasagar Press, Bombay.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches	No. of Sheets or leaves.
4390	B. L. 5171	Paper.	$8\times4\frac{1}{4}$	62
4391	,, 5172	do.	$11\frac{3}{4}\times4\frac{7}{8}$	32
4392	,, 5173	do.	$9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$	51
4393	,, 5174	do.	$8\frac{7}{8}\times3\frac{3}{4}$	66
4394	,, 5175	do.	$9\frac{3}{4}\times4\frac{1}{4}$	51
4395	,, 5178	do.	$11\frac{1}{2}\times4\frac{3}{4}$	34
4396	,, 5179	do.	$9\frac{1}{8}\times5\frac{1}{2}$	20
4397	J. L. 629	do.	$9\frac{1}{4}\times4\frac{1}{4}$	71
4398	,, 630	do.	$11\times5\frac{1}{2}$	50
4399	T. S. 733	do.	12×6	42
4400	S. S. 75	do.	$9\frac{1}{2}\times4$	70
4401	B. L. 10580	Palm leaf.	17×1	39
4402	S. K. 217	Paper.	$10\frac{1}{2}\times4$	50
4403	B. L. 10581	Palm leaf.	$15\times1\frac{1}{4}$	33
4404	J. L. 631	Paper.	$9\frac{3}{4}\times4\frac{1}{2}$	27
4405	S. S. 50 b.	Palm leaf	$9\frac{1}{2}\times1\frac{1}{4}$	
4406	B. L. 5180	Paper.	$11\times5\frac{1}{2}$	20

No. of Lines per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.
10	Devanāgarī.	Complete.
11	do.	,,
9	do.	,,
8	do.	,,
8-12	do.	,,
11	do.	,,
20	do.	,,
8	do.	,,
10	do.	,,
12-14	do.	,,
8	do.	,,
6	Grantha.	Incomplete. (1-6 Acts wants end)
10	Devanāgarī.	,, ,,
6	Grantha.	,, (1-3 Acts.)
12	Devanāgarī.	,, (1-3 Acts wants end)
9 or 10	Malayāḷam.	,,
8 or 9	Devanāgarī.	,,

॥ प्रबोधचन्द्रोदयव्याख्या ॥

4407. PRABODHACANDRODAYAVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 632. Substance—Paper. Size—7½ × 5 inches. Sheets—52 (41-44 missing out of 56). Lines—18 or 19 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2100. Author—Ghanaśyāma. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

को ब्रह्मा विष्णुरुद्रशम्भुरीशोऽमी यद्वशे त्रयः ।
केशवः सोऽस्तु भाष्योक्ताश्चित्ते परशिवाभिधः ॥

* * *

वन्दे ब्रह्मपरं चिदम्बरगुरुं पूर्वाश्रमे मेऽग्रजं
यस्यारामसरोऽग्रहारयुगधिष्ठानं सुमत्रं मठी ।
श्रीरामेश्वरमार्गधाम्नि महिषाभिख्यासुरन्ध्याः पुरो
देवीपट्टणतीर्थभाजिनवपाषाणस्थले शोभते ॥ ६ ॥

* * *

वाणि स्पर्धदि रङ्गजाध्वरिमहोपाध्यायभोजादय-
स्तेऽलंबोद्धुमिहात्रयोरतुलयोरैक्यात्म्यमेवं सती ।
दृष्ट्वा मत्कृतविद्धसालविवृतिं तस्यै च मह्यं मुधा
द्रुह्यन्ती भवदात्मने स्वगुरवे स्वल्पा चिरञ्जीवतु ॥ १२ ॥
प्रबोधचन्द्रोदयसेर्ष्यजातसङ्कल्पसूर्योदयशोणदृष्टेः ।
प्रचण्डराहूदयकर्तुरेव वाभात्यहो श्मश्रुणि यस्य हस्तः ॥ १३ ॥

* * *

घनश्यामेन वक्तव्यो भावः कृष्णस्य नेतृभिः ।
विशेषणविशेषाख्यसम्बन्धः शुभयोर्यतः ॥ १६ ॥

पदान्वयार्थाशयवेदशास्त्र-
प्रमाणवाक्यादिविवेचनं नः ।
व्याख्याकृतां तुल्यमयं न दोषो
रामायणं साक्ष्यमरेऽत्र धीराः ॥ १७ ॥

* * *

स्थालीपुलाकन्यायेन मयाविस्तरभीरुणा ।
अन्यटीकाकृतां दोषस्तत्र तत्र प्रकाश्यते ॥ २१ ॥
अथैतन्नाटकस्थायिसंविधानावबोधने ।
वस्तुमात्रादिनिर्देशः क्रियते सङ्ग्रहान्मया ॥ १ ॥

* * *

सममतिरिहाधिकारी प्राप्यमविद्यानिवृत्तिरेव फलम् ।
प्रतिपाद्यप्रतिपादकभावः सम्बन्धमुक्तमद्वैतम् ॥ २२ ॥

अथ चेदिपतिं कर्णं विजित्य पुनर्निजसाम्राज्ये स्वस्य सखायं चन्द्रवंश्यं कीर्तिवर्माणं राजानमभिषिक्तवतां परशुरामेणेव विप्रवीरेण गोपालेन धनादिभिः परितोष्य निर्दिष्टः "काव्यं यशसेऽर्थकृते" इति न्यायं यथार्थीकुर्वन् मिश्रब्राह्मणः कृष्णमिश्रो नाम प्रबोधचन्द्रोदयाभिधानं नाटकं चिकीर्षुः एष वृद्धाचारप्रमाणमिति समुदाचारमनुसरन् निर्विघ्नपरिपूरणाय "एक एव रुद्रः" इति श्रुत्यर्थं "तदेकोऽवशिष्टः शिवः केवलोऽहम्" इति भगवत्पादोप-

दिष्टमद्वैतमणिमाधिमनःपेटिनिवेशयन्नेव तदनुसारेण मङ्गलं चरीकरीति ॥ मध्याह्नेति ॥

End:

विषयेषु भोगेषु ममतया ममत्वपाशेन हेतुना यः आतङ्कः परिणामे भयं तदेव पङ्कः कर्दमो यस्मिन् तं संसाराब्धिं तरन्त्विति दिक् ॥

Colophon:

इति महाराजपद ० प्रबोधचन्द्रोदयसञ्जीवनाख्यटिप्पणे षष्ठोऽङ्कः ।
सम्पूर्णमिदं व्याख्यानं घनश्यामपण्डितीयम् ।

Subject: Prabodhacandrodayavyākhyā otherwise known as Sañjīvanī 1-6 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. A paper transcript of this Ms. is found in this library. See T. V. No. 478.

Ghanaśyāma's commentary on the Prabodhacandrodaya is not available in print.

॥ प्रबोधचन्द्रोदयव्याख्या ॥

4408. PRABODHACANDRODAYAVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 633. Substance—Paper. Size—7½ × 5 inches. Sheets—97. Lines—15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2400. Author—Ghanaśyāma. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4407.

End:

प्रधानात्प्रकृतेरुपादानाज्जगदुद्भवः । पुरुषो निर्लेपः । अम्भोजपर्णवदिति कारिकायाम् । तथाचोक्तम् ॥

Colophon : Nil.

Subjcet: Prabodhacandrodayavyākhyā 1-7 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition. This Ms. abruptly ends towards the close of the Seventh act. On the title page is given:

प्रबोधचन्द्रोदयव्याख्या ॥ घनश्यामपण्डितीयं मातृका ॥

॥ प्रबोधचन्द्रोदयव्याख्या ॥

4409. PRABODHACANDRODAYAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 5181. Page 169. Right column. Substance—Paper. Size—14 × 5½ inches. Sheets—10. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—300. Author—Rāmadāsa. ? First act only.

Beginning:

रामं विनायकं वन्दे सदानन्दं गुणाकरम् ।
संसारतापसंहारकारणं विघ्नवारणम् ॥

End:

वेश्येति ॥ धूर्तैर्वञ्चकैः दिवा दिन एव * कीदृशैर्धूर्तैः । शीधुः मद्यः तद्गन्धो यत्र तादृशललनावक्त्रं कामिनीमुखम् । तत्र आसवो

Colophon :

इति प्रबोधचन्द्रोदयव्याख्याने प्रकाशाख्ये प्रथमोऽङ्कः ॥

Subject: Prabodhacandrodayavyākhyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. Alternate sheets are sulpherated.

॥ प्रबोधचन्द्रोदयव्याख्या ॥

4410. PRABODHACANDRODAYAVYĀKHYĀ.

T. S. Collection No. 732. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—25 (16-40) Lines—8 to 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—225. Author—Subrahmaṇya. Incomplete.

Beginning:

॥ सोपीति ॥

सोपि स्ववीर्यादवतार्य भारं
भूमेः समुत्खाय कुलं नृपाणाम् ।
प्रशान्तकोपज्वलनस्तपोभिः
श्रीमान्मुनिः शाम्यति जामदग्न्यः ॥

॥ व्या ॥ तपोभिरुपलक्षितः सन् शाम्यतीत्यन्वयः ।

End:

बीजकार्याणां मध्ये केषाञ्चिन्निष्पत्त्या तस्यालक्ष्यत्वमिति दशरूपके व्याख्यातम् । चिन्तामणौ तु कचिद्यत्नैर्लक्ष्यत्वम् । कचिदन्तरायैर्लक्ष्यत्वमिति व्याख्यातम् ॥

Subject. Prabodhacandrodayavyākhyā.

Remarks:—The Ms in. is a fairly good condition.

॥ प्रसन्नराघवम् ॥

4411. PRASANNARĀGHAVAM.

Burnell's Catalogue No. 5311. Page 169. Right column. Substance—Paper. Size—$14\frac{1}{4} \times 5\frac{7}{8}$ inches. Sheets—65.

Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1700. Author—Jayadeva. Complete.

Beginning:

चत्वारः प्रथयन्तु विद्रुमलतारक्ताङ्गुलिश्रेणयः
श्रेयः शोणसरोजकोरकरुचस्ते शार्ङ्गिणः पाणयः ।
फालेष्वब्जभुवो लिखन्ति युगपद्ये पुण्यवर्णावलीः
कस्तूरीमकरः पयोधरयुगे गण्डद्वये च श्रियः ॥

End:

रामः । तदा गच्छत । पुष्पकादवतीर्य गुरुबन्धुपौरजनमानन्दयामः । (इति पुष्पकादवतरणमभिनाटयन्तः) सर्वे निष्क्रान्ताः ॥

Colophon:

इति सप्तमोऽङ्कः ॥ इति श्रीजयदेवकविविरचितं प्रसन्नराघवनामनाटकं सम्पूर्णम् ॥

Subject: Prasannarāghava 1-7 acts.

Remarks:—The Ms. is in excellent condition.

Jayadeva, the author of this drama combines in himself rare capacities. He was otherwise known as Pakṣadharamiśra and was a famous Naiyāyika. He is the author of the famous Gīta Govinda. The present drama deals with the story of the Rāmāyaṇa. It has been published by the Nirṇayasāgar Press, Bombay.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches	No. of Sheets or leaves
4412	B. L. 5192	Paper.	14×6	59
4413	„ 5193	do.	$9\frac{3}{4}\times5$	68
4414	„ 5194	do.	$11\frac{1}{4}\times3\frac{7}{8}$	69
4415	„ 5195	do.	12×5	45
4416	„ 10591	Palm leaf.	$15\frac{3}{4}\times1\frac{1}{2}$	73
4417	„ 10592	do.	$7\frac{1}{2}\times1\frac{1}{4}$	62
4418	„ 10593	do.	$17\times1\frac{1}{4}$	54
4419	J. L. 634	Paper.	$9\frac{1}{4}\times4$	76
4420	B. L. 10594	Palm leaf.	$8\frac{1}{2}\times1\frac{1}{2}$	165
4421	„ 10595	do.	$17\frac{1}{2}\times1\frac{1}{2}$	66
4422	„ 10596	do.	$14\frac{3}{4}\times1\frac{1}{4}$	16
4423	J. L. 635	Paper.	$10\frac{1}{4}\times3\frac{3}{4}$	45
4424	B. L. 5196	do.	$10\frac{1}{4}\times4$	22
4425	J. L. 636	do.	$9\frac{1}{4}\times4\frac{1}{2}$	9
4426	„ 637	do.	$10\times4\frac{1}{8}$	12

No. of Lines per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.
11	Devanāgarī.	Complete.
12 or 13	do.	„
7	do.	„
11	do.	„
7	Grantha.	„
6 or 7	do.	„
7	do.	„
10	Devanāgarī.	„
4 or 5	do.	Incomplete. (1-7 Acts, wants end and some leaves in the middle.)
4-6	Grantha.	„ (1-7 Acts, wants end.)
7 or 8	do.	„ (1-2 Acts.)
5 or 6	Devanāgarī.	„ (1-3 Acts wants end)
7	do.	„ (1st Act wants end.)
11	do.	„ „
12	do.	„ (1-7 Acts fragmentary sheets)

॥ भावनापुरुषोत्तमम् ॥

4427. BHĀVANĀPURUṢOTTAMAM.

Burnell's Catalogue No. 10679. Page 170. Left column: Substance—Palm leaf. Size—17¼×1 inches. Leaves—113. Lines—5 or 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—2100. Author—Ratnaketaśrīnivāsadīkṣita. Complete.

Beginning:

श्रीनिवास तव पादसरोजे चित्तमस्तु मम...... ।
......निश्रुत्यै निःससार यत एव हि गङ्गा ॥

श्रीरस्तु श्रेयसे वः सदसि दिविषदां क्षीरसिन्धुप्रदेशे
देवानन्यानुपेक्ष्य द्रुहिणहरमुखान्दैवतस्तब्धबोधान् ।
नित्यानन्दप्रबोधं निरवधिकगुणं नैगमज्ञानगम्यं
स्वच्छन्दं पर्यणैषीच्चिदचिदवयवं शेषिणं या मुकुन्दम् ॥

* * *

(॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥)

(परिक्रम्यावलोक्य ।)

मध्येकौस्तुभमात्मनः प्रतिकृतिं दृष्ट्वा पराशङ्कया
कोपेनानतकन्धरा पदनखादर्शे पतिं बिम्बितम् ।
मत्वा पादनतं प्रहृष्यकुतुकादाश्लिष्य तज्जानती
सव्रीला स्मितमीनवन्धुरमुखी श्रीरस्तु वः श्रेयसे ॥

(इति पुष्पाञ्जलिं विकीर्य)

(नेपथ्याभिमुखमवलोक्य)। आर्ये किमिति विल-

म्यते । अद्य खलु विकसितानि विलसितानि त्रिविधवि-
धेयस्य भरतकुलभागधेयस्य ।

(प्रविश्य) नटी ॥ सादरम् । अय्य कहं विअ ।

सूत्र ॥ अहो महती भवदीयकुतूहलपरिणतिः मदीयकर-
णीयनिर्वहणीयतायाम् । इदमाकर्ण्यताम् । अस्ति खलु
निस्तुलनिजविनरणगुणनिरस्तसमस्तस्वस्तरुप्रशस्तिविस्तार-
श्रीकर्णाटकसिंहासनप्रतिष्ठापकाचार्यः * *

* * अनवरतविरचितदशधेनूपधेनुप्रमुखविविधदान-
परितोषितमहीसुरनायकालङ्कृतवेङ्कलापुरपोतसमुद्रसूर-
समुद्रप्रमुखमहाग्रहारनिर्माणपारीणः फणिपतिशिखरिभ-
वनहरिचरणपरिचरणकुतुककोरकितहृदयश्रीमदार्यक्षत्रकुल-
चूडामणिः फणिसार्वभौम इव श्रीमन्मणिनागपुरव-
राधीश्वरः त्रिपुरविजयीव धवलाङ्कभीमः * वेङ्कला-
म्बागर्भशुक्तिमुक्तामणिश्रीपोतभूपालकल्पतरुपचेलिम-
फलाकारः * अनुजाभ्यां श्रीदिवाकरभैरवनायकाभ्या-
मुद्धासमानश्रीसूरपनायको नाम । यस्य खलु

फणिस्त्रैणश्लाघ्ये प्रतिनवसुधाफेनधवले
हरस्याभिप्रायश्रवणकलिते भूषणतया ।
प्रतापव्याजेन प्रकटितफणारत्नकिरणे
यशःशेषे नूनं स्वपिति गगनश्रीसहचरः ॥

* * *

सूत्र ॥ आश्रितबुधजनपारिजातेन परिचितनाट्यप्रबन्ध-जातेन रसिकशिखामणिना तेन खलु।

नटी ॥ तदोउव मएवि सुअं भरहकुमारपरपराए । जह भावणापुरुसोत्तमाभिधाणणाडआभिणअणिओएण णडाणं जम्म सहलं णो कओत्ति । (तदुपरि मयापि श्रुतं भरतकुमारपरम्परया यथा भावनापुरुषोत्तमाभिधान-नाटकाभिनयनियोगेन नटानां जन्म सफलं नः कृतमिति।)

* *

नटी ॥ णकेवलं देण । सव्वण्णसिहामणिना तह कअं । किंदु देण * सेंजीउरविहाररसिअस्स पणवामिअसर-सीकुहरविहरंतराअहंसस्स णिअभुआवदाणणिगदणचउर-विरुदावलीहोंतणिअमवओणिगुंभस्स भअवदो सिरिवें-कटणाहस्स वासन्तिअमहूसवप्पसंगेण समाअदेहिं सअ-लविज्जाणिसज्जाअमाणेहिं अय्यमिस्सेहिं वि ॥

(न केवलं तेन सर्वज्ञशिखामणिना तथा कृतम्। किंतु तेन * शेञ्जीपुरविहाररसिकस्य प्रणवामृतसरसीकुहरविहरमाण राजहंसस्य निजभुजापादानानिगदनचतुरविरुदावलीभव-निगमवचोनिगुम्भस्य भगवतः श्रीवेङ्कटनाथस्य वासन्तिकमहोत्सवप्रसङ्गेन समागतैः सकलविद्यानिषद्यायमानैरा-र्यमिश्रैरपि ॥

सूत्र ॥ अये किमेतमपि नजानासि ।

अस्ति खलु कश्चित्तुण्डीरेषु श्रीशूरसमुद्राभिधानो नाम महानग्रहारः ॥

तत्रास्ति कश्चित्तरुणाग्निहोत्री
षड्दर्शनीसागरपारदृश्वा ।
शतावधानीत्यपरावधान-
श्रीश्रीनिवासाध्वरिसार्वभौमः ॥

नटी ॥ केण वा ण मुणिअदि सो। (केन वा न ज्ञायते सः)

सू ॥ स एव विश्वामित्रवंशमुक्तामणिकृष्णभट्टारक-पौत्रः श्रीभवस्वामिभट्टसूनुः लक्ष्मीगर्भसम्भव-श्रीकविवादिगजकेसरीभट्टाचार्यः प्रतिदिनप्रबन्धकर्ता तत्तादृशसकलविद्याचमत्कृतवादव्याख्यानोपन्यासकौशलेन चोलभूवल्लभेनास्थानीरचितपत्रावलम्बः षड्भाषासार्व-भौमः सर्वतन्त्रस्वतन्त्रः श्रीमदभिनवभवभूतिश्रीरत्न-खेटश्रीनिवासाध्वरीन्द्रः अत्र प्रबन्धा ।

यस्यैष वचःसमुल्लासः—

भुविकतिपयैः प्रस्तूयन्ते पदार्थचमत्क्रियाः
प्रचुरितपदाटोपः पन्थाः परैर्बहु मन्यते ।
परिचितपरानन्दास्वादप्रमोदपचेलिमैः
शिवशिवरसोऽस्माभिः श्लाघापरैः परिचीयते ॥

* * *

सू ॥ किमुच्यते ।

सुधारसकिरोगिरः सुरभयन्ति विश्वं कवेः
 सभापतिरसौ नृपः सहृदयाग्रणीः सूरपः ।
परिस्फुरितभावना भगवतः कथा पावनी
 पचेलिमपरिश्रमा परममी वयं नाटके ॥

* * *

सू ॥ मैव चिन्तया भूयताम् ।
तौ परिव्राजिकासिद्धशक्तिः सङ्घटयेदियम् ।
सशिष्यायोगविद्येव भावनापुरुषोत्तमौ ॥

॥ प्रस्तावना ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवचनम् ॥
श्रीमन्तो विष्णुभक्ता विदधतु विबुधा वेदमार्गप्रतिष्ठा-
 मिष्टां वृष्टिं लभन्तामतिधरणिजनाः सन्तु........सन्तः ।
श्रेजीवामानुरागी जलनिधितनयालिङ्गितो वेङ्कटेशः
 श्रीपोतक्ष्मापसूराक्षितिरमणशुभोन्मेषणं किञ्च दद्याम् ॥

॥ अपि च ॥

............रापरिभवनहेलापरिणम-
 द्रसःस्रोतोवीचीमधुरिमसमीचीनफणितीन् ।
चिरं रक्षन्पोतक्षितिपकलशाम्भोनिधिसुधाः
 ...चिश्री..............दीव्यतु जयी ॥

॥ किञ्च ॥

.........नवैय्यपक्षितिपति भ्राजिष्णु पार्श्वद्वयो
 वाणीविल्लभ..................

...भान्नृपलालयन् ... ...सान्द्रामृतस्यान्दिन(?)
श्रीमान् सुरमहीपतिर्विजयतामाचन्द्रमातारकम् ॥

Colophon:

इति श्रीनिवासातिरात्रयाजिनः कृतौ श्रीपोतभूपालतनयश्रीसुरपतिकारिते भावनापुरुषोत्तमाभिधाने.... .... (पञ्चमोऽङ्कः) ॥

हरिः ॐ सर्वधारिसमेमीनमासे राकातिथाविदम् ।
उत्तरर्क्षे कविदिने समाप्तं नाटकं परम् ॥
बिन्दुदुर्लिपि+सज्जनाः ॥
करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

Subject: Bhāvanāpuruṣottama 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

Bhāvanāpuruṣottamanāṭaka is of the type of the Prabodhacandrodaya of Kṛṣṇamiśra. The work has been composed to advocate the principle of Advaita Vedānta. The author is Ratnakheṭa Śrīnivāsa Dīkṣita, for whose works etc., refer to the Introduction by Mr. T. R. Chintamani M.A. to the Adyar Library Edition of Rājacūḍāmaṇi's Rukmiṇīkalyāṇa. The work is not yet published.

॥ भावनापुरुषोत्तमम् ॥

4428. BHĀVANĀPURUṢOTTAMAM.

Burnell's Catalogue No. 10680. Page 170. Left column. Substance—Palm leaf, Size—$16\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—95. Lines—5 or 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—2050. Author—Ratnakheṭaśrīnivāsadīkṣita. Incomplete. (Wants end.)

Beginning:

वस्त्वस्तु श्रेयसे वः etc., Same as No. 4427.

End:

(विवाहमण्डपं निर्वर्ण्य)। इदमिदानीम्॥ उ.... यमानचा-
मरकोरकपाघ्मायमान...............च्चंमानकुलदैवतमालि-
ख्यमानविधिमङ्गलालेख्यमानीयमान...................

Colophon: (Leaf No. 78).

चतुर्थोऽङ्कः

Subject: Bhāvanāpurruṣottamam 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition. Last few leaves are completly broken and gone. This Ms. abruptly ends in the middle of the fifth act.

॥ भावनापुरुषोत्तमम् ॥

4429. BHĀVANĀPURUṢOTTAMAM.

Burnell's Catalogue No. 10681. Page 120. Left column. Substance—Palm leaf. Size—18¼ × 1¼ inches. Leaves—45. Lines—7 or 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1100. Author—Ratnakheṭaśrīnivāsadīkṣita. Incomplete.

Beginning—Same as No 4428.

End:

जीवदेवः— भगवन् प्रणमामि । श्रीमानगतो भग-
वतः सखा यः आगतश्च प्रेषितश्च । तेनोक्तं भवत्पार्श्वे
भूमौ जन....

Colophon: (Leaf No. 38)

इति भावनापुरुषोत्तमाभिधाने नाटके तृतीयोऽङ्कः ।

Subject: Bhāvanāpuruṣottama, 1-4 acts.

Remarks :—The Ms. is in decaying condition. This Ms. abruptly ends towards the close of the fourth act.

॥ मदनमञ्जरीनाटकम् ॥

4430. MADANAMAÑJARĪNĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 10684. Page 170. Left column. Substance—Palm leaf. Size—17½×1½ inches. Leaves—69. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—2000. Author—Viḷinātha. Complete.

Beginning:

कल्याणं स महेश्वरो दिशतु यः कैलासमुल्लासतो
धून्वन्तं दशकन्धरं दृढतरं व्यस्ताङ्घ्रिपद्माग्रतः ।
आगन्तुं बलिमन्दिरस्य रचयन्नायासलेशं विना
भीत्याश्लिष्टवतीमतीव गिरिजां प्रीतामतानीत्क्षणात् ॥

* *

(॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥)

(सर्वतो विलोक्य)। (सानन्दातिशयम् ॥) अहो मकुटावतंसमहो विभवधवलीकृतचोलावनीमण्डलस्य समुत्तुङ्गहरिनदीतरङ्गसङ्गतालवृन्तापनीयमानसन्ध्याताण्डवपरिश्रमस्य पुण्ड्रकोदण्डतन्त्रसिद्धान्तविभूषितवामभागस्य भगवतस्तेजिनीवनेश्वरस्य प्रवृत्त एव चैत्रयात्रामहोत्सवः ।

* * *

सूत्र ॥ आर्ये किं बिभेषि ॥ यतो मदनमञ्जरीमहोत्सवं नाम विद्यते मम वत्से शृङ्गारविभवश्रेवधि सरस-

पदसन्दर्भमाणिदामहाटकपेटकं नाटकम् । तच्च तत्तादृग्लक्षणलक्षिततया सर्वातिशायितया मान्या एव वयं परिषदः ॥

नटी ॥ अय्यउत्त विज्जमाणेसु विविहेसु णाडएसु कहं अस्स सव्वातिसायित्तणम् (आर्यपुत्र विद्यमानेषु विविधेषु नाटकेषु कथमस्य सर्वातिशयित्वम् ।)

सू ॥ आर्ये किं न जानासि ॥

अवेक्षितं यत्सकृदात्मगोचरं
पुनः पुनः पुष्यति कामपि स्पृहाम् ।
परत्र सारस्यधियञ्च बाधते
समश्नुते तत्सकलातिशायिताम् ॥

तथाविधं चेदं नाटकमिति ॥ *

सूत्र ॥ अस्ति किल चोलेषु प्रशस्तिमानमनवरतमास्तिकविविधविद्वज्जनवेदशास्त्रघोषविभ्राजिष्णुः विष्णुपुरं नाम महानग्रहारः । तत्र कश्चिद्विपश्चित् अखिलकलाकलापदेशिकः कौशिकवंशमुक्तामणिः सूक्तिनिकरपारदृश्वभिः स्वशिष्यैरेव दिगन्तरेषु निरन्तरविस्तार्यमाणयशोवितानः प्राथमिकस्यैव साक्षा... पुरुषार्थस्य षड्वेदिविद्यावल्लभो नाम ॥

* *

सू ॥ आर्ये न किमिदं श्रूयते । पुरा खलु द्विजास्थानीमास्थितस्य ऋग्यजुःसामबहुवारमारोहणावरोहणक्रम-

पाठघाटीं परीक्ष्य कैश्चिद्विपश्चिद्व्रतंसैः साकमच्युतराय-
चूडामणिः मणिभूषणग्रामपारितोषिकप्रदानपुरःसरं प्र-
यासतौल्येन पुनरीदृशीमाख्यामाभिख्यातवान् ॥

नटी ॥ (सविस्मयानन्दम्) । तदो तदो । (ततस्ततः)

सू ॥ अद्य हि विद्यते तदीयान्वयरत्नदीपस्य तादृशस्य
यज्ञनारायणसुधियः पौत्रः कनकसभापतिसुमतेरात्म-
संभवः शाम्भवानुकम्पासंपादितविश्रुतविनयादिगुण-
गणसनाथो वीलि(ग्रि)नाथो नाम कविः ॥

* * *

सू ॥ (कर्णं दत्वा) एष तावदार्ये तव भ्राता रङ्गचू-
डामणिः कल्पितनन्दिकेश्वरभूमिकापरिग्रहः समागत
एव । तदावामप्यनन्तरवर्णिकापरिग्रहणाय सज्जीभवावः ॥

॥ इति निष्क्रान्तौ ॥ प्रस्तावना ॥

End:

देवः ॥ (प्रसादातिशयमभिनीय) किं वा भूयः प्रि-
यमुपहरामि ॥

धर्मध्वजादयः ॥ किमितः परमपि प्रियमस्ति ॥

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

रक्षन्तु क्षितिरक्षिणः क्षितिमिमां द्राघीयसा तेजसा
स्वस्वाचारपथैकचङ्क्रमविधौ स्वच्छन्दमास्तां जनः ।
वाग्देवीसहवासकेलिरसिका वर्तेत लक्ष्मीः सदा
सस्यानाश्वसमृद्धिभिर्वसुमती शस्याभितः(सत्याभिधा) स्तादियम् ॥

॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

॥ पञ्चमोऽङ्कः ॥

Subject: Madanamañjarī 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The author of this drama, Vīḷinātha was the son of Kanakasabhāpati, who was himself the son of Yajñanārāyaṇa of Kauśikagotra. The author belonged to the village of Viṣṇupuram in the Tanjore District.

॥ मदनमञ्जरीनाटकम् ॥

4431. MADANAMAÑJARĪNĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 10685. Page 170. Left column. Substance—Palm leaf. Size—20¼ × 1½ inches. Leaves—39. Lines—8 to 10 to Page. Script—Grantha. No. of Granthas—2000. Author—Vīḷinātha. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4430.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. The portion up to the end of Prastāvanā is wanting in this Ms.

॥ मरकतवल्लीपरिणयम् ॥

4432. MARAKATAVALLĪPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 10690. Page 170. Left column. Substance—Palm leaf. Size—15⅜ × 1¼ inches. Leaves—20. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—400. Author—Śrīnivāsa. Complete.

Beginning:

द्राक्षेक्षुद्रवमेलनसाक्षि जगद्रक्षणोल्लसद्वक्षः भवो
वक्षस्थलस्थलक्ष्मीलक्षितमाद्यं महो जयति ॥

*　　　*　　　*

॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

विश्वेषामवनेन यस्य विभवो यत्राधिरुद्रादयो
　यो भक्तेः परवाननन्यमनसो यस्मै समुद्युञ्जते ।
येनौत्सुक्यवती श्रुतिर्जगदभूद्यस्मादुपादाय यं
　स श्रेयांसि समर्थयेत नृहरिः सर्वत्र नः सर्वदा ॥
(इति पुष्पाञ्जलिं विकीर्य)

भो भो सभास्ताराः

विद्याजन्मभुवो विरिञ्चनकलासाफल्यसम्पादका
　वेलातीतदयाविशुद्धमनसो विस्तीर्णविख्यातयः ।
विध्वस्तभ्रमसंश्रया व्यपगतासूया वितण्डादुहो(?)
　वन्द्या वादवदान्यवाग्विलसिताः सन्तो भवन्तो मम ॥

तदिह द्रमिडोपनिषद्विवरणपरमगुरुमाधवाचार्य-वंशमुक्तामणेर्भारद्वाजकुलजलधिकौस्तुभस्य श्रीदेवराजाचार्यस्य तनयेन श्रीनिवासकविना विरचितेन भरकतवल्लीपरिणयाभिधानेनाभिनवेन नाटकेन भवतः परितोषयामि ॥

End:

नारदः ॥ देवब्रह्मादिसभाजनने प्रेयस्या लाभेन च वर्धसे । किन्ते भूयः प्रियमुपहरामि ॥

देवः ॥ किमितः परमाशास्यम् ।

श्रीनाथमुनिसु . . . भरतां सङ्कल्पकल्पकफलं तत् ।

यदियं दयितावाप्ता राज........... ॥

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

स्वस्ति स्ताद्विदुषां विशुद्धमनसां विद्या ततो वर्धतां
धर्मस्तत्प्रतिपादितो विजयतां.......... ।
वात्सल्यैकनिधिः समस्तफलभूर्देवो विजेजीयतां
तत्कैङ्कर्यधुरन्धराः सुमनसो नन्दन्तु नित्यश्रियः ॥

Colophon:

इतिश्रीमद्भारद्वाज...... . देवराजार्यतनयेन श्रीनिवासदासेन
विरचिते मरकतवल्लीपरिणयनाटकरत्ने पञ्चमोऽङ्कः ॥

Subject: Marakatavallīpariṇaya 1-5 acts.

Remarks:--The Ms. is in a decaying condition. There are two fragmentary leaves at the end containing a number of verses.

॥ महावीरचरितम् ॥

4433. MAHĀVĪRACARITAM.

Burnell's Catalogue No. 10702. Page 170. Left column. Substance—Palm leaf. Size—15 × 1¼ inches. Leaves—55 (212-266). Lines—5 to a page. Script—Telugu. No. of Granthas—1000. Author—Bhavabhūti. Acts I-V only.

Beginning:

अथ स्वस्थाय देवाय नित्याय हतपाप्मने ।
त्यक्तक्रमविभागाय चैतन्यज्योतिषे नमः ॥

End:

दौरात्म्यादरिभिर्निजार्जवशुचौ मायाविभिर्वञ्चिते
धर्मात्मन्यतिथौ निरागसि जगत्पूज्ये गृहेऽनागते ।
एतस्मिन्नुचितं न नाम विहितं वाचापि नावेदितं
चित्रं जैत्रमहो चरित्रमनुतावेषेण लक्ष्मीजुषा ॥

Colophon:

इति श्रीभवभूतिविरचिते महावीरचरिते पञ्चमोऽङ्कः । हरिः ॐ ।
भवभूतिविरचितं महावीरचरितं नाम नाटकं समाप्तम् ॥

श्रीरामचन्द्रायनमः ॥

Subject: Mahāvīracarita 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This drama of Bhavabhūti is preserved in an incomplete form only. It is now regarded by almost all that Bhavabhūti did not finish the work. Several writers have composed the last portions comprising Acts VI & VII and completed the work.

The drama deals with the story of the Rāmāyaṇa. The latest edition of the drama in the Punjab University Series by Todar Mall and Prof. Macdonell is noteworthy. For remarks on Bhavabhūti, see No. 4314.

॥ महावीरचरितम् ॥

4434. MAHĀVĪRACARITAM.

Burnell's Catalogue No. 10703. Page 170. Right column.

Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Sheets—48. Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1000. Author—Bhavabhūti. Acts I-V only.

Beginning—Same as No. 4433.

End:

दौरात्म्यात् + गृहेऽनागते ॥

एतस्मिन्नुचितं सतामपि हितं वाचापि नावेदितं
हन्त प्रत्युत दारुणं व्यवसितं धिक्सख्यमेवं विधम् ॥

इति महादेवशास्त्रिणा चतुर्थचरणपूरणं कृतम् । सुब्रुराम-
कविना तु—

हन्त प्रत्युत दुष्कृतश्च सुमहत्कर्तव्यमुद्वीक्षितम्

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

पञ्चमोऽङ्कः ॥

समाप्तमिदं नाटकं महावीरचरितं नाम राजशेखरदग्धशेषम् ।

Subject: Mahāvīracarita 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ महावीरचरितम् ॥

4435. MAHĀVĪRACARITAM.

J. L. Collection No. 638. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{4} \times 4$ inches. Sheets—42. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Bhavabhūti. Acts I-V only.

Beginning, end and subject—Same as No. 4433.

Colophon:

इति श्रीवश्यवाचा भवभूतिमहाकविना विरचितं महावीरचरितं नाम नाटकमेतावदेवास्मिन्देशे दृश्यते । शेषन्तु राजशेखरेण दग्धमिति प्रसिद्धिः ॥ अस्य पद्यस्य चतुर्थचरणः महादेवकविना एवं पूरितः ।

हन्त प्रत्युतदारुणं व्यवसितं धिक्सख्यमेवंविधम् ॥

इति महावीरचरितं नाम नाटकम् ॥ श्रीरामःशरणम् ॥

Remarks:—The Ms. is in good condition. This as well Ms. No. 4434 are noteworthy in respect of the remarks contained in the colophon. It is said that Rājaśekhara burnt away the copies of the Mahāvīracarita and that a portion escaped his vandalisam, such portion that has been preserved being Acts 1-V only.

॥ महावीरचरितम् ॥

4436. MAHĀVĪRACARITAM.

Burnell's Catalogue No. 10704. Page 170. Right column. Substance—Palm leaf. Size—15¾ × 1¼ inches. Leaves—34. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—600. Author—Bhavabhūti. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4433.

End:

दण्डोऽप्यभ्यधिके शत्रौ न प्रकाशः प्रकाशते ।

तूष्णीं दण्डस्तु कर्तव्यः तस्य चायमुपक्रमः ॥

तथा सति सीतापहा.........

Colophon:

इति चतुर्थोऽङ्कः ॥

Subject: Mahāvīracarita 1-5 Acts.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. One side is rat-eaten.

॥ महावीरचरितम् ॥

4437. MAHĀVĪRACARITAM.

Burnell's Catalogue No. 10705. Page 170. Right column. Substance—Palm leaf. Size—17 × 1¼ inches. Leaves—18 (218-235). Lines—6 to 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—600. Author—Bhavabhūti. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4433.

End:

उत्तिष्ठेत वधाय नः पारिभव + हरिणा वीरेण घातिष्यते ॥

Colophon: (223 Leaf)

इति प्रथमोऽङ्कः ॥

Subject: Mahāvīracarita 1-4 Acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ महावीरचरितम् ॥

4438. MAHĀVĪRACARITAM.

J. L. Collection No. 639. Substance—Paper. Size—8 × 5 ¾ inches. Sheets—22 (17-38). Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—218. Author—Bhavabhūti. Incomplete.

Beginning:

....रमेश्वरगृहाचारस्य रामः । शोभत एव दत्तभुवनै-
कदक्षिणस्य सामन्तेष्वहङ्कारोत्प्रासः ॥

End—Same as No. 4433.

Colophon:

इति वश्यवाचा भवभूतिना विरचितं महावीरचरितं नाम नाटकमेता-
वदेवास्मिन् देशे दृश्यते ॥ शेषन्तु राजशेखरेण दग्धमिति प्र-
सिद्धिः ॥ दौरात्म्यादित्येतस्य पद्यस्य चतुर्थचरणः महादेवकविनैवं
पूरितः—

हन्त प्रत्युत दारुणं व्यवसितं धिक्सख्यमेवं विधम् ॥ ४६ ॥

इदं पुस्तकं घनश्यामस्य

अज्ञातदोषान्मतिविभ्रमाद्वा
यत्किञ्चिदूनं लिखितं मयात्र ।
तत्सर्वमार्यैः परिशोधनीयं
कोपो न कार्यः खलु लेखकेऽस्य ॥

Subject: Mahāvīracarita 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a condition. This Ms. abruptly begins about the end of the second act.

॥ महावीरचरितम् ॥

4439. MAHĀVĪRACARITAM.

Burnell's Catalogue No. 5271. Page 170. Left column. Substance—Paper. Size—10 × 4$\frac{1}{3}$ inches. Sheets—22. Lines—7 or 8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—350. Author—Bhavabhūti. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4438.

End: The Ms. breaks off in the middle of the second act.

Colophon: (14th sheet).

इति प्रथमोऽङ्कः ॥

Subject: Mahāvīracarita 1 & 2 Acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ माळविकाग्निमित्रम् ॥

4440. MĀLAVIKĀGNIMITRAM.

Burnell's Catalogue No. 5225. Page 171. Left column. Substance—Paper. Size—10 × 3½ inches. Sheets—60. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—800. Author—Kālidāsa. Complete.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः ॥ ॐ नमो मार्तण्डाय ।

एकैश्वर्यस्थितोऽपि प्रणतबहुफले यत्स्वयं कृत्तिवासाः
कान्तासंमिश्रदेहोऽप्यविषयमनसां यः पुरस्ताद्यतीनाम् ।
अष्टाभिर्यस्य कृत्स्नं जगदपि तनुभिर्बिभ्रतो नाभिमानः
सन्मार्गालोकनाय व्यपनयतु स वस्तामसीं वृत्तिमीशः ॥

End:

किमतः परमस्ति । तथापि भवत्वेवं तावत् ।

त्वं मे प्रसादसुमुखी भव चण्डि नित्य-
मेतावदेव मृगये प्रतिपक्षहेतोः ।
आशास्यमित्यधिगमप्रभृति प्रजानां
संपत्स्यते न खलु गोप्तरि नाग्निमित्रे ॥ ८८ ॥

Colophon:

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

पञ्चमोऽङ्कः ॥ समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः

ओं नमो मार्तण्डाय । संवत् १६५२ वर्षपोससुदि १४ वर्षे यो सलि:पूरणमल । कुरवअतिय भअसो आ आलिंगणदं सणे सु अ० गचलणहआ

यिलसन्ति कामिणीणंताणं देहि०तिदोहदं लयम् ॥

Subject: Mālavikāgnimitra 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:—

'पुस्तकमिदं कगौडि श्रीनाथभट्टस्य'

There are two loose ślokas beginning with

1 प्रेष्यागतं प्रियतमं निरीक्ष्य

2 मर्मेवायं शृङ्गारगर्भिणी (?)

This Ms. is dated samvat 1652, corresponding to A. D. 1596. The refernce to Mārtaṇḍa leads us to suppose that the Ms. should have been copied in Northern India.

The Mālavikāgnimitra deals with the story of the marriage of Mālavikā with Agnimitra. Agnimitra had already one wife by name Dhāriṇī and Mālavikā became his second wife.

Agnimitra is regarded as a contemporary of Kālidāsa by certain scholars who place him in the 1st century B. C.

Several editions of this work are available, the most noteworthy being the one published by the Śrī Vāṇī Vilās Press Srirangam. There are a number of copies of this work in this Library and they are given in a tabular form.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches	No. of sheets or leaves
4441	B. L. 5226	Paper.	11½×5	24
4442	„ 5227	do.	11¾×4¾	26
4443	Ms. No 14671	do.	11¾×4¾	25
4444	B.L.No. 10613	Palm leaf.	17¾×1⅜	35
4445	„ 10614	do.	14½×1¼	26
4446	„ 10615	bo.	18×1½	29
4447	„ 10616	do.	5½×1	102
4448	T. S. 723	Paper.	10¼×5	50
4449	J. L. 640	do.	10×3¾	34
4450	„ 641	do.	9½×4	33
4451	„ 642	do.	9½×4	31
4452	„ 643	do.	10×4¾	9
4453	P. A. 360	do.	9×4	8
4454	S. K. 220	do.	8×3¼	22

No. of Lines per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.
10 to 11	Devanāgarī.	Complete.
10	do.	"
11	do.	"
6	Grantha.	"
9	do.	"
8	do.	"
5 or 6	do.	"
10-12	Devanāgarī.	"
10	do.	Incomplete (1-5 Acts; wants beginning and end.)
9 or 10	do.	" (1-5 Acts; wants beginning)
10	do.	" (1-5 Acts; wants end)
13	do.	" (1-2 Acts; wants end)
11	do.	" (1st Act; wants end)
7	do.	" (1st Act; wants end)

॥ मालविकाग्निमित्रव्याख्या ॥

4455. MĀLAVIKĀGNIMITRAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 10617. Page 171. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—36. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—950. Author—Kāṭayavemabhūpāla. Complete.

Beginning:

॥ एकैश्वर्येत्यादि ॥ स ईश्वरः परमेश्वरः । सन्मार्गालोकनाय सन् प्रशस्तो मार्गः पन्थाः मोक्षमार्गः तस्यालोकनाय दर्शनाय । युष्माकं तामसीं तमःसम्बन्धिनीं वृत्तिं प्रवृत्तिमपनयतु । अपाकरोतु इति सम्बन्धः ॥

End:

अनेनाशास्यसिद्धिकथनरूपेण शुभशंसनेन प्रशस्तिर्नाम सन्ध्यङ्गमुक्तम् । प्रजानामाशास्यासिद्धिं प्रति गोप्तुरग्निमित्रस्य कथनं तत्कालराजोपलक्षणमिति मन्तव्यम् । इति परिक्रम्य निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon:

इति श्रीकाटयवेमभूपविरचिते कुमारगिरिराजीये मालविकाग्निमित्रनाटकव्याख्याने पञ्चमोऽङ्कः। मालविकाग्निमित्रनाटकव्याख्यानं समाप्तम् ।

श्रीवेङ्कटेशाय मङ्गलम्॥

Subject: Mālavikāgnimitravyākhyā 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This commentary of Kāṭayavema has been published in

the Nirṇayasāgara Press, Bombay as well as in the Śri Vāṇī Vilās Press, Srīrangam.

॥ मालविकाग्निमित्रव्याख्या ॥

4456. MĀLAVIKĀGNIMITRAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No 10618. Page 171. Left column. Substance- Palm leaf. Size—$17\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—30 (94-123). Lines—8 or 9 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—900. Author—Kāṭayavemabhūpāla Incomplete.

Beginning—Same as No. 4455.

End:

प्रेष्यभावेनेत्यादि । देवीशब्दक्षमा देवीशब्दयोग्या सती इयं मालविका ।

Colophon: (Leaf No. 119.)

इति श्रीकाटय + चतुर्थोऽङ्कः

Subject: Mālavikāgnimitravyākhyā otherwise known as Kumāragirirājīya. 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ मालविकाग्निमित्रव्याख्या ॥

4457. MĀLAVIKĀGNIMITRAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 5227. Page 171. Left column. Substance—Paper. Size—$9\frac{3}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—20. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—? Complete.

Beginning:

प्रणम्य गोपीजनवल्लभस्य प्रसादलब्धं चरणारविन्दम् ।
यथामति व्याक्रियते मयेदं सुनाटकं मालविकाग्निमित्रम् ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः रङ्गं प्रविश्याह ॥ एकैश्वर्ये । अनन्यविषयमेतत् । ईश्वरत्वे कथंभूते प्रणतबहुफले प्रणतानां बहुफलप्रदे ।

End:

उत्तरार्धं भरतवाक्यम् । प्रजानामधिगमप्रभृति राज्यलाभात्प्रभृतीति यावत् । अग्निमित्रे गोप्तरि सति । आशास्यमभिलषितव्यं प्रजानां न न सम्पत्स्यते सम्पत्स्यत एवेति । सर्वकामसमृद्धाः प्रजा इत्यर्थः ॥

Colophon:

इति श्रीमालविकाग्निमित्रनाटकव्याख्याने पञ्चमोऽङ्कः ॥
मालविकाग्निमित्रटीका सम्पूर्णा ॥

Subject: Mālavikāgnimitraṭīkā 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The author of this commentary is unknown.

॥ मालविकाग्निमित्रव्याख्या ॥

4458. MĀLAVIKĀGNIMITRAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 10619. Page 171. Left column. Substance—Palm leaf. Size—18×1½ inches. Leaves—16 (30-45). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—500. Author—?. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4457.

Colophon:

पञ्चमोऽङ्कः ।

शेषाद्रेः स्वहस्तेन श्रीमदादिकुम्भीश्वरकृपया मालविकाग्निमित्रटीका सम्पूर्णा लिखिता

Remarks:—The Ms. is in very good condition.

॥ मालविकाग्निमित्रव्याख्या ॥

4459. MĀLAVIKĀGNIMITRAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 10620. Page 171. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{3}{8}\times1\frac{3}{8}$ inches. Leaves—17 (31-47). Lines—5 or 6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—500. Author—?. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4457.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The last leaf is broken.

॥ मुक्तिपरिणयम् ॥

4460. MUKTIPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 5243. Page 171. Left column. Substance—Paper.. Size—$10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—19. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—770. Author—Sundaradeva. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

गङ्गाम्भोऽर्धप्रतिकृतिः पूर्णेन्दुनिटिलो विभुः ।
तारकः ज्ञानदः काश्यां शिवः सन्दिशतु श्रियम् ॥

* * *

॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

सू ॥ अलमतिप्रस्तुतेन ।

* * *

तत् काश्यपगोत्रपवित्रस्य तत्रभवतः काशीजन्मभूमेः भिषगभिमतस्य गोविन्ददेवसूनोः सुन्दरदेवस्य मुक्तिपरिणयं नाम नाटकं नाटयितव्यम् । यो हि

बहुखलकलिवृत्तैराहतः शान्तिमाप्तः
कथमपि सहजैस्तैः कामलोभाद्यमित्रैः ।
हृदि बहुविधचिन्ताक्रान्तसारेऽभूतार्त्तिं
कलयति कवितायाः सुन्दरश्लेषणेन ॥

End:

सदाशिवः ॥ (समन्तादवलोक्य सहासम् ।)
अरे रे पिशाचमते तिष्ठ तिष्ठ ।

क्षिप्त्वा प्रेतयुगं रुषा तव शिरः प्रोन्मोद्य कण्ठे दृढं
कोष्णप्रस्रवदस्रकेन निबिडेनान्तां भजे चण्डिकाम् ।
नृत्यत्प्रेतपिशाचराक्षसगणो घोरे श्मशानो....

Colophon: (Sheet No. 14)

इति सुन्दरदेवकृतौ मुक्तिपरिणये नाटके तृतीयोऽङ्कः ॥

Subject: Muktipariṇaya 1-4 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. abruptly ends towards the close of the 4th act.

Muktipariṇaya is an allegorical drama by Sundradeva of Kāśyapagotra. He was a native of Benares. The work deals with the pre-eminence of the advaitic conception of mukti or final liberation from this Saṃsāra.

The work has not been printed by anybody so far.

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

4461. MUDRĀRĀKṢASAM.

Burnell's Catalogue No. 5159. Page 171. Left column.
Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—64.
Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—Viśākhadatta. Complete.

Beginning:

धन्या केयं स्थिता ते शिरसि शशिकला किन्तु नामैतदस्या
नामैवास्यास्तदेतत्परिचितमपि ते विस्मृतं कस्य हेतोः ।
नारीं पृच्छामि नेन्दुं कथयतु विजया न प्रमाणं यदीन्दु-
र्देव्या निह्नोतुमिच्छोरिति सुरसरितं शाठ्यमव्याद्विभोर्वः ॥

End:

वाराहीमात्मयोनेस्तनुमवनविधौ वाञ्छितस्यानुरूपां
यस्यप्राक्प्राप्य कोऽपि प्रलयपरिणता शिश्रिये भूतधात्री ।
म्लेच्छैरुद्वेज्यमाना भुजयुगमधुना संश्रिता राजमूर्तेः
स श्रीमद्बन्धुभृत्यश्चिरमवतु महीं पार्थिवश्चन्द्रगुप्तः ॥

Colophon:

इति श्रीकविविशाखदेवदत्तविरचिते मुद्राराक्षसाभिधाने नाटके
सप्तमोऽङ्कः समाप्तञ्चेदं नाटकम् ।

अदृष्टदोषान्मतिविभ्रमाद्वा यदर्थहीनं लिखितं मयात्र ।
तत्सर्वमार्यैः परिशोधनीयं कोपं न कुर्यात्खलु लेखकस्य ॥

Subject:—Mudrārākṣasa. 1-7 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The Mudrārākṣasa is one of the most famous of Sanskrit dramas. It deals with the political machinations of Cāṇakya the minister of Candragupta. The author of the drama was a petty chief in northern India in the 8th century. The edition of this work in the Bombay Sanskrit Series is important.

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

4462. MUDRĀRĀKṢASAM.

Burnell's Catalogue No. 5160. Page 171. Left column.

Substance—Paper. Size—10 × 4¾ inches. Sheets—58. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—Viśākhadatta. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4461.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given

गङ्गाधरनायकपुण्डे मुद्राराक्षसनाटकम्

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

4463. MUDRĀRĀKṢASAM.

Burnell's Catalogue No. 5161. Page 173. Left column.

Substance—Paper. Size—10½ × 4⅞ inches. Sheets—61. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—Viśākhadatta. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4461.

Colophon:

इति श्रीविशाखदत्त + सप्तमोऽङ्कः ।

समाप्तं चेदं नाटकं । लिखितं कृपानाथेन ।

अद्य्यङ्केषु महीमितेषु शकभूपाब्देषु पर्यापिते-

ष्वब्दे राक्षसनाम्नि माधवसिताष्टम्यां रवेर्वासरे ।

एकोजिक्षितिपाज्ञया कविकृपानाथेन मेधाविना

मुद्राराक्षसनाटकं विलिखितं चाणक्यनीत्युज्ज्वलम् ॥

Remarks:—The Ms is in good condition.

The Ms. is dated Śaka 1597, corresponding to A. D. 1675. The Ms. was copied under the order of Ekoji, the first Maharaṭha King of Tanjore.

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

4464. MUDRĀRĀKṢASAM.

Burnell's Catalogue No. 5162. Page 171. Left column. Substance—Paper. Size—14 × 5¾ inches. Sheets—42. Lines—11 or 12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—Viśākhadatta. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4461.

Remarks:—The Ms. is in very good condition. Alternate sheets are sulpherated.

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

4465. MUDRĀRĀKṢASAM.

Burnell's Catalogue No. 5312. Page 171. Left column.

Substance—Paper. Size—$13\frac{3}{8}\times6$ inches. Sheets—61. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—Viśākhadatta. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4461.

Colophon:

सप्तमोऽङ्कः ॥

समाप्तमिदं नाटकम् ।

श्रीमुखाश्वयुजे मासे चतुर्दश्यां कवेर्दिने ।

कृष्णाभिधोऽलिखन्मुद्राराक्षसं नाम नाटकम् ॥

Remarks:—The Ms. is in excellent condition. Alternate sheets are sulpherated.

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

4466. MUDRĀRĀKṢASAM.

Burnell's Catalogue No. 10578. Page 171. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{2}\times1\frac{3}{8}$ inches. Leaves—60. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1400. Author—Viśākhadatta. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4461.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

4467. MUDRĀRĀKṢASAM.

Burnell's Catalogue No. 5163. Page 171. Left column. Substance—Paper. Size—$12\times4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—75.

Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—Viśākhadatta. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4461.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The last verse alone of Ḍhuṇḍirāja's commentery is given in this Ms. additionally.

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

4468. MUDRĀRĀKṢASAM.

T. S. Collection No. 724. Substance—Paper. Size—9½ × 3¾ inches. Sheets—66 (7—87 out of which 27, 55—66 wanting). Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Viśākhadatta. Incomplete. (Wants beginning).

Beginning:

प्रधानप्रकृतिष्वस्मास्वारोपितराज्यतन्त्रभारः सततमु-
दास्ते । अथवा ।

End and subject—Same as No. 4461.

Colophon :

इति सप्तमोऽङ्कः ।

विकारिनामसंवत्सरफाल्गुनबहुपञ्चमी वेंकटेशभट्टपौराणिकेन समाप्तः ॥

Remarks:—The Ms. is in a good condition.

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

4469. MUDRĀRĀKṢASAM.

T. S. Collection No. 725. Substance—Paper. Size—9½ × 4

inches. Sheets—34. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1000. Author—Viśākhadatta. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4461.

End:

मलयकेतुः ॥ विजये, शकटदासं द्रष्टुमिच्छामि ॥

प्रतिहारी ॥ जं कुमारो आणवेदि ॥

Colophon: (Sheet No. 30)

चतुर्थोऽङ्कः

Subject: Mudrārākṣasa 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

4470. MUDRĀRĀKṢASAM.

Burnell's Catalogue No. 5165. Page 171. Left column. Substance—Paper. Size—$8\frac{3}{8} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—22. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—380. Author—Viśākhadatta. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4461.

End:

शकटदासः । यदाज्ञापयत्यमात्यः । (मुद्रां विलोक्य जनान्तिकम्) । अमात्य त्वन्नामाङ्कितेयं मुद्रा ॥

राक्षसः । (विलोक्यात्मगतम्) ॥

Colophon:

इति प्रथमोऽङ्कः ॥

Subject: Mudrārākṣasa I & II acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

4471. MUDRĀRĀKṢASAM.

Burnell's Catalogue No. 5166. Page 171. Left column. **Substance**—Paper. Size—6⅞×4⅓ inches. Sheets—14. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas- 160. Author—Viśākhadatta. Incomplete.

Beginning: —Same as No. 4461.

End:

तद्यथा ।

कौलूतश्चित्रवर्मा मलय नरपतिः सिंहनादो

. . . .

Subject: Mudrārākṣasa I Act.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given

'मुद्राराक्षसनाटकं तुलजाराजस्य पुस्तकम्'

॥ मुद्राराक्षसम् ॥

4472. MUDRĀRĀKṢASAM.

Burnell's Catalogue No. 5164. Page 171. Left column. Substance—Paper. Size—11⅜×4⅞ inches. Sheets—34. Lines—9 to 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—650. Author—Viśākhadatta. Complete.

Beginning—Same as No. 4461.

End :

॥ २ ॥ अअं आअतो अवेह माणवाः । हा किं ण पेखध

पेल्खथ । दूलेपचासतीदं दंसणमदिदुल्लहं

Colophon : (Sheet No. 33)

इति तृतीयोऽङ्कः ॥

Subject : Mudrārākṣasa 1-4 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ मुद्राराक्षसच्छाया ॥

4473. MUDRĀRĀKṢASACCHĀYĀ.

Burnell's Catalogue No. 5170. Page 171. Left column. Substance—Paper. Size—$8\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—18. Lines—9 to 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—350. Author—Śarabhabhūpa. Complete.

Beginning:

प्रणम्य पार्वतीनाथं शरीफनृपतिः शुभाम् ।
छायाञ्चरीकर्ति मुद्राराक्षसस्य सतां मुदे ॥

आर्य इयमस्मि । आज्ञानियोगेन मामार्योऽनुगृह्णातु ॥

End:

एवं श्रुत्वार्यः प्रमाणम् । यदेव आज्ञापयति ॥

Colophon:

इति श्रीभोसलतिलकेन शरफनृपालेन विरचिता
मुद्राराक्षसनाटकस्य छाया सम्पूर्णा ॥

Subject : Mudrārākṣasacchāyā.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

This work gives the chāyā for the Prākṛt passages found

in the text of the Mudrārākṣasa. The author is Serfojee II (1800-1832) king of Tanjore.

॥ मुद्राराक्षसच्छाया ॥

4474. MUDRĀRĀKṢASACCHĀYĀ.

Burnell's Catalogue No. 10579. Page 171. Left column. Substance—Palm leaf. Size—13½ × 1¼ inches. Leaves—14. Lines—7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—350. Author—Śarabhabhūpa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4473.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ मुद्राराक्षसव्याख्या ॥

4475. MUDRĀRĀKṢASAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 5313. Page 171. Right column. Substance—Paper. Size—14 × 6 inches. Sheets—52. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2700. Author—Ḍhuṇḍhirājavyāsayajvan. Complete.

Beginning:

सिन्दूरारुणगण्डमण्डलमदामोदभ्रमद्भृङ्गिका-

झङ्कारेण कलेन कर्णमुरजध्वानेन मन्द्रेण च ।

तत्तौर्यत्रिकरीतिमेति शिरसः श्वसन्मदान्दोलनं

यस्य श्रीगणनायकः स दिशतु श्रेयांसि भूयांसि वः ॥ १ ॥

End:

गङ्गास्तुतौ च ।

भगवत्पादैरनयोरभेदभक्तिप्रार्थना कृता ।
भूयात्भक्तिरविच्युता हरिहराद्वैतात्मिका शाश्वती ॥

Colophon:

इति श्रीमत्र्यम्बकयज्वप्रमुखवर्याश्रितेन दुण्डिराजव्यासयज्वना विरचिते
मुद्राराक्षसनाटकव्याख्याने सप्तमोऽङ्कः ॥

समाप्तमिदं नाटकम्

बुधो दुण्ढिर्नाम्ना जगति विदितो + मुदे नाटकमिदम्

* * *

बाणाग्निऋतुमहीसङ्ख्यामितेऽब्दे जयनामके ।
दुण्ढिना व्याकृतं जीयान्मुद्राराक्षसनाटकम् ॥ २ ॥
श्रीमुखे कार्तिके शुक्लदशम्यां सौम्यवासरे ।
नारायणेन लिखिता मुद्राराक्षसटीकिका ॥ ३ ॥
॥ १६३५ ॥

श्रीचन्द्रमौलीश्वरार्पणमस्तु

Subject: Mudrārākṣasavyākhyā. 1-7 acts.

Remarks:—The Ms. is in excellent condition.

Ḍhuṇḍhirāja, the author of this commentary seems to have been a resident of Svāmimalai in the Tanjore District. He was a contemporary of Śāhaji and Serfoji I. The work was composed in Śaka 1635 or A. D. 1713. This has been published in the Bombay Sanskrit Series.

॥ मुद्राराक्षसव्याख्या ॥

4476. MUDRĀRĀKṢASAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 5167. Page 171. Left column.

Substance—Paper. Size—12×5 inches. Sheets—117. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2700. Author—Ḍhuṇḍhirājavyāsayajvan. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No 1475.

Colophon:

जयसंवत्सरे फाल्गुने मासि विरचितमिदं मुद्राराक्षसनाटकव्याख्यानं
जीयादित्यर्थ. ।

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ मुद्राराक्षसव्याख्या ॥

4477. MUDRĀRĀKṢASAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 5168. Page 171. Left column.

Substance—Paper. Size—10¼×4½ inches. Sheets—159. Lines—8 to 15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2700 Author—Ḍhuṇḍhirājavyāsayajvan. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4475.

Remarks:—The Ms: is in a fairly good condition. After the colophon is given

कर्माख्यः सूत्रधारो बहुविधजननीगर्भनेपथ्यमध्या
त्रिःसार्धशेषवेषैः शिव तव पुरतो नैकधा नर्तयन्माम् ।
हन्त श्रान्तोऽस्मि नृत्तादुपरतिमधुना याहि मूढेति मह्यं
वाङ्मात्रं पारितोषं दिशसि यदि विभो तावता स्यां कृतार्थः ॥

॥ मुद्राराक्षसव्याख्या ॥

4478. MUDRĀRĀKṢASAVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 644. Substance—Paper. Size—13×5

inches. Sheets—37 (2-38). Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1200. Author—Ḍhuṇḍhirāja Incomplete. Wants beginning.

Beginning:

……रूपमुद्राख्यकं बोद्धव्यम् । अत्र रक्षस्त्येनं तु बुधयोग इति "स्वेतिवृत्तसमं वाक्यमर्थे वा यत्र सू-त्रिणः ।" इति लक्षणात् ॥

End, colophon and subject—Same as No. 4475.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मुद्राराक्षसव्याख्या ॥

4479. MUDRĀRĀKṢASAVYĀKHYĀ.

T. S. Collection No. 726. Substance—Paper. Size—7¾×5 inches. Sheets—57, Lines—10 to 12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—900. Author—Ḍhuṇḍhi-rāja. Incomplete. (First act only.)

Beginning and subject—Same as No. 4475.

End:

इत्थं यत्नबिन्दुसंबन्धरूपः प्रतिमुखसन्धिः । बिन्दुप्रय-त्नानुगुण्येनास्य संधेः त्रयोदशाप्यङ्गानि च यथामति योजितानीति सूक्ष्मदृष्टिभिरवधाय सन्तोष्टव्यम् ॥

॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

प्रथमोऽङ्कः ॥

इति श्रीत्र्यम्बक + प्रथमोङ्कः

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मुद्राराक्षसव्याख्या ॥

4480. MUDRĀRĀKṢASAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 5169. Page 171. Right column. Substance—Paper. Size—8½ × 5 inches. Sheets—42. Lines—14 or 15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—420. Author—Ḍhuṇḍhirājavyāsayajvan. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4475.

End: Ends with the end of the second act.

Subject: Mudrārākṣasavyākhyā. First two acts only.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. Text also is given herein.

The first verse found in No. 4475 is missing herein.

॥ मुद्राराक्षसव्याख्या ॥

4481. MUDRĀRĀKṢASAVYĀKHYĀ.

T. S. Collection No. 728. Substance—Paper. Size—7¾ × 5 inches. Sheets—29. Lines—12 to 13 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—275. Author—Ḍhuṇḍhivyāsa. Incomplete.

Beginning:

भद्दभटपुरीमदन्तडिंगरातवलउत्तराअसेण भावुराअण-
रोहितरूवविजयवम्मप्पमुहेहिं संजमीअ गहीदोमलय-
केदू ॥

End and colophon—Same Nos. as 4475 and 4476.

Subject: Mudrārākṣasavyākhyā. 7 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मुद्राराक्षसव्याख्या ॥

4482. MUDRĀRĀKṢASAVYĀKHYĀ.

T. S. Collection No. 727. Substance—Paper. Size—7¾ × 5 inches. Sheets—22. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—300. Author—Ḍhuṇḍhirāja. Incomplete.

Beginning:

अथ फलागमकार्ययोः सम्बन्धो निर्वहणसन्धिः त्रिभिरङ्गैरारभ्यते ।

End:

कञ्चुकी । (आत्म) । कथं निरुपपदमेव चाणक्यमिति । नार्यचाणक्यमिति । कथं सङ्गृहीतोऽधिकारः । अथवा न खल्वत्र वस्तुनि दैवदोषः ॥

Subject: Mudrārākṣasavyākhyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मुद्राराक्षसव्याख्या ॥

4483. MUDRĀRĀKṢASAVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 645 Substance—Paper. Size—10 × 3¾ inches. Sheets—9. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. Author—? Incomplete.

Beginning:

श्रीमद्विशाखदत्तीये मुद्राराक्षसनाटके ।

कथोपोद्घातमाचक्षे संविधानावबुद्धये ॥

End:

जातवेदा इवार्चिष्मान् वेदान् वेदविदां वरः ।
योऽधीतवान् स चतुरः चतुरोऽप्येकदेशवत् ॥

Colophon: Nil.

Subject: Mudrārākṣasavyākhyā Upodghāta only.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Is this work by Ghanaśyāma ?

॥ मुद्राराक्षसव्याख्या ॥

4484. MUDRĀRĀKṢASAVYĀKHYĀ.

T. S. Collection No. 737 a. Substance—Paper. Size—7½ × 5 inches. Sheets—18. Lines—11 to 12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—270. Author—? Incomplete.

Beginning:

अथ राक्षसकृतोपायवृत्तान्तकथनाय प्राप्त्याशापताकासम्बन्धरूपो गर्भसन्धिः द्वितीयेनाङ्केनारभ्यते ॥

End:

अम-च । स एव्व भण्डाआरे ठाविदुं जदो ॥

Subject. Mudrārākṣasavyākhyā Second act.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मुद्राराक्षसव्याख्या ॥

4485. MUDRĀRĀKṢASAVYĀKHYĀ.

T. S. Collection No. 737 b. Substance—Paper. Size—7½ × 5

inches. Sheets—6-14. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—? Incomplete.

Beginning:

करीअदि ॥ आकाशलक्षणं पूर्वमुक्तम् ॥

आर्याः किं भणथ । किंणिमित्तं अपसा रणा क्रियत इति ॥

End:

अत एव मन्दधीरिति विशेषण....समासः ।

तस्मात्सचिवादपक्र.... ।

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ यतिराजविजयम् ॥

4486. YATIRĀJAVIJAYAM.

Burnell's Catalogue No. 10698. Page 171. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{5}$ inches. Leaves—88. Lines—5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1500. Author—Varadācārya or Varadarāja. Complete.

Beginning:

हरिः ॐ । यतिराजविजयम् ॥

पद्मे त्वन्नयने स्मरामि सततं भावो भवत्कुन्तले
नीले मुह्यति किं करोमि महितैः क्रीतोऽस्मि ते विभ्रमैः ॥
इत्युत्स्वप्नवचो निशम्य स रुषा निर्भर्त्सितो राधया
कृष्णस्तत्परमेव तद्व्यपदिशन् क्रीडाविदः(टः) पातु नः ॥ १ ॥

❀ ❀ ❀

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥

* *

अस्ति खलु समस्तकलास्वद्वितीयो द्वितीयो मे देहः । (नेपथ्याभिमुखमवलोक्य) मारिष, परिषदि पौरुषं ते किं न दर्शयसि ।

* * * *

सूत्रधारः— संप्रति समयसमयस्य *

कावेरीमध्यमरतकमणिभूषणस्य, विभीषणाराधितपादपङ्कजस्य, भुजङ्गराजभोगपर्यङ्कशायिनः, श्रीरङ्गराजस्य चैत्रोत्सवयात्रा(या)मात्मविद्याविदग्धैरन[त]वद्यभरतविद्याविनोदैरार्यमिश्रैरादिष्टोस्मि ॥ यदुत अस्ति खलु भगवद्रामानुजमुनेः पूर्वाश्रमभागिनेयः श्रीवत्सकुलचूडामणिः अखिलपरदर्शनमदकर्शनः सुदर्शनो नाम । *

तस्य वेदान्तकूटस्थः पौत्रोऽभूद्वरदो गुरुः ।
श्रुतप्रकाशिकाद्याश्च ग्रन्था यच्छिष्यसंपदः ॥

तस्य पञ्चमः प्रपंचविर्दुष (विद्वद्वि)दितवैदुष्यः काञ्चीपुरवास्तव्यः श्रीघटिकाशतक(वि)सुदर्शनाचाचार्यसूनुः श्रीवेदान्ताचार्यरामानुजस्थापनाचार्ययोः प्रसादभूमिः वरदराजो नाम कविः । तद्विरचित-

वेदान्तविलासं नाम नाटकमस्माकं श्रोत्रपदवीमा(नन्)
दयति । तेन नेत्रपदवीमप्यानन्दयस्वेति ।

पारि ॥ (विचिन्त्य) तदभिनेतव्यमित्युक्तम् ।
भवतु नाम । किन्नाम नाटकस्य ।

सूत्र ॥ विमृश्य,

चित्रकूटतटे रामश्चित्रपा(धा)रौ चकार यत् ।
सीताललाटे तन्नाम स्वरसं सिद्धमेव तत् ॥

नटः ॥ (विचार्य सहर्षं) ललाटे कृतं हरितालतिलक-
मेव । तस्य स्वैर्यातिराजाविजयामिति संसिद्धमेव
तन्नाम ।

सूत्र ॥ साधु सम्यक्प्राज्ञोऽसि ।

सूत्र ॥ (श्रुत्वा सहर्षं) अहमप्यमुना संभूय तदनुस-
न्धास्यामीति निष्क्रान्तः ॥

प्रस्तावना ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवचनम् ।—

काले वर्षतु वासवः क्षितिभुजो रक्षन्तु सम्यङ्महीं
सर्वे सन्तु निरामयाश्च कृतिनः सत्वेराः(सत्वोचराः)
प्राणिनः ।
पुण्या लोकमिमं पुनातु भगवद्भक्तिश्चिरस्थायिनी
मालावधतिशेखरस्य विहरत्वाज्ञा नृणां मूर्धसु ॥

इति हर्षं नाटयन्तो निष्क्रान्ताः सर्वे ।

नीतो मयाद्य निगमान्तमदद्विपोऽयं
रंगस्थलं रचितनाटकसंविधानम् ।
नित्यं निरङ्कुशगतिर्निजसूत्रमार्गे
किंचिद्यदि स्खलति सह्यमिदं सदस्यैः ॥

श्रीघटिकाशतकश्रीमद्वरदाचार्यविरचिते वेदान्तविलासापर-
नाम्नि यतिराजविजये षष्ठोऽङ्कः ॥

श्रीमते रामानुजाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु ॥

Subject: Yatirājavijayanāṭakam also called Vedāntavilāsa-nāṭakam. 1-6 acts. Complete.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition, and much worm-eaten.

This drama, Yatirājavijaya, otherwise called Vedāntavilāsa was composed by Varadarājakavi who was a native of Kāñcīpura. The following particulars can be gathered of the ancestry of the author;—

Rāmānuja — daughter
daughter
|
Sudarśana
|
Varada (grandson)
|
Sudarśanasūrī (pupil & author of Śrutaprakāśikā) — Ghaṭikāśata — Sudarśana (4th in descent)
Sudarśana (4th in descent)
|
Varadācārya.

The last Varadācārya is the author of present work.

The work deals with the life story of Rāmānujācārya the founder of the modern school of Viśiṣṭādvaita. The work is not available in print.

॥ रघुनाथविलासम् ॥

4487. RAGHUNĀTHAVILĀSAM.

Burnell's Catalogue No. 5240. Page 171. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{5}$ inches. Sheets—79. Lines—9 to 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1600. Author—Yajñanārāyaṇadīkṣita Complete.

Beginning :

श्रीगणेशायनमः ॥

देवीं यो लभतेऽस्म वारिधिभवां दिव्यश्च यो वा मणिं
ग्राहं सा ग्रहमञ्जसा ग्रहकृते भित्वा च सत्वाधिकम् ।
यः सारङ्गमरक्षदक्षककृपाव्यापारतस्तादृशो
राजत्यम्बुजलोचनो भुवभवत्रङ्गस्थलाभ्यन्तरे ॥ १ ॥

* * *

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥ (परिक्रम्यावलोक्य च ।) (सहर्षम्)

कवनरससुधायाः कापि पानीयशाला
बुधविविधकलानां बोधिका पूर्वसन्ध्या ।
अभिनयविभवानामास्तिकी जीवनाडी
जयति परिषदेषा जन्मभूमिर्गुणानाम् ॥

(पुनर्निरूप्य)

अस्याङ्किल निखिलशैलूषतपस्याङ्कुरितसान्दिष्टिकबुध-

समष्टिसमधिष्ठितायां युधिष्ठिरपुरुकुत्सनहुषनैषधमरुतपरूरवनययातिभरतभगीरथपरिक्षित्प्रमुखमहीक्षित्प्रभावपरिभावकबाहार्गल * * सङ्गीतसाहित्यभङ्गीसौहित्यनिर्माणकर्मान्तिकप्रबन्धशतनिबन्धनामन्दधौरन्धर्यधिषणासनाथो रघुनाथजनाधिनाथो मणिधोरणीरचितद्युमणिघृणिगर्वमुद्रासनमधिवसति भद्रासनम् ॥

* * *

नाट्याचार्यः ॥ सखे नटकेसरिन् राजाभिमतं सभ्यगूहितं भवता ॥ तच्च रघुनाथविलासं नाम नवनवरसोद्घाटकं नाटकम् ॥

नटः ॥ आर्य नाट्याचार्य नाम्नैव तस्य नायकः सकलकलाकलापकुशलरघुनाथनरपालोऽयमित्यूह्यते । तस्य तादृशः को वा कवयिता ॥

नाट्याचार्यः ॥ (अङ्गुल्या निर्दिशन्) ।

अस्य श्रीरघुनाथभूवलरिपोरध्यासितार्धासनः
प्रज्ञावैभवखण्डितप्रतिवदत्पाषण्डषण्डस्मयः ।
कुर्वन्व्याक्रियातिविश्रुततरं कौमारिलं दर्शनं
गोप्ता नित्यगवीरसौ विजयते गोविन्दयज्वाग्रणीः ॥

* * *

चत्वारः कृतसर्वतोमुखमहासत्रेण गाढं शिला-
यूपा येन निखानिताः प्रतिदिशं युक्तं चिरावस्थितेः ।
सौराज्यं रघुनाथभूमिपतिना सम्प्रेषिते क्ष्मातले
पारे सप्तसुतं वृषेण वसता पादा इव स्थापिताः ॥

* * *

नटः ॥ समश्रोषि च पुरा त्रैस्रोतसप्रवाहपवित्रितायां तस्यां वाराणस्यां वसतामेव सतां प्रत्याह । तत्कृतहिरण्यगर्भतुलापुरुषादिमहादानप्रतिग्रहनिरर्गलविभवागमानुदिवसप्रशंसनादाप्तवाजपेयनाम्नि सप्ततन्तुवरे निरन्तरे क्षणकुतूहलिना रघुनाथभूतलवलद्विषा सहस्रेष्टकचितश्येनचयनस्य प्रतीष्टकमध्वर्यवे सकलाध्वरक्रमविधे विध्युक्ता दक्षिणा दापितेति ॥

* * *

तत्रभवता रघुनाथभूभृता शिक्षित इत्यनेनैव तावदस्यापि कवयिता यज्ञनारायणयायजूक इति जानामि, यो वा रघुनाथभूविजयसाहित्यरत्नाकरयोः काव्ययोः कर्ता

* * *

ना ॥ प्रागेव वर्णिता सा वकद्वद(?)विद्वदवतंसायितवचसा
विधुतालङ्कारिकविबुधाहङ्कारेण कृष्णयज्वना ॥
तथाहि ॥

द्राक्षामद्राक्षमिक्षुद्रवमपिबमपां क्षोद्रमक्षुद्रमादं
मोचामाचाममुच्चैः क्वथितमदपयःशर्करामप्यचर्वम् ।
तानि श्रीयज्ञनारायणमखिवरवाङ्मौखरीवैखरीभि-
र्म्लायन्ते यातयामान्यमृतमविषयो नन्दितुं निन्दितुं वा ॥

॥ किञ्च ॥

डिण्डिमकुलमण्डनेन पण्डितशिखामणिना सोमनाथेन ॥ तथा हि ॥

अमृतमृगमदादीन्याद्रियन्तां वरकाः
कतिचन करणानां शर्म निर्मातुकामाः ।
अपि तु वयमपारां यज्ञनारायणोक्त्या
निखिलकरणनाडीनिर्वृतिं कल्पयामः ॥

नटः ॥ अस्ति श्रूयते ॥

नाट्याचार्यः ॥ सखे नटकेसरिन्नत्याश्चर्यकारी खलु बुद्धिमत्ता भवतः । यदहं वासिष्ठकुलसौष्ठवकृते कृतावतारं गोविन्दमखीन्द्रं निर्दिश्य तस्य तनुजोऽयमिति पार्श्ववर्तिनमेनं कवीन्द्रं यावन्न निर्दिशामि ततः प्रागेव देशान्तरेषु तत्प्रसिद्धिमाकर्णितवता भवता प्रकृते विविक्तमनुक्त एवायं यज्ञनारायणयायजूको विज्ञकुलशेखरः पादाङ्गदादिनृपसाधारणभूषणविभूषितः सदसि स एवायमिति प्रत्यभिज्ञाता कथिता

* * *

कुत्रापि नाटकस्य कर्ता नायकोऽप्युभावेकसभावस्थितौ मयेत्थमभिनयसमये न दृष्टचराविति विस्मयातिशयेन विस्मृतवानस्मि ॥

End:

प्रति ॥ (नायिकया तन्नासाभरणं धारयन्ती ।) वत्स विजयकेतो किन्ते भूयः प्रियमुपहरामि ॥ किमतः परमपि प्रियमास्ति ॥ तथापीदमस्तु भरतवाक्यम्

आचन्द्रतारकमसाववनीमशेषा-
मम्भोनिधानरशनामवदातकीर्तिः ।
रत्नाङ्गदेन सदृशं रघुनाथभूमी-
जानिर्वहन् भुजतरे जयतु प्रहृष्टः ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

इति पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणश्रीमदद्वैतविद्याचार्यसाग्निचित्यसर्वतोमुखातिरात्रसाग्निचित्याप्तवाजपेययाजी गोविन्ददीक्षितवरनन्दनस्य श्रीयज्ञनारायणयज्वनः कृतिषु रघुनाथविलासनाम्नि नाटके पञ्चमोऽङ्कः ।

Subject: Raghunāthavilāsa 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a good condition.

Yajñanārāyaṇa Dīkṣita, the author of the present drama is already known to us as the author of the Sāhityaratnākara. (See No. 4221). The Raghunātha Vilāsa was composed by him in honour of his patron Raghunātha Nāyaka, King of Tanjore who was ruling in the beginning of the 17th century.

The work is not available in print.

॥ रतिमन्मथम् ॥

4488. RATIMANMATHAM.

J. L. Collection No. 646. Substance—Paper. Size—6×4½ inches. Sheets—90. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1100. Author—Jagannātha. Complete.

Beginning:

साकूताः शशिशेखरे सुरसरित्याविष्कृतानादराः
स्मेरा भृङ्गिरिटावनन्यशरणे दीने दयामेदुराः ।
वात्सल्यप्रचुराः प्रसूनविशिखे रत्यां प्रसादोत्तराः
कल्याणानि तरङ्गयन्तु जगतां मातुः कटाक्षाङ्कुराः ॥

॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

(नेपथ्याभिमुखमवलोक्य) आर्ये सन्निधेहि तावत्

(प्रविश्य नटी ॥)

नटी ॥ अय्य एसं हि णिओअणिज्जा ।

सूत्र ॥ आर्ये नन्वस्यास्तञ्जनगरकंजातकलहंससुदृशो भावुकजनभावुकवितरणकल्पवल्ल्यास्त्रिलोकमातुरा- नन्दवल्ल्यास्तावद्वसन्तोत्सवे ससन्तोषमशेषदिग- न्तोपसेदुषाममीषां रसिकविदुषामनुरञ्जनानुरूपं कि- मिव रूपकमिति निरूपयतोऽपि चिराय न विश्राम्य- ति मे चेतः ॥

* * *

सू ॥ आर्ये शृणु तावत् ।

शब्दाडम्बरसस्पृहाः कतिपये केऽप्यर्थचित्रैषिणः
केचित्तद्वितयोत्सुकाः वशयितुं शक्याः प्रवाचा ह्यमी ।
यत्तावद्रसिका रसोत्तरगुणग्रामाभिरामां परं
श्लाघन्ते फणितिं भवेन्न सुकरं तेषां समाराधनम् ॥

॥ किञ्च ॥

नवनवसुहृद्विलासैर्नन्ूत्सुकाः कामिनो यथानुदिनम् ।
एवमपूर्वासु (कृति)ष्वादरवन्तो हि रसयितारः ॥ ३ ॥

*　　*　　*

यदत्र कण्ठवर्तिन्यपि सुवर्णाभरणे निखिलगुणशृङ्गाटके रतिमन्मथनाम्नि नाटकेऽन्यतो गवेष्यते ॥

सू ॥ (सपरितोषम्) । आर्ये दीयतामवधानम् ।

अन्येन्द्रं जगदस्थितेन्द्रमपि वा कर्तुं प्रगल्भेऽन्वये
सम्भूतो ननु बालकृष्णसचिवोत्तंसस्य रूपान्तरम् ।
लक्ष्म्यम्बाहृदयाब्धिशीतकिरणो लोकेऽभिगम्यः सता-
मत्तिन्यस्तपदो गुणैरिह जगन्नथाभिधानः कविः ॥

*　　*　　*

सूत्र ॥ * अहमेव सह मारिषेण सनर्मसचिवस्य मन्मथस्य समाददे नैपथ्यम् । आर्यापि रत्याः ॥

॥ प्रस्तावना ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

मोदन्तां हतशात्रवाः चिरतरं धात्रीश्वरा धार्मिकाः
स्वैरोन्मीलितसस्यजातसुभगं वर्षन्तु धाराधराः ।
वीरोदारसुधीगृहेषु विहृतिं बध्नातु पद्मालया
चातुर्वर्ण्यमपि स्वधर्मनिलयं नित्योत्सवैरेधताम् ॥

॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

॥ श्रीदेव्यर्पणमस्तु ॥

Colophon:

इति जगन्नाथपण्डितकृतौ रतिमन्मथे नाटके पञ्चमोऽङ्कः ॥

सम्पूर्णमिदं नाटकम् ॥

श्रीरामचन्द्राय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

युवाभिधाने शरदि शरत्कार्तिकशुक्लके ।
तृतीयायां भृगोर्वारे लिखितं पुस्तकं त्विदम् ॥
बादरायणगोत्रोत्पन्नस्य जीवाजीवन्तस्येदम् ॥

श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

तैलाद्रक्ष जलाद्रक्ष रक्ष मां परहस्ततः ।
मूर्खहस्ते न दातव्यमेवं वदति पुस्तकम् ॥

Subject: Ratimanmathanāṭaka 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Jagannātha, the author of this drama, Ratimanmatha, was a native of Tanjore and different form his namesake, the author of the Rasagaṅgādhara and other works. He is probably identical with the author of the Śarabharājavilāsakāvya, described under No. 4241.

The drama deals with the union between Rati and Manmatha. The drama is unpublished.

॥ रतिमन्मथनाटकम् ॥

4489. RATIMANMATHANĀṬAKAM.

J. L. Collection No. 647. Substance—Paper. Size—12½ × 5¾

inches. Sheets—9. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—225. Author—Jagannātha. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4488.

End:

शारिका ॥ (सशिरःकम्पम्)। सहि उववण्णं खु एदं। तासह अयविलंबिदं अप्पणो समीहिदं। अहं विजहणिओअं अणुद्वइसम्।

(इति निष्क्रान्ताः सर्वे)

॥ प्रवेशकः ॥

Colophon: (Sheet No. 8)

इति प्रथमोऽङ्कः ॥

Subject: Ratimanmathanāṭaka 1-2 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition. This Ms. abruptly ends with the beginning of the second act.

॥ रत्नकेतूदयम् ॥

4490. RATNAKETŪDAYAM.

Burnell's Catalogue No. 10697. Page 172. Right column. Substance—Palm leaf. Size—15×1 inches. Leaves—41. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—900. Author—Bālakavi. Incomplete.

Beginning:

...जयाय निर्गतो नाद्यापि प्रतिनिवृत्तो रत्नकेतुस्तदिदानीमसुकरः परिषदादेशः * *

अस्ति खल्वस्मद्वंशे रत्नकेतूदयं नामापूर्वं नाटकम् *

* अस्ति तुण्डीरमण्डलमण्डनायमानमूलाण्डं नाम महानग्रहारः ।

तत्र पित्रतिथिदेवतार्चकाः
श्रोत्रियाः सुमतयो बहुश्रुताः ।
कर्णलेह्यकवितासुधोर्मिका
भासुरा.................भूसुराः ॥

तेषु च त्रिकरणविशुद्धस्य सामशाखाध्यायिनो भरद्वाजकुलपरिष्कारस्य यौवनसरस्वतीतनूज....मनोजवसस्य ....मनीषिणः पुत्रो विचित्रवाग्विस्तरस्य कालहस्तिकवेरात्मसम्भवः कमलसंभवकुटुम्बिनीपरिचरणशीलो बालकविः कस्य...सीमानमवतीर्णः ।

* * *

सौन्दर्यद्रविणौघकोशवसते सौजन्यरत्नाम्बुधे
धीराग्रेसर रामवर्मनृपते जीयाः सहस्रं समाः ॥

इति । अनन्तरं तेन सरसकवितागोष्ठीकृतकालक्षेपेण महाराजेन रत्नकेतूदयं नाम नाटकं भवता नवं निर्मीयतामिति मुदा नियुक्तः.... ।

End :

विदूषकः ॥ कहिं गदो दासी एपुत्तओ सोणहअरो ॥
(सर्वाः सकौतुकं विदूषकं पश्यन्ति)
सख्यौ ॥.......................

Colophon : Nil.

Subject: Ratnaketūdaya 1-3 acts.

Remarks:—The Ms. is in a very much decaying condition. There is a loose leaf containing the following.

भजे वेतण्डवदनं चण्डभानुनिभद्युतिम् ।
विघ्नदण्डप्रचण्डं तु शैलेश................ ॥

................सन्ततं वदने मम ।

वक्त्रं वारिजतुल्यवक्त्रसदृशं कोपात्किमत्रेति मे ।
कालक्षेपणसिन्दुमोचनविधौ शंक्षन् शिवः पातु वः ॥

Bālakavi, native of Mullaṇḍram in the North Arcot district, is the author of this drama. He was a contemporary of the famous Uddaṇḍakavi, the author of the Mallikāmāruta. Perhaps he is identical with the Bālakavi mentioned by Śrī Nīlakaṇṭha Dīkṣita in the Prastāvanā to his Nalacaritanāṭaka.

The work is available in print having been published by the Śrīvidyā Press, Kumbhakonam.

॥ राघवानन्दम् ॥

4491. RĀGHAVĀNANDAM.

Burnell's Catalogue No. 10632. Page 172. Left column. Substance—Palm leaf. Size—16 × 1¼ inches. Leaves—94. Lines—6 or 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—2000. Author—Veṅkaṭeśvara. Complete.

Beginning:

श्रेयांसि प्रतनोतु ते कुवलयश्रीबन्धुकान्त्युद्गमो
गोविन्दोऽवतरन्प्रसाधनकृते सन्मार्गमासेदुषाम् ।

मध्ये वारिधिदैत्यपुङ्गवहृतामानीय भूयस्त्रयीं
लोकानामभिवृद्धये समुचितो येनात्मभूः स्थापितः ॥

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥ (कतिचित्पदानि गत्वा) । (पुरोऽवलोक्य) ।
भगवता रङ्गनायिकारमणनाथेन रङ्गनाथेन परिष्कृताया-
मस्यां सभायामलमङ्गकलापाचरणविलम्बेन ॥

* * *

(नेपथ्याभिमुखमवलोक्य)

मारिष, सर्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य षड्दर्शनी सागरनिशाकरस्य षड्भाषासार्वभौमस्य प्रतिदिनप्रबन्धनिर्माणपरमेश्वरस्य त्रिभुवनकाश्यपान्वयपारावारकौस्तुभस्य धर्मराजमनीषिणो भागधेयपरिणामेन वेङ्कटेश्वरकविना गृहीतवस्तु राघवानन्दं नाम नाटकमभिनेतव्यमिति ।

End:

तथापि यदि प्रसन्नो भगवान् इदमस्तु भरतवाक्यम्

वाग्देव्या सममिन्दिरा विहरतां वर्षत्वपो वासवो
लोकस्यास्तु सुखाय नीतिनिरता रक्षन्तु पृथ्वीं नृपाः ।
सत्यज्ञानसुखस्वरूपमनघैरुत्तंसितं वाङ्मयै-
रात्मज्योतिरुदेतु चेतसि सतां यस्मिन्जगत्कल्प्यते ॥

वसिष्ठः ॥ एवं भवतु ।

रामः ॥ (प्रविशामो गृहाभ्यन्तरं मातृजनमानन्दयितुम्)
(परिक्रम्य) ॥ निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

सप्तमोऽङ्कः ॥

समाप्तमिदं राघवानन्दं नाम नाटकम् ॥

सीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेतश्रीरामचन्द्रार्पणमस्तु ॥ हरिः ॐ

श्रीविद्यारामाय नमः ॥ श्रीदेव्यै नमः ॥ हरिः ॐम् ॥

Subject: Rāghavānanda 1-7 acts.

Remarks :—The Ms is in a fairly good condition.

The author of this drama, Venkaṭeśvara Kavi is the son of Dharmarāja Dīkṣita of Naidhruvakāśyapagotra, author of Sabhāpativilāsa Nāṭaka, which is described under No. 4529. He was a contemporary of Śāhaji and Serfoji I (1684-1730 A. D.)

The work deals with the story of the Rāmāyaṇa. It has not been published so far.

॥ राघवाभ्युदयम् ॥

4492. RĀGHAVĀBHYUDAYAM.

Burnell's Catalogue No. 5257. Page 172. Left column.

Substance—Paper. Size—8¼ × 6 inches. Sheets—57. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1300. Author—Bhagavanta Rāya. Complete.

Beginning:

विद्युद्वेल्लितवारिवाहपटलीराजज्जटाकुन्तलं

कालिन्दीमिलदभ्रसिन्धुविलसत्कालाहिमुक्तास्रजम् ।

ध्वान्तोन्मिश्रितकौमुदीलसदिभत्वङ्नद्धकौशेयकं

सम्पृक्तं भवभूधरेन्द्रसुतयोर्भूयाद्विभूत्यै ॥ १ ॥

(नान्द्यन्ते ।)

सूत्रधारः ॥ अलमतिविस्तरेण । (पुष्पाञ्जलिं विकीर्य) (परितोऽवलोक्य) अहो समुज्जृम्भितः खलु अयं ऋतूनामग्रणीर्वसन्तः । तथा हि ॥

शिशिरः क्लिष्टां भ्रमरीं विरुतैः परिसान्त्वयन्भ्रमरः ।
क्रीडति तया निकामं सुखितः सहकारतरुशिखरे । २ ।

(नेपथ्याभिमुखमवलोक्य)

मारिष ॥ इतस्तावत् ॥

(प्रविश्य)

पारिपार्श्वकः ॥ भाव एषोऽस्मि ॥

सूत्रधारः ॥ अद्य खलु भारद्वाजकुलजलधिकौस्तुभेन त्र्यम्बकरायमखिना समारब्धस्य क्रतोर्दिदृक्षया आगतेन नानादिगन्तवासिना विद्वज्जनसमाजेन सबहुमानमाहूय समादिष्टोऽस्मि ।

परि ॥ वैदेशिकोऽस्मीति पृच्छामि

'कः पुनरयं त्र्यम्बकरायमखी नाम' ॥

सूत्रधारः ॥ किं न जानासि ॥ निजगुणगणकुसुमसुरभीकृतदिगन्तमेतमपि ॥

* * *

पारिपार्श्वकः ॥ (सप्रत्यभिज्ञम् ॥)

एकदक्ष्माधिपतेरिदंविधगुणः साचिव्यधुर्यः श्रुतः
प्राज्ञः कश्चिदजातशत्रुसदृशो गङ्गाधरार्याभिधः ।

तैस्तैर्येन निजैरनन्यसुलभैरावर्ज्यमानो गुणै
राचार्यप्रतिपत्तिमेव कलयन्नासीदमुष्मिन्नृपः ॥ ६ ॥

सू ॥ दिष्ट्या जानामि तं महाभागम् ॥ तर्हि तस्यात्मसम्भवं नृसिंहरायमखीति सुगृहीतनामधेयं महानुभावमपि भवाञ्जानीयात् ॥

पारि ॥ बाढं जाने ॥

*　　*　　*

सूत्र ॥ तस्यैवायमनुजन्मा ॥

पारि ॥ ननु तदनुजत्वमेव पर्याप्तं प्रख्यात्यै ।

सूत्र ॥ सत्यमुक्तं भवता ॥

पारि ॥ सम्प्रति यज्ञवाटं प्रविष्टोऽहं शालान्तरप्रविष्टमनतीतकौमारमन्यं कमपि यजमानमद्राक्षम् ॥ तं पुनर्जानासि ॥

सू ॥ कथं न जानामि ॥

साचिव्यधुर्यो विहितः पितृव्ये
णाहत्य शाहक्षितिपालमौलेः ।
आनन्दनामा विमलप्रसूतिः
पुत्रो नृसिंहाध्वरिणः स एषः ॥ ८ ॥

पारि ॥ भाव कीदृशः परिषदादेशः ॥

सू ॥ तस्यैव त्र्यम्बकरायमखिनः समनन्तरानुजेन भगवन्तरायनामधेयेन सत्कविसार्वभौमेन सम्प्रति प्रणीतं राघवाभ्युदयं नाम नाटकमभिनेतव्यमिति ॥

पारि ॥ विद्यमानेषु प्राचामपि रूपकेषु कथं नूतनप्रणीते
तस्मिन्नेवं परिषदो बहुमानः ।

सूत्र ॥ तदेतत्प्रत्यग्रघतञ्जलिना द्वितीयप्राचेतसेन कुण्डि-
नकुलमण्डनेन रामभद्राध्वरीन्द्रेण विमृश्य सशिरः-
श्लाघमनुमोदितमिति ।

* * *

पारि ॥ (सहर्षम्) ॥ तदादिश्यन्तां वर्णिकापरिग्रहाय
सर्वे कुशीलवाः ॥

सूत्र ॥ किंन पश्यसि ममायमग्रजन्मा दशरथभूमिकामा-
दाय गृहीतरामलक्ष्मणभूमिकाभ्यां निजकुमाराभ्यामि-
त एवाभिवर्तते । तदावामप्यनन्तरकरणीयाय सज्जी-
भवावः ॥ (इति निष्क्रान्तौ)

॥ प्रस्तावना ॥

End

रामः ॥

दुर्धर्षे तदनुग्रहेण भवता भग्नं धनुः शाम्भवं
दारा रूपजुषः समुन्नतकुलोत्पन्नाः समासादिताः ।
दुर्दान्तः स हतो निशाचरपतिर्लब्धं यशो निस्तुलं
लोका वीतभयाः कृताश्च किमितोऽप्यन्यत्प्रियं मेऽधुना ॥३४॥

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

अवतु विधिवधीश्वरो धरित्री-
मनुसरतु प्रकृतिव्रजः स्वधर्मम् ।

भवतु कृतिरियं भुवि प्रसिद्धा
भजतु मुदं भगवानपि प्रकामम् ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

श्रीमति राघवाभ्युदये रामोद्वाहाभिषेको नाम सप्तमोऽङ्कः ॥

रचितं भगवन्नाम्ना श्रीगङ्गाधरसूनुना ।
राघवाभ्युदयं नाम नाटकं जयति क्षितौ ॥
लेखकपाठकयोः शुभं भूयात् ॥

श्रीतारायै नमः ॥ श्रीरामाय नमः ॥ श्रीरस्तु ॥ हेरम्बाय नमः ॥

Subject: Rāghavābhyudaya 1-7 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

A paper transcript of this Ms. is found in this Library. See T. V. No. 475.

Bhagavantarāya, the author of this drama is already familiar to us as the author of the Mukundavilāsakāvya, described under No. 3719. Students of the Maratha History of Tanjore are aware of Bhagavanta and his works.

The present drama, which is yet unpublished, deals with the story of the Rāmāyaṇa.

॥ रुक्मिणीपरिणयम् ॥

4493. RUKMIṆĪPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 10687. Page 172. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—55. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1500. Author—Varada. Complete.

Beginning:

वक्षःसीमनि वामतश्च नयने स्थालौ सदा बिभ्रतः
प्रायेण श्वशुरान्तिके तनयतः श्वश्रूं पदे कुर्वतः ।
यस्यान्तःपुरभूर्भुजान्तरमभूदित्यत्र को वि(स्मयः)
तन्मे पुष्यतु मङ्गलानि विकसत्तापिञ्छमित्रं महः ।

* * *

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥ (सप्रश्रयम् ॥)

शिरसा धारित एष मया वेलिगोटिकुलतिलकवीराशिङ्गभूपालदेवादेशः । यथा—अस्मत्कुलदैवतस्य भगवतः कोदण्डपाणेर्महोत्सवयात्रायामस्यामस्मत्सौहृदशेवधेरात्रेयचूडामणेराखिलकलानटनाविलासरङ्गस्य तातगुरुभागिनेयाप्पयार्यभागधेयस्य तरुणाग्निहोत्रिणो वरदकवेः कृतिं रुक्मिणीपरिणयाभिधानं नाटकं प्रयुज्यमानं द्रष्टुमिच्छामि । तत्त्वयाभिनेतव्यमिति ॥

* * *

वसन्तवर्णनं प्रस्तौमि ॥

माधवमुपवनसीमनि लक्ष्म्या योजयितुमिह कृताभ्युदयम् ।
उदिता सुमनो विततिः सैषा सर्वेश्वयोगमायेव ॥

॥ इति निष्क्रान्ताः ॥

॥ प्रस्तावना ॥

End:

व ॥ किन्ते भूयः प्रियमुपहरामि ।

॥ कृ ॥ तात ॥

निष्कण्टकं कल्पितमिन्द्रराज्यं
विश्वम्भरा वीतभरा बभूव ।
लब्धा च लक्ष्मीरिव रुक्मिणीयं
किमर्थनीयं कृतकर्मणां नः ॥

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

भावानत्र हरेः प्रकल्प्य ललितान् भक्त्या तदेकान्तया
शृङ्गारप्रणयी कविर्भगवतः श्रीमत्कथापन्नभूत् ।
स श्रेयांसि समेतु कृष्णकृपया सर्वैः सुहृद्भिः समं
जीयात्काव्यमिदञ्चिराय सुखिनः सर्वेऽपि सन्तु द्विजाः ॥

॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

सप्तमोऽङ्कः ॥

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

Subject: Rukminīpariṇayanāṭaka. 1-7 acts.

Remarks:—The Ms. in a fairly good condition. This drama of Varadakavi, dealing with the marriage of Rukmiṇi with Śrī Kṛṣṇa has been published by the Nirṇayasāgara Press, Bombay.

॥ रेवतीहलाङ्कम् ॥

4494. REVATĪHALĀṄKAM.

Burnell's Catalogue No. 10693. Page 173. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—56. Lines—5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—900. Author—Puruṣottamadīkṣita. Complete.

Beginning:

यन्नृत्यरङ्गे दैत्यारिधातारौ तालधारिणौ ।
..............श्रं सदेवश्रेयवि...... ।

॥ किञ्च ॥

ज्योतिस्तत्वमिदं विभज्य बहुधा नेत्रत्रयीं तन्वतो
जामातुर्हिमवत्प्रसिद्धिरपि मे तातस्य सा यास्यति ।
इत्यात्मेशविलोचने करयुगेनाच्छाद्य तिग्मार्चिषी
नेत्रेणेन्दुमयेन तं व्यतनुते सा स्यान्मृडानी मुदे ॥

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥ (सहर्षम् ॥)
आकर्णनालोकनयोर्यदस्ति करणद्वयम् ।
तदन्यत्र निराकाङ्क्षं यतस्तदभिनीयताम् ॥

इति किल सकलदिविषदाराधितचरणारविन्दस्य भगवतस्त्यागराजस्य यात्राप्रसङ्गेन समग्रायाः परिषदोऽयमादेशः ॥

* * *

सूत्रधारः ॥ अयि लास्यलते किमनधीतरेबतीहल्लीसकनाटकेव पुनर्व्याहरसि ॥

* * *

अयि किं ना जानासि ॥ सकलभूपालमकुटोपलालितवाग्विलासः सर्वभाषासार्वभौमः सुङ्केसलग्रामवास्तव्यो भारद्वाजगोविन्दसुधीनन्दनः श्रीपुरुषोत्तमदीक्षितनामा कविः ॥ उक्तश्चैवमभियुक्तैः ॥

प्रतिभटविद्वत्काविघटमुसलात्पुरुषोत्तमाध्वरिकवीन्द्रात् ।
अन्यं न मन्यते नः परिषदि विदुषां विभूषणं हृदयम् ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

त्रिभुवनगुरोर्धातुर्देवाज्जगज्जयतु श्रिया
खलजनसमारम्भो दूरे बलेन निवर्त्यताम् ।
यदभिलषितं भूयः पुम्सां भवेत्तदयत्नतो
मधुरवचसां वाग्व्यापारश्चिराय समेधताम् ॥

ततः समीहितार्थसंविधानकृते निजनगरानुसरणाभि-
लाषिणो मणिकटकतटावरोहणं नाट्यन्ते ।

निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

पञ्चमोऽङ्कः ॥

Subject: Revatīhalānka. 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

A paper transcript of this Ms. is available in this Library. See T. V. No. 65.

The author of this drama is one Puruṣottama, son of Govinda and he belonged to the Bhāradvājagotra. He seems to have been the native of a village called Suṅkesalagrāma.

The work deals with the purāṇic story of the marriage of Revatī with Halānka or Balarāma. The work has not been printed so far.

॥ विक्रमोर्वशीयम् ॥

4495. VIKRAMORVASĪYAM.

Burnell's Catalogue No. 5228. Page 172. Left column. Substance—Paper. Size—10¾ × 4 inches. Sheets—57. Lines —7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—800. Author—Kālidāsa. Complete.

Beginning:

वेदान्तेषु यमाहुरेकपुरुषं व्याप्य स्थितं रोदसी
यस्मिन्नीश्वर इत्यनन्यविषयः शब्दो यथार्थाक्षरः ।
अन्तर्यश्च मुमुक्षुभिर्नियमितप्राणादिभिर्मृग्यते
स स्थाणुः स्थिरभक्तियोगसुलभो निःश्रेयसायास्तु वः ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥
परस्परविरोधिन्योरेकसंश्रयदुर्लभम् ।
सङ्गतं श्रीसरस्वत्योर्भूतयेऽस्तु सदा सताम् ॥ २४ ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

इति श्रीमत्कालिदासकृतौ विक्रमोर्वशियनाटके पञ्चमोऽङ्कः ॥
समाप्तमिदं विक्रमोर्वशीयं नाटकम् ॥

Subject: Vikramorvasīyam 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given तुलजारासस्येदं पुस्तकम्

This drama of Kālidāsa has been printed several times over. The revised edition of the work with Introduction and Notes by M. R. Kale, Bombay is important.

The work deals with the union of Purūravas and Urvaśi, one of the celestial nymphs.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches	No. of Sheets or leaves
4496	B. L. 5229	Paper.	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$	37
4497	,, 5230	do.	$9\frac{1}{2} \times 4$	38
4498	,, 5231	do.	$10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$	28
4499	,, 5314	do.	$13\frac{3}{4} \times 6$	30
4500	,, 10621	Palm leaf.	$17\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$	33
4501	,, 10622	do.	$14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$	29
4502	,, 10623	do.	$19\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$	36
4503	T. S. 721	Paper.	$9\frac{3}{4} \times 4\frac{3}{4}$	26
4504	,, 722	do.	$9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$	56
4505	B. L. 5233	do.	$9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$	32
4506	,, 5232	do.	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$	16

There are several copies of the Vikramorvaśīya in this library and they are tabulated hereunder.

No. of Lines per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.
10-12	Devanāgarī.	Complete.
8	do.	„
10	do.	„
10	do.	„
6 or 7	Grantha.	„
7 or 8	do.	„
7	do.	„
15 or 16	Devanāgarī.	„
8	do.	„
10	do.	Incomplete (1-5 Acts, wants end).
9-11	do.	„ (1-2 Acts).

॥ विक्रमोर्वशीयव्याख्या ॥

4507. VIKRAMORVASĪYAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 10624, Page 172. Left column. Substance—Palm leaf. Size—16½ × 1½ inches. Leaves—34 (69-102). Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1000. Author—Kāṭayavema. Complete.

Beginning:

वेदान्तेष्वित्यादि ॥ स स्थाणुर्वः निःश्रेयसाय नित्यानन्दायास्त्विति सम्बन्धः । सदातिष्ठतीति स्थाणुः । स्थाणुरित्यौणादिको णुप्रत्ययः ॥ निःश्रेयसमिति "अचतुरविचतुर" इत्यादिनाच्प्रत्ययान्तं निपातितम् । कीदृशः । स्थिरभक्तियोगसुलभः स्थिरो भक्तियोगो येषान्ते तथोक्ताः । तैः सुलभः सुखेन प्राप्यः ॥

End:

॥ परस्परेत्यादि ॥ परस्परविरोधिन्योरन्योन्यद्वेषिण्योः श्रीसरस्वत्योर्लक्ष्मीभारत्योरेकसंश्रयदुर्लभमेकस्मिन् संश्रये आश्रये दुर्लभमलभ्यं सङ्गतं सङ्गमः सतां सज्जनानां भूतये ऐश्वर्याय सदा सर्वदा अस्तु विद्यताम् । अत्र शुभशंसनात्प्रशस्तिर्नाम सन्ध्यङ्गमुक्तं भवति ।

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

इति श्रीकाटयवेमभूपविरचिते कुमारगिरिराजीये विक्रमोर्वशीयव्याख्याने पञ्चमोऽङ्कः ।

ग्रन्थश्च परिसमाप्तः ॥

अविरल + सन्तः ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीमहागणपतये नमः ॥

विक्रमोर्वशीयनाटकव्याख्यानं समाप्तम् ॥

Subject: Vikramorvaśīyavyākhyā. 1-5 acts.

Remarks: —The Ms. is in a fairly good condition.

Kāṭayavema's commentary on the Vikramorvaśīya has not been printed so far.

॥ विक्रमोर्वशीयव्याख्यानम् ॥

4508. VIKRAMORVAŚĪYAVYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 10625. Page 172, Left column.
Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{1}{4} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Leaves—81. Lines—5-7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1000. Author—Kāṭayavema. Complete.

Beginning:

श्रीमत्काटयवेमस्य कृतिर्विज्ञानशालिनः ।
कुमारगिरिराजीयं जीयादाचन्द्रतारकम् ॥ १ ॥

वेदादीनां विशुद्धानां विद्यानां जन्महेतवे ।
पार्वतीपरतन्त्राय परस्मै वस्तुने नमः ॥ २ ॥

जयति विजयलक्ष्मीवल्लभोऽनन्तकीर्तिः
कुमरगिरिनृपालो राजवेश्याभुजङ्गः ।
विरुदमसहमानो (काटभूपो) यदीयं
भवति विमतवर्णो देववेश्याभुजङ्गः ॥

अविघ्नमस्तु ॥

अत्र कविः कालिदासः प्रारीप्सितस्य ग्रन्थस्याविघ्न-
परिसमाप्त्यर्थमिष्टदेवतास्मरणपूर्वकमाशिषं प्रयुङ्क्ते ॥ वे-
दान्तेष्वित्यादि ॥ स्थाणुः शिवः वः युष्माकं०

Same as No. 4507.

End and colophon—Same as No. 4507.

Remarks:—The Ms. is in a most decaying condition.

॥ विक्रमोर्वशीयव्याख्या ॥

4509. VIKRAMORVAŚĪYAVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 648. Substance—Paper Size—8×4¼ inches. Sheets—43. Lines—15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1290. Author—Kāṭayavema. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4507.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ विक्रमोर्वशीयव्याख्या ॥

4510. VIKRAMORVAŚĪYAVYĀKHYĀ.

Not noticed by Burnell. Ms. No. 15540.

Substance—Palm leaf. Size—17¼×1½ inches. Sheets—27(67-93). Lines—9 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1000. Author—Kāṭayavemabhūpāla. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4507.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ विद्यापरिणयम् ॥

4511. VIDYĀPARIṆAYAM.

Burnell's Catalogue No. 5224. Page 172. Right column.
Substance—Paper. Size—10×5⅜ inches. Sheets—79.
Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1810. Author—Ānandarāyamakhin. Complete.

Beginning:

सत्यज्ञानसुखाद्वयेऽपि बहुधा रूपाणि बिभ्रच्चिरा-
दप्रज्ञेयविलासवैभवनिजाविद्याविधेयीकृतः ।
आनन्दान्विषयोदिताननुभवन्भूयः स्वया विद्यया
प्रश्लिष्टः परमार्थभोगमुदितः पायादुमायाः पतिः ॥

End:

अस्तु स्वस्ति जगत्त्रयाय जगतीं रक्षन्तु भूमीभुजो
धर्मेणैव पथा भवन्तु सुखिनः सर्वेऽपि गोब्राह्मणाः ।
पर्जन्यान्नमखक्रमेण जगतश्चक्रं तदा वर्ततां
विद्वांसो विजयीभवन्तु भगवद्भक्त्या त्रयी वर्धताम् ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

सप्तमोऽङ्कः ॥

Subject: Vidyāpariṇaya 1–7 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Ānandarāyamakhin was one of the ministers of the Maharatha kings of Tanjore. For detailed remarks on Ānanda-

rāya, please refer to the article " Ānandārya Makhin *versus* Appādhvarin " in the Journal of Oriental Research Vol. III.

The present drama is an allegorical one written from the point of view of Advaita Vedānta. The Nirṇayasāgara Press has published the work.

॥ वेणीसंहारम् ॥

4512. VEṆĪSAMHĀRAM.

Burnell's Catalogue No. 5209. Page 172. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4}\times4$ inches. Sheets —90. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—Bhaṭṭanārāyaṇa. Complete.

Beginning:

जयति सनाभिर्जगतां स्वनाभिरन्ध्रोद्भवजगद्बीजः ।
दामोदरो निजोदरगह्वरनिक्षिप्तनिखिलजगदण्डः ॥

End:

तदिदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

अकृपणमतिः कामं जीयाज्जनः पुरुषायुषं
भवतु भगवान् भक्तिर्द्वैधं विना पुरुषोत्तमे ।
दयितभुवनो विद्वद्बन्धुर्गुणेषु विशेषवि-
त्सततसुकृती भूयाद्भूयः प्रसाधितमण्डलः ॥

कृष्णः ॥ एवमस्तु ।

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

इति षष्ठोऽङ्कः ॥

समाप्तमिदं वेणीसंवरणं नाटकम् ॥

॥ श्रीरामचन्द्रार्पणमस्तु ॥

ध्रुवनाम संवत्सर आषाढशुद्धपञ्चमी भानुवासर

Subject: Veṇīsamhāranāṭakam 1-6 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given 'तुळजाराजस्येदं पुस्तकम्'

The Veṇīsamhāra has as its theme the famous incident of the Mahābhārata where Draupadī vows that she will not tie up her hair which was dishevelled by Duśśāsana unless he were killed and his blood besmeared on her hair.

The work has been printed by the Nirnayasāgar Press, Bombay.

There are several copies of the Veṇīsamhāra in this library and they have been tabulated hereunder.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches	No. of Sheets or leaves.
4513	B. L. 5210	Paper.	$10 \times 4\frac{1}{4}$	69
4514	,, 5211	do.	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{8}$	65
4515	,, 5212	do.	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$	56
4516	,, 5315	do.	14×6	55
4517	,, 10607	Palm leaf.	$18\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$	34
4518	,, 10608	do.	$13\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$	80
4519	P. A. 357	Paper.	9×4	68
4520	,, 358	do.	$9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$	8
4521	B. L. 5213	do.	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$	26
4522	,, 5214	do.	$10\frac{3}{8} \times 5\frac{1}{4}$	12
4523	J. L. 649	do.	$10\frac{1}{4} \times 4$	49
4524	,, 650	do.	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	26
4525	,, 651	do.	$10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$	4
4526	,, 652	do.	9×6	16
4527	,, 653	do.	8×5	29
4528	,, 654	do.	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$	20

No. of Lines per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.
8-10	Devanāgarī	Complete.
8 or 9	do.	„
10	do.	„
10	do.	„
8	Grantha.	„
5-8	do.	„
8	Devanāgarī.	Incomplete. (1-5 Acts, wants beginning and end)
9-11	do.	„ (1st Act only.)
11-13	do.	„ (1-3 Acts, wants beginning and end)
16	do.	„ (1-3 Acts, wants end)
6	do.	„ (3-4 „)
8	do.	„ (2-4 „)
16	do.	„ (3-4 Acts, wants beginning)
10	do.	„ (3rd „)
18	do.	„ (3-6 „)
14	do.	„ (2-6 „)

॥ सभापतिविलासम् ॥

4529. SABHĀPATIVILĀSAM.

Burnell's Catalogue No. 10682. Page 174. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—15⅝ × 1¼ inches. Leaves—155. Lines—4 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1500. Author—Veṅkaṭeśvara. Complete.

Beginning:

वामाङ्कस्तनकुम्भपत्रमकरीविन्यासशिल्पक्रम-
स्विद्यद्दक्षिणपाणि रौद्रकरुणासंवादसीमालिकम् ।
अस्त्रीपुंसनपुंसकाकृति किमप्यानन्दगन्धोर्मिल-
द्दिव्यं तन्मिथुनं तनोतु भवतामानन्दमव्याहतम् ॥

* *

सूत्रधारः ॥ (पुरोऽवलोक्य सानन्दम्) अमी खलु * करुणावलोकनपरिपालितशरणागतजनततेः कनकसभापतेः यात्राप्रसङ्गेन सन्निहिताः सकलकलाकलासुधाम्बुधि कृतमज्जनाः सज्जनाः । अहो परमानन्दनिदानममीषां दर्शनम् ॥

* * *

सूत्रधारः ॥ (विचिन्त्य) । कण्ठगतमेव मृग्यते चामीकरम् । ननु निर्दिष्टगुणोत्तरं सभापतिविलासं... मस्मद्रूपमेव सकलरसमणिगणहाटकपेटकं नाटकम् ॥ तदेतत्प्रयुञ्जानैरस्माभिरा ... रवश्यमवश्यनेतव्यानि सामाजिकमनांसि ।

नटी ॥ (सकौतुकम्) को णाम कइंदो तारिसस्स पबंधस्स ॥

(को नाम कवीन्द्रस्तादृशस्य प्रबन्धस्य ॥)

सू ॥ आर्ये जानासि सकलकलाकलापपारदृश्वा मणलूर-
प्रहारवासि....धर्मराजाभिधानो मनीषी ।

नटी ॥ केणमुणीअदि पडिदिणं पबंधनिम्माणजंमणजस(?)
....ररिझोलिआ सुरहिअदसदिसामुहो सअलभूमंडल-
पंडिअमंडिअणिच्चहिज्जविज्जाणडीरंगथलाअंतणाणेंद-
मुणिंदसहासंपत्तझब्भासासव्वहोमावरणामहेओ सो वि-
बुहेंदो, जस्स दव्वीअरसिहामणिभासं जिहंगअसंणि-
हाणं कंपि अंकरिस्स मसइ । अप्पआसविअंभमाणासु-
महुरचित्तवित्थअचौविहकइआसंदंसिदचमक्कारस्स णा-
डअप्पमुहरूपअचित्तेइवुत्त पज्जापहिअमणीसाविसेस-
स्स तस्स को णाम ण सिलाहेइ ॥

(छाया ॥ केन न ज्ञायते प्रतिदिनप्रबन्धनिर्माणजन्मय-
शोधनसाररिंछोलिकासुरभितदशदिशामुखः सकलभूमण्ड-
लपण्डितमण्डितमनित्यहृद्यविद्यानटनरङ्गस्थलायमानज्ञाने-
न्द्रमुनीन्द्रसभासम्प्राप्तषड्भाषासार्वभौमापरनामधेयः
स विबुधेन्द्रः, यस्य दर्वीकरशिखामणिभास्यं जिह्वा-
ग्रकृतसंनिधानं कमप्युत्कर्षं पुष्यति । अप्रयासविजृम्भ-
माणाशुमधुरचित्रविस्तरचतुर्विधकवितासन्दर्शितचमत्का -
राय नाटकप्रमुखरूपकचित्रेतिवृत्तपद्यापथिकमनीषाविशे-
षाय तस्मै को नाम न श्लाघते ।)

सूत्रधारः—तत्त्वं बोधितवती । अथ वा ॥

नैवचित्रं ललितमधुरं धर्मराजस्य सूरे-
र्वाचां विष्फूर्जितमिति जगत्ख्यातविद्यावतारः ।
यस्य ज्यायाननुपमगुरुर्गुरौ रामनामा मनीषी
भाष्यं पातञ्जलमुपदिशन्भाति विद्वज्जनेभ्यः ॥

॥ किञ्च ॥

श्रीमन्निध्रुवकाश्यपान्वयमणिर्निर्णीतसर्वागमो
निर्वेलप्रथितान्नदानजनुषा कीर्त्या जगद्भासयन् ।
यत्तातो भुवि वै...सुतो वैकुण्ठयोगीश्वरः
सद्यः संन्यसनेन चिद्घनसुधाम्भोधेरगादेकताम् ॥

तस्य खलु सकलादिगन्तरसन्ततचन्द्रातपायमानयशसो धर्मराजमनीषिणो हृदयानन्दनो नन्दनो वेङ्कटेश्वरनामा कवीन्द्रः । तेन हि निर्माय नाटकमिदं भगवतः पादाम्बुजयोः समर्पितमासीत् ।

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

वाग्देव्या सममिन्दिरा विहरतां वर्षन्तपो वासवो
लोकस्यास्तु सुखाय नीतिनिरता रक्ष(न्तु) पृथ्वीं नृपाः ।
भूयासुश्च चिदम्बरे निवसतां पुञ्जानुपुञ्जश्रियः
चेतः खेलतु चित्सभापतिपदाम्भोजे जनानां सदा ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

॥ पञ्चमोऽङ्कः ॥

समाप्तमिदं सभापतिविलासं नाम नाटकम् । श्रीमच्चिदम्बरेशाय नमः ।

चिदम्बरेशार्पणमस्तु ॥

Subject: Sabhāpativilāsanāṭaka 1-5 acts.

Remarks.—The Ms. is in a decaying condition.

There is a paper transcript of this Ms. in this Library. See T. V. No. 54.

The author of this drama is Veṅkaṭeśa the son of Dharmarāja of Naidhruvakāśyapagotra. Veṅkaṭeśa is already familiar to us as the author of the Campukāvya called Bhosalavaṁśāvali, described under No. 4240 (Vol. VII Pages 3287-91.) The author was a protege of Serfojee who ruled between 1711-1728 A. D.

The work deals with the greatness of Kanakasabhāpati the titular deity of Cidambaram, a famous place of pilgrimage in South India.

The work has not been printed so far.

॥ सीतानन्दम् ॥

4530. SĪTĀNANDAM.

Burnell's Catalogue No. 10666. Page 169. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—16 × 1⅜ inches. Leaves—117 Lines—5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—2400. Author—Tātārya. Incomplete.

Beginning:

यस्यानन्दे प्लवन्ते कचिदिव कणिका...र्घमाणाः

सर्वेश(म्भु)स्वयम्भू प्रमुख.................. ।

यं गेयः श्रुतीनां मम हृदि सततं...सन्निधि...रा-

सीताश्व(?)तावलोकैरुपहितमाहिमा रामनामा विभाया ॥

(नान्द्यन्ते)

*   *

सूत्रधारः ॥ (विचिन्त्य ।) सकलभुवनतलललामभूतायां * अस्यां कुम्भकोणाभिधानायां महानगर्यां कोमलवल्लीसहचरस्यास्य देवस्य चैत्रोत्सवसेवा समागतैरत्रभवद्भिरा....राकिल पञ्चहायनतया सङ्गतवचनग्रथनानभिज्ञमपि निजगुणवर्णनसमौत्सुक्येन परिस्फुरदधरपल्लवं व्याहारकौशलमभिधाय च मा.... उत्तानपाददायादमतिवात्सल्येनानुगृह्य सञ्जातहर्षेण तथाविधदयनीयजनलुब्धतया पुनरपि तादृशजनं विच्छता ? भगवता निजकृपापूरकिङ्करेण निगमान्तदेशिककृपाभरेण चिरादासाद्य समर्पिते स्वस्मिन्नेव प्रतिष्ठापितस्य निरवग्रहानुग्रहकल्पावनीरुहस्यातिमनोहरसुमनस्तबकायमानतया कर्णावतंसीभूय देवीहृदयमु(ल्ला)सयिष्यतीति कृताध्यवसायेनैव कविः रामसीतानन्दामिति कलितनामधेयं रसिकजनहृदयावेयमभिनवं नाटकं........... ॥

*   *

सूत्रधारः ॥ * तदवहितमाश्रृणु ।

श्रीशैलवंशकलशोदधिलब्धजन्मा

सन्मार्गभूषणकरो भुवि शीतयामा ।

आसीदशेषधरणीसुरवासमेरू-

रय्यावधार्य गुरुराश्रितवासवद्रुः ॥

किञ्च ॥

साक्षादुपासामुपदेष्टुकामौ
पूर्वाग्रभागाविव पूर्ववाचाम् ।
यस्य श्रितौ तातकनिष्ठतातौ
श्रीमद्धनाद्रीश्वरतातयार्यौ ॥

अपि च ॥

त्रय्यन्तधर्मपरिशीलनजागरूक-
माचार्यकं स्वयमिव श्रितमर्त्यभावम् ।
यस्यानुजो समजनि(?)तातगुरुर्धराया-
मौदार्यसम्पदिव मूर्तिमती मुरारेः ॥

तस्य किल तनयो मूर्त इव विनयो रमणीयमृदुलतरव-चोभङ्ग्या * तातयार्यनामा प्रबन्धकविः ।

श्रीमत्तिरुमलाम्बा च शिङ्गमाम्बा च मातरौ ।
कारुण्यस्रोतसा चेतः कुर्वाते यस्य निर्मलम् ॥

End:

नटः (सहर्षम्, विलोक्य)

नृत्यन्त्यप्सरसः प्रमोदभरिताः गन्धर्वकन्याः कलं
गायन्त्युन्मदयन्ति सान्द्रनिनदैरन्त...मुखाः ।
केच...भिरञ्चितरवा कुर्वन्ति सर्वा दिशः
सार्द्रं हृष्यति लोककृत्सहगिरा देव्याद्य रामो म.. ॥

सर्वे कौशिकाज्ञया यथार्हं लक्ष्मणाद्यैरूर्मिळादीनां... ॥

Colophon: (Leaf No. 101.)

इति तातार्यकृतसीतानन्देऽष्टमोऽङ्कः ॥

Subject: Sītānanda 1-9 acts.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. This Ms. abruptly ends towards the close of the 9th act. This is full of scriptorial errors.

The author of this drama, Tātārya, belonged to the family of the famous Tātācārya of old. He seems to have been a native of Kumbakonam, wherein the scene is laid. He was the son of one Vanādrīśvara, and seems to have lived in the 17th century.

The drama deals with the marriage of Sītā with lord Śrī Rāmacandra.

The work is not available in print.

॥ सीताविवाहम् ॥

4531. SĪTĀVIVĀHAM.

Burnell's Catalogue No 10665. Page 174. Left column. Substance—Palm leaf. Size—15⅞ × 1¼ inches. Leaves—61. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1800. Author—Śeṣādri. Complete.

Beginning:

....कोकपटलीचेतःप्रमोदोत्कर-

स्येमाङ्कुरसुधारसो क्षणनिजप्रादुर्भवैस्ते करैः ।

प्रातः पङ्कजकोरकस्य....कृत्वा द...क्रमा-

देनामेषपतिस्ततः स्ववशयत्नम्भोजिनीनां श्रियम् ॥

(अष्टादशपदा कोकपङ्कजपदवती घन्येति धनुर्भङ्गसूचनं

श्रियं स्ववशयमिति सीताविवाहसूचनम्)

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥ (समन्तादवलोक्य, सानन्दम् ।)

अहो रमणीयता वसन्तसमयस्य ।

* * *

भगवतः शार्ङ्गधन्वनो वरदराजस्य वसन्तोत्सवयात्रायामागताना...कमपि रूपकमभिनीयतां भवतेति ।

* * *

सूत्रधारः ॥ (स्मृतिमभिनीय) । अस्ति भारद्वाजकुलकलशजलधिसमुल्लासकरः प्राभाकराध्वरीन्द्र इति कलङ्कं विना पूर्णचन्द्रः ।

* * *

तस्य......................

शेषाद्रिनाम्ना कविना प्रणीत ।
सीताविवाहाभिधनाटकं यत्
न्यस्तं मयि प्राक्तदहं प्रयोक्ष्ये ॥

End:

विश्वा ॥ तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

नृत्यतु देवी वाणी विदुषां रसनाग्ररङ्गमध्येषु ।
अपुनर्भवस्य लक्ष्मीः सिद्ध्यतु मे राघवप्रसादेन ॥

॥ अपि च ॥

देवी सस्यसमृद्धिमेतु वसुधा वर्षन्तु वाञ्छाधिकं
मेघा धर्मरता भवन्तु मनुजा पापे रतिर्मा स्म भूत् ।

भूयात्सौख्यमनारतञ्च विदुषां गोष्ठीषु सक्ता नृपा
जायन्तां धरणीसुराः कृतधियो वेदेषु शास्त्रेषु च ॥

(प्रशस्तिः शुभशंसनम्)

॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon:

पञ्चमोऽङ्कः ॥

सीताविवाहं नाम नाटकं सम्पूर्णम् ॥

Subject: Sītāvivāhanāṭaka.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

Śeṣādri, the author of this drama, mentions one Prabhākarādhvarin in the Prastāvanā. Very probably this Prabhākara was an immediate ancestor of the author of the present drama. More about this author is unknown.

The drama deals with the story of the marriage of Rāma with Sītā. The work is not available in print.

॥ सुभद्राधनञ्जयम् ॥

4532. SUBHADRĀDHANAÑJAYAM.

Burnell's Catalogue No. 10700. Page 174. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—$10\frac{7}{8} \times 1\frac{4}{4}$ inches. Leaves—33. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—660. Author—Gururāmakavi. Complete.

Beginning:

श्रीरामाय नमः ॥

शम्भोः पञ्चसु वक्त्रेषु दीप्तिमन्यस्यमं नुमः ।
अघोरमपि यत्प्राहुरसतां निग्रहक्षमम् ॥

* *

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥ अहो वेङ्कटगिरेरनुभावः ।

* *

(विमृश्य) अस्ति किल काश्यपगोत्रस्य भगवतो गुरुरा-
मकवेः कृतिः सुभद्राधनञ्जयं नाम नाटकम् ॥ * *
अस्ति खलु तुण्डीरमण्डले मूलाण्डं नाम महानग्रहा-
रः ।

तत्र केचन वसन्ति काश्यपाः श्रोत्रिया धृतशिवार्चनव्रताः ।
यैरघोरशिवदेशिकादिभिः प्रत्यपादि परतत्त्वमैश्वरम् ॥
सार्वभौमकविप्राग्र्या वश्यवाचो बहुश्रुताः ।
गुणोत्तरतया सर्वे गुरून्सम्भावयन्ति यान् ॥
तेषामन्वयभूषणस्य तनुभूरेष स्वयम्भूर्गुरो-
दौहित्रः कवितानिरूढयशसः श्रीराजनाथस्य च ।
एनामप्यकरोत्कृतिं श्रितगुणग्रामः स रामः कविः
काव्यं कृष्णपरं व्यधाच्छिवपरं चम्पूप्रबन्धञ्च यः ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

सद्वस्तुग्रथनाय तत्रभवतः शिल्पं विधेः कल्पतां
धर्मैकप्रवणार्थकामनिरता धात्रीभुजः सन्त्वमी ।
जायन्तां सुखिताः समग्रविभवारोग्यायुषः साधवः
जिह्वाग्रेषु च रोचनं कवयतां जागर्तु सारस्वतम् ॥

निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon :

पञ्चमोऽङ्कः ॥ हरिः ॐम्

श्रीकृष्णाय नमः ॥

भद्रायास्तु सुभद्रा मे विजयं विजयः क्रियात् ।
बलाय बलदेवः स्याच्छ्रीपतिः कल्पतां श्रियै ॥

सभ्याः कृष्णधनञ्जयोज्ज्वलकृतिं सम्भावयध्वं बुधाः
सद्वस्तुप्रणयेन मास्तु भवतां शङ्कोन्मुखं वाङ्मुखम् ।
अस्थाने यदि शङ्कतेयमनघा नान्येव सोढुं क्षमा
कौलीनं कुलदेवकिं कुलवधूं मुग्धा तितिक्षिष्यते ॥

साहित्यैहित्यमर्थप्रभवमभिनवां शब्दसन्दर्भबुद्धिं
व्युत्पत्तेः सिद्धिमग्र्या विविधरससुधास्रोतसागाधतत्त्वम् ।
चित्रं शौरेश्चरित्रं किमपि रसयितुं चेतसा पारिषद्याः
यद्याशंसावतंसी कुरुत गुरुकुलोत्तंसरामप्रबन्धम् ॥

॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरामाय नमः ॥

प्रतीतभाग्येऽत्र गुरुः स्वयम्भुवि
प्रसूतिमासाद्य गुरुः स्वयम्भुवि ।
गुणाभिरामो गुरुरामनामभाक्
प्रसन्नकाव्यप्रणयी तदद्भुतम् ॥

श्रीवाग्देव्यै नमः ॥

अनेकमिष्टानि मदर्च्यमानौ पादौ यतेतां प्रणयः स युक्तः(?) ।
अव्याजमच्छिन्नसुधाप्रवृष्ट्यै मातर्नमस्ते मणिदर्विकायै ॥

शुभमस्तु ॥

श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेतश्रीरामचन्द्राय नमः ॥

Subject: Subhadrādhanañjayanāṭaka 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Gururāmakavi the author of this drama, Subhadrādhanañjaya, seems to have baen a native of the North Arcot District and contemporary of the famous Appayya Dīkṣita and others. So his date falls in the opening decades of the 16th century.

The work deals with the story of the marriage of Dhanañjaya or Arjuna with Draupadī. The work is not available in print.

॥ सुभद्राधनञ्जयम् ॥

4533. SUBHADRĀDHANAÑJAYAM.

Burnell's Catalogue No. 10886 a. Page 118. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—13 (1-13). Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—195. Author—Gururāmakavi. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4532.

End :

यतिः ॥ भवद्गुणा एव धर्मनन्दनं महानुभावमनुस्मा-
रयन्ति ॥

कृष्णः ॥ भगवन्

Colophon : (L. 9)

प्रथमोऽङ्कः ॥

Subject: Subhadrādhanañjaya 1-2 acts.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. The Ms. abruptly ends in the middle of the second act.

The other work contained herein seems to be some work on

1. Indian Logic. The opening verse

   बालोऽपि यो न्यायनये प्रवेशमल्पेन वाञ्छत्यलसश्रुतेन ।

   संक्षिप्य युक्त्यन्विततर्कभाषा प्रकाश्यते तस्य कृते मयैषा ॥

   leads us to think that the work may be Tarkabhāṣāprakāśa.

2. Yogasūtra.

3. Some fragmentary leaves containing the opening portion of the Māgha.

॥ प्रकरणानि ॥

PRAKARAṆAS.

॥ अद्भुतदर्पणम् ॥

4534. ADBHUTADARPAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10699. Page 167. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{3}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—50. Lines—8 or 10 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1000. Author—Mahādeva. Incomplete.

Beginning:

हरिः ॐ ॥

श्रेयः श्रियो रसज्ञो
दद्वातु पुरुषोत्तमो भवताम् ।
जागर्ति यः पयोधौ
तादृशतरुणीजिघृक्षयेव पुनः ॥ १ ॥

End:

शूर्पणखा— एव्वं होदु । नेव । अहो बत देवी सीता ।
मदान्धरक्षोगृहवासदोषशङ्कानुसक्तेन रघूद्वहेन ।
त्यक्ता समक्षं महतो जनस्य त्यजत्यहो देहमिदं हुताशे ॥

(प्रविश्य) त्रिजटा, सरमा च—

हाहदीमि मन्दभाय आणि । (मुह्यतः) ।

शूर्पणखा—सहर्षम्........... ॥

Colophon: (Leaf No. 49)

नवमोऽङ्कः ॥

Subject: Adbhutadarpaṇa 1-10 Aṅkas 10th incomplete.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This drama has been published by the Nirṇayasāgara Press Bombay. The work deals with the story of the Rāmāyaṇa. Some Ālaṅkārikas and poets have held that Sṛṅgāra is the only sentiment out of which the rest have developed. Few others have given that place to Karuṇa; still others to Śānta. The present dramatist holds that Adbhuta should be regarded as the source of all sentiments. This may be styled as the Adbhuta Synthesis.

॥ बालरामायणम् ॥

4535. BĀLARĀMĀYAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 5190. Page 169. Right column.

Substance—Paper. Size—×85¼ inches. Sheets—108. Lines—14 to 16 to a Page. Script—Devanagari. No. of Granthas—3640. Author—Rājaśekhara. Complete.

Beginning:

मसत्तेर्यः पात्रं तिलकयति यं सूक्तिरचना

य आद्यः स्वादूनां श्रुतिचुलकलेह्येन मधुना ।

यदात्मानो विद्याः परिणमति यश्चार्थवपुषा

स गुम्भो वाणीनां कविवृषनिषेव्यो विजयते ॥

End:

॥ तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

सम्यक् संस्कारविद्याविशदमुपनिषद्भूतमर्थाद्भुतानां

प्रथन्तु ग्रन्थबन्धं वचनमनुपतत्सूक्तिमुद्राः कवीन्द्राः ।

सन्तस्सन्तर्पितान्तःकरणमनुगुणं ब्रह्मविद्भिः........

यन्मूर्तं सात्विकैश्च प्रथमपिशुनितं भावयन्तोऽर्चयन्तु ॥ २१० ॥

॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

राघवानन्दो नाम दशमोऽङ्कः ॥

इति राजशेखरविरचितं श्रीमद्बालरामायणं नाम नाटकं सम्पूर्णम् ॥

श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेतश्रीरामचन्द्रार्पणमस्तु ॥

Subject: Bālarāmāyaṇa 1-10 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition. Alternate sheets are sulpherated.

This Prakaraṇa was composed by Rājaśekhara at the request of his pupil Mahendrapāla, king of Kānyakubja. Mahendrapāla's inscriptions dated in A. D. 893-907 are found and consequently Rājaśekhara should have flourished in the latter part of tha 9th and the beginning of the 10th century.

The work is based upon the story of the Rāmāyaṇa and it is available in print having been published in Calcutta.

॥ बालरामायणम् ॥

4536. BĀLARĀMĀYAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 5241. Page 169. Right column. Substance—Paper. Size—12¼ × 5 inches. Sheets—95. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3640. Author—Rājaśekhara. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4535.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The verses found after the colophon in the next Ms. (No. 4537) are found here also.

॥ बालरामायणम् ॥

4537. BĀLARĀMĀYAṆAM.

J. L. Collection No. 655. Substance—Paper. Size—11½ × 4½ inches. Sheets—185 Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3400. Author—Rājaśekhara. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4535.

Remarks:—The Ms. is in good condition. After the colophon is given the following :

सौजन्याङ्कुरकुन्दसुन्दरकथासर्वस्वसामन्तिनी-
चित्ताकर्षणमन्त्र[म]कर्षवल्लभसरिद्कल्लोलवाग्वल्लभः ।
सौहार्दैक.. ....
.... ॥

सदा राम किदा संगं लक्खणं विअदंसणम् ।
लिहंदि मणिभित्तिवि बालरामअणं बुहाः ॥

कालुंमीलिअकेरचाअर दरिजंबंत कित्तछटा
बं यादं बरकेलि कित्तिकलिआदिप्पत्तदि कोटिणो ।
भाआअं लहदंसमौलिमणिनो रामं ससंगितणं
राआपीडाकिअं मएत्थलिहिअं तं बालरामाअणे ॥

रइअं णिंभरगुरुणा भरिअं चरिएण रामचंदस्स ।
बलिहइकसणेमहि अं णाउअमहि मुंतदिरससबंधम् ॥

श्रीः ॥ सीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेतसकलपरिवारपतये
श्रीरामचन्द्राय नमः ॥

॥ बालरामायणम् ॥

4538. BĀLARĀMĀYAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 5191. Page 169. Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—40. Lines—12 to14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1200. Author—Rājaśekhara. Incomplete. Wants end.

Beginning—Same as No. 4535.

End:

(विचिन्त्य) । हंहो हृदय न विस्मर्तव्यम् ॥

यदावेदितममृतमयाक्षरं मायामयेन । यथा किल ।

Colophon: (13th Sheet)

भार्गवपुङ्गवो नाम चतुर्थोऽङ्कः ॥

Subject: Bālarāmāyaṇa 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. abruptly ends in the middle of the fifth act.

॥ बालरामायणम् ॥

4539. BĀLARĀMĀYAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10589. Page 169. Right column.

Substance—Palm leaf. Size—$16 \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—182. Lines—7 to 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1000. Author—Rājaśekhara. Incomplete. (Wants in the middle)

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4535.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the last

leaf is given

‘ नारोजीदीक्षितपुत्रस्य महादेवस्य पुस्तकं बालरामायणं ’

Many leaves are missing in the middle.

॥ बालरामायणटीका ॥

4540. BALARĀMĀYAṆAṬĪKĀ.

Burnell's Catalogue No. 10590. Page 169. Right column.
Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves —36 (172-207). Lines—7 to a page. Script—Grantha. No. of Granthas—800. Author—?. Incomplete.

Beginning:

प्रणुतादित्यको...नीराजिताङ्घ्रये ।
नमो निहन्त्रे विघ्नानां हेरम्बाय महात्मने ॥

अभिष्टुत्य महात्मानं राजशेखरसत्कविम् ।
बालरामायणस्याद्य टीका खलु विधीयते ॥

अनेन श्लोकेन कविराशिषमाशास्ते । प्रसत्तिः प्रसादः । प्रसिद्धार्थतापादानरूपप्रौढिविशेषपदार्थेषु झटिति प्रतिपत्तिजननशक्तिः । सा च पदद्वारेण पदसमुदायात्मकेष्वप्यारोहति तद्द्वारेण वाक्यसमुदायात्मके वाणीनां गुम्भेऽपि — पात्रं निधि तिलकयति भूषयति — सूक्तिरचना सुभाषितानां सन्दर्भः । आद्यः प्रधानः । स्वादूनां मधुराणाम् । श्रुतिः श्रोत्रम् । चुलकं द्रवाधारः करतललेशेन आस्वाद्येन मधुना रसेन यदात्मनः स्य(?) देहाः दिग्धा आ-काशि परिणमति प्रगल्भते । अर्थवपुषाप्रतिपाद्यस्वरूपेण ।

गुँभ्यतेऽस्मिन्निति गुम्भः । वाणीनां संस्कृतप्राकृतादीनां वाचाम् । विजयते आशिषि गम्यमानायाः विपराभ्यां जेरित्यात्मनेपदम् । य एवंविधस्तस्य विजयमाशास्महे ॥

End:

शशातिलकस्य चन्द्रस्य नर्मदेति प्रतिवचनम् । नर्म ददातीति प्रतिवचनम् । नर्मदेत्येक उत्तरम् । नर्मदानामेत्य परम् । इयमग्रे दृश्यते । इतोऽस्माकमार्यः सुमन्त्रो निवृत्तः । अन्तरणाय आच्छादनाय । चूर्णिका उत्कलिका राजिका पद्मगन्धी गर्भचतुष्टयं गद्यरूपं......॥

Colophon: (Leaf No. 205)

नवमोऽङ्कः ।

Subject: Bālarāmāyaṇaṭīkā 1-10 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. abruptly ends in the middle of the tenth act.

The name of the commentator is unknown.

॥ मल्लिकामारुतम् ॥

4541. MALLIKAMARUTAM.

Burnell's Catalogue No. 10678. Page 170. Left column. Substance—Palm leaf. Size—18⅜ × 1⅜ inches. Leaves—101. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—3000. Author—Uddaṇḍa. Complete.

Beginning:

माङ्गल्यं वः क्रियासुर्मिलदटनिपुणस्थास्नुगीर्वाणभोगिस्त्रैणव्यत्यस्तकल्पद्रुमनवसुमनोनागहारावलीनि ।

नालीकाश्लिष्टलक्ष्मीकरचलनलिनोद्वान्तमाध्वीकधारा
विम्यत्फालेक्षणानि त्रिपुरहरधनुर्ज्यालताकर्षणानि ॥

॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

चूडाशीतकरस्तनन्धयसुधानीरन्ध्रगन्धिस्पृश-
त्क्रीडाकङ्कणपन्नगेश्वरमणेर्भीतावश्लिष्टा मुहुः ।
अङ्कासीनागिरीन्द्रजास्तनतटीहारावलीलोलनाः
सन्तापं शमयन्तु वो हरजटीगङ्गा तरङ्गाविला ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

भद्रं भजन्तु विश्वे भक्तिर्विष्णौ नृणां शिवे वास्तु ।
श्रौतः पन्था जयतु श्रीमन्तः सन्तु विद्वांसः ।

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

उद्दण्डं रङ्गनाथः सुतमलभत यं रङ्गदेवी तथाम्बा
त्रैविद्योशोमहर्षिर्निरवधिमहिमा यद्धिते जागरूकः ॥

तस्य श्रीविक्रमाज्ञाबहुमतिरचिते मल्लिकामारुताख्ये
मूर्धन्यो गां नवानां प्रकरणतिलके निष्कलङ्कोऽयमङ्कः ॥

यादृशं पुस्तकं + विद्यते ॥

Subject: Mallikāmāruta 1-10 acts.

Remarks:—The Ms. is in very good condition.

Uddaṇḍakavi, the author of this Prakaraṇa was the court poet of some chief at Calicut in Malabar. He was a contemporary of Bālakavi of Mullaṇḍram and flourished in the 17th century.

The work deals with the story of the marriage of one Malli-

kā with her lover Māruta and the magician Mandākinī pulls the strings. The work is an imitation of the Mālatīmādhava of Bhavabhūti. The work is available in print having been published from Calcutta.

॥ मल्लिकामारुतम् ॥

4542. MALLIKĀMĀRUTAM.

Burnell's Catalogue No. 10674. Page 170. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{3}{8} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—79. Lines—6 to 11 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3000. Author—Uddaṇḍa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4541.

Remarks :—The Ms. is in a decaying condition.

॥ मालतीमाधवम् ॥

4543. MĀLATĪMĀDHAVAM.

Burnell's Catalogue No. 5182. Page 170. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—63. Lines—9 to 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—Bhavabhūti. Complete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

चूडापीडकपालसङ्कुलगलन्मन्दाकिनीवारयो

विद्युत्प्रायललाटलोचनपुटज्योतिर्विमिश्रत्विषः ।

पान्तु त्वामकठोरकेतकशिखासन्दिग्धमुग्धेन्दवो

भूतेशस्य भुजङ्गवल्लिवलयस्रङ्नद्धजूटाजटाः ॥

End:

सन्तः सन्तु निरन्तरं सुकृतिनो विध्वस्तपापोदया

राजानः परिपालयन्तु वसुधां धर्मे स्थिताः सर्वदा ।

काले सन्तु च वर्षिणो जलधराः सन्तु स्थिराः पुण्यतो

मोदन्तां धनबन्धुबान्धवसुहृद्गोष्ठीप्रमोदाः प्रजाः ॥

Colophon:

एवमस्तु ॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे । दशमोऽङ्कः ॥

श्रीजगदम्बिकार्पणमस्तु । गोपालकृष्णाय नमः ॥

Subject: Mālatīmādhava 1-10 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Bhavabhūti of Uttararāmacarita fame is the author of this Prakaraṇa. The drama deals with story of the love of Mālatī and Mādhava. One Kāmandakī works for the union and she is successful at the end.

The work has been published by the Nirṇayasagar Press Bombay.

॥ मालतीमाधवम् ॥

4544. MĀLATĪMĀDHAVAM.

T. S. Collection No. 736. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 5\frac{5}{8}$ inches. Sheets—13 (29-49). Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—300. Author—Bhavabhūti. Incomplete. (Wants beginning).

Beginning:

॥ माधवः ॥ तत्किमिति बाष्पायितं भगवत्या ॥

End and colophon—Same as No. 4543.

Subject: Mālatīmādhava 6-10 acts.

Remarks: —The Ms. is in a fairly good condition. Alternte sheets are sulpherated.

॥ मालतीमाधवम् ॥

4545. MĀLATĪMĀDHAVAM.

Burnell's Catalogue No. 5184. Page 170. Right column. Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{4}\times4\frac{1}{8}$ inches. Sheets—54. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—Bhavabhūti. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4543.

Colophon:

मालतीमाधवं नाम प्रकरणं समाप्तम् ॥

संवत् १७०४ समये आश्विनशुद्धदशमी लिखितं अजोध्याकारस्थेन शिवपुरनिवासिनाम्बिदुमाधवनिकटे गृहे

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The Ms. is dated Saṃvat 1704, corresponding to 1647 A. D.

॥ मालतीमाधवम् ॥

4546. MĀLATĪMĀDHAVAM.

Burnell's Catalogue No. 5185. Page 170. Right column. Substance—Paper. Size—14×6 inches. Sheets—78.

Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—Bhavabhūti. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4543.

Remarks :—The Ms. is in very good condition. Alternate sheets are sulpherated.

॥ मालतीमाधवम् ॥

4547. MĀLATĪMĀDHAVAM.

Burnell's Catalogue No. 10582. Page 170. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—93. Lines—6 to 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1400. Author—Bhavabhūti. Complete.

Beginning—Same as No. 4553.

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

शिवमस्तु सर्वजगतां परहितनिरता भवन्तु भूतगणाः ।

दोषाः प्रयान्तु शान्ति सर्वत्र जनः सुखीभवतु ॥

Colophon—Same as No. 4543.

Subject: Mālatīmādhavam 1-10 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मालतीमाधवम् ॥

4548. MĀLATĪMĀDHAVAM.

Burnell's Catalogue No. 10583. Page 170. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—

43. Lines—7 or 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1400. Author—Bhavabhūti. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4547.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मालतीमाधवम् ॥

4549. MĀLATĪMĀDHAVAM.

Burnell's Catalogue No. 10584. Page 170. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—41. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1400. Author—Bhavabhūti. Complete.

Beginning, colophon and subject—Same as No. 4543.

End:

क्षेमाय सर्वजगतां परहितनिरताः भवन्तु भूतगणाः ।
दोषाः प्रयान्तु शान्तिं सर्वः सुखितो भवत्वयं लोकः ॥

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. After the colophon is given the following:

उल्लासपल्लवितपालितसप्तलोकी-
निर्वाहकोरकितनेमिकटाक्षलीलाम् ।
श्रीरङ्गहर्म्यतलमङ्गलदीपरेखां
श्रीरङ्गराजमहिषीं श्रियमाश्रयामः ॥

॥ मालतीमाधवम् ॥

4550. MĀLATĪMĀDHAVAM.

Burnell's Catalogue No. 10585. Page 170. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—10¾ × 1½ inches. Leaves —76 (133-208). Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1400. Author—Bhavabhūti. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4547.

Colophon:

दशमोऽङ्कः ।

समाप्तं मालतीमाधवं नाम प्रकरणम् ।

अविरलकृतवर्णश्रेषणं पुस्तकेऽस्मिन्
रचितमनवसाने लेखनीदूषणं वा ।
अनुचितमथ वाथ वक्रतो वर्णराशेः
करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

ஸாதாரண ஹு ஆவணி மீ 13உ இந்த மாலதீ மாதவ ப்ரகரணம் இரும்பாழியில் ராம.........சாஸ்திரிகளவர்களுக்கு ஸ்ரீபுரம் பாஸ்கரபட்டபுத்திரன் வைத்தியனாதன் எழுதினது.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मालतीमाधवम् ॥

4551. MĀLATĪMĀDHAVAM.

Burnell's Catalogue No. 10586. Page 170. Right column. Substance—Palm leaf. Size—17 × 1½ inches. Leaves —46 (84-129). Lines—6 or 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1400. Author—Bhavabhūti. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4547.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मालतीमाधवम् ॥

4552. MĀLATĪMĀDHAVAM.

Burnell's Catalogue No. 10587. Page 170. Right column. Substance—Palm leaf. Size—17 × 1½ inches. Leaves—34. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1250. Author—Bhavabhūti. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4547.

Colophon:

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

दशमोऽङ्कः ॥

समाप्तमिदं मालतीमाधवं नाम प्रकरणम् ।

श्रीरामाय नमः ॥ श्रीरामानुजाय नमः ॥ श्रीवेदान्ताचार्याय नमः ॥

...कुलान्वयवाराशिकलानाथविलेखभूः ।

मालतीमाधवं रूपं वेङ्कटेशोऽलिखत्सुधीः ॥

There is one more sloka at the close beginning with 'वापी कापि'

Subject: Māltīamādhava 1-10 acts.

Remarks:—The Ms. is in a very much decaying condition.

॥ मालतीमाधवम् ॥

4553. MĀLATĪMĀDHAVAM.

Burnell's Catalogue No. 5186. Page 170. Right column. Substance—Paper. Size—9⅞ × 4¼ inches. Sheets—82. Lines—7 to 8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1150. Author—Bhavabhūti. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4543.

End: This ends with the end of the 8th act.

Colophon:

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

अष्टमोऽङ्कः समाप्तः ॥

Subject: Mālatīmādhava. 1-8 acts.

Remarks:—The Ms. is in very good condition. Alternate sheets are sulpherated. The first verse (i.e.) चूडापीड etc. appears as the second verse in this Ms. The second verse in the printed edition (i.e.) सानन्दं etc. occurs as the first.

॥ मालतीमाधवम् ॥

4554. MĀLATĪMĀDHAVAM.

Burnell's Catalogue No. 5183. Page 120. Right column. Substance—Paper. Size—$8\frac{3}{8} \times 4\frac{1}{8}$ inches. Sheets—36. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—730. Author—Bhavabhūti. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4543.

End: Breaks off in the middle of the 5th act.

Colophon: (Sheet No. 34)

इति चतुर्थोऽङ्कः ॥

Subject: Mālatīmādhava 1-5 Acts,

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मालतीमाधवम् ॥

4555. MĀLATĪMĀDHAVAM.

J. L. Collection No. 656. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4$

inches. Sheets—26(8-32). Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—860. Author—Bhavabhūti. Incomplete.

Beginning:

...ससंजमणवलामोडिविव्थरंतेहिं तोअणेहिं विअंभमाणविंहअत्थिमिद + लख्खी किदो एव्व ।

मालती ॥ (लवाङ्गिकां परिष्वज्य) आ पिअसहि किं दाव ॥

End:

सोदा ॥ वत्स योगिन्यस्मि ॥ (मालत्यभिज्ञानं धारयामीति वकुलमालां दर्शयति ॥

मक ॥ सोढ्वा ....

Subject: Mālatīmādhavaprakaraṇa 2-10 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The Ms. abruptly begins in the middle of the second act and ends in the middle of the 10th act.

॥ मालतीमाधवम् ॥

4556. MĀLATĪMĀDHAVAM.

J. L. Collection No. 657. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Sheets—18 (1-10 & 31-38). Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—540. Author—Bhavabhūti. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4543.

End:

लवाङ्गिका ॥ संवदं णिरवसेसं पूरिअमालदीए समं मणो

रह.........

Colophon: (Sheet No. 35.)

नवमोऽङ्कः ॥

Subject: Mālatīmādhavaprakaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. abruptly ends towards the close of the 10th act.

॥ मालतीमाधवम् ॥

4557. MĀLATĪMĀDHAVAM.

P. A. Collection No. 361. Substance—Paper. Size—9½×4 inches. Sheets--8. Lines—30 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas--100. Author—Bhavabhūti. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4543.

End:

उद्दामदेह + अतिवाहितानि । २२ ॥

Subject: Mālatīmādhava 1st act.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मालतीमाधवटीका ॥

4558. MĀLATĪMĀDHAVAṬĪKĀ.

Burnell's Catalogue No. 5189. Page 170. Right column. Substance—Paper. Size—11¼×4⅛ inches. Sheets—148. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3700. Author—Jagaddhara. Complete.

Beginning:

स्वच्चन्द्रिकचन्द्रचारुकुसुमो माद्यज्जटापल्लवो

दृप्यद्दारुणदन्तशूकमणिमत्तत्पन्वशाखालयः ।

स्थाणुर्मे फलदो भवत्वतितरां गौरीमुखेन्दुद्रव-

त्पीयूषद्रवदोहदादिव दधद्देवद्रुमत्वं सदा ॥

End:

असूत यं रत्नधरोऽतिभव्यां तिपयरूपसमवायिकापि(?)

जगद्धरं तत्कृतटिप्पणाङ्कः समाप्तिमापद्दशमोऽनवद्यः ॥

Colophon:

इति श्रीमहामहोपाध्यायधर्माधिकरणिकश्रीजगद्धरटीकायां

दशमोऽङ्कः समाप्तः ॥

संवत् १७०४ समय श्रावणशुदि द्वादशी पुस्तकं समाप्तम् ।

लिखितं हरिवल्लभात्मज उभाननामाख्यः सुकाथान ॥

Subject: Mālatīmādhavaṭīkā 1-10 Acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The Ms. is dated Samvat 1704, corresponding to 1647 A. D.

Jagaddhara's commentary on the Mālatīmādhava is published in the Nirṇayasāgar edition of the work.

॥ मालतीमाधवटीका ॥

4559. MĀLATĪMĀDHAVAṬĪKĀ.

J. L. Collection No. 658. Substance—Paper. Size—10½ × 4½ inches. Sheets—185. Lines—8 to a Page. Script—Deva-

nāgarī. No. of Granthas—2760. Author—Jagaddhara. Complete.

Beginning:

इह तावदष्टपदां नान्दीं विदधान एव कविः अप्रत्यूहमहितसिद्धिमनुरुध्य प्रचण्डचण्डीपतेः अकाण्डताण्डवाडम्बरेण स्वं देवोत्कीर्तनरूपं मङ्गलं प्रकरणादौ निबध्नाति ॥ ॥ सानन्दामित्यादि ॥

End and colophon—Same as No. 4558.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ मालतीमाधवव्याख्या ॥

4560. MĀLATĪMĀDHAVAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 5187 a. Page 170. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{8}$ inches. Sheets—111. Lines—10 or 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3300. Author—Tripurāri. Incomplete.

Beginning:

ऐन्दव्या कलया वतंसितकचं सौन्दर्यसारास्पदं
कारुण्यामृतपूरपूरितलसल्लीलाकटाक्षाङ्कुरम् ।
विद्युत्कोटिदिनेशकुण्डलरुचिन्यक्कारिभाभासुरं
वन्दे पाशसृणीक्षुचापसुमनोबाणान्वहत्तन्महः ॥

End:

मध्व्याख्यामन्यमथिताद्भवभूतिवचोम्बुधेः ।
रसामृतमभिव्यक्तं स्वादयन्तु बुधाश्चिरम् ॥

Colophon:

इति भारद्वाजकुलतिलकपर्वतनाथयायजूकनन्दनत्रिपुरारिसूरिविरचि-

तायां मालतीमाधवभावप्रदीपिकायां सप्तमाङ्कविवरणम् ॥

प्रचण्डभुजशौण्डीर्यखण्डिताखिलरक्षसे ।
जनिहन्त्रे प्रहर्तॄणां जानकीजानये नमः ॥

Subject: Mālatīmādhavavyākhyā otherwise known as Bhāvapradīpikā.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Tripurāri's commentary too is available in print in the Nirṇayasāgara edition, Bombay.

॥ मालतीमाधवव्याख्या ॥

4561. MĀLATĪMĀDHAVAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 5188. Page 170. Right column. Substance—Paper. Size—13 × 5¾ inches. Sheets—74. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3000. Author—Tripurārī. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ॥

अर्थतत्परं देशकर्णाटकवर्तिसद्भिप्रवेशरथादिकमिति ।
तत्र नाट्योपक्रमे कुशीलवैर्विघ्नोपशान्तये पूर्वरंगं क्रियते ॥

End, colophon and subject—Same as No. 4560.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मालतीमाधवव्याख्या ॥

4562. MĀLATĪMĀDHAVAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 10588. Page 170. Right column.

Substance—Palm Leaf. Size—15¼ × 1¼ inches. Leaves—86. Lines—8 to 10 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—2900. Author—Tripurārī. Complete.

Beginning—Same as No. 4560.

End:

कविः स्वप्रकरणव्याजेन प्रशंसति ।
कथमिव भगवति । कथमिति प्रतिवक्तव्यम् ॥
अंहो संवरणं । मदुपक्रमैः मदुपायैः ॥
इति निष्क्रान्ताः कुशीलवाः ॥

Colophon :

दशमोऽङ्कः । मालतीमाधवटीका सम्पूर्णा ।
विदांकुर्वन्तु विद्वांसो व्याख्यां नव्यां हृतागमा ।
मालतीमाधवाख्यस्य नाटकस्य न विस्मृतिः(?) ॥

Subject: Mālatīmādhavavyākhyā 1-10 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मालतीमाधवव्याख्या ॥

4563. MĀLATĪMĀDHAVAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 5187 b. Page 170. Right column. Substance—Paper. Size—9½ × 4⅛ inches. Sheets—10. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—230. Author—Tripurārī.? Incomplete.

Beginning:

अहो सुश्लिष्टमालतीनैपथ्यलक्ष्मीविप्रलब्धनन्दनकर-
ग्रहोऽमात्यभूरिवसुमन्दिरे भगवतीसंविधानैः क्षेमेण गो-
पायितो मकरन्दः ॥

End:

कविः सप्रकरणं व्याजेन प्रशंसति । कथमिव भगव-
ति प्रतिपत्तव्यम् । अहो संवरणम् । मधुपक्रमैः मधुपायै-
र्निष्णातः कुशलः

Colophon:

दशमोऽङ्कः मालतीमाधवटीका सम्पूर्णा ॥

Subject: Mālatīmādhavaṭīkā 7-10 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मृच्छकटिकम् ॥

4564. MṚCCHAKAṬIKAM.

Burnell's Catalogue No. 5245. Page 161. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{8}$ inces. Sheets—155. Lines—7 or 8 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2400. Author—Śūdraka. Complete.

Beginning:

पर्यङ्कग्रन्थिबन्धद्विगुणितभुजगाश्लेषसंवीतजानो-
रन्तः प्राणावरोधव्युपरतसकलज्ञानरुद्धेन्द्रियस्य ।
आत्मन्यात्मानमेव व्यपगतकरणं पश्यतस्तत्त्वदृष्ट्या
शम्भोर्वः पातु शून्येक्षणघटितलयब्रह्मलग्नः समाधिः ॥

End:

क्षीरिण्यः सन्तु गावः भवतु वसुमती सर्वसंपन्नसस्या
पर्जन्यः कालवर्षी सकलजनमनोनन्दिनो वान्तु वाताः ।

मोदन्तां जन्मभाजः सततमभिमताः ब्राह्मणाः सन्तु सन्तः
श्रीमन्तः पान्तु पृथ्वीं प्रशमितरिपवो धर्मनिष्ठाश्च भूपाः ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

संहारो नाम दशमोऽङ्कः । समाप्तं चेयं मृच्छकटिका ॥

शुभं भवतु । विकृतिनाम संवत्सरे कार्तिकशुक्लषष्ठीसोमवासरे अरुणाचलभट्टेन लिखितम् ॥

Subject: Mṛcchakaṭika 1-10 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The Mṛcchakaṭika is one of the oldest of Sanskrit dramas. The exact date of the drama is still unsettled; but it is certain that, at any rate, it is older than Vāmana of the 8th century.

The drama deals with the story of Cārudatta, once a wealthy and influential man, and his love to Vasantasenā.

The work is available in print, having been published in the Bombay Sanskrit Series.

॥ मृच्छकटिकम् ॥

4565. MṚCCHAKAṬIKAM.

Burnell's Catalogue No. 5246. Page 171. Right column. Substance—Paper. Size—$12\frac{1}{8} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—85. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2400. Author—Śūdraka. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4564.

Colophon:

समाप्ता चेयं मृच्छकटिका ॥ श्रीसाम्बशिवार्पणमस्तु ॥

प्रमादीचनामसंवत्सरे आश्वयुजबह्यचतुर्थ्यां समाप्तं ग्रन्थं तात्याभट्टला-

ण्डगेन लिखितम् ॥

Remarks:—The Ms. is in a very good condition.

॥ सङ्कल्पसूर्योदयः ॥

4566. SAṄKALPASŪRYODAYAḤ.

Burnell's Catalogue No. 10667. Page 174. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$16 \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—142. Lines—5 to 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3500. Author—Vedāntadeśika. Complete.

Beginning:

यद्भक्तिप्रचयात्मके दिनमुखे दृष्टिक्षमः क्षेत्रिणः

क्षिप्रं संसृतिशर्वरीं क्षिपति यत्सङ्कल्पसूर्योदयः ।

तत्त्वैरस्त्रविभूषणैरधिगतस्वाधीननित्योन्नतिः

श्रीमानस्तु समे समस्तविपदुत्ताराय नारायणः ॥

End:

अङ्गीकुर्वन्त्वकलुषधियो नित्यमध्यात्मविद्या-

माद्यो धर्मः स्पृशतु वसुधामाशिषः पारवर्ती ।

देवः श्रीमानिखिलविदयासिन्धुरस्मन्निबन्धे

वक्ता श्रोता वचनविषयः प्रीयतां वासुदेवः ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

इति कवितार्किकसिंहस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य श्रीमद्वेङ्कटनाथस्य

श्रीमद्वेदान्ताचार्यस्य कृतिषु सङ्कल्पसूर्योदये निःश्रेयसलाभो नाम

दशमोऽङ्कः.

Subject: Saṅkalpasūryodaya.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Vedānta Deśika is the author of this allegorical drama written from the point of view of the Viśiṣṭādvaitin. Deśika lived between 1200-1300 A. D.

The drama is available in print having been published from Śrīraṅgam.

॥ सङ्कल्पसूर्योदयः ॥

4567. SAṄKALPASŪRYODAYAḤ.

Burnell's Catalogue No. 10668. Page 174. Left column. Substance—Palm leaf. Size—15¾ × 1½ inches. Leaves—136. Lines—5 to a page. Script—Telugu. No. of Granthas—3500. Author—Vedāntadeśika. Complete.

Beginning:

श्रीमद्वेङ्कटनाथार्यः + सदा हृदि ॥

यद्भक्ति etc. Same as No. 4566.

End, colophon and subject—Same as No. 4566.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सङ्कल्पसूर्योदयः ॥

4568. SAṄKALPASŪRYODAYAḤ.

Burnell's Catalogue No. 10669. Page 174. Left column. Substance—Palm leaf. Size—15 × 1¼ inches. Leaves—107. Lines—6 or 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—2500. Author—Vedāntadeśika. Incomplete. (Wants end).

Beginning: —Same as No. 4567.

End:

(नेपथ्ये)

छत्रैरुत्तम्भ्यतां द्यौर्दिशि झटिति दिशश्चामरैराद्रियन्तां
सम्पर्कोदन्वदूर्मिध्वनिमुखरमुखस्ताड्यतां वाद्यवर्गः ।
काल्यन्तां लोकपालाः क्षणरुचिपटली विभ्रमैर्हेमवेत्रैः
.... ॥

Colophon: (Leaf No. 105)

इति सप्तमोऽङ्कः ।

Subject: Saṅkalpasūryodaya 1-8 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition The Ms. abruptly ends in the middle of the 8th act.

॥ सङ्कल्पसूर्योदयव्याख्या ॥

4569. SAṄKALPASŪRYODAYAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 10670. Page 174. Left column. Substance—Palm leaf. Size—16¾×1⅛ inches. Leaves —190. Lines—6 to 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—5000. Author—Tātārya. Complete.

Beginning:

शुक्लाम्बरधरं + शान्तये ।

यत्पादाम्भोजयुगले मनो मे षट्पदायते ।
शठारियतिराजन्तं राजन्तं शरणं भजे ॥

सत्यानुषक्तहृदयं क्षमया च मयाश्रितम् ।
श्रीयज्ञारायणमुनिं वन्दे कृष्णमिवापरम् ॥

तातयाचार्यचरणौ प्रपद्ये शरणं सदा ।

यदीयरजसा शान्तं रजो मे मूर्ध्नि भास्वता ।

ममातिसाहसं सन्तः क्षन्तुमर्हन्ति साम्प्रतम् ।

यद्वेदान्तगुरोर्वाचां कृता व्याख्याविडम्बना ॥

इह खलु श्रीरङ्गराजदिव्याज्ञालब्धवेदान्ताचार्यापरनामा सर्वतन्त्रस्वतन्त्रकवितार्किकसिंहः श्रीमद्वेङ्कटनाथाचार्यः कृपया भवदहनदह्यमानं

* * * *

शारीरकशास्त्रप्रमेयजातं सङ्कल्पसूर्योदयाख्यप्रकरणरूपेणोज्जगार ॥ तस्यायमाद्यः श्लोकः ॥ यद्भक्तीत्यादि ॥

End :

आत्मा श्लाघा वचनपरैरन्यैः किं किं प्रयोजनम् ।...

...न्धं निर्मितवन्तः सन्तः सारग्राहिणः सन्तुष्यन्त्येवेत्यर्थः ।

Colophon:

इति कौशिककुलतिलकनातार्यकृतिषु सङ्कल्पसूर्योदयविवरणे दशमोऽङ्कः ॥

Subject: Saṅkalpasūryodayavyākhyā otherwise known as Vivaraṇa. 1-10 acts.

Remarks:--The Ms. is in a decaying condition.

A paper transcript of this work is available in this library. See T. V. No. 473.

This commentary is not available in print.

॥ सङ्कल्पसूर्योदयव्याख्या ॥

4570. SAṄKALPASŪRYODAYAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 10671. Errata Page XII.

Substance—Palm leaf. Size—15×1¼ inches. Leaves—89. Lines—7 or 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1100. Author—Tātayārya. Incomplete.

Beginning:

पार्श्वरत्नशैलमाश्रिता कमलापतिचरणकमलसमर्चनयोग्यानि काञ्चनपद्मान्युपाहर्तुमाज्ञाप्य शोभनैकतानहृदया सुखं तिष्ठन्ति ।

End:

प्राच्यः प्राचीनः । अनुकम्पानिघ्ना कृपापरतन्त्रा भावनालम्बनार्ह ध्यानाश्रययोग्यं कृतमलम्

Colophon:

इति सङ्कल्पसूर्योदयविवरणं सप्तमोऽङ्कः ।

Subject: Saṅkalpasūryodayavyākhyā otherwise known as Vivaraṇa 2-7 acts.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. This Ms. abruptly begins in the second act and ends with the seventh act. This is noticed by Dr. Burnell in the errata list.

॥ सङ्कल्पसूर्योदयव्याख्या ॥

4571. SAṄKALPASŪRYODAYAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 10672. Errata Page XII.

Substance—Palm leaf. Size—8¼×1½ inches. Leaves—56. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—

1100. Author—Tātayārya. Incomplete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4570.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

This is noticed by Dr Burnell in his Errata list.

॥ भाणाः ॥

BHĀṆAS.

॥ अनङ्गजीवनभाणः ॥

4572. ANAṄGAJĪVANABHĀṆAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5281. Page 167. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{10}$ inches. Sheets—34. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Varadakavi. Complete.

Beginning:

श्रीमृत्युञ्जयाय नमः ।

कृष्णस्य व्रजयोषिदंबरमुषः कुन्दद्रुमालङ्कृतेः

पायाद्वः प्रतिबिंबमम्बुनि धृतं भानोर्दुहित्रा चिरम् ।

व्यातेनुः प्लवनच्छलाद्विवसना यस्योपरि प्रस्फुर-

द्वेगोक्षिप्तनितम्बबिम्बसुषुमं वीरायितं गोपिकाः ॥

(नान्द्यन्ते) सूत्रधारः—

आदिष्टोस्मि भूमण्डलमण्डनायमानतोण्डीरमण्डलवास्तव्यसमस्तजनाश्चर्यतपश्चर्याफलस्य फलभरावनम्रक्रमुककदलीक्रमुकपनसनालिकेरपालिकेरितमन्दपवनकन्दळवलनतरळितबहुळवकुळकुन्दकुटजमन्दारकोविदारकदंबमुखतरुकदम्बनिबिडतटयुगळवेगापगामृदुलतरतरङ्गतालवृन्तशमितरतिरभसपरिश्रमपरिसरनिकुञ्जमञ्जुलविहरणरसिकतरुणमिथुनसमाराधितमन्मथदेवतायाः भूतलावतीर्णदेवाधिरा-

जसेवाभिलाषसमागतसुरपुरसुन्दरीबृन्दरीतिहरणनिपुणरमणीजनवरणीकृतरमणीयतरमणिमयविमानसमानलसमानरत्नसौधायाः बहुलमृगमदपरिमळकृतनिगळपुष्पन्धयनीरन्ध्रगन्धापणकृतविहारपणबन्धवरतरुणबृन्दनिरन्तरशृङ्गाटकायाः विटविदूषकपीठमर्दसञ्चारसंमर्दमनोहरायाः काञ्चीनगर्याः निरुपमालङ्कारनायकमणेः चतुर्भुजस्तंभगम्भीरवक्षस्थलवलभीपारिष्कारपञ्चशरविद्यासिद्धान्तस्य शतधृतिहयमेधहव्यसुरभिलाधरपल्लवस्य निस्तुलहस्तिगिरिमस्तवास्तव्यभगवतो देवराजस्य वसन्तयात्रोत्सवसेवासमवेतैः निखिलविद्याविशारदैः पारिषदैः ॥

यदुत—

शृङ्गाररसजीवातुश्रुतिजिह्वारसायनम् ।
कालानुरूपं भवता रूपकं रूप्यतामिति ॥

किं तादृशं रूपकम् ? (स्मृतिमभिनीय)

अस्ति हि—

शिथिलितकुमतौघः श्रीनिवासार्यनामा
सकलगुणसरस्वानत्रिगोत्रावतंसः ।
समुदितनिजकीर्तिः स्वर्नदीहंसहेला
वहति किल यदीयं वाजपेयातपत्रम् ॥

* *

तस्य किल तनयो विनयोदयविलासितशारदो वरदो

नाम कविः ॥ स किल सकलजनहृदयङ्गममनङ्गजीवनं नाम भाणमभाणीत् ॥ स एवायमधुना सामाजिकहृदयसंवननसामग्री ।

End:

इति निष्क्रान्तास्सर्वे ॥

पौत्रो यज्वोत्तमश्रीवरदगुरुकवेर्वाजपेयाग्निचित्या-
सर्वस्तोमातिरात्रप्रमुखमखशुचिश्रीनिवासार्यसूनुः ।
तारुण्ये चाग्निहोत्री दिशि विततयशाः तर्कतन्त्रस्वतन्त्रः
स्वाधीनो वाचि धीमान् वरदकविवरो भाणमेतं व्यतानीत् ॥

Colophon:

इत्यात्रेयवरदकविकृतिरनङ्गजीवनं नाम भाणः समाप्तः ॥
श्रीमृत्युंजयार्पणमस्तु ।

Subject: Anaṅgajīvanabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The author of this bhāṇa, Varadārya was the younger brother of the father of Venkaṭācarya, the author of the Viśvaguṇādarśa. He belonged to the Ātreya gotra and was a near relation of Tatācārya. The author should have lived in the middle of the 16th century.

The work deals with the love of Vāsantikā and Vasantaśekhara. The work is not available in print.

The Bhāṇas as a rule deal with the social and moral drawbacks of the people with a view to give the people an opportunity to rectify themselves. All the bhāṇas are devoted to the elucidation of the ways of immoral conjugal happiness, so that people may detect those means and put a stop to them.

॥ अनङ्गजीवनभाणः ॥

4573. ANAṄGAJĪVANABHĀṆAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5282. Page 167. Left column. Substance—Paper. Size—$9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{10}$ inches. Sheets—22. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Varadakavi. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4572.

Remarks:—

The following verses are found at the end of th Ms.

कतिपयपद्बन्धैः कन्दलप्रौढिमानः
कति कति कविपाशाः जाग्रति क्ष्माभराय ।
श्रुतिपुटसुखदोग्ध्री सूक्तिरण्णावर्येन्दोः
सुरभयति दिगन्तान् सूचितानेकभावाः ॥

क्रूरैः कुकविताशल्यैः भिद्यमानहृदां सताम् ।
वि... . र्णां विद्यो वाणीमण्णावर्यार्य ते ॥

The Ms. is in good condition.

॥ अनङ्गजीवनभाणः ॥

4574. ANAṄGAJĪVANABHĀṆAḤ.

Burnell's Catalogue No. 10345 (a). Page 167. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{10}$ inches. Leaves—26. Lines—6-7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—600. Author—Varadārya. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4572.

Remarks:—The Ms. is in a damaged condition.

॥ अनङ्गजीवनभाणः ॥

4575. ANAṄGAJĪVANABHĀṆAḤ.

Burnell's Catalogue No. 10645 (b). Page 167. Left column. **Substance**—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—18. Lines—7-8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—600. Author—Varadārya. Complete.

Beginning and subject—Same as No. 4572.

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम्—

भूयादियं........................

..............लोकः ।

दारिद्र्यमुज्झितकवीन्द्रकुटुम्बवासं

लब्ध्वास्पदं भवतु लोभगुणैर्नृपाणाम् ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon: Nil.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

After the colophon is found:

दुर्मुखिसंवत्सरे वसन्ततौ चैत्रमासं कृष्णपक्षे बुध.... ॥

॥ अनङ्गजीवनभाणः ॥

4576. ANAṄGAJĪVANABHĀṆAḤ.

Burnell's Catalogue No. 10646. (a) Page 167. Left column. **Substance**—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Leaves—25. Lines—7-8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—550. Author—Varadārya. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4572.

End:

राधा किं वदति । राधे जीवनकृतापराधे सर्वमिदमनु-
मृष्यस्व ॥

Colophon: Nil.

Subject—Same as No. 4572.

Remarks:—The Ms. breaks off abruptly towards the end.

The Ms. is in good condition. There are some loose and fragmentary leaves at the end dealing with Sarpaśānti.

॥ अनङ्गविजयभाणः ॥

4577. ANAṄGAVIJAYABHĀṆAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5280. Page 167. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{1}{8}$ inches. Sheets—45. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—750. Author—Jagannātha. Complete.

Beginning:

श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु । ॐ ।

सीतापाणिग्रहणसमये वर्धमानान्तरङ्ग-
प्रेमव्रीडासरळतरळैर्मन्दहासाभिरामैः ।
मुग्धापाङ्गैः समयकुतुकं दृश्यमानस्तयासा-
वुन्निद्रं वः कलयतु सदा रामभद्रः स भद्रम् ॥

* * *

(प्रविश्य) पारिपार्श्वकः । भाव एषोऽस्मि ।

सूत्रधारः ॥ अत्र खलु तञ्जानगरे कञ्जासनपुरशा-
सनपाकशासनवन्दितचरणारविन्दस्य निखिलजनान-

न्दकन्दस्य निरुपमनिरवधिनिजलावण्यलक्ष्मीविनिर्जि-
तपंचसायकस्य निखिलभुवनैकनायकस्य प्रसन्नवेङ्क-
टनायकस्य वसन्तमहोत्सवदिदृक्षया नानादेशादाग-
तैर्निखिलकलाविदग्धैः सामाजिकैरादिष्टोऽस्मि ॥

* * *

यस्योद्दामगुणाः प्रपंचमहिताः कर्णावतंसा दिशां
यज्जिह्वा कमलासनप्रियवधूसाम्राज्यसिंहासनम् ।
यद्वाचः प्रचुरीभवन्नवसुधामाधुर्यचर्चालवः
स श्रीमान् जयति स्वयं खलु जगन्नाथाभिधानः कविः ॥

तेनैव शृङ्गारतरङ्गिणीप्रमुखप्रबन्धनिर्वाहधौरेयेण सरसकविना प्रणीतमनङ्गविजयं नाम भाणं प्रयुंजनाः सामाजिकाननुरञ्जयामः । *

दुर्ज्ञेयाद्भुतराजतन्त्रघटनागोष्ठीषु वाचां पतिः
चिन्तारत्नसुरद्रुमुख्यविभवप्रोल्लङ्घने जाङ्घिकः ।
उद्दामप्रथमानकीर्तिरतुला श्रीर्यस्य तातः स्वयं
श्रीमत्कावलवंशमण्डनमणिः श्रीश्रीनिवासः प्रभुः ॥

अरुन्धतीव या साध्वी दमयन्तीव विश्रुता ।
सोरिबायी कवेर्यस्य जननी पतिदेवता ॥

परिक्षुण्णन्यायागमनिखिलसिद्धान्तसरणिः
विनीतस्तेजोवानघटघटनातन्त्रचतुरः ।
श्रिया धृत्या बुध्या महितयशसा भ्रातृसदृशः
पितृव्यो यस्यासौ जयति रघुनाथः प्रभुवरः ॥

पारिपार्श्वकः । (सश्लाघं) । दिगन्तविश्रान्तनामधेयो हि

श्रीनिवासकावलधीरो नाम ।

त्रेतायां रघुनायकः समभवद्यः कोसलाधीश्वरः

पश्चादद्य कलौ शरीभाजिमहीनाथावतारस्स्वयम् ।

आसीद्भोसलवंशमण्डनमणिः सोऽभ्येत्य निश्चिततां

यस्मिन् जाग्रति मन्त्रिणि प्रियतमे नक्तंदिवं मोदते ॥

आः, किं तस्य भोसलकुलतिलकसचिवशिखामणे-
स्तनयः । तर्हि ज्ञायत एव, शैलशृङ्गनिहितदीपो हि
जगन्नाथधीरो नाम ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम्—

भद्रं कामिजनस्य मन्मथमहावीरस्य नित्यं जय-

श्रीपूर्णा परिपूर्णता च जगतां भूयादविच्छेदिनी ।

शृङ्गारेण रसेन मन्मथमहासाम्राज्यसाचिव्यम-

प्येषां चन्द्रवसन्तमन्दमरुतामन्यूनतो वर्धताम् ॥

॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

इतिमत्कावलवंशालङ्कारभूतस्य सकलविद्याविशारदस्य श्रीमच्छ्रीनिवा-
सपण्डितस्य तनयेन जगन्नाथपण्डितेन विरचितः शृङ्गारतरङ्गिणी-
सहोदरः अनङ्गविजयो नाम भाणः समाप्तः

Subject: Anaṅgavijayabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition. A transcript of this work is available in this library, for wich, see Transcript volume No. 486.

Jagannātha is already familiar to us as the author of the

Śarabharājavilāsa, described under No. 4241. (Vol. VII-pp. 3291-93). The present bhāṇa is from the pen of the same author. Another work by name Śṛṅgārataraṅgiṇī seems to have been composed by him. For further remarks see under No. 4241. The work has not yet been printed.

॥ अनङ्गविजयभाणः ॥

4578. ANAṄGAVIJAYABHĀṆAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5279. Page 167. Left column. Substance—Paper. Size—$9\frac{7}{8} \times 3\frac{7}{8}$ inches. Sheets—48. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—700. Author—Jagannātha. Complete.

Beginning :

. . . .

. . . . ।

. . . .

...ध्वजस्य महिता मूर्तेव कीर्तिः स्वयम् ॥

(पुनः स्मरणमभिनीय) (सहर्षोल्लासं) । अये तस्या विलासिन्या विलासविलासितमेकैकमेव संभ्रामयतीव मे हृदयम् ॥

End, colophon and subject—Same as No. 4577.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ अनङ्गविजयः ॥

4579. ANAṄGAVIJAYAḤ.

J. L. Collection No. 659. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{2} \times 4$

inches. Sheets—62. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—860. Author—Jagannātha. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4577.

End:

सुमुखि

आमग्नोन्नतपीवरस्तनयुगं देव्यङ्कपालीं सक-
  ल्लज्जां मुञ्च मरालमन्दगमने मा पश्य भूमीतलम् ।
दासे त्वं मयि तावके सन्निधमायाते बिभेषीह किं
  गूढस्मेरमिदं मुखं नमयसे कृत्वा करं स्वस्तिकाम् ॥
किं वेणी तमसाऽस्य सन्निधिवशात्त्वद्वक्त्रचन्द्रोऽभज-
  द्वैवर्ण्यं तत एव........................... ॥

Subject: Anaṅgavijayabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ अनङ्गसर्वस्वभाणः ॥

4580. ANAṄGASARVASVABHĀṆAḤ.

Burnell's Catalogue No. 10644. Page 167. Left column. Substance—Palm leaf. Size—15 × 1¼ inches. Leaves—24 (50-73). Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—380. Author—Lakṣmīnṛsimha. Complete.

Beginning:

केळीवने निशि शशिद्युतिरञ्जिताया-
  माळीजनैः सह सहासमुखो मुरारिः ।
रासोत्सवैकरासिको रमणीयरूपो-
  ल्लासोऽनिशं भवतु वः कुशलाय देवः ॥

End

श्रीमानिन्दुमुखीकटाक्षवसतिः श्रीमानिनीनन्दनः
पासादस्तु कृपाङ्कुरो भगवतो मायानृसिंहाकृतेः ।
वाणीनूपुरमंजुशिञ्जितनिभा वाणी कवीनां जये-
देतत्काव्यवरस्य जीवतु चिरं कर्ता कविः कोविदः ॥

Colophon:

इति श्रीमद्वसिष्ठवंशवाराशिकौस्तुभस्य स्वातीनृसिंहाचार्य-
नन्दनस्य लक्ष्मीनृसिंहाचार्यकवेः कृतिषु अनंगसर्वस्व
नाम भाणः संपूर्णः ॥

Subject: Anaṅgasarvasvabhāṇaḥ.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

This author belonged to the Vāsiṣṭhagotra and was the son of one Svātī Nṛsimhācārya. His date is not known. The bhāṇa is not available in print.

॥ कन्दर्पदर्पणम् ॥

4581. KANDARPADARPAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 5278. Page 167. Right column. Substance—Paper. Size—9½ × 4 inches. **Sheets—15.** Lines—8 to 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—300. Author—Śrīkaṇṭha. Complete.

Beginning:

यस्य घ्राणसुखाः शराः श्रुतिसुखी मौर्वी रसज्ञप्रियं
कोदण्डं नयनोत्सवं प्रियसखः स्पर्शाभिनन्द्यो रसः ।
चेतःप्रीतिकरी जनिस्त्रिजगतीहृद्यञ्च बाहोर्बलं
सोऽयं पञ्चशरस्तनोतु भवतां सौभाग्यमव्याहतम् ॥

(नान्द्यन्ते) सूत्रधारः ॥

अहह फलितमस्मदभ्यासमायेन । यदिदानीम् । कम्पानदीतटस्वास्तव्यस्य कात्यायनीस्तनमुद्रितोरस्थलस्य भगवतः श्रीमदेकाम्रनाथस्य वसन्तयात्रोत्सवसमागतानां सज्ञातसाहित्यसौहित्यानामङ्गीकृतसङ्गीतानामनङ्गावेद्यारा द्धान्तितानामुपस्थितः समाजः ॥

काञ्ची पुरी वसन्तः कालः सरसाश्च यत्सभास्ताराः ।
तत्पुनरारब्धव्यं रूपकमस्माभिरनुरूपम् ॥

(विचार्य सहर्षम्) अस्ति खलु प्रशस्तमहिमा समस्तविद्यापारदृश्वा काश्यपकुलललामभूतः कलियुगकालिदाससूनुः बलयाङ्कनखचरणकनकचरणमृगाङ्कमण्डितशिराः श्रीकण्ठो नाम कविः ॥ तस्य कृतिं कन्दर्पदर्पणं नाम भाणं प्रयोगेन प्रदर्शयन् प्रीणयिष्याम्यार्यमिश्रान् ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

मर्यादावरणं जनस्य महतो वर्णासमेवर्ततां(?)
सस्यैः पूर्णरसादिभिः समधिका सर्वंसहा जायताम् ।
सादेशे भुवनत्रये रतिपतेरव्याहतो वर्धतां
चित्ते पुण्यवतां शिवस्य चरणद्वन्द्वं परिस्पन्दताम् ॥

Colophon:

इति ॥

कन्दर्पदर्पणं नाम भाणं श्रवणभूषणम् ।
श्रोतृणामर्थशब्दानां पूर्णं निर्धूतदूषणम् ॥

श्रीमदनङ्गरङ्गनिजाङ्गकुरङ्गदृशे नमः ॥

Subject: Kandarpadarpaṇabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The Ms. is full of scriptorial blunders.

Śrīkaṇṭha, the author of this bhāṇa belonged to the Kāśyapagotra and seems to have been a native of Kāñcīpura. The bhāṇa was intended to be acted before an audience which gathered in Kāñcī during the Vasantotsava of Ekāmranātha. He refers to his father as Kaliyuga Kālidāsa.

The drama is not available in print.

॥ कन्दर्पदर्पणभाणः ॥

4582. KANDARPADARPAṆABHĀṆAḤ.

Burnell's Catalogue No. 10643. Page 167. Right column. Substance—Palm leaf. Size—15 × 1¼ inches. Leaves —18 (74-91). Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—300. Author—Śrīkaṇṭha. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4581.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ गोपाललीलार्णवः ॥

4583. GOPĀLALĪLĀRṆAVAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5321. Page 168. Right column. Substance—Paper. Size—10⅞ × 4½ inches. Sheets —50. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Govindakavi. Complete.

Beginning:

क्रीडानिर्भरमीलितेक्षणमतिश्वासोद्गमप्रस्फुर-
द्वक्षोजद्वितयं विलोलकबरीप्रच्छादितांसाननम् ।
व्रीलावभ्रमितोत्तमाङ्गमनिशं सस्मेरवक्त्राम्बुजं
रत्यास्तत्सुरतान्तकान्तिरुचिरं भूयाद्वपुः श्रेयसे ॥

॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

(सर्वतो विलोक्य) । कथमिदानीं भगवतः श्रीनिवासस्यास्थानोत्सवदर्शनाय मिलिता एव पारिषदाः । तदेतानित्थं विज्ञापयामि (अञ्जलिं बध्वा) । भो भो एष भरताचार्यपुत्रोऽहमवहितोऽस्मि भवदाराधने । तदुच्यतां कस्मिन्नुत्कण्ठिता तत्रभवताश्चित्तवृत्तिः (कर्णं दत्वा) किं ब्रूथ ।

जामात्रादिजनस्य चेष्टितमभिव्यक्तीचकाराखिलं
यत्र श्रीः कमलापतेः सुचरितं सामर्थ्यमप्यात्मनः ।
गोविन्दाख्यसुहृत्कृतेयमुटकेगोविन्दनामा कविः
प्राणैषीदधुनैव भाणमतुलं गोपाललीलार्णवम् ॥

* * *

नटी ॥ (सशिरः कम्पम्) । आर्य क ईदृशः कविः
यस्य लोकोत्तरा धृतिः प्रगल्भता च ।

सू ॥ गोविन्दकविरेव ।

नटी ॥ (स्तब्धं तूष्णीं तिष्ठति) ।

सूत्र ॥ (सप्रणयकोपम्) अयि प्रेयसि ।

तातो यस्य दिगन्तविश्रुतयशाः श्रीरङ्गवर्याभिधो
माता यस्य सरस्वती सुचरिता साध्वीनुतैतादृशोः ।

पित्रोः सूनुषु च त्रिषु प्रियतरो योऽपि स्वयं मध्यमः
किं वानागत एष ते श्रुतिपथं गोविन्दनामा कविः ॥ ५६ ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

नन्दन्तु प्रथिता नृपाः सुकवयो विप्राः परे साधवः
नन्दत्वेष कविश्चिरं विरचयन्ग्रन्थान्मनोज्ञान् बहून् ।
ये त्वस्यासुहृदः निरक्षरमुखा द्रव्याङ्गनासूनुभि-
र्युक्तास्ते भवने स्वके भृशतरां नन्दन्तु नक्तंदिवम् ॥

॥ इति सर्वे निष्क्रान्ताः ॥

Colophon:

इति श्रीमदुटके रङ्गाचार्यतनयगोविन्दकविकृतौ
गोपाललीलार्णवभाणः समाप्तः ॥

गोपाललीलाभाणो मे सत्पुत्रोऽह्यभिवर्धताम् ।
सन्तापयन्नन्तरङ्गमनिशं मम दुर्हृदाम् ॥ १ ॥

Subject: Gopālalīlārṇavabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in a very good condition.

Govinda is the author of this Bhāṇa. He tells us that he is the son of Raṅgācārya and Sarasvatī. The appellation Uṭke seems to suggest that the author might have been a Maharatṭa Brahmin but it is not certain. The date etc. of the author is not known. The work is not available in print.

॥ दानकेलिकौमुदी ॥

4584. DĀNAKELIKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 5200. Page 168. Right column.

Substance—Paper. Size—13×5½ inches. Sheets—23. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—900. Author—? Complete.

Beginning:

॥ नमो व्रजयुवराजाय ॥

अन्तस्मेरतयोज्वला जलकणव्याकीर्णपक्ष्माङ्कुरा
किञ्चित्पाटलिताञ्चला रसिकतोत्सिक्ता पुरः कुञ्चती ।
रुद्धायाः पथि माधवेन मधुरव्याभुग्नतारोत्तरा
राधीया किलकिञ्चितस्तबकिनी दृष्टिः श्रियं वः क्रियात् ॥

॥ अपि च ॥

विभुरपि कलयन् सदाभिवृद्धिं
गुरुरपि गौरवचर्यया विहीनः ।
मुहुरुपचितवक्रिमापि शुद्धो
जयति मुरद्विषि राधिकानुरागः ॥

॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

अलमतिविस्तरेण ॥ (समन्ताद्विलोक्य ।) हन्त कथं मदयिनान्दीचन्द्रिकासन्दीधितचावर्तत (?) धुरं......नन्दीश्वरगिरेरुपत्यकायां घूर्णते सतां मण्डली ॥

End:

कृष्णः ॥ (सहर्षम्) । भगवति शीघ्रमाज्ञापय किन्ते भूयः प्रियङ्करवाणीति ॥

पौर्ण निरवद्यकेलिमाधुरीसुधासिन्धो साधीयसि प्रसङ्गे कृतादिप्रार्थनानिश्चितमेव फलगर्भिणी भवेदित्यधुना निवेदयामि ।

सहचरीकुलसङ्कुलया गुणै-
रधिकया सह(रा) धिकयानया ।
त्वमिहनर्मसुहृन्मिलितस्तदा
घटय माधव हृद्यविलासितम् ॥
॥ किञ्च ॥
राधान्कुंड(?)तटीकुटीरवसतिस्त्यक्तान्यकर्मा जनः
सेवामेव समक्षमत्र युवयोर्यः कर्तुमुत्कण्ठते ।
वृन्दारण्यसमृद्धिदोहदपदक्रीडाकटाक्षद्युते-
स्तर्षाख्यस्तदुरस्य माधव...तूर्णं विधेयस्त्वया ॥
(कृष्णः ॥ सहर्षाभ्युपगमम्) । भगवति तथास्तु ।
तदेहि प्रातिस्विकाभीष्टकृत्याय प्रयाम इति ॥

Colophon:

दानकेलिकौमुदीनाम भाणिका समाप्ता ॥
प्रथिता सुमनःसुखदा यस्य निदर्शेन भाणिकास्रगियम् ।
तस्य मम प्रियसुहृदः कण्ठतटीश्लगमलङ्करुताम् ॥
नन्दीश्वरे निवसता भाणिकेयं विनिर्मिता ।
गते मनुशते शाके चन्द्रस्वरसमन्विते ॥ १४७१ ॥

Subject: Dānakelikaumudī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. After the colophon is given the following verses:—

अथ भाणिकालक्षणम् ।
भाणिक....क्ष (भाणिका श्लक्ष्ण)नेपथ्यामुखनिर्वहणान्विता ।
भारती कैशिकी वृत्तियुजैकाङ्कविनिर्मिता ॥
उदात्तनायिकामन्जुपुरुषाङ्कस....प्रकम् ।
उपन्यासोऽथ विन्यासो विबोधः साध्वसं तथा ॥

समर्पणं निवृत्तिश्च संहारश्चापि सप्तमः ॥

उपन्यासः प्रसङ्गेन भवेत्कार्यस्य कीर्तनम् ।

निर्वेदवाक्यव्युत्पत्तिविन्यास इति कीर्त्यते ॥

भ्रान्तिनाशो विबोधः स्यान्मिथ्याख्यानन्तु साध्वसम् ॥

उपालम्भवचः कोपपीडयेह समर्पणम् ।

निदर्शनस्योपन्यासो निवृत्तिरिति कथ्यते ।

संहार इति च प्राहुः यः कार्यस्य समापनम् ॥

On the title page is given

'श्रीसर्वविद्यानिधानमहादेवकवीन्द्राचार्यसरस्वतीनां दानकेलिकौमुदीभाणिका' ॥

This bhāṇa refers to the amorous deeds of Lord Śrī Kṛṣṇa with the Gopikās. The author of this work is unknown but he says that he composed the bhāṇa in Śaka 1471, corresponding to A. D. 1549. A place called Nandīśvara seems to have been his native place.

The present copy belonged to the collection of the famous Kavīndrācārya and is dated Saṃvat 1740, corresponding to A. D. 1682.

Professor A. B. Keith attributes this bhāṇa to Rūpagosvāmin, the famous Ālankārika and follower of Caitanya but on what grounds he does so is not stated. The bhāṇa was printed as early as 1881 at Murshidabad in N. India.

॥ मदनभूषणम् ॥

4585. MADANABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10653. Page 170. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{8}$ inches. Leaves —31. Lines—4 to 6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Appāyajvan. Complete.

Beginning:

भजन्तु लोका भवमम्बुजाक्षं
पद्मासनं वा पुरुषार्थहेतोः ।
वयं वयोरूपगुणाभिरामं
रामाङ्कमाश्रित्य सुखं भजामः ॥

येनैवोपमितिं गतास्त्रिजगतामादर्शपद्मेन्दवः
वर्ण्यन्ते कविभिर्वरेण्यमहिमप्रस्कन्दितान्यश्रियः ।
येनानङ्गदशां गतोऽपि मदनः पट्टाभिषिक्तः पदे
तत्तादृग्वदनं तनोतु सुदृशामानन्दमव्याहतम् ॥

* * *

॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

अद्य खलु जगत्पतेः करुणानिलयस्य कपर्दाकलितकला धीशकलाविलासविशदचोलावनीमण्डलस्य कवेरकन्यकालोलकल्लोलमालाविघट्टनविघटितशीकरनिकरापहृतसन्ध्यानन्दनटनविनोदपरिश्रमस्य गोपायितगुणगणमहितनिखिलविद्वज्जनस्य भगवतो गौरीमायूरनाथस्य वर्धते वसन्तोत्सवः

* *

पारिपार्श्वकः ॥ अस्ति जानामि ।

तातो यस्य चिदम्बरेश्वर इति प्रख्यातनामा मखी

मद्रात्रिदिवदत्तहव्यनिवहा दानैककृत्याः सुराः ।
श्रीवत्सान्वयवारिधीन्दुरवसद्यः किल्लियूर्नामनि
श्रीमान् विश्रुतकीर्तिरार्द्रहृदयः पुण्येऽग्रहारे सुधीः ॥
अद्य खलु तत्तनयो गौरीमायूरनगरमध्यास्ते ।

सूत्र ॥ (साभ्युपगमम्) । प्रख्यातविद्याः खलु तद्वंशीया जगत्याम् ।

पारि ॥ (सशिरः कम्पम्)। अस्ति किममुना कविना प्रणीतः प्रबन्धः ?

सूत्र ॥ किं न श्रुतः कविवरेण कृतस्त्वयासौ
भाणः सभाजनवशीकरणप्रवीणः ।
द्रष्टुर्जनस्य हृदयं परतो निरुन्धे
तत्तादृशो मदनभूषणनामधेयः ॥
अतस्तेनैव महाजनसभाः सभाजयिष्यामः ।

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥
आचन्द्रं धर्मशीलो भवतु नरपतिः सस्यपूर्णा धरित्री
कावेरीबद्धसेतुर्भजतु जलनिधिं सर्वदैवात्मनाथम् ।
शृङ्गारश्चित्तजन्मा मलयमरुदिमे कोकिलाः कामिनीनां
सन्दोहश्चन्द्रबिम्बं रसिककुलमथो वर्धतां माधवोऽपि ॥

Colophon:

समाप्तोऽयं मदनभूषणाख्यो भाणः हरिः ॐ ॥ शुभमस्तु ॥
श्रीगुरुभ्यो नमः । साम्बशिवार्पणमस्तु ॥

Subject: Madanabhūṣaṇabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The author Appāyajvan is a native of Killayūr eight miles off from Māyavaram in Tanjore District. His other works are

1. गौरीमायूरचम्पूः 2. आचारनवनीतम्

He was patronised by the King Śāhaji of Tanjore.

A paper transcript of this work is available in this library. See T. V. No. 495.

For further particulars regarding the author, see the remarks under No. 4035, Vol. VII Pages: 3040-43. The work does not seem to have been printed.

॥ मदनभूषणम् ॥

4586. MADANABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10654. Page 170. Left column. Substance—Palm leaf. Size—16 × 1¼ inches. Leaves—30. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—600. Author—Appāyajvan. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4585.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मदनसञ्जीवनः ॥

4587. MADANASAÑJĪVANAḤ.

J. L. Collection No. 660. Substance—Paper. Size—7½ × 5 inches. Sheets—23. Lines—14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—620. Author—Ghanaśyāma. Complete.

Beginning:

भद्रायास्तु सर्गहेतु यद्वाहोगूढतस्करः ।
यत्र नायकनामापि लालसीति विवर्णवत् ॥ १ ॥

* * *

(नान्द्यन्ते सूत्रधारः)

(सविनयं कुसुमाञ्जलिं विकीर्य पुरोऽवलोक्य सानन्दोल्लासम् ॥)

अनुकूलयत इव विधिरस्मासु ॥ यदिदानीम् ॥

पुण्डरीकपुरवास्तव्यस्य पुण्डरीकनयनप्रमुखपुङ्खानुपुङ्खरिङ्खदसङ्ख्यनिखिललेखलेखान्वयमानास्थानमण्डपस्य भगवतः शिवकामिनीसखस्य कनकसभापतेरार्द्रादर्शनमहोत्सवाय मिलिताः निरन्तरच्छन्दःकाव्यनाटकालंकारसङ्गीतसाहितीकलानिरवद्यवैशारद्याः सततमद्वैतविद्यापारदृश्वानः द्वैतवादिमेषपुण्डरीकाः पौण्डरीकप्रभृतिमहाक्रतुकृतः त्रिसन्ध्यमिन्दुशेखरचरणारविन्दपरिचरणनिर्धूतकलिवृजिना रसिकजनाः

* * *

(विचिन्त्य सहर्षम् ॥)

कश्चिदस्ति भवादृशानस्वयरसिकमानसानन्दनगुणगणगर्भितो मदनसञ्जीवनो नाम भाणः । तमहं प्रयुञ्जानो अनुरञ्जयाम्यार्यमिश्रान् । (नेपथ्ये) कस्तस्य कविः

सू ॥ (सहर्षम्) श्रूयतां समासतो निवेदयामि ॥

यस्येशो + कविः ॥

(पुनर्नेपथ्ये) किं युद्धकाण्डनाम्नश्चम्पूकाव्यस्य प्रणेता घनश्यामकविः ।

सू ॥ (आकर्ण्य) ॥ (सस्मितम्) अथ किम् (ससम्भ्रममाकाशे लक्ष्यं बध्वा ॥) (ससम्भ्रमम् ॥) किं ब्रूथ । किमेष एव कविरिति ॥ (सभ्रूभङ्गम्)

* * *

सूत्र ॥ (सश्लाघम्)

दिष्ट्या इष्ट इहैव तोषणगुणः सर्वे गुणग्राहिणः
युयं व्याघ्रपुरीपुरीविभुरपि श्रीचित्सभेशो नटः ।
फुल्लन्नीरजसौरभीमधुघटीनिद्रापितद्वीपिज-
द्राक्षाताद्दशमाधुरी सहचरी वाचां कवेर्वैखरी ॥

किम्बहुना ॥

एकेनाह्ना कृतं तेन मयैकेन प्रयुज्यते ।
तदेकेन हृदा यूयं तरङ्गयत रूपकम् ॥

End:

कथय किं भूयः प्रियमुपकरोमि ॥
किं ब्रवीषि । नन्वितोऽपि प्रियमस्तीति ।

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

सर्वत्रापि सुभिक्षमेव सततं भूमण्डले वर्धतां
भक्त्या यज्ञकृतो भवन्तु सुजनाश्चन्द्रार्धचूडार्चकाः ।
श्रीमन्तः कवयो भजन्तु परितः कल्याणपारम्परी-
माचन्द्रार्कमनर्गलं विजयतामद्वैतमव्याहतम् ॥ ९८ ॥

* * *

पुंसां बाहुयुगस्य सम्भवफलं यस्याङ्गपालीदशो-

रालोको वदनस्य दन्तसिचयास्वादोऽनुसारः पदोः ।

पाण्योरूरुनखक्षतार्पणमुपालम्भः श्रुतं कर्णयो-

र्मूर्ध्नः पादनतानि मुग्धतरुणीलोकः समाजीर्यतु(?) ॥

पुनः समाधाय ॥ इति निष्क्रान्ताः ॥

Colophon:

सम्पूर्णो मदनसञ्जीवनो भाणः ॥

Subject: Madanasañjīvanabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

On the title page is given:—

घनश्यामपण्डितीयः ॥

There is a paper transcript of this work in this library. See T. V. No. 486.

This is another work from the facile pen of Ghanaśyāma. The work is unpublished.

॥ मदनसञ्जीवनः ॥

4588. MADANASAÑJĪVANAḤ.

J. L. Collection No. 661. Substance—Paper. Size—8×4½ inches. Sheets—16. Lines—16 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Ghanaśyāma. Incomplete. (Wants end)

Beginning—Same as No. 4587.

End:

मार्दङ्गिकादिषु पुरो विचलत्सु शीला

चेलावगुण्ठितशिरश्चरमाङ्गबाहाः ।

नाट्याय गुल्फधृतमञ्जुलकिङ्किणीका
देवालयं द्रुतमिमाः प्रतियान्ति वेश्याः ॥ ९१ ॥
* * किन्वेतत्किमु ते कचद्युतिझरी.................

Subject. Madanasañjīvanabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ रसोल्लासः ॥

4589. RASOLLĀSAḤ.

Burnell's Catalogue No. 10652. Page 172. Right column. Substance—Palm leaf. Size—16¼ × 1½ inches. Leaves—24. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—600. Author—Śrīnivāsavedāntācārya. Complete.

Beginning:

..................................कारीशर-
त्सम्पूर्णामृतरश्मिसान्द्रकिरणस्रोतांसि वः सन्ततम् ।
उन्मीलन्नवकेतकीदलशिखालीलायितानि स्वयं
रत्यन्ते म................................ ॥

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥ आर्ये समादिष्टोऽस्मि ॥ * निरवधिककरुणानिधेः श्रीभूतपुरीतपःफलायमानस्यादिकेशवस्योपवनयात्रोत्सव.... * अखिलैरमीभिरार्यमिश्रैः । यथा—

अस्ति ह्य................................. ।
श्रीनिवासः कविर्यस्य वाणी विद्वन्मनोहरा ॥

॥ किञ्च ॥

विद्यावृत्तविशेषविस्मितबुधश्रेणीवितीर्णोल्लस-
द्वेदान्तार्यसभास........................... ।
तादृग्वैभवशोभिनो गुणनिधेः श्रीश्रीनिवासस्य यः
पौत्रः क्षान्तिदयाशमादिभवनं श्रीवेङ्कटार्यात्मजः ॥

*　　　*　　　*

तत्प्रणीतो निखिलरसिकजन................ ।

End:

किमतोऽप्यधिकं प्रियमस्ति ॥

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

नयेन परिरक्षन्तु रक्षितारः क्षितेः क्षमाम् ।
सुवृष्टिर्भवतात्काले विद्वांसः प्राप्नुयुः श्रियम् ॥

Colophon:

इति वेदान्ताचार्यश्रीनिवासाचार्यस्य कृतिषु रसोल्लासो नाम भाणः समाप्तः ॥

अत्रिवंशभववेङ्कटात्मजश्रीनिवासकविना विनिर्मितम् ।
भाणरत्नमधिकोज्ज्वलं गुणैर्वीतदोषमिदमस्तु संमुदे ॥

हरिः ॐ

Subject: Rasollāsabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

The author of this bhāṇa, Śrīnivāsavedāntācārya seems to have been a native of Bhūtapuri, or Śrīperumbudur in the Chingleput District. He belonged to the Ātreyagotra. His geneology as given here is

Vedāntārya
|
Śrīnivāsa
|
Venkaṭārya
|
Śrīnivāsa

The hero and heroine in this bhāṇa happen to be Kāmaśekhara and Muktāvalī. The work is unpublished.

॥ वसन्ततिलकः ॥

4590. VASANTATILAKAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5283. Page 172. Left column. Substance—Paper. Size—9¾ × 4⅛ inches. Sheets—21. Lines—10 to 13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—635. Author—Varadācārya. Complete.

Beginning:

जयन्ति जगतां मातुस्तनकुङ्कुमबिन्दवः ।
मुकुन्दाश्लेषसङ्क्रान्तकौस्तुभश्रीविडम्बिनः ॥

End:

काञ्चीपुरीमधिवसन्कमनीयभूमा
कामी स एव वरदः कमलालयायाः ।
आकल्पयन्वसुमतीमनुकल्पमेनां
कल्पद्रुमो जयतु कश्चन मानवानाम् ॥

॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

इति वरदार्यविरचितो वसन्ततिलको नाम भाणः सम्पूर्णः ॥
श्रीरामाय नमः हरिः ॐ ॥

श्रीनारायणाय नमः ॥ हरिः

Subject: Vasantatilakabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in a good condition. The author of this work is known as Ammal Varadācārya.

Vātsyavardārya, the son of Ghaṭikāśatam Sudarśana is the author of this work. He was a native of Kāñcīpuram. The

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches	No. of Sheets or leaves
4591	B. L. 5284	Paper.	$10 \times 4\frac{1}{4}$	33
4592	,, 5285	do.	$10 \times 4\frac{1}{4}$	60
4593	,, 5286	do.	$10\frac{1}{2} \times 5\frac{3}{8}$	19
4594	,, 5287	do.	$9\frac{5}{8} \times 3\frac{7}{8}$	36
4595	,, 5288	do.	$9\frac{1}{2} \times 3\frac{7}{8}$	68
4596	,, 5289	do.	$8\frac{3}{4} \times 3\frac{1}{4}$	54
4597	,, 5291	do.	$9\frac{3}{4} \times 4$	43
4598	,, 5292	do.	$9\frac{3}{4} \times 3\frac{7}{8}$	46
4599	,, 10647	Palm leaf.	$15 \times 1\frac{1}{4}$	32
4600	,, 10649	do.	$13 \times 1\frac{1}{4}$	25
4601	,, 10655	do.	$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$	33
4602	J. L. 662	Paper.	$8\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{2}$	30
4603	S. K. 218	do.	$9\frac{1}{2} \times 4$	41
4604	B. L. 5290	do.	$10\frac{1}{2} \times 4\frac{5}{8}$	24
4605	,, 5293	do.	$10\frac{3}{4} \times 4$	56
4606	,, 10648	Palm leaf.	$13\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$	28
4607	J. L. 663	Paper.	$8\frac{1}{2} \times 5$	15
4608	B. L. 5294	do.	$14\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{4}$	15

work has been published by the Nirṇayasāgar Press in the Kāvyamālā series.

There are a number of copies of the Vasantatilakabhāṇa in this library and they are tabulated hereunder.

No. of Lines per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.
9	Devanāgarī.	Complete.
6-8	do.	,,
11-13	do.	,,
8	do.	,,
6 or 7	do.	,,
,,	do.	,,
7 or 8	do.	,,
7	do.	,,
7	Grantha.	,,
6	do.	,,
5	Nandināgarī.	,,
10	Devanāgarī.	,,
9	do.	,,
10	do.	Incomplete (wants end).
5	do.	,,
7	Grantha.	,, (fragment)
19	Devanāgarī.	,, (wants beginning).
13	do.	,, ,,

॥ शृङ्गारकोशः ॥

4609. ŚṚṄGĀRAKOŚAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5276. Page 173. Right column. Substance—Paper. Size—9⅞ × 4 inches. Sheets—18. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—340. Author—Abhinava Kālidāsa. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

यमालोक्य स्वस्मिन्मणिमुकुरभासि स्तनतटे
स्फुरद्भृङ्गाकारं कररुहपदाशङ्किहृदया ।
सलज्जा हस्ताभ्यां स्थगयति नवोढां मुहुरुमा
स बालेन्दुः क्रान्तिं हरमकुटवासी हरतु वः ॥ १ ॥

* * *

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥ (परिक्रम्यावलोक्य) । हन्त फलितमस्मद्व्यवसितेन यदद्य कम्पातटप्रहमेधिनो वलयाङ्क इति प्रथितापरनामधेयस्य भगवतः कामकोटीवल्लभस्य वसन्तयात्रोत्सवप्रसङ्गेन

अधीतरतितन्त्राणामनङ्गब्रह्मवादिनाम् ।
सोऽयं विदग्धमिश्राणां समाजः समुपस्थितः ॥

* * *

अस्ति खलु काश्यपगोत्रतिलकभूतः कश्चिदभिनवकालिदासो नाम कविः ।

यस्यानमन्ति कुलदैवतमिन्दुमौलि-

मेकाम्रमूलनिलयं पतिमम्बिकायाः ।

यस्याग्रजन्म कविताकृतपट्टबन्धं

साहित्यभूषणमसोढमदं कवीनाम् ॥

तस्य कृतिं शृङ्गारकोशं नाम भाणं प्रयोगतो दर्श-
यन्नार्यमिश्रानुपस्थास्ये ।

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

अतितररसायिनं भूयादनङ्गवशंवदं

हृदयमसकृच्छृङ्गाराद्वैतशृङ्खलितं नृणाम् ।

शशधरकलाचूडं श्यामारुणं करुणामयं

शमयतु पुनर्जन्मक्लेशं ममापि परं महः ॥

Colophon:

पूर्णोऽयमभिनवकालिदासकृतिः शृङ्गारकोशं नाम भाणः ॥

॥ हरिः ॐम् ॥

यमालोक्य स्वस्मिन् मणिमुकुरभासि स्तनतटे + हरतु वः ॥

Subject: Śṛṅgārakośabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Abhinava Kālidāsa is the author of this bhāṇa. He should have had some sort of intimate connection with Kāñcīpuram; for the titular deity of the place is mentioned by the author as his favourite deity.

The principal charecters in this bhāṇa are Śṛṅgāraśekhara and Anaṅgalekhā. This is not available in print.

॥ शृङ्गारकोशः ॥

4610. ŚṚṄGĀRAKOŚAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5277. Page 173. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{8}$ inches. Sheets—14. Lines—10 to 12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—450 Author—Abhinava Kālidāsa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4609.

Remarks:—The Ms. is in very good condition. Alternate sheets are sulpherated.

॥ शृङ्गारकोशः ॥

4611. ŚṚṄGĀRAKOŚAḤ.

Burnell's Catalogue No. 10642. Page 173. Right column. Substance—Paper. Size—$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Sheets—20. Lines—5 to 7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—300. Author—Gīrvāṇendradīkṣita. Complete.

Beginning:

मध्येमनस्तमध्येमि जगद्वीरं मनोभुवम् ।
अपि वेधोमुखा देवा यस्य वीक्षावशंवदाः ॥

* * *

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥ (अञ्जलिं बध्वा) । अद्य खलु समादिष्टो-ऽस्मि सकलसामन्तराजचक्रमौलिमाणिक्यकिरणपुञ्ज-किञ्जल्कितचरणारविन्दस्य * प्रतिभ्रद[व]नेहसंप्रव-

र्तमाननिजजैत्रयात्राप्रवृत्तजयकाहलीनिनादकर्णनिर्वा -
भितनिखिलारातिधरापतेर्धारावलयवलशासितुर्विशेष -
स्यावन्तिपतेः गुणलुब्धैरखिलकलाविलाससदनैः
काञ्चीपुरनेतुर्भगवतो वरदराजस्य वसन्तोत्सव-
यात्रासमागतैर्निरसूयैश्च रसिकलोकचूडामणिभिः सामा-
जिकैः ॥

अये भरताचार्य ॥

शब्दान्कानपि वर्जितान्वयकथान् सङ्गृह्य वीतत्रपाः
पद्यं पादचतुष्टयेन शनकैर्निर्माय दुर्मेधसः ।
सानन्दं विमृशन्त एव सशिरःकम्पं सरोमाञ्चम-
प्यस्मानाकुलयन्ति हन्त रसिकाभिष्कारुणं दारुणाः ॥ ४ ॥

तद्रूपकेण दरपीडितपार्विकेन्दु-
निष्यन्दिनूतनसुधारससोदरेण ।
नृत्तप्रयोगविशदाय रसोत्तरेण
त्वं नो विकासय मनांसि विना विलम्बम् ॥ ५ ॥ इति ॥

तत्कथमिदानीं घटताम् ॥

(ध्यानं नाटयन्) । (स्मृतिमभिनीय) ।

अस्त्यस्तोकगुणो हिमाद्रिशिखरोत्सङ्गापतज्जाह्नवी-
साहङ्कारतरङ्गसङ्गसहजश्रीहारिसूक्तिक्रमः ।
किञ्चोन्मूलयितुं पुनश्च सुदृढीकर्तुं कलासु प्रभुः
सर्वज्ञो हरिदन्तविश्रुतयशाः श्रीनीलकण्ठाध्वरी ॥ ६ ॥

॥ अपि च ॥

यस्मिन्क्षोणिभुजां सभासु विदुषामग्रेसरे जातुचित्
स्वातन्त्र्यं विविधं विवृण्वति निजं सर्वासु विद्यास्वपि ।
जायन्ते गगनप्रचोदितदृशस्तव्योपलब्धिक्रमाः
स्वेदाम्भः कणसिक्तसर्वतनवो दीनाः प्रतिद्वन्द्विनः ॥ ७ ॥

तस्य भरद्वाजकुलजलधिकौस्तुभस्य कैयटव्याख्यानशिवतत्त्वरहस्याद्यनेकप्रबन्धनिर्मातुरद्वैतविद्यागुरोर्भगवत्याः परदेवताया एव पुरुषावतारस्य पवित्रकीर्तेर्नीलकण्ठमखिनस्तृतीयनन्दनेन तदीयचरणारविन्दपरिचरणलब्धनिखिलविद्येन तत्पुत्रतानुगुणसाहितीकेन गीर्वाणेन्द्रेणाभिनवनिर्वर्तितश्रृङ्गारकोशो नाम भाणः इत्यधुनैव खलु निवेदितं मधुरापुरादागतेन रङ्गकेतुना । तत्तमेव प्रयुञ्जानः सामाजिकहृदयमनुरञ्जयामि ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम्

भूयादस्खलितक्रमा रतिपतेराज्ञा कुले कामिनां
भक्तिः कामदुघा जनस्य सुदृढा भूयाद्भवानीपतौ ।
एधन्तां चतुराननेन्दुवदनापादारविन्दक्वणन्
मञ्जीरध्वनिमञ्जुलाश्च जगम(दु)त्सङ्गे कवीनाङ्गिरः ॥

Colophon:

इति श्रीमद्भरद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीकण्ठमतप्रातिष्ठापनाचार्यचतुरधिकप्रबन्धनिर्वाहकश्रीमन्महाव्रतयाजिश्रीमदप्पयदीक्षितसोदर्यश्रीमदाच्चादीक्षितपौत्रस्य श्रीनारायणदीक्षितात्मजस्य कैयटव्याख्यानशिवतत्त्वरहस्याद्यनेकप्रबन्धनिर्मातुः नीलकण्ठदीक्षितस्य तृतीयनन्द-

नेन गीर्वाणेन्द्रदीक्षितेन विरचितः शृङ्गारकोशो नाम भाणः समाप्तः ॥

Subject: Śṛṅgārakośabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Gīrvāṇendra Dīkṣita, the author of this bhāṇa tells us that he is the third son of the famous Nīlakaṇṭhadīkṣita. This Bhāṇa is similar to the previous ones and is not available in print.

॥ शृङ्गारजीवनम् ॥

4612. ŚṚṄGĀRAJĪVANAM.

Burnell's Catalogue No. 10651. Page 173. Right column. Substance—Palm leaf. Size—14¾ × 1½ inches. Leaves—34. Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—500. Author—Avadhānasarasvatī. Complete.

Beginning:

जेतुर्यस्य दिशां धनुस्तनुलताभ्रामभ्रुवां कोकि....

...गषद्गदा...........लिः शिञ्जिनी ।

...उत्पलप्रख्याः कटाक्षच्छटा

तस्याश्चर्यधनुर्धरस्य महिमा......... ॥

* * *

...कजासन नवनववैदिकालङ्कारस्य

भगवतः काञ्चीपुरेश्वरस्य..................

* * (सहर्षम्) आस्ते खलु समस्तविद्या-

भियोगसञ्जातप्रशस्तिरति कुलतिलकश्च ....

.. (अवधानसर)स्वती नाम कविः ॥

तस्य कृतिं शृङ्गारजीवनं नाम भाणं प्रयोगेन दर्शयन्.........

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

ता(रुण्य)मस्तु सुदृशां सतताभिवृद्ध-
चन्द्रः समुल्लसतु सन्ततपूर्णबिम्बः ।
मासो मधुर्विहरतामनिशं वनेषु
(पुष्पायुधो) विजयतां भुवनैकवीरः ॥

Colophon:

इत्यवधानसरस्वत्याः कृतिः शृङ्गारजीवितं नाम भाणः सम्पूर्णः ।

Subject: Śṛṅgārajīvana.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

The author of this bhāṇa is known as Avadhāna Sarasvatī. Nothing more is known of him. The bhāṇa is not available in print.

॥ शृङ्गारतिलकः ॥

4613. ŚṚṄGĀRATILAKAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5295. Page 173. Right column. Substance—Paper. Size—9¾ × 3¾ inches. Sheets—62. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—950. Author—Rāmabadradīkṣita. Complete.

Beginning:

पाणिग्रहावसर एव दृढोपगूढा
रागस्पृशा रघुपतेर्नयनाञ्चलने ।

लज्जावशान्नववधूरिव सङ्कुचन्ती
दृष्टिर्महीदुहितुरस्तु विभूतये वः ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

आचन्द्रार्कमिदं भवेदविरलं गोत्राह्मणेभ्यः शिवं
भूयस्त्वागमवृद्धसेविभिरियं राजन्वती राजभिः ।
लाल्यन्तां सरसोक्तयश्च कवयः शश्वद्रसज्ञैर्जनैः
स्यादेतस्य कवेश्च भक्तिरचला देवे रघूणां प्रभौ ॥

इति निष्क्रान्तः ॥

Colophon:

इति कौण्डिन्यकुलमण्डनरामभद्रकविवरविरचितः शृङ्गारतिलकं(को) नाम भाणः सम्पूर्णः ॥

Subject: Śṛṅgāratilakabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

For detailed remarks on Rāmabhadra Dīkṣita, the reader is invited to the Introduction to this bhāṇa in the Nirṇayasāgara Edition and the article on Rāmabhadra in the Indian Antiquary, Vol. XXXIII.

॥ शृङ्गारतिलकः ॥

4614. ŚṚṄGĀRATILAKAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5296. Page 173. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{3} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—25. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—950. Author—Rāmabhadradīkṣita. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4613.

Remarks: —The Ms. is in good condition.

॥ श्रृङ्गारतिलकः ॥

4615. ŚṚṄGĀRATILAKAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5297. Page 173. Right column. **Substance**—Paper. Size—9½×4½ inches. Sheets —50. Lines—8 to 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—550. Author—Rāmabadradīkṣita. Incomplete. (wants end)

Beginning—Same as No. 4613.

End:

(निरूप्य) ॥ पश्य निपुणिके ।
उन्नम्रलोलफ.......... ।

Subject: Śṛṅgāratilakabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ श्रृङ्गारभूषणम् ॥

4616. ŚṚṄGĀRABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 5272. Page 173. Right column. **Substance**—Paper. Size—10¾×4½ inches. Sheets—12. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—340. Author—Vāmanabhaṭṭabāṇa. Complete.

Beginning:

मैत्रीं येन मनोभुवो विरचयन्विश्वं जयत्यञ्जसा
येनोद्दीपनकारिणा विजयते श्रृङ्गारनामा रसः ।

रम्या यत्किरणाश्चकोरपरिषत्सौहित्यनाडिन्धमा
सोऽयं वः सुखमातनोतु जगतामानन्दनश्चन्द्रमाः ॥

End :

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

वेधो विष्णुमहेश्वरप्रभृतिभिः सम्भाविता निर्झरे
राज्ञां शम्बरशासनस्य महती लोकत्रये दीव्यतु ।
सत्स्वन्येषु रसेषु चास्तु विजयी शृङ्गार एको रसः
सन्नाहिस्तनमण्डलं मृगदृशां तारुण्यमुज्जृम्भताम् ॥

Colophon:

इति श्रीवामनभट्टभाणविरचितः भाणः समाप्तः ॥

Subject: Śṛṅgārabhūṣaṇabhāṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition. This No. is given by Dr. Burnell in the errata list.

Śṛṅgārabhūṣaṇa of Vāmana Bhaṭṭabāṇa has been printed by the Nirṇayasāgara Press, Bombay. For information regarding Vāmana Bhaṭṭa, please refer to the Introduction to Pārvatīpariṇaya, Śrī Vāṇi Vilās Edition.

॥ शृङ्गारभूषणम् ॥

4617. ŚṚṄGĀRABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 5273. Page 173. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—15. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—345. Author—Vāmanabhaṭṭabāṇa. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4616.

Colophon:

इति श्रीवत्सकुलवामनभट्टबाणविरचितः शृङ्गारभूषणं नाम भाणः

समाप्तः ॥

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शृङ्गारभूषणम् ॥

4618. ŚṚṄGĀRABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10638. Page 173. Right column. Substance—Palm leaf. Size—15 × 1⅛ inches. Leaves—12 (39-50). Lines—7 or 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—Vāmanabhaṭṭabāṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4617.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शृङ्गारभूषणम् ॥

4619. ŚṚṄGĀRABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10639. Page 173. Right column. Substance—Palm leaf. Size—17 × 1½ inches. Sheets—11 (72-82). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—Vāmanabhaṭṭabāṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4616.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. At the beginning there are a few lines from the end of the Vṛttaratnāvalī and after the colophon is given the beginning of the Acyutarāyābhyudayā.

नालीकाक्षमलीकाक्षं नागेशयमगेशयम् ।
विपुङ्गवध्वजं धाम पुङ्गवध्वजमाश्रये ॥

अव्यादपूर्वो निधिरागमाना-
माद्यो वृषाद्रेः पतिरच्युतेन्दुः ।
निरीक्षितुं निस्पृहकाङ्क्षितं ये
निरञ्जना एव जना क्षमन्ते ॥

धम्मिल्लशैवलधरा विराज-
द्पाङ्गमीनाधरविद्रुमाता ।
धन्या पितृच्छायतया.......
......श्रियमच्युतेन्दोः ॥

सुवर्णरूपैः शुभनायकारकै-
रौज्वल्यवद्भिर्ध्वनिमश्नुवानैः ।
परिष्कृतादिक्षितिपान् प्रभ...
.... ॥

॥ शृङ्गारभूषणम् ॥

4620. ŚṚṄGĀRABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10650. Page 173. Right column. Substance— Palm leaf. Size—16⅓ × 1½ inches. Leaves—12. Lines—7 or 8 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—300. Author—Vāmanabhaṭṭabāṇa. Complete.

Beginning, end, and subject—Same as No. 4616.

Colophon:

इति श्रीवत्सकुलतिलकवामनभट्टबाणविरचितशृङ्गारभूषणम् नाम

भाणः समाप्तः ।

श्रीकैलासाधिपाय नमः ॥ श्रीबृहदम्बायै नमः ॥ श्रीगुरवे नमः ॥

नवसंवत्सरचैत्रे मासि चतुर्थ्यां बुधस्य वारेऽस्मिन् ।

श्रीबालकृष्णविदुषा लिखितो भाणः स एव रसिकोऽभूत् ॥

Remarks:—The Ms. is in good condition. The Ms. was copied by Bālakṛṣṇa.

॥ शृङ्गारभूषणम् ॥

4621. ŚṚṄGĀRABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10641. Page 173. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—18. Lines—7 or 8 to a page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—Vāmanabhaṭṭabāṇa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4616.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ शृङ्गारभूषणम् ॥

4622. ŚṚṄGĀRABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 5274. Page 173. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Sheets—12. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—170. Author—Vāmanabhaṭṭabāṇa. Incomplete.

Beginning and subject—Same as No. 4616.

End:

वाचालमञ्जीरमनोहरेण

पादेन पद्मोदरकोमलेन ।

वक्षःस्थले ताडनमाचरन्त्या

वराङ्गि सोऽयं क्रियतामशोकः ॥

सखे धनमित्र । इतः

Colophon : Nil.

Remarks:—The Ms. is in a good condition.

॥ शृङ्गारस्तबकः ॥

4622. ŚṚṄGĀRASTABAKAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5298. Page 173. Right column. Substance—Paper. Size—9¾ × 4⅓ inches. Sheets—32. Lines—11 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—930. Author—Nṛsimha. Complete.

Beginning:

भद्रं स वो दिशतु भक्तजनासपक्ष-

शिक्षाकृते सपदि पञ्चमुखायमानः ।

लक्ष्म्याः पयोधरतटीपरिरम्भलोभा-

दूरीचकार मुखमात्रमृगेन्द्रतां यः ॥

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥ आदिष्टोऽस्मि भर्ममयनिर्मलहर्म्यतलनिर्मितसु-
दतीगीतिरीतिनिशमनसमयपरवशविरिञ्चविषमीकृत-
प्रपञ्चविधानां निधानाधिकविपुलनिलयवलयकलित-
नीलोपलजलोदरसरविस्पृहविभापटलाघनघनाघनता-
ण्डवितशिखण्डिमण्डलां * * सकलवस्तुसं-
निधानमधुरां मधुरां नाम नगरीं सनाथीकुर्वतो मैथिली-

लक्ष्मणसततपरिभूषितपार्श्वयुगलस्य * रामभद्रस्य ग्री-
ष्मसमययात्रामहामहवन्दनानन्दवृन्दीभवन्त्या समस्त-
शास्त्रकनकानिकषदृषदा परिषदा * *

शेषः प्रादुरभूदशेषपुरुषप्रोज्जीवनाय स्वयं
यत्र श्रीरमणाज्ञया स भगवान् श्रीभाष्यकारात्मना ।
विद्वन्मौक्तिकपुञ्जनिर्भरगुणग्रामाभिरामान्तरैः
.... ॥

....

कुञ्जरपुञ्जनकलाचातुर्यक्रमः... ।
आम्नाये गहनेऽप्यनर्गलगतिर्हारीतगोत्रोदितः
जायान्यस्य हितश्रुतप्रदगुरुर्भ्राता नृकण्ठीरवः ॥

तस्य खलु ॥

प्राप्तसाहित्यसौहित्यसूनुः सानुजमण्डलः ।
नृकण्ठीरव इत्याख्या यस्य प्रख्यातिमश्नुते ॥

* * *

सोऽयं विचित्रसन्दर्भं शृङ्गारस्तबकाभिधम् ।
भाणं बभाण सासूयजनबाणगणायितम् ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

श्रेयःप्रदैरिह सुखैर्धरणीसुरेन्द्राः
सम्प्रीणनं क्रतुभुजा मुहुराचरन्तु ।
श्रीरामचन्द्र इव सान्द्रगुणो नरेन्द्रो
विश्वम्भरा भवतु विश्रुतदानकीर्तिः ॥

Colophon :

इति ह(ा)रीतकुलतिलकवैदिकसार्वभौमश्रीनृसिंहविरचितः शृङ्गारस्त-
बकाभिधो भाणः सम्पूर्णः ॥

Subject: Śṛngārastabaka.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

Nṛsimha, a Śrīvaiṣṇava author is the composer of this bhāṇa. He belonged to Hārītagotra.

॥ शृङ्गारस्तबकः ॥

4624. ŚṚṄGĀRASTABAKAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5299. Page 173. Right column. Substance—Paper. Size—12 × 5½ inches. Sheets—33. Lines—10 to 13 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—930. Author—Nṛsimha. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4623.

On the title page and after the colophon is given

सर्वविद्यानिधानकवीन्द्रचार्यसरस्वतीनां शृङ्गारस्तवकभाणः ।

संवत् १७४० चैत्रशुद्ध

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The Ms. is dated Saṃvat 1740 corresponding to A. D. 1682.

॥ शृङ्गारसर्वस्वम् ॥

4625. ŚṚṄGĀRASARVASVAM.

Burnell's Catalogue No. 5275. Page 173. Right column. Substance—Paper. Size—9⅞ × 3⅞ inches. Sheets—39.

Lines—7 to 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—480. Author—Nallābudha. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

विष्णुब्रह्मपुरन्दरादिविबुधैः सान्द्रे विवाहाङ्गणे
प्रेमावेशवशात्परस्परहठाश्लेषे धृतोत्कण्ठयोः ।
गौरीशङ्करयोः ससम्भ्रममणीपीठाधिरोहे मिथः
सङ्घर्षेण समुद्गतः पुलकसम्भारः शिवायास्तु नः ॥

End:

॥ तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

श्रीवाचौ कुरुतां महत्सु विहृतिं त्यक्त्वा विरोधं समं
भूयः किञ्च मिलन्तु मङ्गलचया गोब्राह्मणेभ्योऽनिशम् ।
भूपैर्नीतिपदानुसाररसिकैर्भूरस्तु राजन्वती
भूयादस्य कवेश्च शङ्करपदध्यानानुरक्तं मनः ॥

प्रागेव विंशद्वयसः प्रबन्धा नल्लाकवीन्द्रेण सुधीश्वरेण ।
शृङ्गारसर्वस्वमिति प्रतीतः सन्दर्भितोऽयं सरसः प्रबन्धः ॥

Colophon:

इति श्रीकौशिककुलजलधिराकासुधाकरश्रीबालचन्द्रमखिनो वरतनूभव श्री[नल्लाबुधकविशेखरतनूभव]नल्लाबुधकविशेखरविरचितः शृङ्गार-सर्वस्वं नाम भाणः सम्पूर्णः ॥

Subject; Śṛngārasarvasva.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Nallākavi the author of this bhāṇa was the son of Bālacandra Makhin and a near kinsman of Rāmabhadra Dīkṣita. He was an younger contemporary of Rāmabhadra Dīkṣita. For other particulars regarding Nallābudha, refer to the Indian Antiquary Vol. XXXIII.

This bhāṇa has been published by the Nirṇayasagara Press, Bombay.

॥ शृङ्गारसर्वस्वम् ॥

4626. ŚṚṄGĀRASARVASVAM.

Burnell's Catalogue No. 10650. Page 173. Right column. **Substance**—Palm leaf. **Size** —15¾ × 1¼ inches. **Leaves**—47. Lines—5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—700. Author—Vedāntārya. Complete.

Beginning:

श्रियै नमः ॥

श्रीरङ्गराजपादाब्जमकरन्दमधुव्रतम् ।
कर्मणा मनसा वाचा यतिशेखरमाश्रये ॥

* * *

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥ * भो भोः साभोगनिजविलासभोभूयमान-रक्षणविचक्षणकटाक्षस्य * वेङ्कटाचलावासस्य भग-वतः श्रीनिवासस्य वसन्तमहोत्सवारम्भविजृम्भमाण-वैभवसम्भावनाय * * मणिमण्टपमध्यास्तेऽनितर-सामान्यसौजन्यधन्या रसिकमूर्धन्याः ।

* * *

सूत्रधारः ॥ (सविमर्शम्) अस्ति खलु भरद्वाजकुलतिलकः खलवादिकुलवातूलवाधूल श्रीनिवास(गु)रुकरुणाकट-टो वेङ्कटरामार्यनामा सुधीसुत्रामा ॥

मुक्तागुच्छमिषाद्यशो वहति यो मूर्तविशुद्धैर्गिरा
मष्टासु प्रथितो दिशासु विभवैरष्टावधानी कविः ।
तस्यायं तनयश्चतुर्नयपथोद्दामस्फुरन्निर्णयो
वेदान्तार्गसुधीमणिर्विजयते विद्वत्कवीन्द्राग्रणीः ॥

मारिषः ॥ स किल सुधीः सर्वतन्त्रस्वतन्त्रमतिरिति यते । कथमस्य कमनीयकवनपथप्रावीण्यम् ।

सूत्रधारः ॥ (विहस्य ।) विज्ञायते किल भवता

श्रीपत्यन्वयपद्मतिग्मकिरणश्रीसूर्यनारायणः
भ्राता कोविदगन्धसिन्धुरततेयज्वा यवीयो गुरुः ।
भव्यश्रीरनवद्यहृद्यकविताप्राण्डित्यपाथोनिधिः
पाण्ड्यक्षोणिपतेरयं प्रियसखः पद्माभिरामः प्रभुः ॥

मारिषः ॥ (सरोषम्) पर्यनुयुङ्क्ते भवान् प्रबोधयितारं सर्वजगतां परिपचेलिमं भागधेयं पद्मिनीनां प्रकाशिताशेषभुवननिकरं प्रतिदिनोदयपरिष्कृतोदयसानुमन्तं भानुमन्तमपि भवान् जानीते न वेति । स हि समधिकवितरणविभवविजितकर्णः सकलबुधावनलब्धवर्णः सद्गुणसमुद्ररामभद्रसेनाधिनाथसोदरः समाश्रितजनसोदरः पदकमलना... परिपन्थिमण्डलः पाण्ड्यधरामण्डलं परिपालयति ॥

* * *

सूत्रधारः ॥ (सादरम्) । काव्यप्रकाशिकादिग्रन्थोपदि-

सिन्धुमन्थमन्थानःपद्दाभिरामयविभुः । परितुष्यति सोऽप्यस्य कविताभिः ।

मारिष ॥ परीक्षकजनपरिगृहीतस्य मणेः किं नाम परीक्षान्तरम् ॥

सूत्रधारः ॥ तस्य कृतिं शृङ्गारसर्वस्वं नाम भाणमभिनीय सभाजनममुं सभाजयामि ॥

End:

तथाप्येतदस्तु भरतवाक्यम् ॥

सरसकवनशक्तिर्जायतां पण्डिताना-
मभिमतघटनै स्तामाद्रियन्तां नरेन्द्राः ।
अधिवसतु च तेषामन्वयानब्धिकन्या
शिशिरयतु च लोकान्श्रीनिवासः कटाक्षैः ॥

Colophon:

अमोदयत्वशेषान्श्रीमान्वेदान्तदेशिकसुधी यः ।
भाणितमधुरमभाणीद्भाणं शृङ्गारसर्वस्वम् ॥

हरिः ओम् ॥ श्रीमते रामानुजाय नमः ॥
श्रीरङ्गनायक्यै नमः ॥

अष्टावधानवेदान्तशिष्टेष्टकृतिपूलिखन् ।
अष्टैश्वर्यप्रदं भाणमिष्टसिद्धिमवाप्नुयाम् ॥

Subject: Śṛṅgārasarvasvabhāṇa.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

The Śṛṅgārasarvasvabhāṇa was intended to be staged on the occasion of the Vasantotsava of Śrīnivāsa at Tirupati.

The author Vedāntārya seems to have been a native of

Madura. He was the son of Venkaṭārya of Bhāradvāja gotra and his father's teacher was Śrīnivāsārya of Vādhūla gotra. The author says that he was the pupil of Sūryanārāyaṇa of Madura. The reference to Rāmabhadra Nāyaka leads us to the conclusion that the author should have flourished at the beginning of the 16th century. The bhāṇa is not available in print.

॥ प्रहसनानि ॥

PRAHASANAS.

॥ उन्मत्तकविकलशप्रहसनम् ॥

4627. UNMATTAKAVIKALAŚAPRAHASANAM.

Burnell's Catalogue No. 10659. Page 167. Right column. Substance— Palm leaf. Size—18 × 1¼ inches. Leaves—19. Lines—6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—240. Author—Veṅkaṭeśvara. Complete.

Beginning:

श्रीविद्यारामाय नमः ॥

कल्याणमावहतु ते गणनायकस्य
कामध्वजः प्रियतमां दधतोऽङ्कमध्ये ।
स्वस्याधिकारहरणादपराधिनोऽपि
सच्छात्रतां भजति यः करपुष्करस्य ॥

* * *

नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

सूत्रधारः ॥ (सानन्दम् ॥) अहो बहोः कालादानुलोम्य-मवलम्ब्यते शैलूषपरिषिदभिलषितेन देवेन ।

विषमविशिखविद्याद्वैतसिद्धा(न्त)सीम्नां
विटसदसि विचित्रैर्विश्रुतानाञ्चरित्रैः ।
अभिमतपरमृगाक्षी योगवैज्ञानिकाना-
महह धुरि जनानामद्भुतोऽयं समाजः ॥

तदेतेषां पुरः किमपि रूपकमभिनेतव्यमस्माभिः । (परिक्रम्यावलोक्य ॥) अये परिषदः सकाशाद्रंगावतंस इत

एवाभिवर्तते । (प्रविश्य) ॥

नटः ॥ भाव मन्मुखेन भवन्तमादिशन्ति सामाजिकाः हास्यरसप्रायेणादृश्यसादृश्येन केनापि दृश्येन वयं विनोदनीया इति । किम्पुनस्तादृशं दृश्यम् ॥

सूत्र ॥ (विचिन्त्य) । (सहर्षम् ।) हस्तगतमाणिक्यमापणे मृग्यते । ननु निर्दिष्टगुणविशिष्टमसदृश एव कवेरकुमारिकातरलतरङ्गताण्डवितशीकरासारशीतलोपशल्यमणल्लूरग्रहारहारनायकमणेः षड्दर्शनीसागरनिशाकरस्य षड्भाषासार्वभौमस्य प्रतिदिनप्रबन्धनिर्माणपरमेश्वरस्य धर्मराजमनीषिणो भागधेयपरिणामेन वेङ्कटेश्वरकविना गृहीतवस्तु विरचितमुन्मत्तकविकलशं नाम कृतं सकलहृदयानन्दविकसनम् प्रहसनम् ।

* * *

तादृशानप्यपथि प्रवर्तयन्ति ॥ उक्तञ्च तेन कवितुरासाहा ।

अनृतानि सत्यलेशैः शबलानि पदे पदे सन्ति ।
यदि शुद्धमनृतमिष्टं कविकलशस्यान्तिकं व्रजत ॥
कलशं कविमाश्रित्य यत्किञ्चिल्लब्धुमिच्छति ।
शशशृङ्गं स सङ्गृह्य करण्डङ्कर्तुमीहते ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

साधुषु विवेकमत्यो योगो गाढः शुनो रत इवास्तु ।
त्वकुरिभशेफ....नुमिव दैर्घ्यं मत्यायुषां सदा भूयात् ॥

(इति परिक्रम्य) निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

समाप्तमिदं प्रहसनम् ॥

पुण्यश्लोककथासुधालहरिभिः सिक्तामनीषावतां

वाणीगर्ह्यचरित्रकीर्तनभुवा दोषेण ह्याश्लिष्यते (?) ॥

Subject: Unmattakavikalaśaprahasana.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

Venkaṭeśvara, the author of this prahasana is identical with the author of the Bhosalavaṃśāvali and Sabhāpativilāsa Nāṭaka, described already under Nos. 4240 and 4529. This is another work of the same author. The work is not available in print.

The Sanskrit Prahasana resembles to a remarkable degree the farce in the English language. The main purpose is to excite laughter through an appeal to the ludicurous. To a very large extent the Prahasanas successfully delineate that theme and the laughter engendered is too much in certain cases. The comic turns out to be vulgar in certain cases.

॥ उन्मत्तकविकलशप्रहसनम् ॥

4628. UNMATTAKAVIKALAŚAPRAHASANAM.

Burnell's Catalogue No. 5307. Page 167. Right column. Substance—Paper. Size—12×5 inches. Sheets—8. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—128. Author—Venkaṭeśvara. Incomplete. (Wants end)

Beginning—Same as No. 4627.

End:

शिष्यः । इदो कोऽपि देसाहिआरी सांबो (?) पमाअच्छइ ॥ (इतः कोऽपि देशाधिकारी साटोपमागच्छति ॥)

Colophon: Nil.

Subject: Unmattaprahasana.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ चण्डानुरञ्जनम् ॥

4629. CAṆḌĀNURAÑJANAM.

T. S. Collection No. 1136. Substance—Paper. Size—12×5 inches. Sheets—17. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Ghanaśyāma. Incomplete.

Beginning:

श्रीशिवाय नमः ॥

वस्तु विस्मयकृत्किञ्चिदस्तु वो भूरि भूतये ।
दृश्यते सामि यत्कामदण्डकन्दर्पमन्दिरे ॥ १ ॥

॥ किञ्च ॥

स्वच्छायाविषमीकृतम्बुधिकको दावाग्निरापत्तरो-
रुद्वर्तानिशजज्ञपूकयमिनां चूतप्रियाभ्यर्हितः ।
ग्रष्पक्षोणियुगानयन्करुणया कृष्णोण्डजेशान्वितः
पायान्नो निभृतप्रजापतिभगस्वर्णाप्यवर्णाकृतिः ॥ २ ॥

॥ अपि च ॥

चोराणां मलमल्लकेऽपि वशगे पद्मच्छदायाविश-
   न्नद्यां भेकधियात्रमर्दधृतदुःश्लेफाः प्रतीरं भजन् ।
पश्चात्फेरुगृहीतलम्बिवृषणो दैवात्पदैवागतैः
   स्यालैर्हासखिलीकृतो वनपथे पान्थोजनः पातु वः ॥ ३ ॥

(पुनः समाधाय)

अखण्डावः प्रीतीरतिसृजतु सुम्भस्य मसृणं
   महाश्लेफो द्वीपोद्भवकदलिकाण्डप्रतिभटम् ।
यदारुह्य स्वैरोन्नयननमनं कौतुकधिया
   घटीयन्त्रक्रीडामनुभवति सायं वटुजनः ॥ ४ ॥

* * *

(नान्द्यन्ते)

अलमलं हिडिम्बासुरशेफोतिदीर्घया नान्दीविपाटप्रहे-
लिकया । (परिक्रम्य) । (सामाजिकान्प्रति सादरास्मितम्)

क्वापि क्षोणिबिले सरन्ध्रजगदा कृत्वोत्थिताघर्घरां
   निद्रालोर्निशितुम्बशङ्किहृदयेनान्तःस्थितेनाखुना ।
तस्यां गाढमरूकृतस्य रदनैः कस्यापि सन्यासिनः
   सोत्स्वप्नश्च भयाकुलश्च सहसा बोधोऽस्तु हासायनः ॥ ७ ॥

* * *

सूत्रधारः ॥ (ससाध्वसानन्दम्) आर्ये सभ्यजनानुचि-
   तमपि तावकं प्रहसनं मह्यमुपकरोति ।
   यदिदानीं प्रहसनस्य प्रयोक्त्रा मया भवितव्यमिति सं-
      सूचितोऽस्मि ॥

नटी ॥ किंणामहेअं तं ॥

सूत्रधारः ॥ चण्डानुरञ्जनं नाम ।

नटी ॥ कोणु तस्स कई ।

सूत्रधारः ॥ आर्ये ननु पृष्टे प्रबन्धनामनि प्रबन्धृनामापि स्वयमेव कथयेयम् । कुतः पुनः पृच्छयते । न खलु साविते कुचालिङ्गने पुनः प्रष्टव्यमधरचुम्बनं प्रति ।

नटी ॥ माणद अत्थुदे चादुत्ति झत्ति कहीअदु (?) । कोणु कई ।

(नेपथ्ये)

यस्येश्चो + वर्षान्वितः ॥

॥ अपि च ॥

पट्टुषड्भाषाकाव्यं नाटकभाणौ च सट्टकं चम्पूः ।
अन्यापदेशशतकं रचितं येनाशु खेलेन ॥ १० ॥

End:

व ॥ (सानन्दम्) । नन्वनुकूल एव सायोन्मेषः । नैषदीक्षितवराको यस्मादपि सखायमवगमिष्यते योषिन्नेपथ्यधरम् ॥

लं ॥ यत्सत्यम् ॥

दि ॥ सखे स्वयमुपेत्य वन्दनीयस्त्वयायम् । यतः समयभेदे रासभोऽपि वन्द्य इति वदन्ति विपश्चितः ॥

मा ॥ ....

Subject: Caṇḍānurañjana Prahasana.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

This Prahasana is by Ghanaśyāma and the work is not available in print.

॥ धूर्तसमागमम् ॥

4630. DHŪRTASAMĀGAMAM.

Burnell's Catalogue No. 5302 b. Page 169. Left column. Substance—Paper. Size—9⅜ × 3⅞ inches. Sheets—25 (35-59). Lines—6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—250. Author—Jyotirīśvara. Complete.

Beginning :

हर्षादम्भोजजन्मप्रभृति दिविषदां संसदि प्रीतिमत्वात्
शश्वन्मौलौ पुरारेर्दुहितृपरिणये साक्षतं चुम्बमाने ।
तद्वक्त्रं मौलिरक्त्रे मिलितमिति भृशं वीक्ष्य चन्द्रः सहासो
दृष्ट्वा तद्विस्मयमाशु स्मितसुभगमुखः पातु वश्चन्द्रचूडः ॥

End :

तथापीदमस्तु ।

काले सन्ततवर्षिणो जलमुचः सस्यैः समृद्धा मही
भूपाला निजधर्मपालनपरा विप्रास्त्रयीनिर्भराः ।
स्वादुक्षीरनतोधसः प्रतिदिनं गावो निरस्तापदः
सन्तः शान्तिपरा भवन्तु सुखिनः सौजन्यभाजो जनाः ॥

॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon :

द्वितीयः सन्धिः ॥

इति श्रीकविशेखराचार्यश्रीज्योतिरीश्वरविरचितं धूर्तस-

मागमं नाम प्रहसनम् ॥ इति साम्बशिवार्पणमस्तु ॥

Subject: Dhūrtasamāgama Prahasana 1-2 sandhis.

Remarks:—The Ms. is in very good condition. The other work contained herein is:

दान्तुरापरिणयम्

The author of this farce, Dhūrtasamāgama is one Jyotirīśvara Kaviśekhara His father was Dhaneśvara and his grandfather Rāmeśvara. This family seems to have been patronised by the Vijayanagar king Narasimha (A. D. 1487-1507.) The farce therefore belongs to the 16th century.

As the name itself indicates a number of villains, five in number, run after a lady, each to possess her.

The farce has been edited by Prof. Lassen in Bonn and later on in the Nirṇayasāgara Press, Bombay.

॥ धूर्तसमागमम् ॥

4631. DHŪRTASAMĀGAMAM.

Burnell's Catalogue No. 5301 b. Page 169. Left column. Substance—Paper. Size—$9\frac{3}{4} \times 4$ inches. Sheets—12 (16-27). Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas —250. Author—Jyotirīśvara. Complete.

Beginning, end colophon and subject—Same as No 4630.

Remarks:—The Ms. is in good condition. Alternate sheets are sulpherated.

The other work contained herein is

दन्तुरापरिणयम् ॥

॥ धूर्तसमागमम् ॥

4632. DHŪRTASAMĀGAMAM.

Burnell's Catalogue No. 5303. Page 168. Right column and 169 Left column. Substance—Paper. Size—11 × 4¾ inches. Sheets—6. Lines—15 or 16 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—250. Author—Jyotirīśvara. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4630.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ भानुप्रबन्धम् ॥

4633. BHĀNUPRABANDHAM.

Burnell's Catalogue No. 5304. Page 169. Right column and 170 Left column. Substance—Paper. Size—9½ × 4⅛ inches. Sheets—44. Lines—6 or 7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Veṅkaṭeśvara. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशायनमः ॥

लम्बोदरस्य विमलत्कटिसूत्रलम्बि-

कौपीनपार्श्वविवृतो मदनध्वजोऽव्यात् ।

यं सम्भ्रमादुपसरन्तुरगभ्रमेण

चञ्च्वा विकर्षति षडाननयानबर्ही ॥

॥ अपि च ॥

अलमखिलसुरेन्द्रैरस्तु पुत्रप्रदं वो
गुरुतरमतिदीर्घं कुम्भकर्णस्य शेफः ।
अहनि निशि च यस्योज्जृम्भणे विन्ध्यबुद्ध्या
कलशजमृषिमुच्चैः क्रन्दतश्चन्द्रसूर्यौ ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।
भूपाः पुण्यपथे चरन्तु भवतु क्षेमं नृणां सर्वतः
कालेष्वोषधयः फलन्तु कवयः खेलन्तु राज्ञां प्रियाः ।
कौण्डिन्यान्वयमण्डनाय जनितश्रीदक्षिणामूर्तिना
काव्यस्यास्य च वेङ्कटेश्वरकविः कर्ता चिरञ्जीवतु ॥

Colophon:

प्रहसननाटकं सम्पूर्णम् ॥
श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

आनन्दवल्लिदेव्याः करुणारसमेदुरा कटाक्षोर्मिः ।
भोसलकुलमणिदीपं सुखयतु शाहाधिपं नित्यम् ॥

Subject: Bhānuprabandhaprahasana.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Venkaṭeśa, the author of this prahasana is probably the same as the commentator on the Patañjalicarita of Rāmabhadra Dīkṣita, described under No. 3827. Vol. VI.

The verse after the colophon clearly indicates that the author was attached to the Tanjore court.

The farce is not available in print.

॥ भानुप्रबन्धम् ॥

4634. BHĀNUPRABANDHAM.

Burnell's Catalogue No. 5305. Page 169. Right column.
Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4}\times4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—24. Lines—10 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Veṅkaṭeśvara. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4633.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ भानुप्रबन्धम् ॥

4635. BHĀNUPRABANDHAM.

Burnell's Catalogue No. 5308. Page 170. Left column.
Substance—Paper. Size—$11\frac{3}{4}\times4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—26. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—450. Author—Veṅkaṭeśvara. Incomplete.

Beginning: —Same as No. 4633.

End:

मया च राजकारि.... माणेन न सर्वेऽपि पौराः प्रति-
नन्दिताः दीर्घदन्तादयः । किमितो—

Colophon: Nil.

Subject: Bhānuprabandhaprahasana.

Remarks:—The Ms. is in a very good condition.

॥ भानुप्रबन्धम् ॥

4636. BHĀNUPRABANDHAM.

Burnell's Catalogue No. 10660. Page 170. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—12½×1¼ inches. Leaves—27. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—450. Author—Veṅkaṭeśvara. Incomplete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4635.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ योगानन्दम् ॥

4637. YOGĀNANDAM.

Burnell's Catalogue No. 10658. Page 171. Right column. Substance—Palm leaf. Size—15½×1 inches. Leaves—33. Lines—3 or 4 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—Aruṇagirinātha. Complete.

Beginning:

हरिः ॐ । शुभमस्तु ॥

करुणापरिपूर्णाय कलभाननलक्ष्मणे ।
आविशेषाय शिवयोरानन्दग्रन्थये नमः ॥ १ ॥

पूर्वं पूरितरेतसाऽशिखिमुखे शर्वादभूयस्ततः
शौरेस्स्त्रीवपुषस्सरोजजनुषः पश्चात्सुताकामिनः ।
स्वाराजस्तदनन्तरं मुनिवधूजारादथ प्रोद्गत-
श्चण्डांशोर्वडवाहतात्स दिशतु श्रेयांसि हास्यो रसः ॥ २ ॥

कल्याणायास्तुव(ः) काम(मं) कारुण्य(ा)द्यस्य वासवः ।
एकं प्रयुज्याहल्यायां पुनर्लेभे सहस्रधा ॥ ३ ॥

* * *

अस्ति (ख)लु परेन्द्राग्रहारनायकमणेः सामवेद-सागरसांयात्रिकस्य अष्टभाषाकवितासांराज्याभिषिक्त-स्य पल्लाळरायकटककविकुलगर्वपर्वतपवेः नागणकविना-गकेसरिणः श्रीमतः कविप्रतोः पौत्रः पुत्रः श्री-राजनाथदेशिकस्य ब्रह्माण्डभाण्डपिचण्डमण्डलित-डिण्डिमरवचण्डिम्नः श्रीकण्ठागमशिखण्डमन्डनमणेः श्री-डिण्डिमप्रभोः दौहित्रः श्रीमदभिरामनायिकास्त-नन्धयः सभापतिभट्टारकार्यभागिनेयः श्रीडिण्डिम-कविसार्वभौम इति प्रथितविरुदनामधेयः सुलभभाग-धेयः सरस्वतीप्रसादलब्धकविताप्रसादः श्रीमानरुणगि-रिनाथो नाम। तेन (प्रणीतेन) सोमवल्लीयोगानन्द-नाम्ना प्रहसनेन सभानियोगमनुतिष्ठामि ।

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

काळाम्भोदा युवानो झळझळनिनदापूरिताशावकाशैः
पाथोरेतोऽभिवर्षैर्विदधतु वसुधामुल्लसत्सस्यगर्भाम् ॥

हरिः ॐ ।

Colophon:

प्रहसनं समाप्तम् ॥

Subject: Yogānandaprahasanam.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The author of this prahasana, Aruṇagirinātha is the same as the famous commentator on the works of Kālidāsa.

The author was a native of the Chittore district. The plot of the farce turns upon the overtures of a yogin with a virgin. The farce does not seem to have been printed.

॥ योगानन्दम् ॥

4638. YOGĀNANDAM.

Burnell's Catalogue No. 5306. Page 171. Right column.
Substance—Paper. Size—11¾ × 4¾ inches. Sheets—14 (7-20). Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—250. Author—Aruṇagirinātha. Incomplete.

Beginning:

........खण्डितसच्चरित्रां क्वचिद्वितेने कपटः सहायम् ।

मस्क ॥ कथमिव ।

हालि ॥ न्यस्यत्क्वापि पटावृते विटमसौ सामे प्रसूत्यतरा
पश्यैनां प्रियया तवेति वचसा धूर्तस्य सा प्रेषिता ।
क्रन्दन्तीमपि तां पुमानिति विटे स्वीकुर्वति स्वेच्छया
पुत्रः पुत्र इहाजनीति कपटां मां सस्वजे तत्सखः ॥

मस्क ॥ ततस्ततः ॥

End, colophon and subject—Same as No. 4637.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ लटकमेलकम् ॥

4639. LAṬAKAMELAKAM.

Burnell's Catalogue No. 5301 a.

Substance—Paper., Size—9¾×4 inches. Sheets—16 (1-16). Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—300. Author—Śankhadhara. Complete.

Beginning:

गौरीचुम्बनचञ्चलाञ्चलचलच्चन्द्रप्रभामण्डल-
व्यावलगत्फणिकुण्डलं रतिरसप्रस्विन्नगण्डस्थलम् ।
प्रौढप्रेमपरम्परापरिचयप्रोत्फुल्लनेत्राञ्चलं
शम्भोरस्तु विभूतये त्रिजगतामुन्मत्तगंङ्गा शिरः ॥

End:

तथापीदमस्तु ॥

भूदेवाः स्वस्ति वाचो विरमतु दुरितं निर्जराः सन्तु सन्तः
सन्तु प्रौढारिवीरप्रतिविकलकलाशालिनः क्षोणिपालाः ।
आस्तां विद्वत्प्रकामं प्रवणपटुचमत्कारि काव्यं कवीना-
मस्तु व्यामोहशान्तिस्सृजति हृदि मुदं निश्चलश्चन्द्रचूडः ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

दन्तुरापरिणयो नाम द्वितीयोऽङ्कः समाप्तः ॥

Subject: Laṭakamelaka Prahasana 1-2 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The other work contained herein is Dhūrtasamāgamaprahasana. This work is not however noticed by Dr. Burnell in his catalogue under this number.

Śankhabhadrakavirāja wrote this farce under the patronage of the Kānyakubja king, Govindacandra in the 12th century. The farce is otherwise known as Danturāpariṇayam. The plot turns round Danturā and Madanamañjarī. The work has been published by the Nirṇayasāgara Press, Bombay.

॥ लटकमेलकम् ॥

4640. LAṬAKAMELAKAM.

Burnell's Catalogue No. 5302 a.

Substance—Paper. Size—9⅜ × 3⅝ inches. Sheets—35 (1-35). Lines—6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—300. Author—Śankhabhadra. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4639.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. Dr. Burnell has noted this work under this No.

॥ सुभगानन्दम् ॥

4641. SUBHAGĀNANDAM.

Burnell's Catalogue No. 10661. Page 174. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—15 × 1¼ inches. Leaves—24. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—600. Author—Vāsudevakavīndra. Complete.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः ॥

वात्सल्याद्युगपत्कपोलयुगलीमासन्नयोश्चुम्बितुं
पित्रोरात्मभवस्य येन वदने नीतेऽन्यतः सत्वरम् ।
अन्योन्यस्य तयोरभूद्वदनयोः सु......क्रिया
तद्दर्शी करतालकैः स विहसन् लम्बोदरः पातु वः ॥

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥ * * *

काशी....महाम्बिकातनुभुवः श्रीवासुदेवात्मजः
श्रीमान्गोतमगोत्रभूः कवयितुं वाचां प्रतीतप्रथः ।

हारस्मेरयशाः प्रतापतपनप्रद्योतिताशाम्बरः

सन्याजश्रमपादपो विजयते वत्साङ्कभूवल्लभः ॥

(सशिरःकम्पम् ।)

दशशतषट्पञ्चचतुर्मुखमुखाचिरविहृतिखेदिनी वाणी ।

एकस्मिन्नस्य मुखे खेलति वत्साङ्कनरवरस्य सुरतम् ॥

End:

विश्वस्ता सुरता भवन्तु सततं संन्यासिनो वर्णिका

सङ्गूढमठचेटिका............

यूनां पीनतरं प्रसर्पतु............निभं

कारिणं सहसा स्तनौ च भवतामाजानतुम्बायितौ ॥

तथा भवत्विति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

काश्मीरीयखण्डीयरायदौहित्रमल्लत्रिविधवीरचूडामणिरायगोत्रगोविन्द-

श्रीवत्साङ्कापरनामधेयश्रीवासुदेवनरेन्द्रविरचितं सुभगानन्दं नाम

प्रहसनं सम्पूर्णम् ॥

डोलकक्षरमणः(?) कामारण्यमहायतिः ।

भवतां भवतां भूत्यै आचन्द्रमहतारकम् ॥

अश्वत्थशाखामयचापकोटौ विहाय गङ्गातटगर्भमौर्वीम् ।

जहार रण्डा यतिक्षतप्रयागे तूर्णादसङ्गस्तुलसीदलाक्षम् ॥

कर्कटानां विवाहे तु गार्दभाः परगायकाः ।

परस्परं प्रशंसन्ति अहो रूपमहो ध्वनिः ॥

शुभमस्तु ॥ श्रीमन्महागणपतये नमः ॥ सरस्वत्यै नमः ॥

Subject: Subhagānanda.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The author of this Prahasana, Vāsudeva seems to have had another name, Govindaśrīvatsāṅka and was a native of Kashmir. The colophon says he was a king of Kashmir. The farce is not available in print.

॥ व्यायोगाः ॥

VYĀYOGAS.

॥ धनञ्जयविजयव्यायोगः ॥

4642. DHANAÑJAYAVIJAYĀVYAYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5259. Page 168. Right column.

Substance—Paper. Size—8½×4¼ inches. Sheets—12. Lines—10 to 12 to a Page. Script—Devanāgari. No. of Granthas—240. Author—Kāñcana. Complete.

Beginning:

॥ गणपतिर्जयति ॥

हरेर्लीलावराहस्य दंष्ट्रादण्डः स पातु नः ।
हेमाद्रिकलशा यत्र धात्री छत्रश्रियं दधौ ॥ १ ॥

तद्वः प्रमार्ष्टु विपदः प्रणतार्तिहन्तृ
न्यस्तं पदं महिषमूर्धनि चण्डिकायाः ।
वैरी यदीयनखरांशुपरीतशृङ्गः
शक्रायुधाङ्कितनताम्बुधरप्रभोऽभूत् ॥

End:

सारस्वतं स्फुरतु चेतसि सज्जनानां
चक्षुर्भवन्तु कृतिनो गतमत्सराश्च ।
भूपाश्च सत्कविषु सूक्तिषु सानुरागाः
सन्त्यज्य चण्डजनताप्रणयानुबन्धम् ॥

॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

इति श्रीधनञ्जयविजयो नाम व्यायोगः समाप्तः ॥

Subject: Dhanañjayavijayavyāyoga.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the last page

is given six stray verses.

The author of this drama Kāñcana Paṇḍita tells us that he is the son of one Nārāyaṇa. His date is not clear.

The drama deals with the story of the cattle raid carried on by the Kauravas in the dominion of the King of Virāṭa and their defeat etc. This has been published by the Nirṇayasāgara Press, Bombay.

॥ धनञ्जयविजयव्यायोगः ॥

4643. DHANAÑJAYAVIJAYAVYĀYOGAḤ.

Burnell's Catalogue No. 10635 b. Page 160. Right column. Substance—Palm leaf. Size—15 × 1¼ inches. Leaves —7. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—150. Author—Kāñcana. Incomplete. Wants beginning and end)

Beginning:

(सविनयम्) आर्य स खलु युष्मदनुजोऽयं युष्मत्प्रसाद एव ।

End:

गोरक्षणं समदशात्रवमानभङ्गः
प्रीतिर्विराटनृपतेरुपकारिणश्च ।
पर्याप्तमेक...... ......स्सवाय
सर्वं पुनर्मिलितमत्र ममैव भाग्यैः ॥

Subject: Dhanañjayavijayavyāyoga.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition and one side is completely rat-eaten. The other work contained herein is नलानन्दम् ।

॥ धनञ्जयविजयव्यायोगः ॥

4644. DHANAÑJAYAVIJAYAVYĀYOGAḤ.

P. A. Collection No. 362. Substance—Paper. Size—10×4 inches. Sheets—12. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—250. Author—Kāñcanācārya. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4642.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

On the the title page is given

इदं पुस्तकं जयन्तगणेशस्य

॥ प्रचण्डभैरवः ॥

4645. PRACAṆḌABHAIRAVAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5244. Page 169. Left column. Substance—Paper. Size—11×4½ inches. Sheets—7. Lines -11 to 12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—230. Author—Sadāśiva. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

पायात्पातालचक्राक्रमणकृतभरोद्भ्रान्तभोगीन्द्रमुक्त-
क्रेङ्कारक्रुद्धकूर्मोद्भ्रमितनिजनमत्पृष्ठनिष्ठास्थिकूटम् ।
उत्क्षिप्तन्यस्तहस्तोच्छ्वसितफणिफणोद्दीप्तफालाग्निदग्धं
ब्रह्माण्डोद्दण्डभाण्डस्फुटनपटुरवं ताण्डवं चण्डिकायाः ॥

॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

अलमतिप्रस्तुतेन ।

* *

पारिपार्श्वकः । भाव किमतः परं विलम्बसे । आज्ञप्तो-ऽस्मि अनेकगुणगरिमगम्भीरैः प्रचण्डपाखण्डखण्डनैः दिव्यवीरसाधकैस्तावत् । यदद्य तस्य तर्कारण्यकण्ठीरवस्य सदाशिवकवीन्द्रस्य प्रचण्डभैरवो नाम व्यायोगः प्रयुज्यतामिति ॥

सू ॥ सहर्षम् । मारिष तद्दृश्यतां नेपथ्यम् ।

* * *

सू ॥ पश्य । मन्त्रध्वनिध्वनितदिक्करिकर्णकूटः

चैत्यानलोज्ज्वलितमार्गमुदीक्षमाणः ।

उत्सारयन्विकटमस्त्रपचक्रमेत-

द्धीमं श्मशानमुखमेष विशत्यशङ्कः ॥

तदेहि अनन्तरकरणीयाय सज्जीभवावः । इति निष्क्रान्तौ ॥

प्रस्तावना ॥

End:

त्रि ॥ कथिदं चामुंडि आजाणादि ।

एशे संवादवुत्तंते ।

सर्वे ॥ (सरोमा.................. ।

Subject: Pracaṇḍabhairavavyāyogaḥ.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Sadāśiva, the author of this Vyāyoga tells us that he was a great Naiyāyika. More about him is unknown at present.

This Vyāyoga deals with the story of the fight between Hirṇyagarbha and Puṇḍarīka in a Śmaśāna and in the mean-

while Bhairava comes upon the scene and the fight assumes a fiercer aspect.

The Vyāyoga is not available in print.

On the title page is found Samvat 1740, corresponding to A. D. 1683.

॥ विनतानन्दः ॥

4646. VINATĀNANDAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5242. Page 172. Right column.

Substance—Paper. Size—11⅞ × 5⅜ inches. Sheets—48. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1850. Author—Govinda. Complete.

Beginning:

दर्पाढ्यंपूर्वभाग्यव्यतिकरकुपितान्योन्यफूत्कारकारि-
स्फायत्कर्णावतंसद्विरसनधमनीभास्त्रिकाध्माततीव्रे ।
श्च्योतन्मौलिस्रवन्तीजलकणनयनाङ्गारधाराकृशाना-
वावर्ते निष्कलङ्कं त्रिपुरहरशिखामण्डनं वो मुदेऽस्तु ॥

* *

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥ रमणीयतरं खल्वदो रूपकमुपक्रममाणस्य
कवेरुचितेष्टदेवतानुसन्धानम् ।
वाल्मीकिवत्समुखचालनसंस्तुतायां
व्यासो दुदोह निगमोरुचतुस्तनीङ्गाम् ।
जुष्टां गुणाढ्यकविराण्मुखफेनभागै-
स्तां देवतां सकलकामदुघां प्रपद्ये ॥ १ ॥

(समाधाय रङ्गमवलोक्य)

भो भो भगवतः स्वभिनीतदशरूपकस्य सोपसंहरणभुवनसृष्टिनाटकसूत्रधारस्य प्रस्तावितबहलमङ्गलानिगमनान्दीकरस्य दुरवगाहमायाबलप्रदर्शितालीकबहुरूपप्रपञ्चेन्द्रजालस्य * कौस्तुभसमवलीनाग्निबिन्दोर्बिन्दमाधवस्य यात्रायामुपस्थानव्याः सभास्ताराः । किमप्यमृतसंहितं परमपावनमाख्यानकमभिनिनीषुः पक्षधरो नाम भरतकुलपुत्रः तत्रभवतामवधानसमयमर्थये । यतः ॥

अकाले चापलादात्मवैकल्यात्परितप्यते ।
समयं यावदाप्नोति कुटिलेभ्यः पराभवम् ॥

* * *

सूत्रधारः॥ (स्मृतिमभिनीय) (सहर्षम्) तदेतद्गोदावरीपरिसरप्रसिद्धनन्दिपुरभुवामधिगतसकलविद्यानां शेषपदवीजुषामनूचानपराशरयज्वनां वंश्येन विश्वविश्रुतगुणग्रामेण वाराणसीवास्तव्येन कविना ॥

शेषीकं कुलदैवतं नरहरिं भीमाम्बिकां मातरं
ख्यातानन्तसुतं प्रणम्य पितरं श्रीशेषयज्ञेश्वरम् ।
श्रीविष्णुं नवमञ्चगोत्रदशमीं यः प्राप शेषाभिधां
गोविन्देन कृतश्रमेण रचितं प्रीत्यै सतां रूपकम् ॥

तेनैव सौपर्णेन प्रचण्डगरुडापरनाम्ना विनतानन्दव्यायोगेनाभिनीयमानेन सामाजिकानुपास्महे ।

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

दितिजनिषु सकुत्साः पद्मयोनौ सलज्जाः
सुरपरिषदि मूकाश्चन्द्रमौलौ विलक्षाः ।
परिचित इव तारामैत्रकेणेव शौरेः
मुखशशिनि समुत्काः पान्तु वः श्रीदृगन्ताः ॥ ६१ ॥

॥ अपि च ॥

एतन्नैगमिकं पवित्रमृषिभिर्जुष्टं समस्तेष्टदं
नीतं श्रव्यधुरां सुपर्णचरितं पाराशराद्यैर्भुवि ।
भूयस्तद्भरतप्रणीतविधिना दृश्याभिनेयार्हतां
यत्नादानयतः कवेः श्रममभी जानन्तु सामाजिकाः ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

विनतानन्दोनामाङ्कः । समाप्तश्चायं प्रचण्डगरुडो नाम व्यायोगः ॥

यदात्मा यच्चेताः प्रणयति कविस्तस्य धिषणा
परीपाकमन्धश्रममखिलमाज्ञाय विधुरः ।
अहं पुष्टाभाव्यात्वितथमथसङ्कोचयति चे-
दसूयुर्नाथ्यं तदपि वरमज्ञस्तुतिशतात् ॥ २३ ॥

लक्ष्मीनृसिंहार्पणमस्तु ॥

Subject: Vinatānandavyāyoga.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given

'श्रीसर्वविद्यानिधानकवीन्द्राचार्यसरस्वतीनां' विनतानन्दव्यायोगः ॥

The script is peculiar and is believed to be his own writing. In a later hand we find Samvat 1740, written on it. The Ms. is full of scriptorial errors.

This Vyāyoga is otherwise known as Pracaṇḍgaruḍa. The author Govinda was born in the town of Nandapura on the Godavari and settled later on in Benares. His father was Śeṣayajñeśvara, otherwise and widely known as Anantasuta.

The Vyāyoga deals with the story of the bringing of Amṛta by Garuḍa to his mother, Vinata. The Vyāyoga is not available in print.

॥ नाटकाः ॥

NĀṬIKĀS.

॥ उषारागोदया नाटिका ॥

4647. UṢĀRĀGODAYĀNĀṬIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 5249. Page 167. Right column. Substance—Paper. Size—8⅓ × 4 inches. Sheets—34. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—612. Author—Rudradeva. Incomplete. (Wants end).

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणयकलहकोपात्पाटलिम्नि प्रजाते
मुखशशिनि परार्धे पाण्डुरत्वे च भूयः ।
प्रकटितनिजदेहद्वन्द्वसीमाविभेदं
वपुरथ शिवयोस्तद्भूतये सर्वदास्ताम् ॥ १ ॥

(नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥)

सूत्रधारः ॥ अलमतिविस्तरेण । (नेपथ्याभिमुखमवलोक्य ।) आर्ये इतस्तावत् । (उपसृत्य नटी ।)

नटी ॥ इयं हि आणवेदु अज्जउत्तो ।

सूत्र ॥ आर्ये उषारागोदया नाम नाटिका नाटयितव्यास्ति । तत्त्वरस्व नेपथ्यग्रहणाय । यावदेषोऽहमपि दत्तावधानानपि सामाजिकानभ्यर्थये ।

नटी ॥ जं अज्जउत्तो आणवेदी (इति निष्क्रान्ता ।)

सूत्र ॥ (सर्वतोऽवलोक्य ॥)

भगवद्गुणानुवादादभिनवबन्धप्रसङ्गाच ।
परिभावयन्त्ववहिताः कृतिमेतां रुद्रदेवस्य ॥

(नेपथ्ये) भवत्ववहिताः सः ।

सूत्र ॥ (पुरोऽवलोक्य)

इह जरठातपकाले प्रागेवोद्वेजयति भगवान्मार्तण्डः ।

बाणादिह परिमुक्तो लोहितमध्ये स्थितोऽतिशल्य इव ॥

अयेऽनिरुद्धो गिरिणा सहसोषारागरञ्जितोऽभ्येति ।

(नेपथ्ये) साधु रे भरतपुत्र साधु

(बाणादिति पुनः पठति ॥)

॥ (ततः प्रविशति नटी) ॥

(तावदाकाशे समुच्चरति नाभिव्यक्तार्था भारती । सर्वे ससम्भ्रममाकर्णयन्ति)

सूत्र ॥ (आकाशे कर्णं दत्वा) । किमाज्ञापयति भगवती यदुत विजितं कंसारिणा तदागमनं प्रतीक्षमाणा असमयजनितवसन्तोत्सवेन पुरीमानन्दयन्तु द्वारकौकस इति ॥

End:

(ततः प्रविशति यथा निर्दिष्टा उषा) (समुपसृत्य)

चित्र ॥ (विभाव्य) पिअसहि देवेसिणो पडिवं देहि चलणा ।

उषा ॥ प्रस्विन्नपाणितलाभ्यामुपस्पृशति चरणौ ।

नार ॥ वत्से भजस्व मनोऽभिलषितां सिद्धिम् ।

देवी ॥ (सविनयं समुत्थाय पार्श्वे समुपवेशयति सर्वे नारदमुखमवलोकयन्ति)

देवी ॥ भअवं अग्गि अज्जेको विणिज्जीअदु ।

नार ॥

परस्पर..................णाम् ।

तत्संवृत्तप्रायमस्ति । तदप्यस्या...

पथी कनककदलीस्तम्भानभित स्त्रिः प्र-

......................यमादाय कु....

Colophon: (Sheet No. 27)

इति निष्क्रान्तौ ॥ तृतीयोऽङ्कः ॥

(Sheet No. 34)

इदं पुस्तकं मुद्गलेश्वरभट्टानाम् ॥

Subject: Uṣārāgodayanāṭikā 1-4 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The Ms abruptly ends with the ending portion of the 4th act.

Rudradeva is the author of this Nāṭikā. Who this author and what his date is are not clear.

The Nāṭikā deals with the love between Uṣā and Aniruddha. The Nāṭikā is unprinted.

॥ कमलिनीकलहंसम् ॥

4648. KAMALINĪKALAHAMSAM.

J. L. Collection No. 664. Substance—Paper. Size—12×5 inches. Sheets—31. Lines—11 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Rājacūḍāmaṇidīkṣita. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

यस्योपवीतगुण एव फणावृतैक-

वक्षोरुहः कुचपटीयति वामभागे ।

तस्मै ममास्तु मनसामवसानसीम्ने
चन्द्रार्धचारुशिरसे महसे नमस्या ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

साहित्ये रमतां मनः सुमनसां सन्तो भजन्तां सुखं
सोमालङ्कृतशेखरे भवतु मे वामाङ्कजानौ मतिः ।
धीरंश्रीचिनचव्वयाच्युतधराधौरेयभाग्योन्नतौ
राज्यश्री रघुनाथनायकविभौ रज्य[ा]त् सहस्रं स माः ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

चतुर्थोऽङ्कः ॥

इति चूडामणिदीक्षितस्य कृतौ कमलिनीकलहंसाभिधाननाटिका सम्पूर्णा ॥

पुस्तके लिखितं यादृक् तादृशं लिखितं मया ।
तथापि यो मे व्यत्यासो लेखने क्रियतां क्षमा ॥

श्रीशिवाय परमगुरवे नमः ॥

श्रीलक्ष्मीनृसिंहार्पणमस्तु ।

इदं पुस्तकं वृकोपनाम्नो गङ्गाधरदीक्षितस्येति ज्ञेयम् ॥

श्री वं महादेव प्रसन्न ॥

Subject: Kamalinīkalahamsa 1-4 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The Kamalinikalahamsanāṭikā was composed by Rājacūḍāmaṇi Dīkṣita while yet he was a boy of six. For further information regarding Rājacūḍāmaṇi and his works, please refer to the Introduction to the Rukmiṇīkalyāṇa, published by the

Adyar Library, Adyar.

In this Nāṭika, Kamalinī daughter of Kamalākara is married to Kalahaṁsa after being rescued from a stork. The work has been published by the Śrī Vāṇī Vilās Press, Srīraṅgam.

॥ कमलिनीकलहंसम् ॥

4649. KAMALINĪKALAHAMSAM.

S. S. Collection No. 52 a. Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Leaves—20. Lines—8 to a page. Script—Grantha. No. of Granthas—700. Author—Rājacūḍāmaṇidīkṣita. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4648.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ कमलिनीकलहंसम् ॥

4650. KAMALINĪKALAHAMSAM.

T. S. Collection No. 729. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{8} \times 3\frac{7}{8}$ inches. Sheets—18. Lines—11 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—450. Author—Rājacūḍāmaṇi. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4648.

End:

दाणिं हि कमलआणउणसंभमालोअणस्स महाब्भ-
अं आणेदुं देवी ववस्सइ । ता जाव देवी आअमिस्सदि
दाव अम्पेहि महाभा··· ।

Colophon: (Sheet No. 17)

द्वितीयोऽङ्कः

Subject: Kamalinīkalahamsa 1-3 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रियदर्शिका ॥

4651. PRIYADARŚIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 5221. Page 169. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{3}{4} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Sheets—33. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—800. Author—Śrīharṣa. Complete.

Beginning:

धूमव्याकुलदृष्टिरिन्दुकिरणैराह्लादिताक्षी पुनः
पश्यन्ती वरमुत्सुका नतमुखी भूयो ह्रिया ब्रह्मणः ।
सेर्ष्यापादनखेन्दुदर्पणगते गङ्गां दधाने हरे
स्पर्शादुत्पुलका करग्रहविधौ गौरी शिवायास्तु नः ॥

End:

उर्वीमुद्दामसस्यां जनयतु विसृजन् वासवो वृष्टिमिष्टा-
मिष्टैस्त्रैविष्टपानां विदधतु विधिवत्प्रीणनं विप्रमुख्याः ।
आकल्पान्तं च भूयात्स्थिरमुपरचिता सङ्गतिः सज्जनानां
निःशेषं यान्तु शान्तिं पिशुनजनगिरो दुःसहा वज्रलेपाः ॥

Colophon:

इति निष्कान्ताः सर्वे ॥

Subject: Priyadarśikā 1-4 acts

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This is one of the three dramas of the famous Royal poet

and dramatist, the patron of Bāṇabhaṭṭa, Harṣa Vardhana.

The work deals with the story of the marriage of Vatsarāja with Priyadarśikā, who for some time lives in the palace of Vatsarāja's first wife as her maid, in the name of Āraṇyaka. Queen Vāsavadattā finally agrees to the marriage. The drama has been printed by the Śrī Vāṇī Vilās Press.

॥ प्रियदर्शिका ॥

4652. PRIYADARŚIKĀ.

Burnell's Catalogue No 10609. Page 169. Right column. Substance—Palm leaf. Size—15½ × 1½ inches. Leaves—22. Lines—5 to 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—800. Author—Śrīharṣa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4651.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रियदर्शिका ॥

4653. PRIYADARŚIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 10610. Page 169. Right column. **Substance**—Palm Leaf. Size—8 × 1½ **inches**. **Leaves**—21 (72-92). **Lines**—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—800. Author—Śrīharṣa. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4651.

Colophon :

चतुर्थोऽङ्कः ।

शेषाद्रेः स्वहस्तेन प्रियदर्शिकानाम नाटिका समाप्ता लिखिता

हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

आदिकुम्भेश्वराय नमः ॥

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रियदर्शिका ॥

4654. PRIYADARŚIKĀ.

J. L. Collection No 665. Substance—Paper. Size—10×4½ inches. Sheets—42. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Śrīharṣa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4651.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ प्रियदर्शिका ॥

4655. PRIYADARŚIKĀ.

J. L. Collection No. 666. Substance—Paper. Size—8×5 inches. Sheets—24. Lines—14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Śrīharṣa. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4651.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ प्रियदर्शिका ॥

4656. PRIYADARŚIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 10612. Page 169. Right column.

Substance—Palm leaf. Size—$13\frac{3}{4}\times1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—19. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—400. Author—Śriharṣa. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4651.

End:

सर्वे पश्यन्ति ॥

कञ्चु । विलोक्य । सदृशी खल्वियं राजपुत्र्याः प्रिय-

दर्शिकायाः । वासवदत्तां निर्दिश्य कुत इयं कन्या

Colophon: (Leaf No. 15)

तृतीयोऽङ्कः

Subject: Priyadarśikā 1-4 acts.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ रत्नावली ॥

4657. RATNĀVALĪ.

Burnell's Catalogue No. 5234. Page 172. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{5}{8}\times3\frac{3}{4}$ inches. Sheets—46. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—740. Author—Śriharṣa. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

पादाग्रस्थितया मुहुः स्तनभरेणानीतयानम्रतां

शम्भोः सस्पृहलोचनत्रयपथं यान्त्या तदाराधने ।

ह्रीमत्या शिरसीहितः सपुलकस्वेदोद्गमोत्कम्पया

विश्लिष्यन्कुसुमाञ्जलिर्गिरिजया क्षिप्तोऽन्तरे पातु वः ॥

End:

उर्वीमुद्दामसस्यां जनयतु विकिरन्वासवो वृष्टिमिष्टा-
मिष्टैस्त्रैविष्टपानां विदधतु विधिवत्प्रीणनं विप्रमुख्याः ।
आकल्पान्तं च भूयात्स्थिरसमुचितं सङ्गतं सज्जनानां
निःशेषं यातु नाशं पिशुनजनवचो दुःसहं वज्रलेपम् ॥

Colophon:

चतुर्थोऽङ्कः ॥

समाप्ता रत्नावली नाम नाटिका ॥

Subject: Ratnāvalī Nāṭikā 1-4 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Ratnāvalī is a princess of Ceylon and by some misfortune she is wrecked while on boat and she goes over to Vatsarāja where she lives incognito. Vāsavadattā does not like that the king should see her but in spite of that the king and Ratnāvalī—aliās Sāgarikā are brought together and in the end happily enough Vāsavadattā celebrates the marriage of her husband with Sāgarikā.

The drama is by Śrīharṣa and it has been published by the Nirṇayasāgar Press, Bombay.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches	No. of Sheets or leaves
4658	B L. 5285	Paper.	$8\frac{1}{4} \times 5\frac{1}{4}$	28
4659	,, 5237	do.	$9\frac{1}{4} \times 3\frac{3}{4}$	48
4660	,, 10626	Palm leaf.	$17 \times 1\frac{1}{4}$	86
4661	,, 10627 a	do.	$8\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$	21
4662	,, b	do.	$13\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{8}$	33
4663	,, 10628	do.	$18\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$	31
4664	J. L. 667	Paper.	8×5	26
4665	,, 668	do.	10×4	29
4666	S. S. 118	Palm leaf.	$17 \times 1\frac{1}{2}$	14
4667	P. A. 859	Paper.	$8\frac{3}{4} \times 4$	27
4668	B. L. 10629	Palm leaf.	$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$	25
4669	,, 10630	do.	$14\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$	23
4670	,, 10631	do.	$15 \times 1\frac{3}{8}$	15
4671	,, 5236	Paper.	$9\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$	16

No. of Lines per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.
14–18	Devanāgarī.	Complete.
8	do.	,,
5 or 6	Telugu.	,,
8	Grantha.	,,
8	do.	,,
7 or 8	do.	,,
15	Devanāgarī.	,,
10	do.	,,
11	Grantha.	,,
14	Devanāgarī.	,,
7	Grantha.	Incomplete (wants end).
7	Telugu.	,,
7 or 8	Grantha.	,,
7–8	Devanāgarī.	,, (1–2 acts, wants end).

॥ रत्नावलीव्याख्या ॥

4672. RATNĀVALĪVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 669. Substance—Paper. Size—13 × 8¼ inches. Sheets—24. Lines—15 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1080. Author—Śivabhaṭṭa. Incomplete.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशिवाय नमः ॥

निगमगिरामपि दूरामिक्षुशरासप्रसूनबाणकराम् ।
निरवधिकरुणामरुणां शरणं कलयामि चन्द्रचूडालाम् ॥

शोणाम्बरमुदितारुणकिरणारुणमाश्रये शरणम् ।
शरणागतभरणाश्चत्करुणाविरुणालयं तेजः ॥ १ ॥

पदवाक्यप्रमाणज्ञश्रीहर्षो निपुणः कविः ।
रत्नावलीनाटिकाख्यमकरोदुपरूपकम् ॥

शिवाभिधेन विदुषा त्र्यम्बकार्यतनूभुवा ।
रत्नावल्या हर्षदाया रच्यते दीधितिः स्फुटा ॥

अथ तत्रभवान् भवानीचरणपरिचरणसमधिगताममन्दमाकन्दमरन्दनिष्यन्दसन्दोहमधुरताधरतासम्पादककविताविताऩवद्यगद्यपद्यात्मकप्रबन्धपरिचयसमुत्पादित-सकलरसिकजनहृदयहर्षः श्रीहर्षः चिकीर्षितस्य रत्नावलीनाटिकाख्योपरूपकस्य परिसमाप्तये निजेष्टदेवतासम्बन्धिपुष्पाञ्जलिकर्तृकरक्षणप्रार्थनारूपं मङ्गलमारचयन् पूर्वरङ्गाङ्गभूतामाशीरलङ्कृतां नान्दीं तावदाह—

॥ पादाग्रेति ॥ तदाराधने तत्सकलपुरुषार्थप्रदत्वेन प्रसिद्धं यदाराधनं भगवद्भजनं तस्मिन्नित्यर्थः । पादाग्रस्थितया चरणाग्रोच्छ्रितया सर्वोन्नतं भगवन्तमाराधयितुमुन्नतयेति भावः ॥

End:

॥ अथ वेति ॥ अथ वा न कमलाकरं वर्जयित्वा राजहंसी अन्यस्मिन्नभिरमते ॥ कमलाकरं पङ्कजवत्तटाकम् । अन्यत्र कमलाया आकरमुत्पत्तिस्थानमित्यर्थः । राजहंसी हंसी । अन्यत्र राजहंसस्य राजश्रेष्ठस्यापत्यं स्त्री राजहंसी रत्नावली ॥.........

Colophon: (Sheet No. 32).

बालेन यदकारीत्थं रत्नावल्यर्थवर्णने ।
चापलं तन्मुदे भूयाद्विदुषां गुणवेदिनाम ॥
श्रीत्र्यम्बकतनूजस्य शिवस्य विदुषः कृतौ ।
रत्नावलीदीधितौ हि प्रथमांशोऽभवत्स्फुटम् ॥

इति रत्नावलीदीधितौ प्रथमोऽङ्कः ॥

शिवो जयति ॥

Subject: Ratnāvalīvyākhyā known as Dīdhiti 1-2 acts.

Remarks:—The Ms. abruptly ends in the beginning of the second act.

The author of this incomplete commentary is one Śivabhaṭṭa son of Tryambaka. The commentary is not available in print.

॥ विद्धसालभञ्जिका ॥

4673. VIDDHASĀLABHAÑJIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 10694. Page 172. Right column.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves —27. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—800. Author—Rājaśekhara. Complete.

Beginning:

श्रीगुहाय नमः ॥

कुलगुरुरबलानां केलिदीक्षाप्रधाने
परमसुहृदनङ्गो रोहिणीवल्लभस्य ।
अपि कुसुमपृषत्कैर्देवदेवस्य जेता
जयति सुरतलीलानाटिकासूत्रधारः ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

वामाङ्गं पृथुलस्तनस्तबकितं यावद्भवानीपते·
र्लक्ष्मीकण्ठ(परिग्रहव्यसनितां यावच्च दोष्णां हरेः ।
यावच्च प्रति)सामसारणविधिव्यग्रौ करौ ब्रह्मणः
स्थेयासुः श्रुतिशुक्तिलेह्यमथवा तावत्सतां सूक्तयः ।

(इति परिक्रम्य निष्क्रान्ताः सर्वे ॥)

Colophon:

इति परिकर्म...........

कविवरविरचिता विद्धसालभञ्जिका नाटिका संपूर्णा ।

श्रीताम्रचूडाय नमः । विनायकाय नमः ॥

Subject: Viddhasālabhañjikā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

On the title page is given

अग्न आयाहि वीतये गृणानो हव्यदातये । निहोता सत्सिबर्हिषि ॥

श्रीनीलकण्ठदीक्षितानाम् गीर्वाणेन्द्रदीक्षितानाम् ,

' अप्याद्दीक्षितानाम् ।

(in a later hand is given)

अप्पादीक्षितस्य विद्धसालभञ्जिका प्रसन्नराघवनाटकञ्च '

The Viddhasālabhañjikā of Rājaśekhara deals with the story of the marriage of Vidyādharamalla with Mṛgāṅkavallī and Kuvalayamālā while there was a queen already. The marriage is brought about by a series of strategems. For the date etc. of Rājaśekhara see remarks under No. **4535**.

The drama has been printed in Calcutta by Paṇḍit Jīvānanda Vidyāsagar.

॥ विद्धसालभञ्जिका ॥

4674. VIDDHASĀLABHAÑJIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 10695. Page 172. Left column.
Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—21. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—800. Author—Rājaśekhara. Complete.
Beginning, end, colophon and subject—Same as No. **4673**.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

There is a fragmentary leaf at the beginning containing a number of verses beginning with

बोभूयन्तां भुवनमधुरा रीतयो मन्दिरे ते

नानन्द्यन्तां नयनसुभगा नन्दना वल्गुवाचः ।

॥ विद्धसालभञ्जिकाव्याख्या ॥

4675. VIDDHASĀLABHAÑJIKĀVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 670 b. Substance—Paper. Size—$7\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—16. Lines—19 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—650. Author—Ghanaśyāma. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

किं ध्रौवं किमु वैसपुष्परमणं किं कैम्बरेशं पदं
धिक्वैडोजसमस्तु कौमुदसखं वैरिञ्चनं गौरिशम् ।
ऐभास्यं कटु वैष्टरश्रवसमौमाजञ्च कार्वाटपं
चेतश्चुम्बि चराचरैकचतुरं चैदम्बरं चेन्महः ॥ १ ॥

आ काशीपुरमारघूद्वहपुरं या नाटिका प्राकृते
देशीयेषु च संविधान इव वावाधीति धीरानिमाम् ॥
व्याकर्तुं भुवि राजशेखरकृतिं दिक्चुम्बिनन्दद्यशाः
सुन्दर्याः पतिरेष शेषति घनश्यामः कवीनां कविः ॥ ४ ॥

विद्या विश्वसृजो जनावनहरेः श्रेयः शिवस्य क्षमा
भूमेर्विक्रमविक्रमस्य करुणारामस्य तेजो रवेः ।
श्रीतुक्कोजिमहीभुजोऽसि सचिवः श्रीशक्त्युपायाह्वयी
चुञ्चुर्लौकिकवैदिकायनघनारण्यान्यटत्केसरी ॥ ५ ॥

❀ ❀ ❀

व्याख्याव्याजाद्विद्धसालभञ्जिकायाः सतां मुदे ।
प्राणप्रतिष्ठां कुर्मोऽद्य वयं चोलेन्द्रमन्त्रिणः ॥ ११ ॥

* * *

पञ्चाशत्र्यधिकान्यदुष्करमहाग्रन्थापदोत्तारणा-
त्रिग्रन्थीकरराजशेखरकृतिव्याख्यासु लज्जामहे ।
मादृक्षा भुवि के नु भाव्यत इति स्निग्धा वयं लौल्यतः
पाल्योस्तस्य शिशुः स्थितेरिति नयादत्रानुकम्पामहे ॥

सर्वेऽपि वाक्यं कठिनं विहाय व्याकुर्वते यत्सुलभं तदेव ।
वयन्तु दूरे सुलभं त्यजन्तो व्याकुर्महे यत्कठिनं तदत्र ॥ १४ ॥

अथैवं नाटिकावर्तिसंविधानावबोधने ।
संक्षेपणेन वस्त्वादिनिर्देशः क्रियतेऽधुना ॥ १५ ॥

नेतात्र विद्याधरमल्लदेवः सारं वयः श्रीयुवराजसंज्ञः ।
केयूरवर्षश्च स एव तद्वत् त्रिलिङ्गभर्तोज्जयिनीपुरीशः ॥ १६ ॥

* * *

यावत्सारं मया वाच्यं तावदुक्तमविस्तरम् ।
तदिदं सम्यगालोच्य नाटिका परिशील्यताम् ॥ २६ ॥

अथ राजशेखरनामा कविश्चिकीर्षितायाः विद्धसालभञ्जिकानाम्नः(?) नाटिकाया निर्विघ्नपरिपूरणार्थं मङ्गलमाचरति। धुन्वन्त्वित्ति ॥ दूरीकुर्वन्त्वित्यर्थः । किरीटेति ॥ किरीटायमानां इति भावः । कलापाः समूहाः ॥

End :

चक्रवर्ती सार्वभौमः । प्राक्झटितीत्यर्थः । दोष्णां भुजानां सारणमङ्गुलीपर्वारोहावरोहसङ्केतः । " अङ्गुलीपर्वसङ्केते व्यापनं सारणं मतम् " इति वामनः । सतां कवीनामि-

त्याश्रयः । सूक्तयः सुवचनानीति दिक् ।

Colophon:

इति महाराजपद्मसहनीय+घनश्यामेन विरचितायां शिवरात्रिचतुर्थयामारब्धपरिपूरितायां विद्धसालभञ्जिकाप्राणप्रतिष्ठा नाम व्याख्यायां चतुर्थोऽङ्कः ॥ ४ ॥

सम्पूर्णमिदं व्याख्यानम् ॥

श्री साम्बाय नमः ॥

Subject: Viddhasālabhañjikāvyākhyā otherwise known as Prāṇapratiṣṭhā.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. This commentary is by Ghanaśyāma.

॥ विद्धसालभञ्जिकाव्याख्या ॥

4676. VIDDHASĀLABHAÑJIKĀVYĀKHYĀ.

S. K. Collection No. 202. Substance—Paper. Size—8×5 inches. Sheets—16. Lines—19 or 20 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—700. Author—Ghanaśyāma. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4675.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ विद्धसालभञ्जिकाव्याख्या ॥

4677. VIDDHASĀLABHAÑJIKĀVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 671. Substance—Paper. Size—7½×5 inches. Sheets—10. Lines—14 to a Page. Script—Deva-

nāgarī, No. of Granthas—200. Author—Ghanaśyāma. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4676.

End:

भोः अपसर अपसर। भूतान्तरं खलु किमप्येतत्।
इंखुर्निश्चयवितर्कसम्भावनास्विति निपातः। तस्मादमुना
परिकुपितदेवीभ्रूलताभङ्ग........

Subject: Viddhasālabhañjikāvyākhyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ विद्धसालभञ्जिकाव्याख्या ॥

4678. VIDDHASĀLABHAÑJIKĀVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 672. Substance—Paper. Size—2½ × 5 inches. Sheets—72 (11th and 12th missing). Lines—12 to 13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—Sundarī and Kamalā. Incomplete (Wants end).

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

इदन्तादन्तसम्भेदादादन्तादन्तभेदतः।
ययोर्द्विवर्णं नामैकं तौ कौचिज्जयतस्तमाम् ॥ १ ॥

* * *

गणेशचरितं भाणषडाननचरित्रकम्।
युद्धकाण्डः सटीकश्च नवग्रहचरित्रकम् ॥ ५ ॥

सट्टकं सहटीकञ्च वैकुण्ठेशचरित्रकम् ।
संस्कृता प्राकृता भाषामञ्जरी कलिदूषणम् ॥ ६ ॥

सव्याख्यानं डमरुकं काव्ये प्राकृतसंस्कृते ।
प्रसङ्गलीलार्णववत्काव्यं षण्मणिमण्डनम् ॥ ७ ॥

एषां व्याख्याप्रहसनं कुमारविजयं डिमः ।
व्यायोगोऽन्यापदेशानां सहस्रं राजरञ्जनम् ॥ ८ ॥

जातिसन्तर्जनं वर्णमाला शाब्दिकमोदनम् ।
त्रिमठीनाटकान्यम्बाविजयं द्वैतभञ्जनम् ॥ ९ ॥

दोषाकरः कुकविसन्तापनञ्च गुणाकरः ।
सालभञ्ज्या भुवि प्राणप्रतिष्ठान्यैः सुदुष्करा ॥ १० ॥

समप्राकृतकाव्यार्याबन्धः श्लेषार्थचित्रभाक् ।
अबोधाकरवद्भागवतचम्पुटीकया(?) ॥ ११ ॥

नलचम्पुर्हरिश्चन्द्रचम्पुरर्थत्रयात्मकः ।
भगवत्पादचरितं धातुकोशो रसार्णवः ॥ १२ ॥

अद्वैतबोधोऽनुभवचिन्तामण्याख्यनाटिका ।
शाकुन्तलस्योत्तररामचरित्रस्य टिप्पणम् ॥ १३ ॥

प्रबोधचन्द्रोदयवद्भोजभारतचम्पुवत् ।
कादम्बरीविक्रमोर्वशीययोर्वेणिसंहृतेः ॥ १४ ॥

प्राकृतायाः सप्तशत्या कविराक्षसपद्धतेः ।
स्वपूरितमहावीरचण्डकौशिकयोरपि ॥ १५ ॥

व्याख्या वासवदत्तायाः स्थलमाहात्म्यपञ्चकम् ।

नानाभाषास्वष्टपदी पदादीनान्तु नो मितिः ॥ १६ ॥

इत्यादयः कृता येन कृतयः परदुर्घटाः ।

क्रियन्ते च करिष्यन्ते तेन गोब्राह्मणाशिषा ॥ १७ ॥

कृता व्युत्पन्नसिंहेभ्यो नाथपादैरविस्तरा ।

प्राणप्रतिष्ठा या तस्य मूलस्याप्यर्थदैव या ॥ २१ ॥

सुन्दरीकमलाभ्यां सा व्युत्पन्नानां सुबोधने ।

इयं प्रणीयते टीका चमत्कारतरङ्गिणी ॥ २२ ॥

* * *

अथ राजशेखरनामा महाराष्ट्रकविः यशसे चिकीर्षितस्य प्रबन्धस्याविघ्नपरिपूर्तिकरं मङ्गलमाचरति ॥ धुन्वान्त्विति ॥

End:

प्रतिसाम सारणस्य विधौ विधाने व्यग्राविति ध्वनिः । विधौ सक्ताविति पाठः कल्प्यः । तावच्छ्रुतयः कर्णा एवश्रु..................

Colophon: (Sheet No.57)

इति महाराजपद + सुन्दरीकमलीयसहजसमाख्याने व्याख्याने

तृतीयोऽङ्कः ॥

Subject: Viddhasālabhañjikāvyākhya, otherwise known as Camatkārtaraṅgiṇī or Sundarīkamalīya.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Sundarī and Kamalā were the wives of Ghanaśyāma and the present commentary is by them. This rare piece of work has not yet been published.

॥ प्रेक्षणकानि ॥

PREKṢAṆAKAS.

॥ कृष्णाभ्युदयम् ॥

4679. KRSNĀBHYUDAYAM.

Burnell's Catalogue No. 10701. Page 168. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{5}$ inches. Leaves—9. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas —150. Author—Lokanāthabhaṭṭa. Complete.

Beginning:

कापि स्तन्यरसं प्रदातुमुचितां गोपाङ्गनाभूमिकां
या प्राप्ता तदसून्सह स्तनरसैः कृष्ण त्वमापीतवान् ।
अन्या त्वामिह विश्वसेत्कथमिति व्याहारिणीं मातरं
वीक्षन्स्मेरमुखेन्दुरङ्कशयितो मायाशिशुः पातु नः ॥

॥ अपि च ॥

ब्रह्मस्तम्बं निजात्मन्यवधिविरहितं बिभ्रदानन्दसान्द्रं
तेजो यत्तच्छ्रुतीनामपि...तु विषयं नैति विश्वातिलङ्घी ।
मानुष्यं मायया तन्महितजनपरित्राणहेतोरवाप्तं
देवक्या भागधेयं दिशतु धृतदयं शाश्वतीं सम्पदं नः ॥

॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

(नेपथ्याभिमुखमवलोक्य)

आर्ये इतस्तावत् । अय्य आणवेदु भवं ।

सूत्र ॥ अद्य नः सुप्रभातः । यत्काञ्चीपुरपतेः श्रीहस्तिगि-
रिनाथस्य वार्षिकयात्रामहोत्सवे समवेताः सामाजिकाः

समादिशन्ति । अद्य विप्रनटचूडामणे रसिकहृदयाह्लादकेन केनाप्यपूर्ववस्तुरूपेण रूपकेणास्मत्सभा समाजनीयेति ॥

नटी ॥ किं तं रूपअं, जेण चमत्कारकारएण विद्वपरिसअं आराहआमो ।

सूत्र ॥ (स्मरणमभिनीय) आर्ये किं न जानासि अस्ति खलु कविशेखर इति प्रथितमहाभिधानस्य वरदार्यस्य पुत्रेण लोकनाथभट्टेन विरचितं कृष्णाभ्युदयं नाम प्रेक्षणकम् । तेनैव सुशिक्षिततद्रूपकप्रयोगैरस्माभिः परिषदियं तोषणीया । तद्वर्षासमयमधिकृत्य प्रगीयताम् ॥

* * *

सूत्र ॥ अहो रागसौभाग्यम् । (निरूप्य) व्यञ्जयति च काव्यवस्तु गाथेयम् । तथा हि— इयमस्मत्सखी नृत्तदीपिका । दिव्यदैवज्ञा या विश्ववेदिन्या भूमिकामादाय देवकीदेवीं लक्षणप्रमाणकथनेनाश्वासयितुं मथुरापुरराजमार्गमवतीर्णा प्रतिगृहं पर्यटन्ती वसुदेवगृहाभिमुखी इत एवाभिवर्तते ।

गेया ॥

धम्मिल्लाहितमल्लिका व्यतिकृतं गुञ्जाफलैर्मौक्तिकैर्हारं मौहिषदन्तपत्ररुचिरा ताम्बूलगर्भानना ।

विभ्राणा मदरज्यमाननयना संव्यानरुद्धस्तनी
लीलाकुञ्चितवामकूर्परधृतां पेटीं वहन्ती मुदा ॥

तदावामपि अनन्तरकरणीयाय सज्जीभवावः ॥

इति निष्क्रान्तौ ।

॥ प्रस्तावना ॥

End:

पितामहः ॥ भद्र वसुदेव, भद्रे देवकि, किं वो भूयः प्रि-
यमुपहरामि ।

उभौ ॥ भगवन् किमतः परं प्रियम् ।

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

राजा भूयान्नयवशगतः प्राणिरक्षाः प्रवृत्तौ
विद्या वेदानुमतगतयः सन्तु यज्ञैरुपेताः ।
काले वृष्टिर्भवतु महती लोकमुज्जीवयन्ती
भक्तिर्भूयाद्भगवति मम श्रीपतौ वासुदेवे ॥

॥ इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

सम्पूर्णमिदं कृष्णाभ्युदयं प्रेक्षणकम् ॥

हरिः ॐ ॥ देव्यै नमः ॥ गणपतये नमः ॥

Subject: Kṛṣṇābhyudaya.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This Prekṣaṇaka was composed by Lokanātha Bhaṭṭa on the occasion of the Vārṣikayātrāmahotsava of Hastigirinātha of Kāñcīpura. The author was probably a native of Kāñcī-

pura. This does not seem to be available in print.

॥ सौगन्धिकापहरणम् ॥

4680. SAUGANDHIKĀPAHARAṆAM.

S. S. Collection No. 54. Substance—Palm leaf. Size—15×1 inches. Leaves—14. Lines—8 to a page. Script—Grantha. No. of Granthas—400. Author—Viśvanātha. Complete.

Beginning:

शारदावस्थितिं सूक्ष्मां प्राक्संस्कारसधर्मिणीम् ।

वाक्प्ररोहभुवं वन्दे देवतां प्रति............

(नान्द्यन्ते)

सूत्रधारः ॥ अद्य खलु * * राज्ञा प्रतापरुद्रेण स-

म्भावितैरशेषविद्याविशेषसारधौरेयमतिभिः सभासद्भि-

राहूय सबहुमानादिष्टोऽस्मि ॥ * *

विचिन्त्य सोल्लासम् ।

विश्वनाथ इति ख्यातः कविरस्ति यदुक्तयः ।

अकाश्चितमनुक्तश्च (?) विदुषां कर्णभूषणम् ॥

* * तेन कविना प्रणीतमभिनवं सौगन्धिका-

हरणं नाम प्रेक्षणकमस्मास्वभिनीतपूर्वमास्ते ।

End:

तथाप्येतदस्तु भरतवाक्यम् ॥

राजानः परिपालयन्तु सततं न्यायेन गां वर्त्मना

मर्यादानति..................श्रमाः ।

किञ्चान्यत्प्रतिभाप्रकाशसुलभा स्वानन्दसंवित्न्मयी

स्वैरं वक्त्रसरोरुहेषु विदुषां वाग्देवता वर्तताम् ॥ ४२ ॥

Colophon:

....प्रेक्षणकम् ॥

विश्वनाथकवीन्द्रेण कृतं प्रेक्षणकं शुभम् ।

विद्वदानन्दसन्दायी व्यलिखद्वेङ्कटेश्वरः ॥

Subject: Saugandhikāharaṇaprekṣaṇaka.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Saugandhikāpaharaṇa is by the poet Viśvanātha. Dr. Keith dates the work in 1816 A. D. But at the same time he says that the work is a Vyāyoga. As a matter of fact it is only a Prekṣaṇaka as the Prastāvanā and the colophon indicate.

This Prekṣaṇaka deals with the story of Bhīma bringing the flowers for Draupadi from the garden of Kubera.

॥ सट्टकाः ॥

SAṬṬAKAS.

॥ आनन्दसुन्दरी ॥

4681. ĀNANDASUNDARĪ.

J. L. Collection No. 673. Substance—Paper. Size —8×5 inches. Sheets—31. Lines—15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—400. Author—Ghanaśyāma. Incomplete.

Beginning:

एधीएहेमवदित्ति किं अहिलिखपासिमम् ।

राजा ॥ (हसति)

मन्दा ॥ अज्ज मारूस पेक्ख णिज्जं खु ।

विदूषकः ॥ (लज्जते ।)

आनं ॥ ओ पदसद्दो विअ ।

End:

भरतवाक्यम् ॥

सज्जा पंच....दुःमुलोअकरणेणिंद्रंतु मा सकइं

मिच्छादोसगवेसणकमइणो माहोंतु दुप्फंडिआ ।

ईसारोसअरं तिएणिअकिइं वाएदुमासकई

मा वंण्हंतु णरत्थुइं सुकइणो दुप्फडुअं पोसिदुम् ॥ ३ ॥

॥ अवि अ ॥

आणंदसुंदरीगीरिभूचंपअवेल्लिजंण्डुआ जुट्ठो ।

आणंदचंदसहहिरिंसिहडचंदे सरोचिरं जेड ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

चतुर्थं यवनिकान्तरम्

सम्पूर्णमिदमानन्दसुन्दरीनाम सट्टकम् ॥

Subject: Ānandasundarī saṭṭaka 1-4 Yavanikas.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Ghanaśyāma is the author of this saṭṭaka. Ānandasundarī figures herein as the chief character. Her marriage is the central theme. This saṭṭaka is not available in print.

॥ आनन्दसुन्दरीव्याख्या ॥

4682. ĀNANDASUNDARĪVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 674. Substance—Paper. Size—7½ × 5 inches. Sheets—8. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—100. Author—Bhaṭṭanātha. only fragments.

Beginning:

.... दोलितश्लक्ष्णज्योत्स्ना जलनिभगालित-
सूकरीदधिनिविडपिष्टपिण्डपाण्डुरप्रफुल्लमल्लिकापुष्पस्तबक-
च्छूलस्तनपल्लवाधरसौकुमार्यनिखिलललितवल्लीललनाजनप्र-
तानवाहा .... ॥

End:

अत्रैव रावणयुद्धात्पलायितः प्रहारक्षतसर्वाङ्गः कोऽपि
राक्षस अद्यापि लीनस्तिष्ठति ।

Colophon: (Sheet No. 3)

इति पदवाक्यप्रमाणज्ञमहोपाध्यायभट्टनाथविरचितायामानन्दसुन्दरी-
नामसट्टकव्याख्यायां द्वितीययवनिकान्तरम् ।

Subject: Ānandasundarīsaṭṭakavyākhyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The author of this commentary, Mahopādhyāya Bhaṭṭanātha Svāmin is evidently a Tanjorean writer probably of the last century. The commentary is not available in print.

॥ कर्पूरमञ्जरी ॥

4683. KARPŪRAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 5251. Page 167. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—36. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Rājaśekhara. Complete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

भद्दं होदु सरस्सईअ कइणो णंदंतु वासाइणो

अण्णाणं विवरं पवट्टदु परा वाणी छइल्लप्पिअ ।

वच्छोमी तहमागही फुरएणो सा किअ पञ्चालिआ

रोदीओ विलिहंदु कव्वकुसला जोण्हं चओरा विअ ॥ १ ॥

End:

तहवि एदं होदु भरतवाक्यम् ।

अणुपमगुणं कईणं परिमलमाहिअ मुहेसु विअरादि ।

कप्पूरमंजरीअं तिहुवणातिलअं पुणो जअइ ॥ २८ ॥

राजा कर्पूरमञ्जरीं हस्ते गृहीत्वा कौतुकागारं विवेश ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

इति चतुर्थयवनिकान्तरम् ॥

इति कर्पूरमञ्जरी नाम सट्टकं समाप्तम् ॥

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

Subject: Karpūramañjarī saṭṭaka 1-4 acts (Yavanikāntara).

Remarks:—The Ms. is in a good condition.

The Karpūramañjarī is another work by Rājaśekhara. The story here turns round Caṇḍavarman and his beloved Karpūramañjarī. The queen of Caṇḍavarman does not like that he and Karpūramañjarī should have any connections, but unwittingly for her the marriage takes place.

The drama has been printed in the Harward Oriental Series, America.

॥ कर्पूरमञ्जरी ॥

4684. KARPŪRAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 5252. Page 167. Right column. Substance—Paper. Size—9¾ × 4⅛ inches. Sheets—32. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Rājaśekhara. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4683.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. Alternate sheets are sulpherated.

॥ कर्पूरमञ्जरी ॥

4685. KARPŪRAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 5253. Page 167. Right column.

Substance—Paper. Size—14×6 inches. Sheets—21. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Rājaśekhara. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4683.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ कर्पूरमञ्जरी ॥

4686. KARPŪRAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 10633. Page 168. Right column. Substance—Palm leaf. Size—18×1¼ inches. Leaves—35. Lines—6 or 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1000. Author—Rājaśekhara. Complete.

Beginning:

भद्दं होदु + च ओराचि अ ॥

(छाया) भद्रं भवतु सरस्वत्यै कवयो नन्दन्तु व्यासादयः

अन्येषामपि परं प्रवर्ततां परा वाणी विदग्धप्रिया ।

वैदर्भी तथा मागधी स्फुरतु नः साकञ्च पाञ्चालिका

रीतिं विलिखन्तु काव्यकुशला ज्योत्स्नां चकोरा इव ॥

End:

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ।

अणुवम + जअइ ॥

(छाया) अनुपमगुणं कवीनां परिमलमधिकं (मुखेषु विहरन्ति ।)

कर्पूरमञ्जरीयं त्रिभुवनतिलकं पुनर्जयति ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

इति चतुर्थं यवनिकान्तरम् ॥

श्रीमन्नारायणस्वामिने नमः ॥

Subject: Karpūramañjarīsaṭṭaka 1-4 acts (Yavanikantaras).

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. In this Ms. the Chāyā is also given.

॥ कर्पूरमञ्जरी ॥

4687. KARPŪRAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 10634 a. Page 168. Left column. **Substance**—Palm leaf. Size—16½ × 1½ inches. **Leaves**—20. Lines—7 or 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—600. Author—Rājaśekhara. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4688.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. The other work contained herein is.

कर्पूरमञ्जरीव्याख्या

॥ कर्पूरमञ्जरीव्याख्या ॥

4688. KARPŪRAMAÑJARĪVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 10634 b. **Substance**—Palm leaf. Size—18 × 1½ inches. **Leaves**—80. Lines—7 to 8 to a **Page.** Script—**Grantha.** No. of Granthas—720. Author—Kṛṣṇasūnu. Complete.

Beginning:

चतुर्मुखमुखाम्भोजवनहंसवधूर्मम ।
मानसे रमतां नित्यं सर्वशुक्ला सरस्वती ॥
कर्पूरमञ्जरीसंज्ञं सट्टकं कृष्णसूनुना ।
यथामति व्याक्रियते राजशेखरनिर्मितम् ॥

अथ तावता ।

"यद्यप्यङ्गानि भूयांसि पूर्वरंगस्य नाटके ।
तथाप्यवश्यकर्तव्या नान्दी विघ्नप्रशान्तये ॥
नन्दी वृषो वृषाङ्कस्याङ्कत्वं ... गगने गतः ।
तेन तस्य कृता पूजा सा नान्दीत्यभिधीयते ॥"

इति नियमात्प्रारीप्सितस्य ग्रन्थस्य अविघ्नपरिसमाप्त्यर्थमिष्टदेवतास्मरणरूपं मङ्गलपूर्वकं

"आशीर्वचनसंयुक्ता यस्मान्नित्यं भवेदिह ।
देवद्विजनृपादीनां तस्मान्नान्दीति शब्दिता ॥" इत्यादिलक्षितनान्दीप्रयोगेनाभिमतान्याशास्ते ॥

भद्दं होदु इत्यादि

भद्रं भवतु सरस्वत्यै कवयो नन्दन्तु व्यासादयः ।
अन्येषामपि परं प्रवर्ततां (परा) वाणी त्रिदग्धप्रिया ॥

परं भृशम् । वच्छोमि वैदर्भी । अत्र वैदर्भ्यादीनां रीतिषु प्रसिद्धत्वादुत्तरत्र च रीतिवचनाद्रीतिरिति गम्यते । गुणाद्यलङ्काराद्यपेक्षया रीतीनां स्फुरणप्रार्थनमात्मभूतं काव्यस्य तथा च वामनः ॥ "रीतिरात्मा काव्यस्य" इति ॥

End:

लब्धा पूर्णशशाङ्कमण्डलमुखी भृङ्गारसञ्जीवनी
सञ्जाता अपि चक्रवर्तिपदवी किं वान्यदभ्यर्थनम् ।
सर्वं तवानुग्रहेण भूतं यमा..................
.... ॥

तथाप्येतद्भवतु ॥

अनुदिवसं विस्तरन् मनसि सकलगुणविनाशकरः
रिक्तत्वदावाग्निर्विरमतु कमलाकटाक्षस्पर्शेन ।

Colophon:

इति कर्पूरमञ्जरीव्याख्याने चतुर्थे यवनिकान्तरम् ॥
इति कर्पूरमञ्जरीव्याख्यानं समाप्तम् ।
करकृत + सन्त: ॥

Subject: Karpūramañjarīvyākhyāna 1-4 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This particular commentary on the Karpūramañjarī by Kṛṣṇasūnu is not available in print.

SUPPLEMENT.

॥ नवग्रहचरितम् ॥

4689. NAVAGRAHACARITAM.

J. L. Collection No. 675. Substance—Paper. Size—7¼ × 5 inches. Sheets—18. Lines—17 or 18 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—275. Author—Ghanaśyama Complete.

Beginning:

नवनिधयो नवमणयो नवरसकविता नवादिधान्यानि ।
लभ्यन्ते यदधीनैर्नवग्रहेभ्यो नमस्तेभ्यः ॥

* * *

(मङ्गलानुपदे विश्वावसुः ॥)

विश्वावसुः ॥ हन्त भोः किम्पुनः करणीयम् । न खलु किञ्चिदपि स्फुरति । (विचिन्त्य ।) भवतु । नवग्रहाः प्रमाणम् । (इति ध्यानमभिनयन् ससम्भ्रमम्) । किं नाम पुनरदभ्रमभ्रगर्जितमिव । भवतु प्रतीक्षे तावत् । (इत्यवहितो भवति ।)

(आकाशे) वत्स विश्वावसो भगवन्तो नवग्रहाः समादिशन्ति ।

कविबुधा भृगु कपिभुवाद्रौ
सहस्रशः सन्त्वयमाशयो नः ।
विशेष्यमुद्दिश्य विशेषणेन
कृतां कृतिं कञ्चन नाटयेति ॥

* * *

(स्वगतम्) अहो सिद्धं नः समीहितम्, यत्किल समु-
द्भवन्ति श्रीरामो घनश्याम इति सप्तवर्णाः सप्ततन्त्रीभ्यः
(विभाव्य ।)

काभ्रध्वनिः क नु वयं क च देववाणी
केमौ खगौ क च मुनिः क नु वायुवेगः ।
वीणा क च क पतनं पदयोः क भावो
हन्ताद्भुतानि घटनानि नवग्रहाणाम् ॥ ५ ॥

* * *

(नान्द्यन्ते)

सूचकः ॥ (ससम्भ्रममाकाशे लक्ष्यं बध्वा) भो भोः
छान्दस चमत्कारिन् किं ब्रवीषि ।
नमामि वरभाग्याय ग्रस्तदुःखापदं हरम् ।
चरणध्वस्तदारिद्र्यं रिपुघ्नं तण्डुसेवितम् ॥

एतत्पद्यविद्यमानसप्तपदीपूर्वपूर्वाक्षरसंमेलनघटितं यद्भवेत्त-
त्किमप्यभिनयेति । भवतु । साधयेदानीम् । (विमृ-
श्य, स्वगतम् ।) न जाने किं नाम तत् (प्रका-
शम् । सहर्षम्) हन्त विदितं नवग्रहचरितं नाम ।

* * *

सूचकः ॥ (स्वगतम्) ननु सुप्रसिद्धमिदम् । (प्रका-
शम्) प्रिये सर्वज्ञकविना ॥
यस्येशो + स्वसा ॥

सप्ताष्टोक्तिलिपिप्रभुर्गुणनिधिश्चौण्डाजिबालाजिनः
पौत्रो योऽद्वयवादितूलपवनो द्वात्रिंशद्वर्षान्वितः ॥

(आकाशे)

न हि तेन कृतम् । अपि तु घनश्यामेन ।

प्रहसनडमरुकनाटकसट्टककाव्यद्विमञ्जरीभाणान् ।
देवीताटङ्कलिपिं कृतवान्यश्चान्यमिष्टशतचम्पूम् ॥ ४ ॥

सूचकः ॥ (श्रुत्वा हृष्यति) ।

(नेपथ्ये)

न खलु घनश्यामेन कृतम् । किन्तु कण्ठीरवेण । यः किल याचते नित्यम् ।

दत्वा ग्रामान्द्विजेभ्यः कृतमखबुधसात्कृत्य दन्तावलेन्द्रान्
कृत्वा श्रीपौण्डरीकं रचितवनसरः सत्रदेवालयादिः ।
नीत्वा ख्यातिं प्रबन्धान् प्रथितरणयशा न्यस्य राज्येषु पुत्रा-
नन्ते संन्यस्य शम्भोस्त्वयि हृदिव वपुर्गाङ्गनीरेऽर्पयामि ॥

*   *   *

सूचकः ॥ (विभाव्य सोद्वेगम् स्वगतम्) साधु-
कालयुक्त साधु । सत्यनामासि । (प्रकाशम्)
(सवेगम्) । प्रिये नन्वागतावेतौ सूर्यवैरिणो राहोः
पार्श्वचरौ । तस्मादस्माभिरन्यतो गन्तव्यम् ।

इति सिद्धार्थपुरोगः सवधूको निष्क्रान्तः ।

॥ सूच्यार्थः ॥

(ततः प्रविशतस्तावुभौ ॥)

End:

प्र ॥ (प्रकाशम्) भगवन् गृहपते किम्पुनः प्रियमुप-
कुर्मो देवस्य ॥

सूचकः ॥ (स्वगतम्) साधु बृहस्पते साधु। सर्वमस्मन्मनोरथानुरूपमेव साधितम् । (प्रकाशम् सानन्योल्लासम्)

आयाताः सकला भटाः स्ववशतां द्रेष्टायमाप्तः पर-
ग्राह्या न ग्रहराजतारणयशो लब्धं चमत्कारतः ।
जातस्साधुगुणः सुतो विजयते साम्राज्यलक्ष्मीः स्थिरा
यत्सत्यं किमितोऽपि नः प्रियमहो यन्नाम याचेमहि ॥ २२ ॥

(नेपथ्ये)

यः पठति शृणोति नवग्रहचरितमिदं नवग्रहास्तस्मै ।
कृतवत इव वितरत जयसुतमतियशोरमायुरमृतानि ॥ २३ ॥

नवग्रहाः ॥

(स्वगतम्) अहो परहिताकाङ्क्षिणो नूनमेते मुनयः प्रार्थयन्ते । तदेवमेवाचरामः ।

(पुनस्तत्रैव)

नवग्रहा भूरि नमो व एकादशप्रबन्धीकरवंशदेवाः ।
भवत्सु ये भक्तिधराः शुभेषु स्थानेषु तेषां वसत प्रसन्नाः ॥ २४ ॥

नवग्रहाः ॥ (स्वगतम्) हन्त । सानुनयमालपन्ति वाचं वाचंयमाः । तदविलम्बितं कार्यं कारुण्यमस्माभिः । (प्रकाशम्) (सानुग्रहम्) ।

तृप्ताः स्मः सुप्रसन्नाः स्मो वरदाः स्मोऽखिला वयम् ।
भक्तसुस्थानवासाय गच्छामः साम्प्रतं सुखम् ॥ २५ ॥

इति यथोचितं परिक्रम्य निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

इति तृतीयः प्रपञ्चः ॥

सम्पूर्णं नवग्रहचरितम् ।

Subject: Navagrahacarita 1-3 Prapañcas.

Remarks:—The Ms. is in good condition. This is a drama of a new model.

There is a paper transcript of this Ms. in this library. See T. V. No. 466.

The Navagrahacarita is a new type of drama by Ghanaśyāma paṇḍita. The work deals with the stories relating to the Navagrahas. The work is unpublished.

॥ पार्वतीपरिणयनाटकम् ॥

4690. PĀRVATĪPARIṆAYANĀṬAKAM.

P. A. Collection No. 363. Substance—Paper. Size—7¼ × 4¼ inches. Sheets—6. Lines—8 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—50. Author—Bāṇa Bhaṭṭa. Incomplete.

Beginning:

पुनर्नेपथ्ये ।

जम्भारे + मन्दोदयः ॥ ९९ ॥

End—Same as No. 4383.

Colophon:

पञ्चमोऽङ्कः ॥

इति श्रीपार्वतीपरिणयं समाप्तम् ॥

इदं पुस्तकं लक्ष्मणस्येति ज्ञेयम् ।

स्वहस्तेन लिखितं स्वार्थं परार्थञ्च ॥

Subject: Pārvatīpariṇaya 5th act.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रबोधचन्द्रोदयव्याख्या ॥

4691. PRABODHACANDRODAYAVYĀKHYĀ.

T. S. Collection No 731. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2}\times$ $3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—22. Lines—8 to 10 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—400. Author—Subrahmaṇya. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशशारदासद्गुरुभ्यो नमः ॥

॥ मू ॥ मध्याह्नार्क + महः ॥ १ ॥

* * *

॥ व्याख्या ॥

सिन्दूरद्रवशृङ्गारिमन्दरद्विरदाननः ।
सुमनोभृङ्गमन्दारः स देवः सुलभोऽस्तु नः ॥ १ ॥

* * *

सौजन्यं सुमनोऽभिनन्द्यममृतं सत्यं तु वेलातटं
स्वाचारः सहजो महामधुरिमा धर्मः सुराणां द्रुमः ।
यत्राद्यः कुलदेवतापदमितः श्रीवेङ्कटेशो हरिः
सोयं सर्वमनोरमो विजयते पोन्दूरवंशार्णवः ॥ ५ ॥

सुधांशुस्तत्र संभूतः सुब्रह्मण्यसुधीरिति ।
अजस्रपरिपूर्णाभिः कलाभिरुपशोभते ॥ ६ ॥

कुलशीलविवेकादिप्रशस्तगुणजन्मभूः ।
वेङ्कटाम्बा महाभागा जननी यस्य पावनी ॥
वेङ्कटेशाह्वयो यस्य पिता सज्जनपूजितः ।
पवित्रकीर्तिरत्यन्तमहनीयगुणोज्वलः ॥ ७ ॥

* * *

सोऽयं तमःसंवृतसत्यवस्तु
साक्षात्त्वसंधायिनमातनोति ।
प्रबोधचन्द्रोदयमूलमेतं
प्रौढप्रकाशं प्रचुरप्रचारम् ॥ ९ ॥

End:

यत्र श्रोत्रियानतिथीन् आसनपाद्यादिभिः गृह्णिणो नो-
पतिष्ठन्ति
दम्भः ॥ (हस्तसंज्ञया समाश्वासयति)
वटुः ॥ एवमाराध्यपादाः प्रतिपादयन्ति ।
दूरदेशादाग........... ।

Colophon: (Sheet No. 21)

प्रबोधचन्द्रोदये प्रथमोऽङ्कः ।

Subject: Prabodhacandrodayavyākhyā 1 and 2 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.
This manuscript contains the text also here and there.

॥ प्रबोधचन्द्रोदयव्याख्या ॥

4692. PRABODHACANDRODAYAVYĀKHYĀ.

T. S. Collection No. 784. Substance—Paper. Size—12×6

inches. Sheets —16. Lines—12 to 14 to a page. Script —Devanāgarī. No. of Granthas—550. Author—Dīkṣita Rāmadāsa. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

रामं विनायकं वन्दे सदानन्दं गुणाकरम् ।
संसारतापसंहारकारणं विघ्नवारणम् ॥

अथ कमपि अन्तेवासिनं बहुशोऽध्यापितवेदान्तमपि तत्रावबोधपराङ्मुखं नाटकादिरसिकं परमकारुणिकाः श्रीकृष्णमिश्राः प्रबोधचन्द्रोदयाख्यनाटकव्याजेन तं बुबोधयिषवस्तद्रचयन्ति स्म ॥

End:

अङ्कसमाप्तिं द्योतयति निष्क्रान्ताः सर्वे इति । अङ्कसमाप्तौ सर्वेषां निष्क्रमणमित्यर्थः ॥

Colophon:

इति श्रीमद्भट्टनायकात्मजदीक्षितरामदासविरचिते प्रकाशाख्ये प्रबोधचन्द्रोदयनाटकव्याख्याने जीवन्मुक्तिनिरूपणं नाम षष्ठोऽङ्कः ॥

सप्राकृतं संस्कृतमत्र किञ्चिद्व्याख्याय तात्पर्यमवर्णि किञ्चित् ।
तत्राप्यशुद्धं यदि किञ्चिदस्ति तच्छोधनीयं विबुधैश्च मुख्यैः ॥

Subject: Prabodhacandrodayavyākhyā otherwise known as Prakāśa 1-2, 5 and 6 acts alone.

Remarks :—The Ms. is in a decaying condition.

॥ प्रसन्नराघवनाटकम् ॥

4693. PRASANNARĀGHAVANĀṬAKAM.

P. A. Collection No. 364. Substance—Paper. Size—10 × 4½ inches. Sheets—74. Lines—10-12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2000. Author—Jayadeva. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4411.

Colophon:

प्रसन्नराघवं नाम नाटकं समाप्तम् ।

शक १६१७ विभवनामसंवत्सरज्येष्ठशुद्धपौर्णमीमङ्गलवासरे तञ्जापुर्यां नागोजिपन्तेन लिखितं स्वार्थं परार्थं चेति ॥

The following verse is given after the colophon.

पाण्डवानां सभामध्ये दुर्योधनमुपागतः ।
तस्मै गाञ्च हिरण्यञ्च वस्त्राण्याभरणानि च ॥

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The Ms. was copied in śaka 1617, corresponding to A. D. 1695.

॥ प्रसन्नराघवनाटकम् ॥

4694. PRASANNARĀGHAVANĀṬAKAM.

P. A. Collection No. 365. Substance—Paper. Size—10½ × 4⅝ inches. Sheets—13. Lines—14-18 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—400. Author—Jayadeva. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4411.

End:

तदेहि + गाधिनन्दनमुपास्वहे ।

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon:

द्वितीयोऽङ्कः ॥

Subject: Prasannarāghava 1-2 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ महानाटकम् ॥

4695. MAHĀNĀṬAKAM.

J. L. Collection No. 676. Substance—Paper. Size—10½ × 4 inches, Sheets—10. Lines—10 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—250. Author—? Complete.

Beginning:

श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

यं शैवाः समुपासते शिव इति ब्रह्मेति वेदान्तिनो
बौद्धा बुद्ध इति प्रमाणपटवः कर्तेति नैयायिकाः ।
अर्हन्नित्यथ जैनशासनरताः कर्मेति मीमांसकाः
सोऽयं वो विदधातु वाञ्छितफलं त्रैलोक्यनाथो हरिः ॥ १ ॥

जनकं प्रति जानकी ॥

कमठपृष्ठकठोरमिदं धनुर्मदनमूर्तिरसौ रघुनन्दनः ।
कथमधिज्यमनेन विधीयतामहह तात पणस्तव दारुणः ॥

End:

खे वाद्येषु ध्वनत्सु प्रमुदितहृदयैर्देववृन्दैः स्तुवद्भि-
र्वर्षद्भिः पुष्पवर्षं दिवि मुनिनिकरैरीड्यमानः समन्तात् ।
श्यामः श्यामप्रपन्नस्मितरुचिरमुखः कोटिसूर्यप्रकाशः
सीतासौमित्रिवातात्मजमनु हरिभिः सेव्यमानः समन्तात् ॥

Colophon:

इति महानाटकं समाप्तम् ॥

Subject: Mahānāṭakam.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Hanumān is supposed to be the author of this Nāṭaka. The work has been published by several publishers in Bombay and Calcutta.

॥ महानाटकम् ॥

4696. MAHĀNĀṬAKAM.

J. L. Collection No. 677. Substance—Paper. Size—11 × 4 inches. Sheets—10. Lines—8 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. Author—?. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4695.

End:

॥ १०१ ॥

दुर्गं रक्षांसि योधा धनदाच्च वित्तंसजीविनी यस्य ।

सुखाग्रविद्वांसरावणौ........................ ॥

Subject: Mahānāṭakam.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ महानाटकम् ॥

4697. MAHĀNĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 5222. Page 174. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—70. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-

thas—1600. Author—Dāmodaramiśra. Complete.

Beginning:

विघ्नेशो वः स पायात् विहृतिषु जलधीन् पुष्कराग्रेण पीत्वा
यस्मिन्नुद्धृत्य हस्तं वमति तदखिलं दृश्यते व्योम्नि देवैः ।
काप्यम्भः कापि विष्णुः क्वचन कमलभूः काप्यनन्तः क्व च श्रीः
काप्यौर्वः कापि शैलाः क्वचन मणिगणाः कापि नक्रादिचक्रम् ॥

End:

चतुर्दशभिरेवाङ्कैर्भुवनानि चतुर्दश ।
श्रीमहानाटकं धत्ते केवलं ब्रह्मनिर्मलम् ॥ ९२ ॥

रचितमनिलपुत्रेणाथ वाल्मीकिनादौ
निहितममृतबुद्ध्या प्रा....महानाटकं यत् ।
सुमतिनृपतिभोजेनोद्धृतं तत्क्रमेण
ग्रथितमवतु विश्वं मिश्रदामोदरेण ॥ ९३ ॥

Colophon:

इति श्रीमद्धनूमद्विरचित .... ॥
(चतुर्द)शोऽङ्कः ॥
शुभमस्तु ॥

Subject: Hanumannāṭaka, otherwise known as Mahānāṭaka 1-14 acts.

Remarks: —The Ms. is in a fairly good condition.

On the title page is given:—

श्रीहनूमन्नाटकं पुस्तकम् । कुमारि रामाचार्याणाम् ॥

Dāmodaramiśra redacted the drama of Hanumān and this is the version of that author.

॥ महानाटकम् ॥

4698. MAHĀNĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 5223. Page 174. Left column. Substance—Paper. Size—$9\frac{7}{8}\times4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—93. Lines—10 to 12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1600. Author—Dāmodaramiśra. Complete.

Beginning, end and subject—Same as No. 4697.

Colophon:

श्रीहनुमद्विरचिते महानाटके रामविजयो नाम चतुर्दशोऽङ्कः

समाप्तः ॥

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The readings in some of the verses differ from the previous Ms.

॥ महानाटकम् ॥

4699. MAHĀNĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 5309. Page 174. Left column. Substance—Paper. Size—$11\times5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—70. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1040. Author—Damodaramiśra. Complete.

Beginning—Same as No. 4697.

End:

अथ दहनविशुद्धां तां समादाय सीतां
रजनिचरकपीन्द्रैः वन्दितः पुष्पकेण ।
पुरमगमदयोध्यां मन्त्रियूथैर्मिलित्वा
सपदि भरतदत्तां राज्यलक्ष्मीं स भेजे ॥

इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon:

इति नवमोऽङ्कः ॥

Subject: Hanumannāṭaka otherwise known as Mahānāṭaka 1-9 acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. According to the Ms. the story is completely given in 9 acts whereas in Nos. 4697 & 4698 in 14 acts.

There is another verse in addition in the beginning in this Ms.

॥ महानाटकम् ॥

4700. MAHĀNĀṬAKAM.

Burnell's Catalogue No. 10662. Page 174. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—60. Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1600. Author—Dāmodaramiśra. Complete.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 4697.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition and is Rat-eaten.

॥ महानाटकसूक्तिसुधानिधिः ॥

4701. MAHĀNĀṬAKASŪKTISUDHĀNIDHIḤ.

Burnell's Catalogue No. 10197. Page 174. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Leaves—36. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—930. Author—Immaḍidevarāya. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4697.

End:

दिव्यास्त्रैर्भूभुजस्वास्तितयावितरणैः सामरैर्योधयित्वा
लूनोत्क्षिप्तैः शिरोभिर्दशभिरभिनवैर्दर्शितैकादशार्कः ।
काकुत्स्थेनावकीर्णो निजत्रिशिखशिखायोगपीठोपभूतो
ब्रह्मास्त्रेणाधिशेते रजनिचरपतेर्वीरशय्यां कबन्धः ॥
भूयिष्ठारिमुखानि चुम्बति भुजैर्भूयोपिरालिङ्गयते
चारित्रप्रदर्दे..........................

Colophon: (Leaf No. 22)

इति श्रीमत्सुन्दरकाण्डः समाप्तः ॥

Subject. Mahānāṭakasūktisudhānidhi 1-6 Kāṇḍas.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The Ms. abruptly ends towards the close of the sixth kāṇḍa. There is a loose leaf containing a few verses.

Another writer by name Immaḍi Devarāya redacted the Mahānāṭaka and this Ms. and the following represent that version.

॥ महानाटकसूक्तिसुधानिधिः ॥

4702. MAHĀNĀṬAKASŪKTISUDHĀNIDHIḤ.

J. L. Collection No. 678. Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—5 (1 & 11 to 14). Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—125. Author—Immaḍidevarāya. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4697.

End:

॥ ६ ॥ तत्कालदेशकण्ठसंसादिम......... ।

Colophon: (Sheet 12)

इति श्रीमद्राजाधिराजराजपरमेश्वरश्रीवीरप्रतापश्रीमुम्मडिदेवराय-
विरचिते महानाटकसूक्तिसुधानिधौ बालकाण्डः समाप्तः ॥
श्रीरामचन्द्राय नमः ॥

Subject: Mahānāṭakasūktisudhānidhi 1-3 Kāṇḍas.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. Only fragments of Bālakāṇḍa Ayodhyākāṇḍa and Āraṇyakāṇḍa are found herein.

॥ महानाटकसूक्तिसुधानिधिः ॥

4703. MAHĀNĀṬAKASŪKTISUDHĀNIDHIḤ.

J. L. Collection No. 679. Substance—Paper. Size—10×4 inches. Sheets—14. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—250. Author—Immaḍidevarāya. (Bālakāṇḍa only.)

Beginning—Same as No. 4697.

End:

अश्यद्विश्वम्भराणि भ्रमितभुवनभृत्कुम्भिकुम्भीनसानि
त्रुट्यत्ताराणि लिङ्गद्धरणिधरशिरःश्रेणिश्रीर्यद्विषाणि ।
दिक्कीर्णोदन्वदम्भः सरदमरचमूचक्रचञ्चद्वियन्ति-
न्यस्यन्तु व्याप्तदम्भास्त्रिपुरविजयिनस्ताण्डवाडम्बराणि ॥

Colophon:

श्रीमान्मुम्मडिदेवरायनृप + धीमानादिमकाण्डवस्तुविषयान् + रम्यान-
कार्षीत्प्रभुः ॥

इति श्रीमद्राजाधिराजराजपरमेश्वरश्रीमन्मुम्मडिदेवराजमहाराजविर-
चिते महानाटकसूक्तिसुधानिधौ बालकाण्डः समाप्तः ॥

Subject: Mahānāṭakasūktisudhānidhi Bālakāṇḍa only.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given

कपरग्रामवासिनो विद्वदुपनाम्नो नागेश्वरपण्डितस्य ॥

॥ महानाटकसूक्तिसुधानिधिः ॥

4704. MAHĀNĀṬAKASŪKTISUDHĀNIDHIḤ.

J. L. Collection No. 680. Substance—Paper. Size—10 × 4 inches. Sheets—8 (9-16). Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—160. Author—Immaḍidevarāya. Incomplete.

Beginning:

भृत्यो यस्य बलेन कश्चन कविस्तीर्त्वा महाम्भोनिधिं
तां दृष्ट्वा जनकात्मजां मम वनं छित्वाक्षमन्यान्भटान् ।
हत्वा पुच्छगताग्निदीप्तशिखया दग्ध्वा समस्तं पुरं
निर्यातः सचिवोत्तमाः कथमहं जेष्यामि तत्स्वामिनम् ॥ ४ ॥

End:

दासोऽहं तत्र देव लक्ष्मणयुतोऽरण्येचरिष्याम्यहं
नायोध्याभिमुखो भवामि न मृषेत्याकर्ण्य तद्भाषितम् ।
रामोऽयं भरताय तस्य वचनाद्दत्वा निजे पादुके
राज्यायोत्पथमश्रुनेत्रमथ तं प्रास्थापयत्स्वां पुरीम् ॥

Colophon:

इति श्रीमहानाटके अयोध्याकाण्डः समाप्तः ॥

Subject: Mahānāṭakasūktisudhānidhi—Ayodhyākāṇḍa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. abruptly begins in the beginning of Ayodhyākāṇḍa.

॥ महानाटकसूक्तिसुधानिधिः ॥

4705 MAHĀNĀṬAKASŪKTISUDHĀNIDHIḤ.

Burnell's Catalogue No. 10196. Page 174. Left column. Substance—Palm leaf. Size—19 × 1½ inches. Leaves—42 (130-171). Lines—6 or 7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1000. Author—Immaḍidevarāya. Complete.

Beginning:

शुक्लां + शान्तये ॥

नेता यस्य नियन्त्रिताखिलजगद्भारस्य नारायणः
सीता यस्य समस्तलोकजननी देवी कथानायिका ।
वस्तुध्वस्तदशाननाहृतवधूप्रत्याहृतिर्यस्य वै
तादृङ्नाटकमाततान जगतां बोधाय बोधायनः ॥ १ ॥

वाल्मीकिस्मृतिमन्दरेण मथितं नेता रमासम्भवः
सुग्रीवामरभूरुहोऽङ्गदगजः सौमित्रिचन्द्रोदयः ।
वातोत्पन्नमणिर्विभीषणसुतः पौलस्त्यहालाहल-
श्रीरामायणदुग्धसिन्धुरभितो भूयात्स वः श्रेयसे ॥

End:

हन्तीति ज्वलितः क्रुधा कविरिति व्रीलातिनम्रो नमो
लीलालङ्घितवाहिनीपतिरिति श्लाघाचलत्कन्धरः ।
रामस्यायमितीर्ष्यया कलुषितः पश्य प्रिये त्वत्कृते
विश्राम्यत्यनिलात्मजे दशमुखः कान्तेऽथमस्तं गतः ॥ १९३ ॥
श्रुत्वा रामचरित्रमद्भुतमिदं को विस्मयं नैष्यति
ज्ञाता चैव विरिञ्चिनात भुवनत्राणाय यो सीदितः(?) ।

अस्तोत्रप्रणवस्तदेव रुचितं नो चेदभिस्वामिना
निर्धूते शिरसि प्रभुः क थं ....नायकः ॥

Colophon:

श्रीमानिम्मडिदेवरायनृपतिः स्वर्लोककल्लोलिनी-
कल्लोलप्रतिमल्लसूक्तिविभवो विद्वज्जनश्लाघितः ।
भूमायाजनकाण्डवस्तुविषयान्व्यस्तान्महानाटक-
श्लोकान्वर्णपदक्रमोज्वलतरात्रम्यानकार्षीत्प्रभुः ॥

Subject: Mahānāṭakasūktisudhānidhi 1-6 Kāṇḍas.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ महानाटकसूक्तिसुधानिधिः ॥

4706. MAHĀNĀṬAKASŪKTISUDHĀNIDHIḤ.

Burnell's Catalogue No. 10198. Page 174. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2}\times1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—31(2-32). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—750. Author—Immaḍidevarāya. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4705.

End:

दम्भोलितीक्ष्णैर्विशिखैरनेकै-
रम्भोनिधिं पांसुनिधिं करिष्ये ।
स्थलीकरिष्ये मरुभूमियिष्ये
भस्मीकरिष्ये मृगतृष्णयिष्ये ॥

Colophon: (Leaf No. 30)

इति राजाधिराजराजपरमेश्वरश्रीमदिम्मडिदेवरायविरचितमहानाटक-

सूक्तिसुधानिधौ पञ्चमकाण्डः समाप्तः ॥

Subject: Mahānāṭakasūktisudhānidhi 1-6 Kāṇḍas.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. abruptly ends in the middle of the sixth Kāṇḍa.

The first verse found in No. 4705 is wanting in this Ms.

॥ मालविकाग्निमित्रम् ॥

4707. MĀLAVIKĀGNIMITRAM.

P. A. Collection No. 360. Substance—Paper. Size—9×4 inches. Sheets—8. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—175. Author—Kālidāsa. Incomplete.

Beginning—Same as No. 4440.

End:

अनया खलु ॥

जनमिममनुरक्तं विद्धि नाथेति गेये
वचनमभिनयन्त्याः स्वां...... ।

Subject: Mālavikāgnimitra 1st act.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ रामसाम्राज्याभिषेचनम् ॥

4708. RĀMASĀMRĀJYĀBHIṢECANAM.

S. S. Collection No. 71. Substance—Palm leaf. Size—20×1½ inches. Leaves—134. Lines—7 to 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—5360. Author—Vīrarāghava. Incomplete.

Beginning :

प्रह्लदाभिमतप्रदानरभसादाकण्ठकण्ठीरवो
हीराङ्कुरनिभान्नखान्दलयितुं दैत्यस्य वक्षो वहन् ।
श्रीदेव्या सुधया कटाक्षभवया सद्योऽभिषिक्तोद्धुत-
क्रोधाटोपभरः शुभं दिशतु वः श्रीमान्नृसिंहो हरिः ॥

शम्भोस्ताण्डवमद्भुतं कृतवतः सानन्दमिन्दीवरा-
नन्दोत्पादकबालशोभिशिरसो गङ्गातरङ्गस्वनैः ।
संमिश्राश्चरणाङ्गदध्वनिभरैः सुव्याहृतौ सुव्रतां
ये ढक्काध्वनयो वहन्ति भुवि वः क्षेमाणि कुर्वन्तु ते ॥

* नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥

(नेपथ्याभिमुखमवलोक्य ।) उपक्रान्तमेव रङ्गमङ्गलम् ।

* * *

तथाहि ।

सारासारविवेकशाणदृषदः सभ्याः शरद्वासराः
तादृक्षाः स तु नायको रघुपतिः श्रीकृष्णभूपालकः ।
संसन्नायकसार्वभौमतिलको भव्यन्त्विदं रूपकं
मद्वर्ग्याः कुशलाः कविः सुकवितापीयूषदुग्धाम्बुधिः ॥

* * *

अतीतैरध्वानं जगति विषयाणां नियमिभिः
दिवौकः प्रौढेन प्रकटितमहादीनवचसा ।
....कल्पे सत्काश्यपवरावितरणेनाजतनये-
वतीर्णः..........रघुकुलमणौ नाटकमिदम् ॥

यद्वंश्याः साधुवश्याः सरसिरुहसुहृत्तेजसः स्वैस्तपोभिः
दुःसाधैर्लब्धवाणीरमणपदसुखाः श्रोत्रियाणां प्रवेकाः ।
कौण्डिन्याम्बोधिचन्द्रः कविकुलतिलकादीश्वरप्राज्ञवर्या-
त्कामाक्ष्यां वीरशब्दादिमपदसहितो राघवो यस्य जातः ॥

* * *

सू ॥ शृणु तन्नाम ।

श्रीरद्याभिलषत्यसौ वसुमती राजन्वती च प्रभुं
मन्वादिक्षितिभृद्भुजैश्च बहुधाप्याराध्यमाना नृपे ।
ज्यायस्त्वप्रविलोकनात्प्रकृतिकाभिप्रायपूर्वं सुवे-
षेणालोकतयैव सादरमियं कंजेक्षणं नाम यम् ॥ १२ ॥

पारिपार्श्वकः ॥ अय्य अज्जवि ण विण्णादं एदस्स णाम-
हेयं ।

सू ॥ (सरोषमिव) न विदितं श्रीरामराज्याभिषेकमिति
पादयत्या [दस] (द्या)क्षरयोजनया ।

End:

वैतालिकः ॥

विप्राः क्षिप्रतरं वसिष्ठसमयानुल्लङ्घिनस्तत्समाः
साकेताङ्कणमाश्रयन्ति बहवो दोःशालिनो बान्धवाः ।
ऊरव्या उपदीकृतानघमणी द्रव्यादयः कर्षकाः
शुश्रूषाप्रवणाश्च नम्रशिरसः श्रेयः सुखाकांक्षिणः ॥ ५९३ ॥

* * *

गुरून्प्रणम्य साञ्जलिबन्धं तिष्ठति ॥

Colophon:

चतुर्थोऽङ्कः ॥

Subject: Rāmarājyābhiṣeka.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition. There are some loose leaves at the end dealing with the same work.

The author of this work is one Vīrarāghava, the same as the commentator on the Ākhyāṣaṣṭi of Śrīdhara Veṅkaṭeśa. The author belonged to the early 18th century.

The drama deals with the story of the Rāmāyaṇa and is not available in print.

॥ रामराज्याभिषेकम् ॥

4709. RĀMARĀJYĀBHIṢEKAM.

S. S. Collection No. 70. Substance—Palm leaf. Size—17½ × 1½ inches. Leaves—140. Lines—10 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—5300. Author—Vīrarāghava. Incomplete.

Beginning:

...रूवअस्स किंणापहेओचि ।

सू ॥ शृणु तन्नाम *

सू ॥ सरोषमेव । न विदितं श्रीरामराज्याभिषेकमिति

End:

रा ॥ वत्स नाद्यापि विदिता जटायोः प्रवृत्तिरनया ।

ल ॥ (सविषादम्) । आर्य कथमनिवेद्य गन्तयम् ।

सी ॥ अय्यउत्तजहिमुदिकदोमो सुरासिणीआपाओ

Colophon:

इति निष्क्रान्ता: सर्वे । पञ्चमोऽङ्कः

Subject: Rāmarājyābhiṣeka 1 to 6 ? acts.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ वेणीसंहारनाटकम् ॥

4710. VEṆĪSAMHĀRANĀṬAKAM.

P. A. Collection 357. Substance—Paper. Size—9×4 inches. Sheets—68 (3-70). Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1250. Author—Bhaṭṭanārāyaṇa Incomplete.

Beginning:

....

सूत्रधारः ॥ सविलक्षस्मितम् । मारिष शरत्समयवर्णना-
शंसया हंसा धार्तराष्ट्रा इति व्यपदिश्यन्ते

End:

भरतवाक्यम् ॥ अकृपणमतिः + मण्डलः । एवम.... ।

Subject: Veṇīsamhāra 1-5 acts.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ वेणीसंहारनाटकम् ॥

4711. VEṆĪSAMHĀRANĀṬAKAM.

P. A. Collection No. 358. Substance—Paper. Size—9¾×4¼

inches. Sheets—8. Lines—9 to 11 to a Page. Script —Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—Bhaṭṭa-nārāyaṇa. Incomplete. 1st act only.

Beginning:

उत्तिष्ठन्त्या॰ Same as No. 4512.

End:

अन्योन्य + पाण्डुपुत्राः ॥ २७ ॥

इति निष्क्रान्तः सर्वे ॥

Colophon:

प्रथमोऽङ्कः ॥

Subject: Veṇīsaṃhāra 1st act.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

ERRATA ET ADDANDA of VOL. VIII.

Page	Line	For	Read.
XI	2	347	734
XII	5	add Miscellaneous	706
,,	6	25601	25947
3303	17	कम्ब्वोः	कम्बोः
3304	15	मौद्गल्वायनस्य	मौद्गल्यायनस्य
3305	18	आत्मभूः	आत्मभुवः
3311	22	अवलेप	अवलोप
3314	21	दीनं	दिनं
,,	22	आयितु	अपितु
3316	3	वाग्वोदभिः	वाग्वादिभिः
,,	20	शब्दार्थे	शब्दार्थौ
3317	7	हरिहरर्चितां	हरिहरार्चितां
,,	8	विरल	विरलं
3326	7	कतमत्	कतमं
3338	Last line	दयालुकम्पा	दयानुकम्पा
3340	16	दीप्यन्ते:	दीप्यन्तेः
3353	14	श्यामयं	श्यामीयं
3355	11	विमृश्यतु	विमृशतु
3356	16	श्रिये	श्रियो

Page	Line	For	Read
3358	13	श्रियः	श्रिया
3362	11	याथुरी	माथुरी
3368	Last line	कदिश	कीदशः
3378	21	भूषणोरन	भूषणोरग
3380	11	मपार	रपार
3382	19	हत्तिआओ	हत्थाओ
3386	2	ध्यनि	ध्वनिः
3390	24	Add मुहुः after भंग	
3391	7	कृष्ण	कृष्ट
3394	1	श्रीकान्त	श्रीकान्तः
,,	12	वीक्ष्यमाणां	वीक्षमाणां
3395	5	विरूअं	विरइअं
,,	23	वस्तू	मस्तू
3398	24	ऽषि	ऽपि
3408	11	यदचि	यदीय
,,	20	स्विघत	स्स्विघत्
,,	22	दृष्टतया	दिष्टतया
3409	6	Add स after जयति	
,,	9	मन्तु	सन्तु
,,	14	अङ्क	अङ्कः
3410	20	सेर्ष्य	सेर्ष्ये
3428	9	लांल	लोल
,,	12	मवल	मङ्गल

Page	Line	For	Read
3432	15	सुरभ्य्याः	सुरभ्याः
,,	19	ऐवात्म्य	ऐकात्म्य
3444	14	आति	अधि
3456	8	वरि	वीर
3458	17	यत्	यः
3466	18	प्रोन्मोघ	प्रोन्मुघ
3479	28	दन्त	दत्त
3486	13	दक्षक	दक्षत
,,	,,	भुवभवन्	भुवमवन्
3487	3	परिक्षित	परीक्षित
,,	9	सभ्य	सम्य
3488	19	क्षोद्र	क्षौद्र
3495	9	पिरि	परि
3497	11	बन्धीन	बन्धनी
3499	22	एकदक्मा	एकक्मा
3500	7	बाढं	बाढं
3504	5	लब्ध	लब्ध
3505	4	श्रेय	श्रेय
,,	20	किमा	किम
3506	7	निवर्त्येतां	निवर्तेतां
,,	11	नाप्यन्ते	नाप्यन्ति
3513	16	जगत्रयाय	जगत्त्रयाय
3514	15	अगत्	जगत्

Page	Line	For	Read
3514	20	भगवान्भक्ति	भगवद्भक्ति
3519	5	तेण	तेणण
3520	10	न्यसनने	न्यसनेन
,,	25	यंगेय	येयंगेया
3522	13	विच्छता	विशदा
3524	23	स्येम	स्थेम
3528	10	वधूं	वधू
3533	15	सक्तेन	षक्तेन
3536	17	कित्त	कित्ति
,,	19	संगितणं	संकित्तणं
3540	3	विम्यत्	तिम्यत्
3543	17	समाप्तं	समाप्तं
3549	12	हर्शयति	दर्शयति
3566	12	सुषुमं	सुषमं
3570	22	समय	सभय
3572	8	शैल	शैल
3575	25	उत्सवं	उत्सव
3576	4	तटर	तट
,,	17	समे	श्रमे
3588	3	सिचय	निचय
3594	12	नवोढां	नवोढा
3597	9	त्रया:	त्रपा:
3608	6	निझेरे	निर्जरै:

Page	Line	For	Read
3608	7	राज्ञां	राज्ञा
6058	9	विद्रुमाप्रा	विद्रुमाभा
3070	17	लक्ष्म्या:	लक्ष्म्याः
3610	16	वयस:	वयसा
3612	7	....यते	ज्ञायते
3620	19	दण्ड	वृण्ड:
,,	21	कृतंबु	कृताम्बु
3624	6	दान्तुरा	दन्तुरा
3633	7	व्यावलगत	व्यावल्गत
,,	9	गंगा	गङ्गं
,,	15	सृजति	सृजतु
3635	9	सङ्गूढ	सङ्गूढा
,,	11	कारिणं	नारीणाम्
,,	,,	जान	जानु
3642	5	बिन्द	बिन्दु
3643	8	क्षुरां	क्षुरं
3656	5	स्थिरस	स्थिरतर
3660	18	विरू	वरू
3664	12	बद्वेर	बेद्वर
3673	20	सुप्रभात:	सुप्रभातं
3675	12	प्राणिरक्ता:	प्राणिरक्त:
3676	16	मानाविष्टो	मानमाविष्ट:
3683	17	बद्वृ	बद्वृ

Page	Line	For	Read
3687	19	पाणी	वाणी
3691	5	âsyama	aśyāma
3697	13	उपतिष्ठन्ति	उपतिष्ठन्ते
3694	3	सानन्थो	सानन्दो
3707	13	कवि	कापि

APPENDIX A.

INDEX OF AUTHORS (VOL. VIII).

Names		Numbers
Ghanaśyāma	...	4309-11, 4407-08, 4587 & 88, 4629, 4675-77, 4681-89
Cokkanātha	...	4339-41
Jagaddhara	...	4558 & 59
Jagannātha	...	4488 & 89, 4577-79
Jayadeva	...	4411-16
Jīva	...	4369 & 70
Jyotīśvara	...	4630-32
Tātārya	...	4580, 4569-71
Tripurāri	...	4560-63
Dāmodara	...	4697-4700
Dhīranāga	...	4342-43
Dhuṇḍirāja	...	4475-82
Narasimha	...	4623-24
Nallābudha	...	4625
Nārāyaṇa	..	4336
,, Bhaṭṭa	...	4312, 4333 & 34, 4344-45
Puruṣottama	...	4494
Bālakavi	...	4490
Bhagavantarāya	...	4492
Bhaṭṭanātha	...	4682
Bhaṭṭanārāyaṇa	...	4512-28, 4710 & 11
Mahādeva	...	4534
Murāri	...	4247-58
Ratnakheṭa Śrīnivāsadīkṣita	...	4427 & 28
Rāghava	...	4308
Rājacūḍāmaṇidīkṣita	...	4648-50
Rājaśekhara	...	4533-39, 4673 & 74, 4683-87

APPENDIX. B.

INDEX OF OWNERS OF MSS. (Vol. VIII).

APPENDIX. C.

INDEX OF SCRIBES OF MSS. (Vol. VIII).

APPENDIX D.

INDEX TO DATED MSS. (VOL. VIII.)

	Dates	Numbers		Dates	Numbers
A. D.	1596	— 4440	A. D.	1682	— 4624
	1647	— 4558		1682	— 4645
	1675	— 4463		1682	— 4646
	1682	— 4584		1695	— 4393

APPENDIX. E.

INDEX TO WORKS NOTICED (VOL. VIII)

* The asterisks indicate that the work is not available in print.

The following publications are available for sale from the Hony. Secretary, Tanjore Mahārāja Serfoji's Sarasvatī Mahāl Library Tanjore.

1. A Descriptive Catalogue of the Sanskrit Manuscripts in the Tanjore Mahārāja Serfoji's Sarasvatī Mahāl Library, Tanjore.

Vol. I.	Vedas.	Price.	Rs.	2—0—0
Vol. II.	Vedas (Contd.)	,,	Rs.	2—0—0
Vol. III.	Vedas (Contd.) Vedāṅgas.	,,	Rs.	2—0—0
Vol. IV.	Vedāṅgas (Contd.) Kalpa—Śrauta.	,,	Rs.	2—0—0
Vol. V.	Do. (Concluded)	,,	Rs.	2—0—0
Vol. VI.	Kāvyas	,,	Rs.	2—0—0
Vol. VII.	Do. (Concluded.)	,,	Rs.	2—0—0
Vol. VIII.	Nāṭakas	,,	Rs.	2—0—0

2. A Descriptive Catalogue of Tamil Manuscripts of the above Library.

Vol. I.	Price.	Rs.	2—0—0
Vol. II.	,,	Rs.	1—8—0
Vol. III.	,,	Rs.	1—8—0

3. A Descriptive Catalogue of Marathi Manuscripts and Books of the above Library.

Vol. I. Vedānta, Purāṇa and Rāmāyaṇa. Price. Re. 1—0—0

4. A Catalogue of French, Latin, Italian, and Greek Books of the above Library. Price. Re. 0—4—0